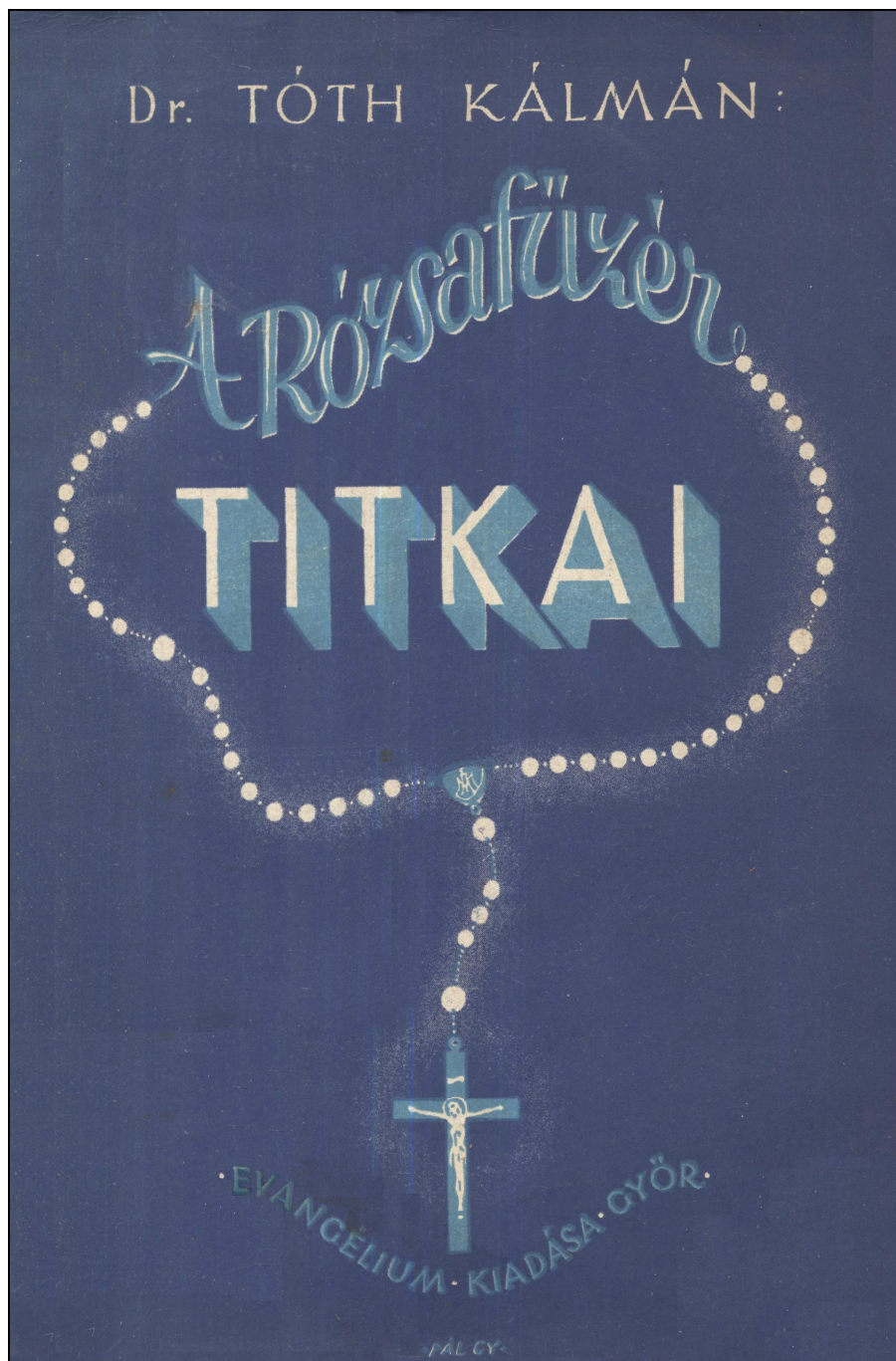

Tóth Kálmán

A rózsafüzér titkai

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Tóth Kálmán
A rózsafüzér titkai

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv 1941-ben jelent meg Győrött az „Evangélium” kiadóhivatal gondozásában, Szűcs Géza plébános, tb. szentszéki bíró kiadásában. A könyv az Evangélium katolikus hitszónoklati és lelkipásztori folyóirat 1941-ik évfolyamából készült különnyomat.

A könyvet Kreschka Károly és Péter Júlia OFS vitte számítógépbe.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Tájékoztató.....	6
1. A Rózsafüzér ájtatosság jelentőségéről	7
A Rózsafüzér az isteni Gondviselés jelképe és eszköze	7
XI. Pius pápa körlevele a Rózsafüzérről.....	8
A Rózsafüzér az újkori tévedések ellenszere.....	9
A Rózsafüzért elmélkedve kell imádkozni	9
A Rózsafüzér a legjobb imakönyv	10
A legszebb családi ájtatosság a Rózsafüzér	11
2. Ki növelje bennünk az igaz hitet.....	12
Drága kincs a hit	13
A hit ésszerűsége.....	14
A hittitkokat alázattal fogadjuk.....	15
A hittitkok boldogító álomba ringatják lelkünket.....	15
A hit az élet értékének mérővesszeje	17
A hitetlenség lelki púposág	17
3. Ki növelje bennünk az erős reményt.....	18
A szent reménység alapja az alázat a nagy Istennel szemben	18
Bizalom az Isten iránt	19
Engedelmesség Isten parancsai iránt	20
Vasárnapi istenszolgálat.....	21
Földi javakat is remélhetünk Istentől.....	22
4. Ki növelje bennünk a szeretetet	22
A Rózsafüzér szeretetre nevel.....	23
Isten szeretete irántunk megnyilvánul e világ teremtésében.....	24
Isten szeretete lelkünk iránt megnyilvánul a megváltásban.....	25
Jézus lélekszeretete a halálig terjedt	26
5. Kít te, Szent Szűz, méhedben fogantál	27
Miért lett a Fiúisten emberré?	28
Az emberiség Istent kereső vágya a betlehemi Kisdedben beteljesedett.....	28
A kis Jézus előtt királyválasztó gyűlésre jövünk össze	29
A Fiúisten megtestesülése rávilágít az élet céljára	30
A bűn homályt okoz az észben	31
Legyünk hálásak a Fiúisten megtestesüléséért	31
6. Kít Te, Szent Szűz, Erzsébetet látogatván méhedben hordoztál.....	32
Jézus látogatásának áldásai	33
Jézus világosságot hozott az emberi észnek	33
A rabszolgák sorsa a pogány világban.....	33
A gyermek sorsa a pogányságban.....	34
Jézus felfedezte minden emberben a lelket.....	34
Az emberi lélek értéke	35
A rossz keresztények most sem ismerik az emberi lélek értékét.....	35
A keresztény emberiség egy test, egy lélek	36
Hálaadás Jézus látogatásáért.....	36
7. Kít Te, Szent Szűz, a világra szültél	37

A betlehemi Kisded sárkányölő hős	38
Az emberiség igazi orvosa Jézus	39
A Miatyánk tanítása a Gondviselő Istenről.....	39
Isten képének eltorzulása a pogányoknál.....	40
Az ember képmás eltorzulása a hitetleneknél.....	41
A pogányság nagykövetei	43
A jó Isten nagykövete	43
Dicsőség a magasságban Istennek és béke a jóakarató embereknek	44
8. Kit Te, Szent Szűz, a templomban bemutatnál	45
Szűz Mária a leghálásabb lélek.....	45
Mi is legyünk hálásak Isten iránt	46
Kivált a templomokban rójuk le hálánkat Istennek	46
Miért kell hálát adni Istennek?.....	48
A szentségi Jézus örökös hálaadást végez oltárainkon	48
9. Kit Te, Szent Szűz, a templomban megtaláltál	49
A 12 éves Jézus Isten örök dicséretére tanít	49
A szentségi Jézus áll az imádkozók élén	50
Jézus szeret Atyja házában lenni.....	51
Legyünk a szentségi Jézus dicsősége.....	51
Az örökélet szent vágya a szentségimádók főcélja.....	52
A szentségi Jézus ébren tartja imádoiban az örökélet vágyát.....	53
10. Ki értünk vérral verítkezett	53
Jézus vérral verítkezésének első oka a halálfélelme	54
Isten Báránya lelkén hordozta az egész világ bűneinek terhét	55
Az Üdvözítő utolsó esti imája.....	55
Jézusunk legnagyobb fájdalmas csalódása az emberekben	56
Az emberek hálátlansága a vérral verítkezés oka	57
Megérdemli a poklot, aki nem sajnálja a szenvedő Jézust.....	57
11. Ki értünk megostoroztatott.....	58
Isten nem maradhat alul a bűn elleni harcban.....	59
A rossz diadala csak látszólagos és ideiglenes	59
Ki amivel vétkezett, azzal szokott bűnhődni	59
A halálban Isten minden bűnért megfizet	61
A megostorozott Jézus Isten igazságosságának véres bizonyítéka.....	61
12. Ki értünk tövissel megkoronáztatott	62
A gögös hitetlenekért hordozta Jézus a tövisszorút	62
Nem minden hit egyformán jó az üdvösségre.....	63
A hit titkait nem mi emberek találtuk ki, hanem Istentől kaptuk.....	63
Isten csak egy vallást adott	64
Aki nem hisz, elkárhozik	65
13. Ki értünk a keresztre hordozta	66
Az első kereszttutató járók.....	66
Jézus az előtte levő örömeért járta a kereszttutató.....	67
A szenvedés megtisztítja a lelket	68
A szenvedés a mennyország kulcsa	69
Legyen lelkünk Veronika kendője	70
14. Ki értünk a keresztre feszítettet	70
A keresztség Istennek üdvözítő ereje	71
Pogány rágalom a szentkereszt ellen.....	72
A keresztény élet az öröm élete	74

A keresztre van szögezve bűneink adósságlevele.....	75
Jogos-e Krisztus keresztjének gyűlölete?	76
A keresztény lélek elérzékenyül Krisztus keresztje alatt.....	77
Krisztus szenvedő arca Isten hatalmát hirdeti.....	77
Az Ecce homo kép	78
A szent kereszt a haldoklók és szenvedők reménye	78
Könnyezzük meg a szenvedő Jézust.....	79
15. Ki halottaiból feltámadott	79
Krisztus feltámadásának titka lelki hegyorom.....	80
Jézus feltámadásának tényére épült az Egyház.....	81
A feltámadt Jézus ígérte: Bízatok bennem: én meggyőztem a világot	82
Jézus feltámadása a mi feltámadásunknak is záloga.....	82
A mi testünk is rászolgált a feltámadásra	83
A keresztény ember teste Isten temploma	84
16. Ki mennybe felment.....	84
Már a pogányok megsejtették a halhatatlanságot	85
Isten oltotta bele a lélekbe a halhatatlanság vágyát	85
Csak az örökéletben érijük el a teljes boldogságot	85
Az emberben öntudatosan él az örök boldogság vágya	86
Jézus kinyilatkoztatta, hogy van örökélet.....	86
Mentsd meg lelkedet.....	87
Semmi áldozattól nem szabad visszariadni az örökéletért.....	88
17. Ki nekünk a Szentlelket elküldötte	88
Kevés a jó lélek a földön.....	89
A jó lelket a Szentlélek adja és munkálja az Egyház által.....	91
A Katolikus Egyház a Szentlélek szent családja.....	91
A mennyország földi előcsarnoka: az Egyház	92
A Katolikus Egyház élete örvendező élet	93
Senki sem nélkülözheti az Egyházat.....	94
Miért vannak az Egyházban tökéletlenségek?	95
Hogyan gondolkodik a jó katolikus az Egyházzal?	96
18. Ki téged, Szent Szűz, a mennybe föl vitt.....	97
Ki juthat a mennyi dicsőségbe?.....	97
A szentek Isten barátai	98
Az imádságos lélek is Isten barátja.....	98
A hűség Isten szolgálatában vezet az égbe	99
A kísértéseket imával győzi le az ég felé törekvő lélek.....	99
19. Ki téged, Szent Szűz, a mennyben megkoronázott.....	100
A megszentelő kegyelem szépsége és értéke.....	100
Szűz Mária fényes alakja korának árnyképei között világított	101
Az igazi kegyelmes urak és asszonyok a szentek	102
A mennyország Királynője boldoggá teszi minden tisztelőjét	102

Tájékoztató

A Szent Rózsafüzér Titkai a mi Urunk Jézus Krisztusnak, isteni Megváltónknak és édesanyjának, a Boldogságos Szűz Máriának életéből foglalnak rövid mondatokba egyes mozzanatok. Nincs is más olyan imádságunk, mely üdvösségünk történetét a maga egészében olyan könnyen emlékezetünkbe idézné, mint a Szentolvasó. Olyan imakönyv ez, melyet mindig a zsebünkben hordhatunk, mindig olvashatunk; jártunkban-keltünkben, álltunkban-fektünkben, munkába menet, munkából jövet, minden csöppnyi kis időnkben mondhatunk. Üdvösségünk történetének titkait legszentebb imádságaink zárják körül: a Hiszekegy, a Miatyánk, az Üdvözlégy, a Dicsőség. Lelkünk elmerül, belealázódik a szent titkokba, ha nemcsak kimondjuk, hanem, ha a kimondásnál élénk rajzolódik minden, amit az az egy mondat magában rejt. Emlékezetünk elé hozza az egymásba kapcsolódó eseményeket, képzeletünk kiteríti, mint a virágos rétet, a lelkünk belegyönyörödik és futkározva járja. Nem baj, ha nem is tudunk tovább menni. Ez nem szórakozottság. Engedjük csak a lelkünket időzni a szent titkok minden virágánál.

De a Szentolvasónak ilyen élvezetét csak akkor érzük el, ha tudjuk, mi mindent rejt magában egy-egy titok. Ezért bocsátjuk közre ezt a szép könyvet. *Dr. Tóth Kálmán* esztergomi prelátnak kanonok úr írta. Azt olvashatjuk ki belőle, mi minden jutott neki eszébe, amikor az egyes titkokról gondolkodott. Bizony neki különösen is sok minden eszébe juthatott, hiszen ismeri a Szentföldet. Háromszor járt a mi Urunk Jézus Krisztus és a Boldogságos Szent Szűz lábnyomain. Töltsük meg mi is a lelkünket az ő gondolataival. Ne többet, csak egy-egy titkot olvassunk el és utána ne többet, csak egy tizedet mondjunk el, – több lelki hasznot merítünk, mintha az egészet elhadjuk. Ezért a Szent Szűz minden buzgó tisztelője, a Rózsafüzér társulatok tagjai, akik csak tehetik, szerezzék be e könyvet. Legyen mindig kéznél. És akár magunk, akár a családjukban együtt végezzük a Szentolvasó-imádságot – olvassunk el egy-egy titkot. Ha majd mindegyiket annyiszor elolvassuk, hogy már az egész eszünkbe jut, amikor a titkot kimondjuk, akkor mérhetetlenül gazdagodik a lelkünk, erősödik a mi Krisztustól kapott áldott hitünk bennünk.

De nem csak a Szent Szűz boldogító tiszteletét kívánjuk e könyv közrebocsátásával szolgálni, hanem mélységes hálánkat is leróni azon rendkívüli segítségéért, hogy folyóiratunkat, a magyar katolikus papság hitszónoklati és lelkipásztori folyóiratát, az *Evangéliumot*, immár húsz esztendőn keresztül, minden más segítség nélkül, fenntartani segített pártfogásával és Szent Fiának meg nem érdemelt bőséges kegyelmeivel. Dicséret és dicsőség legyen most és mindenkoron a mi Urunk Jézus Krisztusnak, egyedüli Megváltónknak és áldott szent Anyjának, a Boldogságos Szűz Máriának, a magyarok Nagyasszonyának!

Écs, 1941. A liziói Kis Szent Teréz napján.

SZŰCS GÉZA
plébános, tb. szentszéki bíró, kiadó

1. A Rózsafüzér ájtatosság jelentőségéről

Az Egyház története azt mutatja, hogy amikor a legnagyobb a lelkek veszedelme, akkor az Úr egészen rendkívüli módokon is a lelkek segítségére siet. Néha meghasad az ég kárpitja, a földre árad a mennyország dicsőségének egy-egy fénysugara s ezen fényözönben a földre száll vagy maga a dicsőség királya, Jézus, mint pl. Alacoque Szent Margit jelenéseiben megtette, vagy elküldi maga helyett édesanyját, a mennyország királynőjét, a Boldogságos Szűz Máriát. Sem az Úr Jézus, sem az ő Szentanyja nem jönnek soha üres kézzel az égből, hanem hoznak magukkal ajándékokat, emlékeket, amelyekkel arra akarják felhívni a keresztyén világot, hogy éberem őrököljön hívei felett az isteni Gondviselés.

Valahányszor a Rózsafüzért imádkozzuk, mindenkor ilyen égi jelenés tényének emlékünnepeét üljük. A jámbor hagyomány szerint Szent Domonkosnak megjelent a Boldogságos Szent Szűz és rábízta a Rózsafüzér-ájtatosság terjesztését a XIII. században dúló eretnekségek terjedésének megakadályozására.

A Rózsafüzér az isteni Gondviselés jelképe és eszköze

A Rózsafüzér-ájtatossággal azt akarta jelezni a Szent Szűz, hogy az élet és kísértések keresztjét, melyre kifeszítve sokszor valósággal csikorog a lelkünk kínjában, úgy viseljük el a legsikeresebben, ha a kísértések megpróbáltatásainak idején bizalommal támaszkodunk a felettünk őrökölő isteni Gondviselésre, melynek leghathatósabb szerve és megszemélyesítője maga az Istennek Szent Anyja a maga valóban anyai gondoskodásában. Ő ezt a támogatást szívesen megadja azon feltétel alatt, ha Jézus és Mária szíveinek példájára a mi szívünk is egészen összeforr a Jézus Szívével gondolatban, érzésben és cselekedetben; ha nem töviskoszorúval övezzük és sebezük Jézus szívét, hanem jócselekedeteink virágkoszorújával iparkodunk kedveskedni Néki. Ez estben a Szent Szűz kitarja felénk kegyelemmel tetézett kezeit, hogy azokkal lelkünket gazdagítsa, kitarja karjait, hogy lelkünket védje, magához hívogassa, felemelje, égbe segítse.

Hajóhoz hasonló az Anyaszentegyház, amelynek az a rendeltetése, hogy az égben kössön ki lelkünkkel. A régi kalóz időkben gyakran támadták meg és elfoglalva kifosztották a hajókat rabló kalózok, ha nem állott elég fegyver a hajósok rendelkezésére, hogy védekezzenek a támadók ellen. Az Anyaszentegyház hajóját és rajta a mi lelkünket is sokszor meglepetésszerűen támadják, a kegyelem öltönyéből kifosztják veszedelmes kalózok: a gonosz lelkek, gonosz emberek és gonosz szenvedélyek kalózhadai. Ezen orvtámadások ellen hozta nekünk vértül, pajzsul, fegyverül a Szent Szűz a Rózsafüzért, hogy az ő erejével, támogatásával szerencsésen visszaverhessük lelkünk összes ellenségeit.

Mikor a Rózsafüzért a kezembe veszem, ujjongok az örömtől, mert benne a fölöttem őrökölő isteni Gondviselésnek egy igénytelen, de hathatós, szeretetreméltó eszközét látom és tisztetem. A Rózsafüzérrel kezemben boldogan érzem, hogy úgy feszül ki az Egyház, lelkem otthona felett és maga az én lelkem felett is a gondviselő Istennek szerető gondja, mint a kék égboltozat a fejem felett, mint az úrnapi baldachinum a szentséget hordozó pap feje felett. A Rózsafüzér láttára érzem, mennyire igazat mond az Írás, mikor azt tanítja Istenről, hogy úgy vigyáz a híveire, mint a szeme fényére, úgy őrököl felettünk, mint a sasmadár a fiókái felett. Amint ez szárnyaira veszi fiókáit és röpködni tanítja és szárnyai csapkodásával a veszedelmes támadásoktól megóvjá, a jó Isten is kegyelmeinek szárnyára veszi híveit, mikor veszedelemben forognak, hogy szárnyszegés nélkül repülhessünk örök célunk, a mennyország felé. Ezen célból rendelte az Egyház szentségeit, szentelményeit, üdvintézményeit, melyek mindegyike az örökkévalóságot tartalmazza számunkra. Úgy

vagyunk a katolikus Egyház összes üdvintézményeivel, mint a méhek az útszéli virágokkal: mindegyikből ki tudnak szívni egy-egy csepp mézet, amelyet azután a kaptárban elraktároznak. S ott aztán mézet esznek, mézet lélekzenek, mézes házban laknak (Prohászka). A lelki örömeik mézédese cseppjeit sehol a világon, semmiféle intézménynél nem gyűjtheti és nem élvezheti úgy az ember, mint a katolikus Egyházban. Itt valóban mézes palotában lakik, mézet eszik, mézet lélekez az ember, ha van érzéke hozzá, hogy tudjon és akarjon minden vallásgyakorlatból és minden üdvintézményből mézet: örvendező gondolatokat és érzelmeket kiszívni magának.

A Rózsafüzér-ájtatosság is, mint a felettünk örökdő égi gondviselésnek egyik eszköze, ilyen örömhangelő, boldogságot szerző, mézcseppes útszéli virág. Szívjuk belőle minél gyakrabban és szívesebben a boldogság színmezét.

XI. Pius pápa körlevele a Rózsafüzérről

XI. Pius pápa 1937. október 7-én Castel Gandolfóból keltezett (Ingravescentibus malis kezdetű) apostoli körlevelében igen hathatósan ajánlotta a keresztény világ figyelmébe a Rózsafüzér ájtatosságot, mint a keresztény katolikus hitnek, Istenben bizakodó szent reménységnek, isteni és felebaráti szeretetnek feltámasztására évszázadok tapasztalata szerint igen kiváló eszközt, legfőképpen a modern korban elterjedt nagy eretnokségek és társadalmi eltévelyedések leküzdésére.

„Nem egyszer mondtunk, – írja a pápa – és legutóbb (a Divini Redemptoris) körlevélben is megismételtük, hogy korunk egyre súlyosodó bajaira nem találhatunk más orvosságot, mint a mi Urunk Jézus Krisztushoz és az Ő szent törvényeihez való visszatérésnek a sürgetését. Valóban egyedül Őnála vannak az örökélet igéi és sem az egyének, sem a társadalom nem kezdeményezhetnek semmit, ami hamarosan és nyomorultul össze nem omlik, ha kihagyják számításaikból az Isten felségét és megvetik az Ő szent törvényét. Aki azonban tanulmányozza az Egyháznak az évkönyveit, könnyen meggyőződhet arról, hogy a keresztény névhez fűződő nagy események mindenkor az Istenanyja hatalmas pártfogásának voltak tulajdoníthatók.

Amikor bármely időben az események annyira elmérgesedtek, hogy az Egyháznak a köntösét és a katolikus világot felforgatással fenyegették, a mi atyáink mindig Ahhoz fordultak, aki egyedül tudja a világnak a tévelyeit eltiporni és az általa nyert győzelem mindenkor rendesen jobb időket hozott. Amikor a mohamedánoknak hordája hatalmas és kegyetlen hadihajóiban és harcos hadseregében bízva lerombolással és rabszolgasággal fenyegette Európa népeit, a római pápának sugalmazására az égi Anyának pártfogásához fordultak a népek és az ellenség megszégyenült és az ő hajói a tengerbe veszttek (a lepantói csatában 1571. október 6-án, amikor V. Szent Pius felszólítására Róma ájtatos társulatai a Rózsafüzérral ostromolták az eget a keresztény sereg győzelméért). És amint így általános történelemben, épp úgy a magánéletnek a szükségleteiben is a hívek minden időben bizalommal fordulhattak Szűz Máriához, mert ő annyira jóságos, hogy mindenkor segítségünkre jött és a testnek és a léleknek a bajaira, fájdalmaira enyhülést és gyógyulást hozott. A mi napjainkban nem kisebb veszedelmek fenyegetik az egyházi és világi társadalmat, mint az elmúlt évszázadokban. Mert nagyon sokan megvetik és visszautasítják az Istennek legfelsőbb és örök tekintélyét, amely parancsol. És ennek a következménye aztán az, hogy meggyengül a keresztény kötelességek iránt érzett lelkiismeretesség, a lelkekben kihül a hit és teljesen elpusztul és így alapján az emberi társadalomnak a pillérei dőlnek össze.”

És itt a Szentatya kimondottan is hivatkozik a kommunizmusra, az új pogányságra és egyéb szerencsétlen és gyászos szektákra, melyeknek hirdetői, mint istentagadók az Örökkévaló ellenségeinek nyilvánítják magukat és mindenütt, ahová befurakodnak, a lélekből

ki akarnak irtani minden valóságos hitet és végeredményben minden isteni és emberi jogot lábbal tipornak.

A Rózsafüzér az újkori tévedések ellenszere

Mindezen tévelygések és bajok ellenszerül a pápa a Rózsafüzért ajánlja, melynek tárgya első sorban a Szent Szűz tisztelete, az Úr Jézus és Szűz Mária erényeinek követése, melyek ezen ájtatosságnak titkaiból kisugárzanak az elmélkedve imádkozók lelkébe. „Istennél a Boldogságos Szűz Mária közbenjárását igyekezzünk kiérdemelni, folytatja a pápa. Mert Szent Bernát szavaival élve: Isten szándéka szerint való, hogy mindent Szűz Máriának közbenjárása által nyerjünk el. A különböző imádságok között, melyekkel hasznosan, eredményesen fordulhatunk Istennek Szent Anyjához, kétségen felül a Rózsafüzér imádsága különleges és megkülönböztetett helyet foglal el. Ez az imádság, amelyet egyesek a Szent Szűz zsolozsmájának, vagy az Evangélium és a keresztény élet rövid kivonatának neveznek, ékes szavú ajánlásban részesült már XIII. Leó által is. Bizonyára nem is találhatnánk más imádságot, amely alkalmasabb és szentebb volna. Egyik lényeges része az Úr imádsága, amelyet maga a mi isteni Mesterünk mondott, mikor tanítványai kérték, hogy tanítsa meg őket imádkozni. A legszentebb imádság ez, mely nekünk módot ad arra, hogy Istennek a dicsőséget megadjuk, de épp úgy figyelembe veszi a mi testünknek és lelkünknek minden szükségletét is. Hogyan tudna az örök Atya, akit Szent Fiának a szavaival kérünk, nem jönni a mi segítségünkre? A másik imádság, az Angyali-üdvözlés, amely Gábor főangyalnak és Szent Erzsébetnek a dicséretével kezdődik és azzal a legszentebb könyörgéssel végződik, amellyel a Boldogságos Szűznek segítségét kérjük most és halálunk óráján.

Ezekhez az élő szóval mondott könyörgésekhez csatlakoznak a szent titkok szemléltető képei, amelyek által mintegy a szemünk elé varázsoljuk Jézus Krisztusnak életét, fájdalmait és dicsőségét, éppen úgy, mint az Ő Szent Anyját és ezáltal a mi fájdalmainkban enyhülést és bátorítást nyerünk. Ha követjük ezeket a szent példákat, az erénynek mindig magasabb fokára emelkedünk és élvezzük már előre az égi hazának boldogságát.”

Ezekben az utolsó szavakban ütött reá leginkább a szeg fejére a Szentatyá. A szent titkok felett való eszmélődésben, elmélkedésben látja a Rózsafüzérnek legfontosabb, léleknevelő értékét. Jézus és Mária bátorító példáit kell állandóan szem előtt tartanunk, hogy az erényekben előrehaladhassunk. Tanulság és lelkiélvezet lesz az osztályrésze annak, aki a Szentolvasó titkai felett elmélkedve imádkozza a Rózsafüzért, amelyről a pápa a továbbiakban megállapítja, hogy Szent Domonkos csodálatos módon és nem a Boldogságos Szűz Mária legfelsőbb sugalmazása nélkül terjesztette el, és amely kétség kívül könnyű imádságos forma a legegyszerűbb, nem tanult lelkek számára is. Szent Domonkos a Rózsafüzér által kötötte meg annak a forradalomnak kerekeit, mely a 13. században majdnem elgázolta a vallás és társadalom kocsiját. Mert megtanította a vallásilag tudatlan néptömegeket Jézus és Mária példájának szemlélete által az igazi keresztény katolikus gondolkodásra és életmódra. Ami forrongó világunknak is ilyen hathatós lelki kerékkötőre van szüksége, hogy vesztébe ne rohanjon a keresztény műveltség büszke járműve, az újkor vallási és társadalmi forrongásai következtében.

A Rózsafüzért elmélkedve kell imádkozni

A szent titkokban rejlő igazságok a Rózsafüzér-ájtatosság igazi éltető lelke. Az a villanyáram, mely átfut a gondolatok és érzelmek vezetéken s kigyújtja bennük a világosságot és tetterőt kölcsönöz nekik. Enélkül vérszegény az imádkozó lelke, mint az alvilági árnyak. Vért önt bele az elmélkedés. Mint a csillag a sötét éjszakában, mint a napsugár, mely áttör ködön és felhőkön: úgy világítja át egy-egy természetfölötti gondolat a

sötétben tapogatódzó lelket az elmélkedés alatt. Az elmélkedés az a csendes eső, mely életre kelti a jó elhatározások csiráit az imádkozó lélekben. Mint a tavaszi langyos melegtől és napsugártól megindul a klorofilképződés és nedvkeringés a növényzetben, fűben-fában, a lélekben is kizsendül a természetfeletti élettevékenység elmélkedés közben a kegyelem, beáradása által. A titkok átelmélkedése alatt mintegy megnyílik az ég és kilép annak kapuján az Úr Jézus és a Boldogságos Szent Szűz angyali karok kíséretében és reánk sugározzák az ég világosságát és boldogságát. Valóságos táborhegyi megdicsőülésben van részünk elmélkedés közben. Úgy érezzük, hogy jó nekünk ott lenni Jézus és Mária társaságában. Urunk Jézus szerette a hegyet és a tengert, mert a hegy felemeli a lelket is a természetfeletti világ magasságába, a tenger pedig az ég kékségét tükrözteti vissza. Nekünk is üdvös és áldásos a földi élet lapályairól néha-néha felszállni a magasságokba és lelkünk csónkával ringatózni a tengermélységű igazságok égszínkép habjain. Míg lenn az élet lapályain néha csúf köd fojtogatja az embert és elveszi előle a kilátást a magasságba és a messzeségbe, az alpesi magasságokban ragyogó napsugárban fürdenek a magaslati kúrára szoruló betegek és gyógyulnak tőle.

Igaz, hogy az elmélkedés azoknak, akik nem szokták, olyan, mint a vadgalambnak kemény, ropogós ágakból, gályákból összerakott fészke, amelyen ülni fárasztó. De azért, mint a pápa körlevele mondja, ez a jámbor imagyakorlat kétségen kívül könnyű imádságos forma mindenki számára, azon lelkek számára is, akik a legegyszerűbbek, akik nem is tanultak.: Mert a Jézus és Mária élete mozifilmszerű elevenséggel és érdekességgel pereg le a szent titkok keretében, amit szemlélni és figyelemmel kísérni könnyű és feledhetetlen élmény a legegyszerűbb lelkek számára is. Mint a pápa levele tanítja: „Az imádságnak ez a módja az evangélium egyszerűségének illatát hordozza magán és a léleknek az alázatosságát kívánja meg, amely nélkül, mint az isteni Megváltó tanít minket, lehetetlen a mennyek országát elnyerni.” A középkorban bibliai képekkel díszítették a templomok falait, hogy akik könyvben nem tudnak olvasni, e képekről olvassák le Jézus és Mária áldott életét és utánozzák azt. A Rózsafüzér is ilyen biblia pauperum: szegények bibliája, ahogy azokat a képeket a középkorban nevezték. Mert a filmszerűen a titkokban lepergő bibliai jeleneteket mindenki megismeri és olvasni tud bennük.

A Rózsafüzér a legjobb imakönyv

A Rózsafüzér a legegyszerűbb és legtartósabb imakönyv, mert belőle minden nyelvű ember tud imádkozni és mert vaskapcsok, a szent titkoknak vaskapcsai tartják össze lapjait. Az ima közben jelentkezni szokott szórakozottságot, a gondolatok és érzelmek futóhomokját leköti a titkok karója és termékenységre szorítja az Isten szántóföldjét, mely eddig parlagon hevert.

Nem csoda, hogy a szent Rózsafüzért minden korban és bármely körülmények között élő emberek sokasága mindenkor a legkedvesebb imádságának tekintette, mondja a pápai körlevél, nagy ájtatossággal végezte azt és minden pillanatban, mint a leghathatósabb fegyverrel élt vele, hogy elűzze az ördögöt, megtartsa az életet, megszerezze könnyebben az erényt, egyszóval, hogy az emberek számára megszerezze a valódi békességet. Sohasem hiányoztak nevezetes, híres emberek, a tudománynak és bölcsességnek jeles kiválóságai, akik bármennyire is el voltak foglalva munkájukban és tudományos kutatásaikban, mégis egy nap sem mulasztották el, hogy térden állva buzgón ne imádkozzanak a Szent Szűz képe előtt az imának ebben a legkedvesebb és legjámborabb formájában. Hasonlóképpen cselekedtek a királyok és fejedelmek, bármennyire is el voltak foglalva országos és sürgős dolgaikkal. Ez a titkzatos Rózsafüzér ott található és ott pereg nemcsak a szegény nép ujjai között, hanem a társadalmi életnek minden rendű és rangú polgárai is tiszteletben tartják azt.

Az egész föld az Uram irgalmazz koldusnyöszörgésétől visszhangzott mindaddig, amíg Jézus a nyolc boldogság márványoszlopait fel nem állította a lelkekben, melyek között az ég aranyos templomába léphet be a lélek. A nyolc boldogság oszlopai között jár és az ég belseje felé halad az ember minden alkalommal, midőn a Rózsafüzér titkai felett elmélkedve imádkozik. Diogenes égő lámpával fényes nappal kereste az embert. Jézus a hit lámpáját adja a műveltség ragyogó világosságában a csak húsból és vérből állónak látszó ember kezébe, hogy keresse magában az igazi embert, Isten gyermekét. A nomád valláserkölcsei életből letelepülésre tanítja és segíti a cigányok életstílusában lézengő lelki vándorcigányokat, midőn a szent kereszt tövébe hívja őket a fájdalmas Rózsafüzérben. Ezt a szent keresztet vándorbotként adja az élet botorkálói kezébe és kiüti a Faustok kezéből a méregpoharat. Amint a Nílus partján gátakat építenek ezen hatalmas folyó eliszaposodásának megakadályozására, Jézus is szent tanításaival gátat épít az örökélet folyamának eliszaposodása ellen a szent titkokétől kicsendülő parancsaival. A gondolatok és érzelmek gazdag színpompáját borítja rá az élet szegénységének eltakarása végett a lélekre.

Lizeuxi Szent Teréz, mint minden nagy lélek, szerette szemlélni a tengert. Mert ez nemcsak Isten végtelenségét szemléltette előtte, hanem a rajta himbálódzó és napsugárban fürdő kis csónak a saját kis lelkét szemléltette számára. A himbálódzó mozgásra noszogató hullámok a segítő, a napsugarak a megszentelő kegyelem képe voltak számára. Boldog örömmel adta át magát mindkettőnek. Az elmélkedő lélek ima közben szintén tengeren himbálódzó kis csónakhoz hasonlít. Tenger az elmélkedésben előtte kitaruló isteni igazságok mérhetetlen gazdagsága, melyek megindulásra és természetfeletti tettek mozgósítják, miközben reá süt a Jézus és Mária lelkéből kiáradó szépségek formájában a megszentelő kegyelem ragyogó mennyei fényessége.

A híres párizsi író, Pierre l'Ermite mondja: „A lelkesedés mindig idegen forrásból fakad.” „Magános emberek ezt a forrást nem ismerik.” Az elmélkedve imádkozó lélek bár látszólag a legmagánosabb a földkerekségén, igazában azonban soha sincs egyedül. Mindig vele van a minden gazdagság kiapadhatatlan forrása, a nagy Isten. Jézus és Mária szívén át szűrve árad az emberre a lelkesedés szentséges zuhatagja.

A legszebb családi ájtatosság a Rózsafüzér

„A családapák és családanyák különösképpen legyenek példaképei gyermekeiknek a Rózsafüzér imádságban, mondja említett körlevelében XI. Pius pápa. Különösen amikor napnyugtakor összegyűlnek a napi fáradalmak után a családi otthon meghitt falai között és imádkozzák térdenállva a Boldogságos Szűzanya képe előtt együtt és hangos szóval a Rózsafüzért. Ez nagyon szép és üdvös szokás, amelyből a családi kör számára csak béke és nyugalom és az égi ajándékoknak a bősége származhatik.” Ami pedig az Egyházat és hitet fenyegető veszedelmet illeti, a pápa a Rózsafüzértől várja és reméli, hogy: „a mi napjainkban is a Boldogságos Szűz Mária kieszközli isteni Fiától, hogy a most dühöngő viharoknak a hullámai lecsillapodjanak és a keresztények imádsághadjaratát ragyogó győzelem koronázza.”

A Rózsafüzér a jeggyűrűhöz hasonlít abban, hogy sem eleje, sem vége nincsen. Azaz hogy így kellene lennie, hogy az egész emberiség beállana ebbe a végeszakadatlan füzérbe, ebbe a szent imaközösségbe és a földkerekség minden pontján szünet nélkül hangzanék ez a Jézus és Mária életét ünneplő és utánozni készítő istendicsőítés. Hiszen végtelenül komoly időben élünk, mely visszaidézi emlékezetünkben a régi romantikus idöket, amikor nagy férfiak legendás hőstetteiről és várúrnők mesébe illő szépségeiről énekeltek ihletett vándor énekesek. A Rózsafüzért elmélkedve imádkozó katolikusok az Istenembernek hőstetteit és Mária lelkének kimondhatatlan szépségeit éneklük meg, midőn hősi életük nagy titkait felemlegetik és követésre életcélul maguk elé kitűzik.

Mindenki megtapasztalhatja a tengeren, amit én megtapasztaltam 1914-ben az Amphitrité nevű gőzhajón. Mikor Beirutból Port-Saidba vitt bennünket, veszedelmesen hánykolódott egészen kis tengerhullámzástól is, úgy, hogy az utasokból nagyon sokan rosszul lettek. E vészes hullámzásnak oka pedig az volt, hogy nem volt elég terhe, mely mélyen lenyomta volna a hajót a tengerbe. Ugyanezen hajó sokkal nagyobb viharban nyugodtan haladt Alexandria felé, mert akkor már jól meg volt rakva súlyos fenyőfagerendákkal. Éppígy a nagy gondolatoktól nem terhes lélek is a kisebb bajok hullámainál is rosszul érezheti magát, pesszimizáskodik és tehetetlenül elveti magát, míg a mázsás súlyú gondolatokkal megrakott lélek a nagy viharokban is baj nélkül halad az élet vizein. Sohasem látott tán a világ oly mozgalmas, viharos napokat, mint mostanában. Mázsás súlyú gondolatokkal kell megraknunk lelkünket, hogy el ne veszítsük életkedvünket és nyugodtságunkat. A Rózsafüzér elmélkedve imádkozása közben Istennek nagy gondolatai és az emberiséggel való fölséges terveit raktározódnak el lelkünkben.

A Rózsafüzérnek elmélkedve imádkozása által legkönnyebben kerülhetjük el azt a veszedelmet is, amelyről Klug panaszkodik örök dolgok (357. old.) című nagyhírű könyvében: „Az ima, úgymond, sokszor nem elégíti ki lelkünket, mert lelkünk az imádság alatt hasonlít a vásártérhez: gondolataink, terveink és gondjaink keresztül-kasul lótnak-futnak rajta. A világi ideiglenes, természetes és emberileg érthető gondok olyanok, akár a tevék, amelyek az isteni Gyermekek napkeletről a bölcsek ajándékait: az aranyat, tömjént és mirhát hozták – azonban ezek a teherhordók álljanak meg a legfőbb Úr hajléka előtt.”

A Rózsafüzért elmélkedve imádkozó lélek képzeletét annyira lefoglalják a szent titkokban feltáruló bibliai képsorozatok, hogy vásártérhez hasonlóan nem futkározhatnak rajta keresztül a tisztán emberi gondok és gondolatok. Vagy amennyiben mégsem tudna szabadulni tőlük, a képzelet ezeket a földi gondolatokat is a napkeleti bölcsek tevéjének példájára, arany, tömjén és mirha gyanánt hordja oda Isten trónusa elé szent ajándékkul.

A pogánykodó reneszánsz kort követő „felvilágosodás” korában a gótikus stílust barbárnak, vagy az emberi szellem eltévelyedésének tartották éppúgy, mint a sziklás hegycsúcsokat, Alpesekeket a föld daganatának, bibircsókjainak, a havasokat hideg pokolnak tartották. S dehogy is mászták volna meg a magas, havas hegycsúcsokat. Szép csak az volt nekik, ami kényelmes. Azóta éppen megfordult az emberek ízlése. Divattá lett a turistáskodás, a hegymászás. Egyes emberek képesek életüket kockára tenni s néha fel is áldozzák nyaktörő útjaikon, csakhogy a magasságok fölséges kilátásait és üde levegőjét – napsugarát élvezhessék! A természetfeletti szemléletében is így változik idővel az ízlés. A múlt századi liberális pogánykodás után azt a kort éljük, amikor a vallásos szemlélet ismét divat lett. A Rózsafüzér titkai természetfeletti magasságok, az isteni igazságok hegycsúcsai felé viszik, lendítik az elmélkedő lelket, ahonnan fölséges kilátás nyílik a természetfeletti életnek mérhetetlen messzeségbe nyúló birodalmába.

S ahogy az Alpok magas csúcsain a svájci nagy nemzeti ünnepeken kigyúlnak az ünnepi máglyák, a hitigazságok magas hegycsúcsain időző lélekben is kigyulladnak a hit, remény és szeretet isteni erényeinek tüzei.

2. Ki növelje bennünk az igaz hitet

XI. Pius pápa a Rózsafüzérről kiadott körlevelében a többi között azzal ajánlja ezt a Szent Szűznek annyira kedves ájtatosságot, hogy „erősíti bennünk az igaz hitet.” „Mindenekelőtt a katolikus hitet táplálja”, úgymond a pápai körlevél, amely akkor virul ki igazán bennünk, ha jámborul elmélkedünk a szent titkokról és így lelkünket az Isten által kinyilatkoztatott igazságokhoz emeli fel. És mindenki beláthatja azt, mennyire üdvös, különösen a mi

napjainkban, amikor sokszor még a hívők között is bizonyos fáradtságot látunk a léleknek az ügyével szemben, a keresztény tanítással szemben pedig unalmat.”

Drága kincs a hit

„Szegénynek, gazdagnak drága kincs a hit, túrni, remélni megtanít” (Arany). A hit a lelkünknek a szeme, mely idegen világot, a titkok világát tárja fel előttünk. A hit távcső, melynek segítségével belelát az ember a mennyország szépségébe és boldogságába. A hit világosság, mely való mivoltunkban láttatja meg velünk a földi dolgokat és sírontúliakat egyaránt. A hit láng, mely kigyújtja bennünk a nagy elhatározásokat. Nagy tetteket fakasztó csíra, melyből a boldogság virága hajt ki. Ez adja meg az élet szín pompáját és illatát. Zichy Nándor élete legnagyobb szerencséjének tartotta, hogy a katolikus hitben született és nevelkedett. Windhorst szerint a kis katekizmusban, mely a hitnek legfőbb igazságait tartalmazza, több bölcsesség van, mint az összes egyetemi tanárok fejében. A hit kalauz az életben és halálban. Azért dicséri meg a dicséretosztásban oly fukar Üdvözítő a kafarnaumi pogány százados hitét: „Ekkora hitet nem találtam egész Izraelben.” Ezért tetszett neki a holdkóros atyjának esengő imája: Segíts az én hitetlenségemen. Ezért buzdította apostolait, hogy imádkozzanak a hit adományáért: Adj nekünk hitet.

De ha a hit oly drága kincs, mely boldoggá tesz ezen a világon is, a másik életben is, hogyan van, hogy mégis három századon át a katakombákba szorult és azóta is „jel, melynek állandóan ellene mondanak?”

Nagyon jól mondja Eötvös József: „Minden vétek megbocsáttatik a világon, csak az nem, hogy a tömegnél nagyobb valál és üldözés a jele, hogy ilyennek elismertté.” Vannak emberek, akik a hit magaslatait sem eszükkel, sem szívükkel felérteni, megközelíteni nem bírják. Innét a gyűlölködés és az irigy ellenszenv. A hit csak értelmes embernek igazán nagy érték, a tömegembernek nem sokat jelent. Óriási a tudatlanság a hit dolgaiban. Azért beszélnek róluk sokszor Göre Gábor stílusában. De ez – nem a hitre megbélyegző, hanem a gúnyolódó tudatlanokra. A hit olyan szaktárgy, melyből megbukni nem szabad senkinek, mert a bukást örök sötétség követheti. Minél tudatlanabb valaki, annál nagyobb kritikus szokott lenni a hit tárgyában. Az igazi szakember tiszteletteljes elfogódottsággal, lép be a nagy gótikus dómok fölséges homályába. Így a hívő is a hit fölséges dómjába. Mert tudja, hogy vakondtúrás az emberi ész, Himalája az Istené, aki a hit igazságait kinyilatkoztatta. „Istent hódolat illeti meg, nem bírálát.” (Madách). A kinyilatkoztató, mindentudó Isten tekintélye elég neki, hogy belássa a hitigazságok: ésszerűségét, ha nem is érti őket. Feleslegesnek látja tehát vitatkozni azok ésszerűségén. Ésszerű-e a hit, ezt felvetni annyi a hívő szemében, mint felvetni a kérdést: ésszerű-e a láng a petróleumlámpában, a fény izzása a villanyban, az illat és színpompa a virágban, a csíra a magban, a tavaszi zefírszellő a természetben, a gyűjtőlencse a messzelátóban, a gőz feszítőereje a vasúti mozdonyban? Mert mind ezt és ennél még mérhetetlenül többet jelent a keresztény embernek a hit.

A hitetlenség bacilusa a mai felfordult világban sokszor megkörmölyékezi és megfertőzi még a hívőket is. A bacilusok ellen minden módon védekeznek az emberek. A hitetlenség fertőző bacilusa ellen leghatásosabb védekezésmód annak belátása, mennyire ésszerű hinni, amit Isten kinyilatkoztatott.

A hitetlen gondolkodásnak tipikus példaképe Tamás apostol, aki azt a vakmerő kijelentést tette a feltámadt Üdvözítő látásán lelkendező apostoltársainak: „Hacsak nem látom az ő kezein a szegek nyomát és ujjaimat a szegek helyére nem bocsátom és kezemet az ő oldalába nem teszem, én nem hiszem.” (Jn 20,25). „Fehérvasárnapon egy sajnálatraméltóan fekete lélek, mert hitetlen; fekete, mert kevély hitetlensége következtében szomorú és szenvedő.” (Prohászka.) Szinte látjuk dűlni a szomorúság viharát Tamás hitetlen lelkében. Szinte látjuk, mily fekete felhőkkel van bekárpitozva Tamás kedélye. Megsajnáljuk ezt a büszke és

öntudatos embert, de nem kérünk belőle. Bizonyára a többi apostolok sem kértek belőle. Mert az ő lelkükön előmlött a feltámadott Jézustól hirdetett szent békességnek magasztos derűje. Megsajnáljuk ezt a kevély és éppen ezért hitetlen lelket nem önmagáért, mert hiszen Tamás apostol rögtön hívővé változott, midőn Krisztus megragyogtatta előtte megdicsőült sebeit, hanem megsajnáljuk azok miatt, akiket a hitetlen Tamás képvisel. Megsajnáljuk azok miatt, akiknek szemébe már 20 évszázada ragyogja a feltámadt Üdvözítő megdicsőült sebeit, mégsem tudja kicsalni lelkükből a hívő megadásnak Tamástól hangzott szavait: „Én Uram és én Istenem.” A hitnek e megtapasztaláson alapuló megnyilatkozása helyett azt a még megrázóbb, mert lelki nyomorról tanúskodó vallomását halljuk ajkukról: Csak azt hiszem, amit látok, amit tulajdon érzékszerveimmel megtapasztalok. Megsajnáljuk e szerencsétlen hitetleneket azért, mert mi a feltámadt Üdvözítővel azt valljuk és hisszük: „Boldogok, akik nem látnak és mégis hisznek.”

A hit ésszerűsége

Hinni nem ésszerűtlenség, hanem a legtermészetesebb valami úgy az emberekkel, mint az Istennel szemben. Emberekkel szemben nem is igen teszünk hit szempontjából kifogást. Mert ezt mindenki egész természetesnek tartja mindaddig, míg csak a csalás vagy csalni akarás nyilván ki nem tűnik. Kivált, ha valaki nemcsak szóval, de tettekkel is bizonyítani tudja annak igazságát, amit állít, szinte vakmerőségnek és esztelenségnek tűnnék fel annak kétségbevonása. Nos a mindentudó és mindenható Isten, aki pedig sem nem csalhat, sem nem csalatkozhatok, a csodáknak egész özönével ékesszólóan bizonyítja Szent Fia által, hogy a Tőle közlött vallási igazságoknak bátran hihetnek az emberek, mert reájuk ütötte csodák alakjában a bizonyosság pecsétjét. Sőt, az Úr Jézus még tovább is ment a bizonyágvetésben. Mert ez az isteni Jópásztor életét is odaadta annak bizonyágaképpen, hogy a tőle kijelentett hitigazságok égből eredtek, hogy azok valóban isteni tanok, melyekért az ember bizodalommal odaadhatja életét. Pedig az élet valami szerfelett drága kincs mindnyájunk számára, melyért mindent odaadunk, de amelyet semmiért fel nem áldozunk, kivéve, ha Istentől annak feláldozására nyílt parancsot nem kapunk. Az élet igenis olyan drága kincs, melynek megtartásáért az ember a közmondás szerint az utolsó szalmaszálba is kapaszkodik. Ám az isteni Jópásztor odaadta e legdrágább kincsét, tanításának igazságáért feláldozta önként az életét. S ezzel tanítására ráütötte minden idők minden emberei előtt az igazság letörölhetetlen pecsétjét.

Szent Pál apostol tanítása szerint: „Hit nélkül lehetetlen; Isten előtt kedvesnek lenni.” A józan ész is azt tanítja, hogy nem szerethetem én azt, akit nem ismerek. Már pedig a hit a léleknek a szeme, amellyel az Istent és az Ő titkait megismerhetjük, amely nélkül – pusztán a saját eszünkkel – Istent meg nem ismerhetnők és éppen azért meg sem szerethetnők. Úgy volnánk hit nélkül a pusztta természetes eszünkkel, mint a koromsötétben gyalogló vándor, aki egy ide-oda ugrándozó szentjánosbogárka világítását venné irányítóul. Ez után hiába menne az ember, mert vízbe, árokba, mocsárba eshetnék, ha megrögzötten a nyomában haladna, de a célhoz vezető úthoz és magához a célhoz, jelen esetben az Istenhez és az ő boldog mennyországához soha el nem jutna.

Nagyon is indokolt tehát, hogy a szentolvasóban is, máskor is sokszor imádkozzunk az erős és élő hit kegyelméért az Úrhoz, hogy nevelje bennünk az igaz hitet. Maga XI. Pius pápa a Rózsafüzért ajánló körlevelében megjegyzi: „Nem hallgatjuk el, hogy a mi időnkben maga a Szent Szűz az imádságnak ezt a módját ajánlotta, amikor megjelent a lourdesi barlangban és a saját maga példájával tanította meg azt az ártatlan leánykát, Szent Bernadette-t, a Rózsafüzér imádkozására. Tehát hogyan nem remélhetnénk mi is kegyelmet, hogyha ilyen módon az égi Anyát megfelelő lelki hangulatban és alázatosan esdjük és hozzá könyörgünk? Annál is inkább kell ezt tennünk, hogy Isten nevének ellenségei, vagyis mindazok, akik

feltámadtak ellene és megtagadták és megsemmisíteni vágnak az örök Istent, hogy elgáncsolják a katolikus hitet és az Egyháznak jog szerint kijáró szabadságot, hogy végül azok, akik esztelen dühvel feltámadnak az isteni jog ellen, hogy a világot, az emberiséget romokba és pusztulásba taszítsák, – a Boldogságos Szűz Máriának, Isten Anyjának hathatós közbenjárására megtörjenek és bűnbánatra hajoljanak és visszatérni kényszerüljenek az egyenes ösvényre és magukat is a Boldogságos Szűz Mária pártfogásába helyezték.”

A hittitkokat alázattal fogadjuk

A kaliforniai Pasadena erdőség mélyén minden lakott területtől távol 1904-ben épült fel a Carnegie-alapítvány támogatásával a világ legnagyobb csillagászati figyelőintézete. Hatalmas, gigászi gépeik szövevénye, mint pókot a háló veszi körül a csillagászt, aki kényelmes karosszékéből figyel a csillagos eget. Jelenleg 40 csillagász dolgozik a Mount Wilsonon. Erős idegzet, hatalmas munkatempó kell az itteni munkálkodáshoz, a világegyetemi történés megfigyeléshez. A látvány, amely a kutató elé tárul, nemcsak lenyűgöző, hanem kísérteties és idegromboló. Hiszen a száguldó világűrben a teleszkóp előtt álló ember parányi szemelättára távoli világok születnek és csodás, dermesztő színjátékkal roppannak össze másodpercek alatt. Az intézet fennállása óta sok kitűnő csillagászt szállítottak el teljes idegösszeomlással a Mount Wilson kupolája alól.

De ha már a teremtés fönséges égi színjátékának, a csillagos ég megdöbbenő élettevékenységének, a csillagvilágok születésének és elmúlásának dermesztően fönséges látványát sem bírja el az ember, még pedig éppen a legtudósabb emberiség, hogyan bírná el idegösszeomlás nélkül magának a Teremtőnek közvetlen látványát és a hittitkokban burok alatt rejlő élettevékenységének szemléletét?!

Nem hiába mondja Szent Pál: „Óh Isten bölcsességének és tudományának mélységes gazdagsága! Mily megfoghatatlanok az Ő ítéletei és megvizsgálhatatlanok az Ő útjai! Mert ki ismerte az Úr értelmét? Vagy ki volt az Ő tanácsosa?” (Róm 11,33-4).

A hittitkokra vonatkoztatva szívesen elfogadjuk a Példabeszédek könyvének ezen megállapítását: „Valamint sok mézet enni nem jó, úgy aki a Fönségnek vizsgálója, elnyomatik a dicsőségtől.” (25,27). Ezzel azt akarja mondani az ószövetségi bölcs: A méz kellemes ízű, de aki túl sokat eszik belőle, elrontja a gyomrát. Az isteni dolgok, hittitkok ismeretére törekedni is jó és kellemes. De tovább hatolni akarni, mint korlátolt elménknek meg van engedve hiú kíváncsiságból, a mindenható titkait minden áron megfejteni akarni káros és veszedelmes. A legnagyobb és legvakmerőbb észbeli eltévelyedésekhez vezethet.

Mi tehát a mi kötelességünk a hit igazságaival, a hittitkokkal szemben?

Lelki szemem elé állítom azt a vihart, mely közel kétezer év előtt a Genezáreti tavon végigszáguldott és az elmerülés veszedelmébe sodorta azt a kis hajócskát, melyben Jézus szunnyadozott rémüldöző apostolainak környezetében. Az apostolok riadtan keltegették a csendesen szunnyadozó Mestert: Ments meg minket, Uram, mert elveszünk.

Az álom és az igaz hit rendesen kevés vagy semmi hasonlatosságot sem tartanak egymással. Mert az igaz hit nem álmodik, hanem valóságokkal dolgozik és valóságokat él át. Mégis a Jézus alvásában látom legszebben jelképezve, milyennek kell lennie az igaz hitnek, szemben a tanítványok ijedten hívó kiáltásával, amely magának Jézusnak megjegyzése szerint a kicsinyhitűségnek a kifolyása és megnyilatkozásmódja volt.

A hittitkok boldogító álomba ringatják lelkünket

Jézus példáján látjuk, hogy az igazi, bensőséges hitnek annyira hatalmába kell ejtenie az egész embert, mint ahogy a hosszú virrasztás vagy terhes munka után az álom hatalmába ejti az ember egész valóját, szinte egészen betakarja, mint ahogy maga a takaró vagy dunna

egészen elfödi az embert. Az álomtól meglepett, és elnyomott ember annyira átadja magát ennek a titokzatos hatalomnak, hogy mintegy megkötözve érzi magát általa kezén-lábán, minden tagján. S nem is próbál ellene védekezni, sőt, jól érzi magát ezen megkötöttség állapotában. Így kell az igazi hitnek is az egész embert megbilincselnie, hogy eszébe se jusson, szabadulni tőle.

Az álomtól elnyomott ember erre az időre megváltoztatja egész gondolat- és érzésvilágát. Aki előbb egész gondolatvilágát talán valami jó üzletre irányította, most nem akar semmiféle tárgyalásról tudni. Aki vidám élvezetben, szellemes társalgásban, zenében és mindabban a jóban, amit a föld nyújthat, lelte előbb kedvét, most semmit sem akar róluk tudni. Mindez kedve ellen van most. Mert az álom mindennél nagyobb élvezetet kínál és szerez neki. Így hat a hit, az igazi hit is. Mikor az embert megragadja, a legrézkőbb gazdagot is örvendező lelkeszégénné, a legsóvárabb világfít is akár kemény deszkán pihenő bűnbánóvá tudja átváltoztatni.

Akit az álom elnyomott, de aztán kicsinyes okból felébresztik, bosszankodik a zavarás miatt. Magának Jézusnak szavaiból is kicseng egy kis ilyesféle megütközés, mikor az apostolok keltegetik; Mit féltetek ti kicsinyhitűek? Aki hitében megnyugszik, semmiféle okot sem talál elég súlyosnak arra, hogy hitének nyugalmát, lelkének egyensúlyát megzavarják.

Az alvás szükséglete, mely az emberen erőt vesz, néha nevetségesnek és gáncsolásra méltónak tűnik fel, mert az alvás lustálkodásnak, restségnek vagy időlopásnak látszik. Azonban tény, hogy az emberi szervezet az alvásban csodálatos megújódáson megy keresztül, sőt tulajdonképpen, egész növekedését akkor végzi. Így a hit is néha szellemi restségnek tűnik fel a tőle távolállók szemében, a vele való foglalkozást pedig időlopás gyanánt gáncsolják. Holott a hit a benső embernek tulajdonképpeni megteremtője, vagy újjáteremtője, felépítője, restaurátora.

Közmondás, hogy az alvás az embert angyallá teszi. A leggonoszabb szenvedélyek is elhallgatnak alvás közben. Az alvó gonosztevő kezétől nem kell félni. Az igazi hit is angyallá teszi, megkötözi a gyilkos kezét, hallgatásra bírja a szenvedélyeket.

Az alvó semmit sem törődik a sorsával. Tudja, hogy az álomban legközelebb van a halálhoz. Tudja, hogy sokan nem ébredtek fel az alvásból. Mégis teljesen átadja magát az alvásnak. A szunnyadozónak ez az egészen magától értetődő gondatlansága átszellemültebb módon átszarmazik arra is, aki teljesen átadja magát a hitnek. (Wittig, *Leben Jesu II.* 426-28.)

Íme ezen okok miatt lett a Genezáreti tó csónakjában viharban is félelem nélkül szendergő Jézus a rendületlen hitnek képe és példája, a hité, mely az embert egészen uralma alá hajtja és megnyugtatja, míg a virrasztó, fáradozó, felizgult tanítványok a tökéletlen hitnek példaképei, mely még félelemmel és aggódással van összekötve és kételyek, tévedéseik veszélyében forog.

Csakis az a hit boldogít itt az életben is és csakis az a hit vezet biztosan az örök boldogságba is, melyet Jézus csendes szunnyadása jelképez. Bizonyára az apostolok is ezt a tanulságot szűrték le maguknak Jézus szendergéséből és attól kezdve ilyen hittel haladtak tovább csónakjukban, mely mikor tovább vitte őket a nagy életbe, a világtörténelem nagy óceánjára, egyre jobban kitágult alattuk, oldalai, falai szétfeszültek, méretei hajóvá, Péter hajójává kiszélesedtek. Mindig új és új egyének szálltak be e hajóvá szélesedett apostoli hajóba, csupa olyan lelkek, akik éheznek és szomjúhozzák nemcsak a krisztusi igazságokat, hanem a Krisztustól hirdetett, ígért boldogságot ezen életben is, a másvilágon is. Ettől a világot átölelő nagy hajótól, melyet Anyaszentegyháznak nevez a hívők kegyelete, mind azt várják és remélik, akik beléje szálltak, hogy szerencsésen elvezeti őket az örökéletbe, a boldog halhatatlanságba.

A hit az élet értékének mérővesszeje

Amint a Jelenések angyala arany mérővesszővel mérte meg a földre szállott mennyei Jeruzsálemet, a tekintetét mindig Istenre függesztő hívő lélek is az örökkévalóság gondolatának természetfeletti aranyvesszőjével mér meg mindent az életben. És ezen aranyvessző által minden földi élménye megkapja a maga helyes értékelését. Ezen helyes értékelés által minden a kedve szerint sikerül, mert az örökkévaló Isten értékelése az ő vágyainak és törekvéseinek zsinórmértéke és hajtó ereje. Az örökkévalóság mérővesszőjével mérve milyen elenyészően kicsi maga az egész földi élet! Minő semmivé zsugorodnak össze a rajtunk esett sérelmek és ránk szakadó bajok. Mérjed meg vele a neked jutott dicsőséget, és kitűnik, hogy dicsőséged áruhája sem hosszúsággal, sem szélességgel nem dicsekedhetik. Mérjed vele önként vállalt vagy elviselt szegénységed köntösét: Isten szemében olyan nagy érték az, mint az égbolt csillagdíszes sátora. Mérjed meg vele Isten után vágyódó szívedet. És meglásd, nagyobb az, mint az egész földkerekség mérhetetlensége. Mérj meg vele egy ájtatosan végzett imát és úgy találod, hogy égis és téged az égbe vezérlő Ariadné-fonal az számodra. (Hoppe, Christus ist mein Leben).

A legmerészebb repülő sem fogja soha elérni a csillagokat. Isten pedig még végtelenül magasabban van, mint a csillagok. S mégis elérheted hiteddel. Minél magasabbra szegezed tekintetedet Isten után, annál magasabbra emelkedhetel ki nyomorúságaid mélységes kútjából is. A nyomorúságok kátyupocsolyás mélységébe zuhant emberiség feje felett ott ragyog az örökkévaló s nagy Isten gondviselő szeme. Amíg az emberiség erre tekint s általa vonzatni engedi magát, kiemelkedhetik a legmélyebb bukásából is. A bukás legmélyebb örvénye akkor hullámoz az ember feje körül, ha nem tud vagy nem akar feltekinteni sorsának vezérlő csillagára, ha szem elől téveszti a gondviselő Istennek szerető és biztató tekintetét.

A hitetlenség lelki púposság

„A mantuai Gonzagák törzsében örökös volt a púposság. Az udvarosok méltók akartak lenni a hatalom uralóihoz és ezért zubbonyaikba, köpenyeikbe kitömött púpokot varrtak be, hogy ezzel is bizonyítsák, micsoda választottság és elhivatottság, púposnak lenni.” Ugyanez a jellemtelenségi hóbort megismétlődik napjainkban is, nemcsak a politikában, hanem a valláserkölcseben is. Az ördög hűbéruruknak szolgáló hitetlenek a lelki púposságot, torzalakúságot, elesettséget elegánsnak hirdetik és mást is ezen divatos szellemi lelki elesettségre csábítanak.

„A nagyvonalú lélek tudja – mondja nagyon bölcsen egy modern gondolkodó –, hogy neki úgy kell valamilyen világnézet, mint a madárnak a fészek. Valahol laknunk csak kell. Nem élhet a szellem cigányéletet. Nem maradhatunk lakás nélkül, azért, mert minden házon találunk kifogást. Mit is tanácsolnánk annak a beteg léleknek, aki sehová sem költöznék be, dideregve töltené az éjszakát, mert nem talált olyan házat, amely az ő ízlésének tökéletesen megfelelné? Mit szólnánk ahhoz a kirándulóhoz, aki egy útelágazásánál töprengve állna meg, mert nem tudná eldönteni, vajon jobbra menjen-e vagy balra? Elmúlik a nap. Leszáll az este, kérdezősködik minden szembejövőtől, de egyiknek sem hisz s a végén hazatér kirándulás nélkül. Elmúlik az élet, el kellett volna jutni ahhoz a szép kilátóhoz, amely az Egyház ormáról nyílik, dolgoztatni kellett volna lelkünk izmait az igazság útján és minden elmaradt... Üresen tipródott a szellemi élet egy ponton. Megakasztott egy kétely, melyet magunkban hordoztunk évtizedeken át, holott egyetlen szakember egyszerre felszabadított volna alóla. Nem a lelkünk mélyebb szavára hallgattunk, jobb szerettünk csomókat oldozgatni, mint megoldani, szívesebben bajlódunk problémákkal, mintsem a boldog megoldást elfogadtuk volna. A katolicizmusban az a lélek érzi jól magát, amelyiknek érzéke van a nagy egész iránt. Előbb azt látja meg, hogy egy hatalmas építménnyel, egy roppant

katedrálissal áll szemben, s csak azután kezdi észrevenni, hogy egy-egy köve elmosódott vagy egy zsindeletét pótolni kellene.” (Székely László: A hinni tudás lelki kellékei. Magyar Kultúra 1940. december 20.)

„A hangya ne hirdesse nagy garral, hogy ő az erdőnek végére járt. A csiga ne dicsekedjék azzal, hogy beszáguldta a mindenség útjait.” (Uo.). Vagyis: az Isten nagy titkaival szemben, melyeket kinyilatkoztatni kegyeskedett, csak a hódolatnak van létjogosultsága, nem a bíráltnak.

3. Ki növelje bennünk az erős reményt

XI. Pius pápa a Rózsafüzérről kiadott körlevelében azzal is ajánlja ezt a Boldogságos Szűznek olyannyira kedves ájtatosságot, hogy: „a Rózsafüzér feleleveníti lelkünkben az örökkévaló javaknak a reménységét, amikor Jézus Krisztusnak és az ő Szentanyjának a dicsőségéről elmélkedünk a Rózsafüzér utolsó részében és így mintegy a nyitott eget ragyogtatja meg nekünk és az égi hazának a megszerzésére buzdít bennünket. Mialatt a halandónak a szívébe a földi dolgoknak túlságos megbecsülése behatol és mindennap vadabbul törekszik az ember a veszendő gazdagságnak és a hamar elmúló örömeknek a megszerzésére, mindnyájan érezzük, mennyire szükséges a mennyei kincsekre felhívni a figyelmet, amelyet a tolvajok nem lopnak el és a moly nem rág meg.”

Akár a földi javak, akár a mennyei javak megszerzéséhez szükséges reménynek, vagy Istenbe vetett bizalomnak legszebb példáját nyújtja az evangélium a csodálatos halfogás esetében. Tanulságos 3 csodálatos halfogás, mert e csodálatos történet keretében élénk tárja az evangélium, minő szerető gondoskodással viseltetik Isten az emberek testi és lelki szükségletei iránt, amennyiben testi éhségükkel a csodálatosan fogott halak tömegével, lelki éhségüket pedig Szent Péternek lelki halásszá avatásával s ezáltal az üdvözítő Anyaszentegyháznak megalapításával elégíti ki. De tanulságos másrészt azért is, mert Szent Péter személyében hiteles példáját nyújtja annak is, minő lelkülettel kell viszonznunk Istennek szeretetreméltó gondoskodását velünk szemben.

Elénk tárja Szent Péter lelkének alázatosságát, mellyel készségesen elismeri saját erőinek fogyatékoságát és önnön erőire utalt fáradozásainak hiábavalóságát, amidőn azt mondhatja vele a szent evangélium: „Egész éjjel fáradoztunk és mégis semmit sem fogtunk.” (Lk 5,5) Hozzácsatolja azonban az evangélium ezen alázatos bevalláshoz azt az igazán példás bizalmat is, mellyel a mindenek sorsát intéző Istennek mindenható ereje iránt viseltetett, azon szavak által: „De a te szavadra, Uram, megvetem a hálót.” S még inkább azon készséges engedelmissége által, mellyel az isteni Üdvözítő parancsának menten engedelmeskedett. S meg is lett a hármasság erényének a bőséges viszonzása Isten részéről. Jutulmul az Úr annyi halat terelt engedelmisségből kivetett hálójába, hogy a roppant súlytól szakadozni kezdett a gyenge alkotás.

Minekünk is e három nagy erényre van szükségünk a remény gyakorlásában, ha testi-lelki szükségünkben boldogulni akarunk.

A szent reménység alapja az alázat a nagy Istennel szemben

Szükségünk van mindenekelőtt nagy alázatosságra, azaz önnön erőink elégtelenségének és ezzel szemben Isten mindenható hatalmának elismerésére, akitől minden jó származik. A modern kor gyermekei szerfelett hajlandók arra, hogy csak a saját erőikre hagyatkozzanak, csak önmagukban bizakodjanak. Azt hiszik, elég, ha van eszük, elég, ha van nekik erős egészségük s elég, ha van pénzük vagy hatalmuk: e három tényezővel mindenre képesek önmaguktól is. Azt képzelik, hogy talán még a mennyország ajtaja is megnyílik eszük

furfangjára, izmos karjuk döngetésére és aranyuk csengésére. Számításaikból és boldogulási törekvéseikből kihagyják a legfőbb hatalmat és erőtényezőt, mellőzik a leghatározóbb erőt, az. Isten erejét, akiről nagyon helyesen állapítja meg a közmondás: „Hasztalan az ember iparkodása, ha nem járul hozzá Isten áldása.” Hasztalan építik a várost, ha Isten nem építi azt, mondja a zsoltáros is. Mert „Isten – ugyancsak a zsoltáros szerint – megghiúsítja a gonoszok szándékait és megszégyeníti a szívük szándékában kevélykedőket.”

Mert hiába! Legyen valaki még olyan dúsgazdag: Isten még gazdagabb. Hiszen övé az ég és föld, szóval az egész teremtett mindenség. Legyen valaki még olyan erős: Isten még erősebb. Ő a villámokkal dolgozik és a mennydörgés hangján beszél. Legyen valaki még olyan eszes és furfangos: Isten keresztül húzhatja önbízó számításait. Mert az ő mindenható bölcsessége dolgozik a széllel és esővel, játszadozik a mosolygó napsugárral és a hátborzongató viharokkal. Isten rendelkezik az ég és föld minden anyagi és szellemi erőivel. Mert ugyebár Isten teremtette az eget és a földet egyetlen „legyen” szavával, tehát tehet velük, amit végtelen bölcsessége jónak lát. Hiszen az órás is szabadon rendelkezik a tőle alkotott óraművel. A fazekas is azt teheti a maga alkotásával, ami neki jólesik: eladhatja vagy összetörheti a maga fazékját. Minden ember azt teheti birtokával és kezének alkotásával, ami éppen az eszébe jut. Ám ez a világ sokkal jobban az Isten kezében van, mint a törekeny óra az órás és a gyenge edényke a fazekas kezében. Mert az egész nagyvilág az ő atyai kezének alkotása. Istennek mindenható hatalma nemcsak egy országra terjed, mint a királyé, jót és rosszat egyformán osztani tudó keze nemcsak az ország alattvalóira nyúlik ki, mint egy földi uralkodóé, hanem hatalma kiterjed az egész anyagi és szellemi világra, az ő keze benyúlik a legelzártabb házba és a legmélyebb bányába; semmi, de semmi a világon nincs előtte elzárva. Jó idő és termékenység, jó aratás és sikeres bányászat, egészség és boldogság: minden, de minden Istentől függ. Azért igaza van Szent Jakabnak, midőn sürgeti: „Alázkodjatok meg a mindenható Isten színe előtt.” Mert különben ti is kénytelenek lesztek elmondani Péternek kétségbeesett panaszát: „Egész éjjel fáradoztunk, de semmit sem fogtunk.” Egész nap és egész éjjel dolgozunk és mégis semmit el nem érünk. Még a vasárnapokat is Isten szolgálata helyett munkára fordítottuk, még ünnepnapokon is dolgoztunk, hogy minél többet kereshessünk. Mégsem jutottunk előbbre. Mert a vetéseinket elverte a jég, elpusztította a kártékony fereg és a rossz idő. Amit kerestünk, felemésztette ennek vagy annak a családtagnak véletlenül közbe jött betegsége, amely talán egyes esetekben lehet Istennek büntetése az elmulasztott istenszolgálatért. Az Isten nélkül kezdett házasságot boldogtalanná tette egyik vagy másik félnek hűtlensége avagy pazarlása, vagy, hogy a lelki élet terére is átlépjek: Hányan vannak, akik elmondhatják: mennyit jártam búcsúkra, mennyit böjtöltem és imádkoztam, mennyiszor járultam a szentségekhez és mégis úgy érzem, hogy mégsem lettem jobbá, mintha nem kaptam volna Istentől a jobbulásra kegyelmet. Nem ám, mert a legtöbb ember, akiből hiányzik a saját alacsonyságának és Isten fölséges nagyságának az eleven tudata, azt gondolja magában s szinte büszkén veri a mellét: Ezt meg azt a jótettet én magam vittem végbe.

Pedig aki a kis katekizmust el nem felejtette, az nagyon is jól tudhatná a hatodik főigazságot, mely így szól: Senki Isten kegyelme nélkül üdvösséges jót nem művelhet.

Bizalom az Isten iránt

Akár földi dolgokban akarunk boldogulni, akár a mennyország útján sikeresen akarunk előrehaladni, igenis bízunk kell önmagunk erejében is, de még jobban a mindenható Isten segítségével, éppen azért, mert ő oly mindenható nagy úr, hogy mindent megtehet és hogy megtegyen, csak akarnia kell. Bízunk kell a halálig meggyötört Szent Jóbnak bizalmával, aki legkétségbeesettebb kínjai között is így sóhajtozott Istenhez: „Ha meg is öl engem, benne reménykedem.” (Jób 13,15) Bízni kell az Isten mindenható erejében oly erősen, mint a

zsoltáros, aki a 26. zsoltárban így imádkozik Istenhez: „Az Úr az én világosságom és üdvösségem: kitől kellene félnem? Az Úr oltalmazza életemet, kitől kellene remegnem? Ha közelednek felém a gonoszok, hogy egyék húsomat, ellenségeim, akik szorongatnak, maguk botlanak meg és elesnek. Ha táborok kelnek is ellenem, nem ijed meg a szívem; Ha harc támad is ellenem, akkor is reménykedem.” (1-3)

A nagy Istentől remélt a zsoltáros világosságot, vagyis a héber nyelvszokás szerint: boldogságot, továbbá életbiztonságot és az ellenséges incselkedésektől menekvést: Kitől félnék, tehát, úgymond és kitől remegjek? Ha Isten velünk, mondhatjuk mi is bátran Szent Pállal (Róm 8,31), ki ellenünk? Igenis, nekünk is, ha meg akarjuk nyerni Isten segítségét földi ügyeinkben is, az örök boldogságra irányuló törekvéseinkben is, úgy kell benne bízunk, mint Szent Péter bízott és reménykedett, midőn kijelentette Jézus biztatására: „A te szavadra, Uram, megvetem a hálót.”

Engedelmesség Isten parancsai iránt

De aztán igazán olyan módon kell az Istenben bízunk, mint Szent Péter, azaz, nemcsak vakon ráhagyatkozunk, hanem cselekvést kívánó parancsának is vakon engedelmeskedünk. Mert ölbe tett kézzel csak nem várhatjuk, hogy a sült galamb a szánkba repüljön Isten parancsára. Isten ilyet nem is fog tenni senkifia kedvéért, tehát Tőle ilyet várni vakmerő bizakodás, istenkísértés volna. Sem a kívánt és Istentől kért földi javak, sem a mennyország ölünkbe nem hullanak, ha csak vakon Istenre hagyjuk magunkat, de semmit sem teszünk annak eléréséért.

Isten rendes körülmények között nem csodákkal igazgatja a világ folyását és az emberek sorsát, sem a földit, sem az égit, hanem a természet erőinek működtetésével. A természet erői közé tartoznak az embernek testi-lelki erői és képességei is. Az embernek dolgoznia kell földi és égi boldogulásáért olyan hévvel, mintha minden tőle és képességeinek munkálkodásától függene. De eközben úgy kell bíznia Istenben is, mintha minden egyedül Istentől függene. Dolgoznia kell testi erőivel, mert a paradicsomi bűnbeesés után magától csak tövist és bojtortjánt terem neki a föld. Szent Péternek is izzadságos munkájába került a halfogás, bármennyire is csodálatosan segítette ebben az Úr. De dolgozni kell az embernek lelki erőivel is. Mert a „mennyeik országa erőszakot szenved és csak az erőszakosak ragadják el azt”. (Mt. 11, 12.).

Mennyi kínt szenvedtek és mennyit küzdöttek az összes szentek is, míg biztosan elnyerték a mennyei dicsőség koronáját, azt csak a mindenható Isten tudná megmondani, aki számon tartja az embernek legtitkosabb sóhaját és legcsekélyebb erőfeszítéseit is.

Szóval a Rózsafüzérnek az a kérése: ki bennünk növelje az erős reményt, arra figyelmeztet bennünket, amit a költő hangoztat: Ember, küzdj és bízva bízzál. Küzdj az Istenbe vetett nagy bizalommal testi és lelki boldogulásodon, segíts magadon azáltal, hogy imádkozol és dolgozol a mennyországért már itten a földön és a mennyországért ott túl az égben és akkor az Isten is megsegít, hogy célhoz érhesz. Arra tanít ez a Rózsafüzér-titok, hogy érezzük át szívvel lélekkel: minő kicsinyek és tehetetlenek vagyunk mi emberek önmagunkra hagyatva, de minő nagyok és hatalmasok lehetnénk Istenre támaszkodva. Kicsi-e vagy nagy a maga Istene, kérdezte egy hitetlen angol tudós a templomiba siető munkástól? Olyan nagy, mondotta az Istenbe fiúi bizalommal belekapcsolódó munkás, hogy az ön tudós fejébe sem fér bele és olyan kicsi, hogy az én kis szívembe is belefér.

Mindenütt és mindenkor gyakorolhatjuk Isten, a mi mennyei Atyánk iránt gyermeki bizalmunkat. De talán sehol sem olyan odaadással, mint a templomban a vasárnapi szentmisék alkalmával.

Vasárnapi istenszolgálat

A vasárnapi „zöldbe” kirándulók misehallgatás mulasztásukat rendesen így mentetik: Utóvégre az egész természet Isten temploma, tehát a természetben is Istenre irányozhatjuk figyelmünket. Igaz, hogy Isten mindenütt jelen van. Bárcsak mindenütt Reá gondolnánk. Ámde: Krisztus vére nem csergedezik a mezők patakjának medrében, hanem csak az oltár kelyhében. Szent teste nem jár a mezőkön keresztül, hanem az átváltozás csengettyű szavára az égből a fehér oltárterítőre száll le. A szentostyát sugárzó erejében utol nem éri ezer nap sem. Ez a szentmise: Isten jelenléte. S egyszersmind Isten áldása. Szükségünk van arra, hogy így közvetlenül Isten fenséges erejére támaszkodjunk. Szükségünk van egy napra, melyen egyszer önmagunkra eszméljünk és Istent, mint Atyánkat szölongassuk. Szükségünk van a feltámadásnak egy napjára a hét után, amelyben a létért való küzdelmünkben oly sok magasabb érték és élet veszendőbe megy. Szükségünk van a Lélek-küldésnek egy napjára, amelyen újabb bátorság és új világosság árad az élet értelmére és új kegyelem. Szükséges, hogy megtanuljunk Isten előtt állni, Istennel egyedül lenni; Tőle gyógyulást, tanulást, áldást kapunk. Ezt adja meg a vasárnap, az Úr napja (Stadt Gottes 1938. dec. 104).

Minden szentmise olyan, mint a malompatak duzzasztó gátja: Krisztus vérét felduzzasztva árasztja rá a lelki élet kerekeire, hogy munkára, örlésre készítse. A lélek megőrlendő búzája a jó gondolatok, érzések: ezek lisztjéből készül a nagy tettek kenyere. A vasárnapi szentmise fokozottabb mértékben fejt ki erejét a lélekre.

Egy kiváló írókn gyönyörűen mondja a vasárnapnak a tettekre gyakorolt hatásáról: A vasárnap jelentőségét csak faluhelyen lehet igazán lemérni és kellőleg felbecsülni. Ezek között a falusi emberek között, akik hétközben, mint robotosok görnyednek apró kis sziklával telehajigált földjeik között vagy tipródnak és izzadnak a kőbányákban, de a vasárnapi harangütésre megifjodnak és átváltoznak. A görnyedezésből hetyke tartás, kifáradt ballagásból rengő lépés, az elhanyagolt külsőből mesebeli álomvilág, az élet robotosából a természet ura lesz. Nincs az a tánciskola vagy katonai újoncképző, mely az emberi tartást és mozdulatot úgy meg tudja változtatni, mint a vasárnap a falu népét. A jólét vagy a kultúra, de még az elegancia vagy sport sem fogja soha megadni a nagyvárosi ifjúságnak azt a délceg tartást, az emberi testnek azt a boldogan szép viselését, amivel minden vasárnap megajándékozza a falusi lányokat és legényeket.” (Nyisztor Zoltán Magyar kultúra, 1938, 239.)

A lelket hasonlóképpen kivasalja, kiegyenesíti a vasárnap a Krisztus kegyelmével, melyet a misehallgatásban és szentségi jelenlétében, pazar kézzel osztogat minden Istenben bízó és alázatos lélekkel hozzáforduló gyermekének. Néri Szent Fülöp látta egy szentségkitétel alkalmával, hogy a szentségi Jézus folyton osztotta áldását az előtte térdeplő hívő seregre.

„Isten minden helyen ott van az Ő műveiben mivoltának és erejének teljességével. De az Eucharishtiában ez a jelenlét kitör, mint e tűzhányó megnyílt tölcsérésén a Föld burka alatt mindenütt jelenlevő tüzes láva, és messze látható lánggal föllobog az ámuló hívők előtt.” (Schütz, Eucharisztia 151.)

Néri Szent Fülöp szerint: rossz jel, ha vasárnapokon és nagy ünnepeken nem tapasztalunk magunkban észrevehető áhítatot és örvendezést. Ezt pedig kiválthatja minden hívő lélekből a szentmisében egészen közelben jelenlevő, gondviselő Istennek tudata. Nagyon fontos, hogy Isten jelenlétét minél jobban tudatosítsuk magunkban kivált szentmisehallgatásaink és szentséglátogatásaink alkalmával. Mi sem könnyebb ennél, ha jól megfontoljuk, hogy minden szentmisében úgy jön hozzánk Jézus, mint az Atya félénk gyermekeihez, kik nem mernek a hozzávezető sötét és mély szakadékon átlépni. Hozzánk jön és szinte a saját karjaiban visz bennünket ez életnek minden szakadékos nehézségén át a másvilági boldog örökkévalóságba tartó zarándokutunkon.

Földi javakat is remélhetünk Istentől

Az örök javak mellett természetesen szabad és kell remélni e világi javakat is Istentől. Igazat kell adnunk dr. Varga Lászlónak: „Gyakorlati eretnokség az az új nézet, mely az örökélet javait akarja nyújtani annak, aki a földi élet lehetőségétől is meg van fosztva. Mert nem kevésbé téved az, aki meg akarja váltani a lelkét és nem törődik a testtel, mint a másik, aki üdvözíti a testet és nyomorba dönti a lelket. Pusztulnia kell az álkereszténységnek, mely csak égi kenyérrel akarja táplálni azt, akit a test éhsége gondolkodni sem enged; a kegyelem isteni köntösébe akarja öltöztetni azt, akinek szennyes vászonból sincs elég; Isten országában akarja letelepíteni azt, akinek a földi hazában sincs otthona.” (Magyar Kultúra 1939. 19. szám 147-8. oldal.).

De a földi javak keresésében nagyfokú óvatosság nagyon is helyén való. Egyrészt azért is, mert Fáber szerint: „Isten ellenségeinek zavartalan boldogsága gyakran természetes erényeik és szeretetreméltó tulajdonságaik gondosan lemért és pontosan kiosztott jutalmazása. Isten a legfélelmetesebb büntetésre gyakran a földi boldogságot használja fel eszközül. Mert nem ez a szó lesz-e a legsúlyosabb és legvérfagyasztóbb, kárhoztató ítélet: megkaptad már itt e földön jutalmadat? Uram, így imádkozott Néri Szent Fülöp, engedd meg, hogy jutalmamat ne ezen életben kapjam meg.

Másrészt a földi javak bűvös-bájos képei épp oly veszedelembé dönthetik a testet, mint a Brazíliába kivándorlásra csábító reklámképek némely hazánkfiait. Gyönyörű festői vidéken szépen felépített és minden berendezéssel dúsan felszerelt házak képeivel hitegették a vérmes reményű vállalkozó szellemeket, akik pénzzé tették kis vagyonkájukat, hogy megszerezzék rajta ezt a földi paradicsomot. S kaptak érte a valóságban irdatlan őserdőben ember nem lakta, járhatatlan vidéken vadállatok ordításától visszhangos szörnyű szunyogtelepeket, melyeken míg valami kis nyomorúságos kalibát össze tudtak róni ezer veszély között testük otthonául, elfogyott a kis vagyonkájuk, megrokkant az egészségük, elhervadt az ifjúságuk.

Sok modern világboldogító szintén ilyen délibábos, bűvös képekkel szédíti meg a sorsukkal elégedetlenkedő embereket, akik aztán e színes délibábok terjesztése közben elfogyasztják maradék hitéletkedv- és boldogság tőkéiket és kígyók sziszegésétől visszhangos világba pottyannak, amelyben mardosó lelkiismeretük kínjai közt morzsolják le nyomorult életüket.

A túlzásba vitt anyagiasság az oka a földön a legtöbb bajnak és nyomorúságnak. „Miért is vannak, kérde Rahmanova, olyan emberek, akik embertársaik vérének akarják inni? Bizonyára azért, feleli, mert vannak olyanok is, akiknek szemében egy uncia arany többet ér, mint az egész emberiség vére.”

Tehát csak lassan a testtel. Nem szabad felülni minden földi paradicsomot ígérő sátánküldöttnek.

4. Ki növelje bennünk a szeretetet

XI. Pius pápa a Rózsafüzérről kiadott körlevelében felhívja a figyelmet ennek az ájtatosságnak Isten- és felebaráti szeretetet nevelő erejére is. „A szeretet, úgymond, amely sokakban annyira ellanyhult, annyira kihűlt, vajon nem gyullad-e fel újra azoknak a szívében, akik a mi Urunk Jézus Krisztusnak a halálán és az Ő Szentanyjának a fájdalmán elmélkednek? Az Isten iránt érzett szeretetből természetes módon folyik a felebarátaink iránt érzett mélyebb szeretet is, amelyre gondolnunk kell, hogyha a mi Urunk Jézus Krisztusnak fáradságait és fájdalmait szemléljük, amelyeket azért szenvedett el, hogy az Isten gyermekeinek elvesztett örökségét visszaszerezze.”

Szentatyánk szándékának felelünk meg tehát, midőn a Rózsafüzérnek szeretetre nevelő erejéről elmélkedünk.

A Rózsafüzér szeretetre nevel

Sokféle hatalom létezik a földön, melyek jobbra vagy balra húzzák az embert és jó vagy rossz cselekedeteit erősen befolyásolják. Ilyen nagy hatalom pl. az éhség és a szomjúság, mely még egy édesanyját is annyira le tudott vermi a lábáról, hogy tulajdon gyermekét megölte, megsütötte és megette, mint ezt Jeruzsálem ostromának és pusztulásának történetírója, Fláviusz József megörökítette. Nagy hatalom a pénzvágy és gazdagság után való mohó törtetés, mely sokszor még rablásra és gyilkosságra is ráviszi a lelketlen embereket. Nagy hatalom a szépség, mely miatt sokszor vívtak már kegyetlen háborúkat és most is sokszor ez teremt némely családokban áldatlan állapotokat. Nagy hatalom a megszokás, mely valósággal rabbilincsre veri az embert, és a jóban, rosszban egyaránt gátolja szabad mozgását. Nagy hatalom az élethez való ragaszkodás, mely a haldokló embert is arra ösztönzi, hogy még az utolsó szalmaszálba is görcsösen kapaszkodjék. Nagy erő, igen nagy hatalom végre a halál, mely győzedelmeskedik minden földi hatalmasságon. Mert „légy gazdag vagy koldus, szolga vagy király, ifjú vagy elaggott, erős vagy szikár, egy csapással elejt és sötét sírba ejt a szörnyű halál.”

Az ember földi élete ezen és hasonló erők hatalmas szövvényes hálójába van bele keveredve, melyekből sokszor nincs szabadulás. Ha az egyiket elhárítod is magadtól, száz meg száz láthatatlan új kar nyúl ki feléd, melyek hol ide, hol oda rángatnak, de soha békét nem hagynak.

Szinte jólesik látnunk, hogy van mégis egy erő, mely az összes földi erők és hatalmak gordiusi csomóként összekuszált szálait éles kard módjára egy csapásra ketté vágja. Létezik egy óriási hatalom, mely éhség és szomjúság, gazdagság és szépség felett is diadalt arat, mely megvet jóllétet és széttöri a megszokás bilincseit. Létezik egy földi és mégis földfeletti hatalom, mely életen, sőt a halálon is győzedelmeskedik. És ez az óriási erő, ez a mindenek felett uralkodó hatalom: a szeretet hatalma. „Erős, mint a halál, a szeretet”, mondja már az Énekek éneke is (8,6) a szeretet hatalmáról. Sőt erősebb sokszor a halálnál is a szeretet. Hiszen ez vitte halálba azt a sok százezernyi vértanút, ifjat és öreget, nőket és férfiakat, akiket mi szentjeink között tisztelünk. Mert mindent lenéztek, még a halált is megvetették Annak szeretetéért, aki az apostol szerint, (Ef 2,4) minket előbb szeretett.” Isten e nagy szeretetéből kifolyólag tudom csak igazán megérteni, miért szállott fel Szent Péter oly lelkes örömmel Rómában a keresztfára, hogy rajta meghaljon Istenért. Ebből tudom csak megérteni, miért nyújtotta Szent Pál a nyakát a hóhér bárdja alá? Miért lépett a 13 esztendő Szent Ágnes a máglyára, miért küzdött a 14 éves Szent Pongrác a ráeresztett tigrisekkel, miért öröltette össze magát Isten tiszta gabonájaként Szent Ignác a vadállatok fogaitól, Szent Apollónia miért engedte kiveretni fogait, miért hagyta magát kerékbe töretni Szent Katalin? Az Isten szeretete kiöntetett szíveikbe a Szentlélek által, ki nekik adatott. Mert ez a Szentlélek megértette velük, hogyan kell szeretni azt a jó Istent, aki szeretetét az ember iránt kimutatja ennek a gyönyörűsége világnak, az ember lakóhelyének teremtésével, feldíszítésével és gondozásával, de főképpen kimutatja azzal, hogy egyszülött Fiát adta érette, hogy senki, aki Őbenne hisz, el ne vesszék, hanem az örökéletre jusson.

Méltó a nagy Isten a mi halálig menő szeretetünkre először azért, mert oly szépséges lakóhelyet készített számunkra már ezen a világon.

Isten szeretete irántunk megnyilvánul e világ teremtésében

Egy ősrégi monda szerint egyszer olyan csodálatos szépség jelent meg a földön, hogy a lábnyma bírásáért királyok és népek háborúkat vívtak egymással, mert mindegyik magának szerette volna azt lefoglalni. S nem is mese ez, mint talán valaki balgatagon gondolná, mert a világ teremtésekor valóban oly szépség jelent meg a földön, melynek bírásáért népek és egyének küzdenek megfeszült erővel a világ kezdetétől a világ végezetéig. Ez a szépség: a Teremtő Isten szépsége, amelynek visszfénye, vagy ha úgy tetszik: lábnyma a teremtett világ csodálatos szépsége, a maga káprázatos pompájával és gazdagságával, mely körül forog az emberek egész életküzdeme, harca, minden érzése és törekvése.

Annyi a szépség, a fény és a pompa ezen a földön, hogy valóban igazat kell adni a mondásnak, hogy Isten a világot jókedvében teremtette az emberért. Nézzük csak meg egyszer figyelmesen a napfölkeltét, mely mintha csak az Isten mosolya volna. Nézzük csak, amint ez az óriási fényes korong megjelenik hegyeink felett s szétküldi tüzes sugarait az egész vidékre. Minő tüzes izzásba jön a levegő, minő csodálatosan tarka-barka színekbe öltözik az erdők és mezők virága, hogyan ragyog gyémántként a virágnak harmatos cseppje, hogyan trillázik minden hangnemben a kedves madárka. Minő szépnak kell lennie a nagy Istennek, aki mindezt a csodálatos szépséget és kedvességet egyetlen szavával megteremtette. Minő megdöbbenően szép a szél és vihar megremegtető villámaival és hátborzongató mennydörgéseivel, mely mintha csak az Isten szava volna, aki ily hatalmas szóval szeret beszélni a színe előtt megalázkodni nem akaró emberekkel. Minő szép a hatalmasan zuhogó eső, mely mintha csak az Isten könnye volna, melyet az emberek rosszasa facsar ki szeméből. Minden fényes felhő és csillogó tavacska úgy tűnik fel nékem, mintha a nagy Isten tükre volna, melyben önmaga szépségét csodálja. Ha a föld a költő szerint Isten kalapja, akkor a hullámzó vetés, a rengő búzakarász, a virágzó és gyümölcstermő fa a bokréta rajta. Az égbe nyúló hegy és minden faóriás úgy látszik nekem, mintha az Isten felséges nagyságának árnyékképe volna, amellyel a figyelmet magára felhívja. Minden rózsza, szegfű, búzavirág és muskátli a maga kedves szépségével úgy rémlik előttem, mintha csak az Isten szeme kandikálna felém, hogy bennem, az emberben, a maga remekművében gyönyörködjék. Mert bennem, az emberben és minden emberben legszebben tükrözik vissza Isten szeretetreméltó jósága és szépsége. Mert én és velem együtt minden ember a mi értelmes és akaró lelkünkkel úgy állunk Isten előtt, mint az ő valóságos képmásai és fotográfiái. Mert a maga képére és hasonlatosságára teremtett bennünket. Mindaz a szépség és mindaz a jóság, mely bennünk kis fokban rejtőzik, Isten jóságát és szépségét tükrözi vissza, mely benne végtelen mértékben létezik.

Minő nagy is lehet az ő szeretetreméltó jósága és szépsége; ha már bennünk is, akik pedig csak árnyképei vagyunk, oly nagy fokban van meg az, hogy a zsoltáros álmélkodva kérdezi: „Mi az ember, hogy figyelemre méltatod és mi az emberfia, hogy meglátogatod? Kevéssé tetted őt kisebbé az angyaloknál, dicsőséggel és tisztelettel koronáztad meg és kezeid művei fölé állítottad, lába alá vetted mindenedet.” (Zsolt 8,6-8). Minő jónak és szépnak kell lennie az Istennek, ha már a világ jóságához és szépségéhez is, mely pedig csak az Ő tükörképe, olyan szeretettel ragaszkodunk, mintha csak hozzájuk volnánk láncolva. Innét van, hogy a szentek, akik a világot legjobban szerették gyönyörűséges szépségéért, legjobban szerették az Istent is, akinek jóságáról és szépségéről mindenkitől érthetően beszélt nekik a teremtett mindenség. A világ az ő számukra valóban nyitott könyv volt, amelyben szüntelen Isten jóságáról és szépségéről olvashattak; olvastak olyanok is, akik írni és olvasni az iskolában sohasem tanultak. Földművesek és pásztorok, akik szentek voltak, órák számra el tudtak gyönyörködni a nappal mosolygó, éjjel templomként csillogó égen s istenfélő lelkük nagyon sokszor gondolta magában, amit Loyolai Szent Ignác mondott az égboltozat láttára: „Óh, mily csúnyának tűnik fel előttem a föld, mikor az eget szemlélem.” Mintha csak azt mondta

volna: Minő szépnek és szeretetreméltónak kell lennie magának a teremtő Istennek, ha ilyen szép és szeretetreméltóan kedves az Ő teremtett világa.

Istent azonban nemcsak azért kell szeretnünk, mivel számunkra e világon ily gyönyörűségeket teremtett, hanem még inkább azért, mert a másvilágon még szebb és boldogabb lakóhelyet rendezett be azon lelkek számára, akik teljes erejükkel viszonzják a földön a Szent Fia megtestesülésében megnyilvánuló istenszeretetet, melynek célja az emberek felemelése egy magasabb létrendbe, az istenfiúság létrendjébe.

Isten szeretete lelkünk iránt megnyilvánul a megváltásban

A Fiúistennek szeretete a lelkek iránt már a paradicsomban előre vetette fénysugarait, földi életében pedig teljes lobogó lánggal égett úgy, hogy a keresztfán a lángsugarakban megemésztődött a legnemesebb emberi élet, amely csak a föld hátán valaha is létezett, de hamu alatt szunnyadó parázsként még most is él, lobog láthatatlanul az Oltáriszentségben.

Az Istenfiának emberszeretete már a paradicsomban nyilvánvalóvá lett az első ember előtt, amikor a bűnbeesés után szomorú sorsra jutott az első emberpár. Kiesett az Isten kegyelméből, mely addig mérhetetlenül boldoggá tette. Dolgoznia kellett arcának verejtékével, mert tövist és bojtortjánt termelt neki a föld. Bűne száz meg százféle betegséget és nyomorúságot hozott a saját és utódainak fejére. S mindezt betetőzte az az iszonyú tudat, hogy sok kínlódás után halállal kell meghalnia és pedig meghalnia azon vigasztaló reménység nélkül, hogy halála után a mennyországba juthat, hogy ismét meglátja Istent, akinek szeretetreméltó arcában paradicsomi jó napjaiban oly sokat gyönyörködhetett, akinek atyai jóságát oly boldogan élvezhette. A mennyország ajtaja most bezáródott előtte, Istennek atyai arca elfordult tőle. Szerencsétlen őszüleinél a néma kétségbeesésnek adták volna át magukat, ha a második isteni személy, aki évezredek múlva a mi Urunk Jézus Krisztusban emberi testet öltött magára, meg nem könyörül s váltságul fel nem ajánlja magát Atyjának az emberiség bűneiért. Tudta jól az embereket kimondhatatlanul szerető Fiúisten, hogy az ember soha az Atyánál kegyelmet nem lelhet, soha a mennyországba nem juthat, hanem száraz levélként egytől egyig a pokol emésztő tüzébe hull, ha csak ő nem szenved helyette, ha csak a megváltó keresztre nem száll helyette s rajta az eget a földdel ki nem engeszteli, az embernek a mennyi Atya bocsánatát ki nem érdemli. A paradicsomiban elhangzott megváltói ígéret évezredek óta tüzes oszlopként világított az elbukott emberek előtt s őket fenntartotta, a rossztól megóvta, s Isten atyai szívéhez újra meg újra visszavezette, ha néhanapján hűtlenül elpártoltak Tőle. És nem maradt csak pusztán ígéret, nem maradt csak üres szóbeszéd, amit a Fiú Atyjának és Atyja által az emberiségnek tett. Miért az idők teljességében „az Ige testté lön és miköztünk lakozék. És mi láttuk az Ő dicsőségét,” írja boldogan Szent János evangélista, az Isten egyszülött Fiának dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal.” (Jn 1,14).

Igenis telve kegyelemmel, azaz szerető jósággal jelent meg az Isten, melynek kiárasztásával olyan szokatlan látványosságban részesíté az embereket, melyek az egész világot bámulatra ragadták és mindhalálig ragaszkodó szeretetre hangolták. Az Ő szavai szívekhez szólottak, mert szerető szívből fakadtak. Az Ő léptei mindenfelé áldást fakasztottak, mert a Szentírás szavai szerint: „Körüljárt jót tévén.” (ApCsel 10,38) Körüljárt és betegeket gyógyított, halottakat támasztott, tudatlanokat tanított. Körüljárt és kereste azt a szegény juhot, mely eltévedt, hogy útba igazítsa s a mennyország felé terelje azt a szegény embert, aki az útról letévedt. Se nappala, se éjjele nem volt az elveszett lelkek keresése miatt. Mert az éj sokszor tanítás közben alkonyodott raja s még a virradó hajnal is imában találta” . „A madaraknak fészkeik vannak, a rókáknak pedig barlangjaik, így nyilatkozott egyszer szent Szívének szerető jóságában, de az Emberfiának nincs hová fejét lehajtania.” (Mt 8,20). Uralomról lemondani, királyi koronát letenni, gazdaságtól megválni és helyette önként a

szegénységet vállalni, mindez korántsem gyermekjáték. Ha emberektől kívánná azt valaki, hogy hagyja el házáat, földjeit, birtokát, szóval: egész gazdagságáról is lemondva szegődjék el örök rabszolgaságra valamelyik embertársa szolgálatába: ugye fellázadna mindenkiben az önzés és önszeretet, a büszkeség? Jézus mindezt megtette irántunk való szeretetből. Egészen „kiüresítette magát és szolgai alakot vett fel magára”, mondja Róla meghatódottan Szent Pál apostol. (Fil 2,7)

Jézus lélekszeretete a halálig terjedt

Szinte idegenszerűen, majdnem leverőleg hat ránk ily nagy önzetlenség, ez a mindenről mások javára lemondani kész odaadás. Hiszen mi önszeretettől duzzadó korunkban szokva vagyunk ahhoz, hogy mindent bérért, mindent fizetésért tegyünk mások javára. S ha mégis cselekszünk mások javára valamit rögtön fizetés nélkül is, akkor is azon önző közmondás lebeg szemünk előtt: Kölcsön kenyér visszajár.

Elismerem, nehéz, nagyon nehéz megérteni és méltányolni Istenfiának az emberek boldogítására önzetlenül kifejtett önfeláldozását. Kortársai, az anyagiasság gondolkodású és földhöz tapadt zsidók nyújtják erre a legszomorúbb szemléltető példát... Jézusnak semmiféle csodája, sem szeplőtelen életének példája nem hozta ki őket sodrúkból. Azaz, hogy mégis kihozta őket sodrúkból valami, de ez nem a hálás szeretet viszontérezelme volt, hanem az ádáz gyűlöleté, mely nem egyszer köveket adott kezükbe, hogy agyonkövezzék legnagyobb jótevőjüket, azt, akit megfoghatatlan konokságukban Isten ellenségének, Belzebub cimborájának és részegeskedő gonosztevőnek tartottak és neveztek. Úgy megalázták a szentséges Istenembert, hogy ha mivelünk történnék ilyesmi, hát a világból szeretne kifutni a magunkfajta gyarló ember szégyenletében, vagy a szíve törne össze bánatában. Jobban megalázták Istennek emberré lett Fiát, mintha egy hatalmas királyfiút koldus rongyaiba öltöztetnék és leköpnék, jobban, mintha egy arkangyal nyomorult féreggé változnék és az emberek összetaposnák. Jézusnak kegyetlenül meggyötört s megalázott szíve mégsem tört össze, és mikor sok szenvedés után a kereszten megtört is, szeretete akkor sem fogyatkozott meg a hálátlan emberiség irányában. Még akkor is volt a megholt szívének néhány vércseppje, melyet a katona lándzsadöfésére ki akart önteni az utolsóig az emberek szeretetéért.

Mert arra számított ez a jóságos szív, hogy ennyi jóság talán majd meghatja, ilyen túlaradó szeretet talán majd megindítja a kőszívű embereket is. És nem számított rosszul, mikor jópásztorként életét áldozta a keresztfán juhaiért. Az emberiség egy része elbűvölve állott és áll ma is Jézus szent keresztye előtt és a pogány századossal kényszerült elismerni: Ez valóban Istenfia, mert csak Isten képes ilyen majdnem a megsemmisüléssel felérő szeretetre. Csak Isten képes arra a megfoghatatlan szeretetre is, hogy bármennyire is üldözzék és üzzék maguktól az emberek, mégsem tud egészen búcsút venni tőlük, hogy véglegesen magukra hagyja őket. Nem, Jézusnak az emberek üdvéért dobogó szíve nem tudta megtenni, hogy egészen kivonuljon a földről, mely őt magából gonoszul kivetette.

A zoltáros szavai szerint: „szeret az emberek fiai közt lenni,” amennyiben éjjel és nappal itt lakik templomainkban az Oltáriszentségben. Pedig mi egyéb itt is a sorsa, mint szeretetlen feledés, sokszor gyűlölködő megvetetés, sokszor határozott üldöztetés. Mert ugyan hányan vannak még a jók között is, akik néhanapján gondolnának arra, micsoda szeretetreméltó nagy Úr tartózkodik közelünkben vendégként?! Még a jó magyar nép is, mely különben oly szíves vendéglátó, annyira mostohán bánik ezen isteni vendéggel, mintha semmi köze sem volna hozzája. Pedig nem idegen Ő nekünk, nagyon is nagy közünk van a szentségház istenemberi lakójához. Szerető nagy szíve drága vércseppjei árán váltott meg, vásárolt meg minket. Mi az Ő tulajdona, az Ő rabszolgái vagyunk. És ne is igyekezzünk kivonni magunkat az Ő tulajdonából, ne akarjuk lerázni magunkról Jézusnak nehéz, de édes igáját. Tegyük

eleget szerető hívásának, valahányszor bensőnkben halljuk Jézusnak ama boldogító szavait: Add nekem, fiam, szívedet. Jézus odaadta a magáét nekünk; megérdemelné hát, hogy nagy szeretetét viszonzzuk. Tőlünk is elvárhatja, hogy úgy gondolkozzunk Istenünk szeretetéről, mint Szent Pál: Ki szakít el minket Krisztus szeretetétől? Nyomorúság vagy szorongatás? Éhség, mezítelenség, veszedelem vagy üldözés, vagy kard? ... Biztos vagyok abban, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmak, sem jelenvalók, sem jövődők, sem erők, sem magasság, sem mélység, sem egyéb teremtmény el nem szakíthat minket az Istennek szeretetétől, amely Jézus Krisztusban, a mi Urunkban vagyton.” (Róm 8,35-39)

De hogy így tudjunk mi is érezni Istennel szemben, kell, hogy gyakran és buzgón imádkozzunk a szeretet erényéért: „Nevelje bennünk a szeretetet.” Kell, hogy féltékenyen őrizzük halhatatlan lelkünket, mely Neki olyan sokba került. Érezzük át elevenen, hogy mi igen-igen sokat érünk. Többet ér az egész világnál mindegyikünk, mert Jézus véréből pirosuló halhatatlan lélekkel dicsekedhetünk. Szerethetjük az ételt és italt – módjával, – szerethetjük a szépséget és gazdagságot, szerethetjük az egészséget és az életet, de mindennél jobban, hasonlíthatatlanul jobban szeressük halhatatlan lelkünket. Mert ha ezt szeretjük, szeretjük a nagy Istent is, aki ezt teremtette, szeretjük az Üdvözítő Jézusunkat, aki azt megváltotta és az örök üdvösségre szánta és oda is vezeti, ha semmi el nem szakít bennünket a mi Istenünk szeretetétől.

Istent kitartóan szolgálni csak a szív örömeivel, vagyis jókedvvel, szeretettel lehet. Magdeburgi Szent Mechtildis egy alkalommal óriási teherrel futott az Úr elé. Csak úgy lihegett alatta. Az Úr csodálkozva tekintett a futástól szinte elfulladt és az erőlködéstől kiizzadt lélekre és kérdezte: Mit hajszolsz te ily hévvel szeretetedben? Mit hozol nékem, óh királynő? Erre ő lelkendezve felelé: Uram, kincsemet hozam én neked. Nagyobb az, mint a hegyek, szélesebb, mint az egész világ, mélyebb, mint a tenger mélységei, magasabb, mint a legmagasabb felhők, szebb, mint a ragyogó nap, színesebb, mint a csillagok, nehezebb, mint az egész föld súlya. Erre kérdé tele csodálkozással és mintegy kíváncsiskodva az Úr: Óh te istenségnek képmása, megdicsőítve emberségemmel, ékesítve szellememmel hogy hívják a te kincsedet? Mechtildis válaszolá: Óh Uram, úgy hívják kincsemet: Szívemnek öröme. Elvontam ezt a világtól, megtagadtam minden teremtménytől és csak önmagam számára tartogatom. De már nem bírom tovább cipelni. Hova tegyem, Uram, kincses terhemet? Monda neki az Úr: Seholy másutt ne helyezd el szívednek örömét, mint az én isteni szívemben és emberi keblemben. Ott – szellemem csókjától boldogítva – nyugodtan élvezheted.

5. Kit te, Szent Szűz, méhedben fogantál

A vadgyümölcsfa fája lehet mégoly erős, virága mégoly színpompás és illatos, de a gyümölcse fanyar, savanyú vagy keserű s a legtöbbször hasznavehetetlen. Legföljebb csak válogatva jó és élvezhető. Hogy a fának gyümölcse általában jó és élvezhető legyen, szükséges, hogy beojsák valami nemes vesszővel, megnemesítsék valami jó hajtással.

Az emberiség törzse is, mely Ádámól hajtott ki, hogy úgy mondjam, vadgyümölcsfa volt, mely Istennek tetsző, Isten előtt kedves termést nem tudott hozni. Nem hozhatott pedig jó gyümölcsöt azért, mert elromlott az alapja, férges lett a gyökere az áteredő büntől. Az Isten már az ószövetségben sokszor kivágásra ítélte ezt a romlott törzset és bizonyára régen ki is vágta volna, ha úgy néha-néha nem talált volna rajta jó gyümölcsöt is. ha nem termett volna Ábel, Noé, Ábrahám, Izsák, Jákob, Mózes és Dávid-féle szentembereket is a sok gonosz mellett. Azonban főképpen azért nem vágta ki Isten az emberiség fáját, mert egy szelíd bujtassal meg akarta nemesíteni az egész vad törzset, mert egy nemes vesszővel be akarta ojtani az egész vad fát és élvezhetővé tenni, megnemesíteni annak minden termését. És ezt a

nemes hajtást beojtotta, megnemesítette, végbevitte Isten az első Gyümölcsoltó Boldogasszony napján.

A keresztény ember szeretettel teljes csodálattal hallgatja Gábor főangyal ajkáról a világra szóló igéket: „Ne félj, Mária, mert te kegyelmet találtál Istennél. Íme Fiat fogansz és Fiat szülsz és neve leszen Jézus. Nagy leszen ő, és Istenfiának fog hivatni.” Megdöbbenő csodálattal hallja, mondom, mindenkor e szavakat. Hiszen az ember mindent megcsodál, ami nagy, mindentől megdöbben, ami fölséges. S lehet-e valami nagyobb, lehet-e valami fölségesebb az egész világegyetemben, mint mikor az ég összeölelkezik a földdel, az Istennek Fia egyesül az emberi természettel, a legtisztább szellemi lény a bűnös, roskatag emberi testtel? De lehet-e egyszersmind szeretetreméltóbb, szívet megkapóbb látvány annál, mint mikor a hatalmas Isten egy szegény Szüzet választ ki Anyjának s általa gyermekké, mosolygó kiseddé akar válni, csak hogy a hatalmas Istentől féltő, gyenge embereket Istenhez közelebb hozza, a tékozló fiúkat szerető Atyjukhoz visszavezesse és Isten kedves gyermekeivé tegye az eddig mostohagyermeket, akik itt a siralomvölgyében zarándokolnak?

Miért lett a Fiúisten emberré?

Miért lett a Fiúisten: emberré? Már csak illik e szeretetreméltóan fölséges titkot fontolóra venni. Hiszen mindennap imádkozzuk az Úrangyalában: „És az Ige testté lőn és mi köztünk lakozék.”

Azért lett a Fiúisten emberré, hogy 1) eleget tegyen az emberiség Istent kereső vágyának, 2) rávilágítson az élet céljára, mely abban áll, hogy kiszabadulva az ördög rabságából, Isten gyermekévé váljon. Az ördög a tudatlanság és a bűn köteléke által tartja rabságban az embert. A tudatlanság homályát kellett tehát eloszlatni az ember eszéről és szétszaggatni a bűn bilincseit a lélekről: ebben állott a Fiúisten megtestesülésének érdeme.

A régi egyiptomiakról írják, hogy nem ismerték az országukra minden életet és áldást hozó Nílus folyónak forrását. A régi emberiség így volt az egész világ életét adó és minden áldást osztó Istennel is.

Az emberiség Istent kereső vágya a betlehemi Kisedben beteljesedett

Elsősorban tehát a minden áldás és élet forrását alkotó Istent akarta Jézus a maga személyében az emberiség szeme elé állítani.

Mióta az ember a Ganédent (paradicsomot) elvesztette, ahol Isten szerető atyjaként sokszor felkereste, szüntelen kínoztta a vágy az elvesztett paradicsomi boldogság után. Nem hagyott neki nyugtot soha a gondolat, vajha a szerető Istent újra megláthatná és kegyességének napsugaraiban; újra sütkérezhetnék. Ki nem fogyott az imából, fel nem hagyott az esedező sóhajjal: „Mutasd meg, Uram arcodat.” És az Isten, aki az apostol szerint „megközelíthetetlen fényességben lakozik”, néha-néha szét is lebbentette titokzatos lakának függőyeit, megmutatta magát az esengő pátriárkáknak, prófétáknak és ószövetségi szenteknek. De aztán újra visszahúzódott a megközelíthetetlen fényességbe és elzárkózott az emberiségtől. Mert ez még bűnben leledzett, lelken az áteredő bűn foltja éktelenkedett. Isten várt még valakire, aki Tőle bocsánatot fog kérni az emberek számára, hogy őket ismét szeretett gyermekeivé fogadhassa. Szent Pál szerint „sok rendben és sokféle módon szólván hajdan Isten az atyákhoz a próféták által, legutóbb, ezekben a napokban Fia által szólott hozzánk” (Zsid 1,1-2) Fia által megizente, hogy megbocsát nekünk, hogy ismét szeret és gyermekeivé fogad bennünket és mi Őt bízvást Atyánknak nevezhetjük. Istenem, mily öröm szállja meg az ember szívét, mikor angyalajak tolmácsolják Máriának az Isten által küldött üzenetét, hogy a jóakarató embereknek betöltötte az ő szívük vágyát, mert íme: „Annyira

szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adá érte.” (Jn 3,16) Az angyali köszöntés óta, te bűnös ember, ha annyi is a vétked sokasága, mint a tenger fővénye, megnyugodhatol, lelked békéjét újra fellelheted. – Mert hatalmas közbenjáród van már a nagy Istennél: az angyaloktól meghirdetett isteni Kisded. Közeledjél csak Hozzá jóakarató bizalommal. Hiszen az Ő ajkának mosolygása, szelíd szemének ragyogása, kicsi karjainak terjegetése, mind azt mondják neked, azzal bíztatnak téged: Bízzál, fiam, leányom, megbocsáttatnak a te bűneid. Hiszen újra szeret téged az Isten, az én Atyám, aki Atyád akar lenni néked is, ha benned a Hozzá közeledő jóakaratra csak a szikráját is felfedezheti.

Örülünk e kedves biztatásnak és egyesülünk mindnyájan a kedves Kisded előtt a gyermeki szeretetben. Legyünk e szent titok szemléletében mindnyájan gyermekek, nem ugyan kor szerint, mert az lehetetlen, hanem szívünk öröme és ártatlan egyszerűsége szerint, mellyel az isteni Kisded társaságában Isten színe előtt időzünk.

Mily boldogság, mily öröm is az, hogy az évezredek át hallgató Úristen meghallgatta végre az emberek imáit és ily szeretetreméltó kedvességgel mutatkozott be nekik az isteni Kisded képében. Benne, íme „megjelent a mi üdvözítő Istenünk kegyessége és emberisége.” Most már biztosak vagyunk afelől, hogy többé el nem esünk, vagy ha elesünk, gyorsan újból felkelhetünk. Mert íme, te ember, lenyújtotta az égből kezét hozzád az Isten, hogy te a magadét az övébe öltsed és ő téged magával vonjon az égbe. Ezt a kedves kis Gyermeket küldte le hozzád, hogy néked az utat felfelé megmutassa, hogy ezen az úton vezéreként előre menjen, és előtted világítson tanításával és példájával, és segítsen szent kegyelmével. Karácsonyfát is hozott nekünk a kis Jézus, melynek gyertyácskája nekünk nem csupán gyermeki szemeket gyönyörködtető fénypontocska, hanem intőjel az ég felé. Mert ahová a kis gyertya mutat, oda Jézus nyitott utat. Azok a kis gyermekajándékok, melyek a karácsonyfát díszítik, nekünk nem egyszerű cicomaszámba mennek, hanem beszédes emléktárgyak. Mert emlékünkből idézik azt a sok-sok kegyelemajándékot, melyeket Jézus nekünk az égből hozott. Mikor a kis Jézust látjuk szegényes szalmajászolyában feküdni, nem tör-e ki belőlünk az örömkialtás: Ezerszer köszöntünk, isteni Kisded. Ilyen vezér után szívesen megyünk. Mert el nem tévedhetünk, ha te világítasz előttünk és te segítesz bennünket szent kegyelmeiddel. Te isteni Kisded, meghódítottad, rabul ejtetted szívünket. Fogadd hát és legyem egészen a tied. Légy annak ura, királya. Szegények vagyunk, mint a pásztorok, azért Neked szenteljük értelmünket és akaratunkat. Szent Péterrel hadd szóljunk: Uram! hová mennénk? Hiszen az örökélet igéi tenálad vannak és mi megismertük és tudjuk, hogy te vagy az élő Istennek Fia. Nálad a boldogság, nálad a szent békesség, mert tied a mennyország, mert te az Isten Fia vagy.

A kis Jézus előtt királyválasztó gyűlésre jövünk össze

Mikor lélekben megjelenünk az isteni Kisded előtt, valósággal királyválasztó gyűlésre jövünk össze. Mert meg vagyunk győződve, hogy ahol igazi jó király van, ott van rend, van tekintély, van törvénytisztelet; ott megvan az általános boldogulás lehetősége. Mint a nap sugarai bearanyozzák mindenkinek fejét, az Isten kegyelméből való király dicsőségének aranyos nimbusza is besugározza az összes polgárokat és megteremti köztük az egymást megbecsülő, szent testvériség keresztény demokráciáját. Nem a szavakkal hirdetett demokrácia kell nekünk, mely a testvériség s egyenlőség nevében egyformán lehúzza mindenkit emberi méltóságának magasságából és egyenlően testvérharcot hirdet mindenki ellen, aki törekvéseinek és önzésének útjában áll. Nem olyan demokrácia kell nekünk, mely a gyakorlatban egyenlő a durvasággal, gyűlölködő elnyomással, munkakerüléssel, szóval a társadalom teljes lezüllesztésével. Előkelő gondolkodásuk nemességében azt tartják a kis Jézus szeretetében egyesült lelket: ne az legyen a jelszó: mindenkit ledemokratizálni, proletárrá lezülleszteni, lealjasítani, hanem minden proletárt fölemelni, megnevesíteni,

előkelő gondolkodásúvá, finom beszédűvé, udvarias modorúvá, szóval emberhez, istengyermekhez méltóan cselekvővé tenni. Ez pedig csak akkor lehetséges, ha van felettünk egy koronás fő, amely koronának fénye s amely koronás főnek tekintélye mindenkire szétáramlik, mint a drágakőben szétmálló napsugáré.

Ilyen koronás fő pedig csak egy van a világon, az isteni Kisded. Olyan király Ő, akit maga az Isten rendelt királlyá, mint Ő maga jelzi a zsoldáros által: „Én királlyá rendeltettem tőle (Istentől) Sionban (az anyaszentegyházban) az ő szent hegyén és parancsát hirdetem. Kérjed tőlem, mondá néki az Isten, és neked adom a nemzeteket örökségül és birtokul a föld határait.” (Zsolt 2,6-8)

A kis Jézus megtestesülésekor kinyitotta a mennyország aranykapuját és a rajta keresztül a földre áradó égi fényt rávetítette a testre és lélekre, házasságra, családra, nőre és gyerekekre, rabszolgára, munkára és munkásra, az élet összes viszonylataira. Lámpást adott az élet problémáinak homályos erdejében botorkálók kezébe tanításaival, amely lámpással biztosan világíthatunk magunknak az élet legkiismerhetetlenebb útjain is.

A Fiúisten megtestesülése rávilágít az élet céljára

Rávilágítani az élet céljára: ez volt a Fiúisten megtestesülésének másik áldása.

Egy híres író (Maurice Maeterlinck) Kék madár című darabjában elmondja, hogy Tytlyl és Mytil elégedetlenek a maguk szegénységével és irigylik a gazdagok karácsonyestjét. Belép hozzájuk álmukban Berylune nevű tündér és Tytlyl fejébe titokzatos zöldsapkát nyom gyémánt gombbal s felszólítja őket, a boldogságkeresőket, induljanak felfedező útra és keressék a gyémánt okozta világosság mellett a kék madarat: a boldogságot. A gyémánt fénye mellett minden megváltozik körülöttük: a kunyhó, az asztal, a kenyér, a cukor, a víz, tűz, állatok. Megértik e használati tárgyak jelentőségét az emberre, hogy miképpen boldogulhat általuk. Megértik a múltat, amidőn az Emlékezés országában járnak. Az Éjszaka tüneményeibe és az emberre káros rejtelseibe is megértő lélekkel hatolnak be. A jövő is feltárul előttük. A halál és a természettel való viaskodás jelentősége is világos lesz előttük. Mindenütt kapnak vagy fognak kékmadarat, vagyis megtalálják a megelégedést és boldogságot. De mikor a földi világosságnál szemlélik mindezt, minden elváltozik színében és úgy érzik: csalódtak. Nem kellett volna letenniük és elveszteniük az egész élet színét kedvezően elváltoztató gyémántot. Az emberek kis és nagy Tytylek és Mytilek a világ teremtésétől kezdve keresik a boldogság kékmadarát. De addig nem találták, míg csak Istennek egy tündérkövete el nem hozta nekik az égből azt a mindennek színét kedvezően elváltoztató gyémántot, amelyet úgy hívunk: a hit gyémántja. Az a kedves kis tündér, aki ezt elhozta az égből a földre, volt a betlehemi Kisded Jézus. Az általa hozott hit gyémántfényétől égszínkékre változott minden a földön. Égszínké értelmet kap a szegénység, a betegség, a kísértések, a halál országa, az élet örömei és küzdelmei, a múlt emlékei és a jövő reményei; a természet, a használati tárgyak is új értékelést kaptak. Kevés kell a boldogsághoz. Ezt a keveset, mely megelégedetté tudja tenni az embernek életét is, minden körülmények között biztosítja a hit gyémántja a múlt, jelenre és jövőre vonatkozólag egyaránt. Az ember dolga és kötelessége, hogy ezt az égből hozott gyémántot tartsa, lelkében szorongassa és semmi körülmények között ki ne engedje kezéből, illetve a lelkéből. Mert akkor újra elsötétedik és gyászt ölt körülötte minden az életben és halálban. Istennek tündére, aki a drága gyémántot nekünk hozta, az isteni Kisded volt.

Csak a hit gyémántjának aggodalmas őrzése által kapja meg az ember is azt a békességet, melyet a karácsony angyalai Isten dicsőségén kívül oly fennen hirdettek a betlehemi barlangistálló szájánál.

A bűn homályt okoz az észben

Csak a hit gyémántjának égből hozott fénye tud reávilágítani a veszélyekre is, melyek az Isten felé közeledni akaró léleknek útjában állnak. A legfőbb akadály a bűn okozta észbeli homály.

1932. februárjában írták az újságok, hogy Angliában egy öreg hölgy kiment este felé a kertjébe sétálni. Ott egy nagy darab állat feküdt a homályban. Kóbor kutyának vélte, mely az ő kertjébe tévedt. Cirógatni és babusgatni kezdte s aztán hívta maga után a házba. Az állat engedelmeskedett és utána kullogott. Ott a villanyfénynél fedezte fel halálos rémületére a hölgy, hogy egy hatalmas oroszlánál áll szemközt, mely megszökött a cirkusból. Rögtön kiugrott a házból, rácsukta a fenevadra az ajtót és riadtan kiabált segítségért. Az elősiető állatszélidítők visszahajszolták az oroszlánt ketrecébe dorongjaikkal és így megmentették a hölgyet végzetessé válható kellemetlen helyzetéből.

Igy volt az emberiség is Krisztus előtt a bűnöknek pokolból kiszabadult bestiáival. Homályos tudásával ártatlan házi ebnek nézte és dédelgette, cirógatta mindegyik bűnös szenvedélyét. Csak mikor már a Jézus által hozott kinyilatkoztatások égi fénye reávetődött ezekre a hajlamokra, akkor döbbent rá az ember, hogy pokolból kiszabadult veszedelmes bestiákat cirógat és dédelget és csak akkor kezdett segítségért kiáltani. Ez a segítség is megérkezett az Isten Fiának személyében, aki szent keresztjének dorongjával visszaűzi ezeket a bestiákat oda, ahonnan ezek megszöktek, a pokolba.

Az emberré lett Fiúisten megvilágította az ember esztét, az áteredő bűn által elhomályosított emberi észét, mely magától nem tudta belátni az életnek célját, nem bírta felfogni a világhoz, a teremtményekhez való viszonyát. Nincsen annál bosszantóbb érzés, nincsen annál kellemetlenebb meglepetés, mintha az ember váratlanul idegen helyre jut, tudtán kívül és akarata ellenére idegen körülmények közé kerül s nem tud tájékozódni, hogyan került oda és mi fog vele történni. Ilyen tájékozatlan volt a régi emberiség az élet célja tekintetében. Mintha csak a csillagokból pottyant volna ide erre a földre: oly idegennek érezte itt magát az emberi ész. Nem tudott tájékozódni az iránt, honnan eredt, miért van itt és hova megy, merre tart. Nem tudott tájékozódni az iránt, minő viszonyban van a világgal és embertársaival. Az egyik legnagyobb görög bölcs, Socrates megvallja: „Az ember eredetét és rendeltetését sohasem ismerhetjük meg az isteni kinyilatkoztatás biztos útja nélkül, hogy így mint biztosan futó hajóban tegyük meg az utat az életen át.” Valami leverő, mérhetetlen lesújtó lehet az a tudat, ha valaki nincs tisztában az ember céljával és rendeltetésével. Mert csak enni-inni, mulatni, napról-napra élni, ide-oda ténferegni, azután élettelenül felfordulni: ez jó lehet, ennyi elég az oktalán állatnak. Ámde mi érezzük, hogy nem vagyunk földben kúszó-mászó vakondok. Mi sasok szeretnénk lenni, mi magasabbra vágyunk, mi érezzük, hogy magasabbra születtünk. Mert nekünk halhatatlan lelkünk van.

Legyünk hálásak a Fiúisten megtestesüléséért

De hogy mi ezt ennyire átérezzük, hogy mi ezt most oly biztosan tudjuk, ezt Krisztus Urunknak köszönhetjük, aki megtanított bennünket arra, hogy Istentől jöttünk, Isten kezének alkotásai vagyunk, Istenért élünk, hogy Őt megismerjük, szeressük, Neki szolgáljunk. És Istenhez megyünk, haza tartunk Istenünk atyai házába, a mennyországba. Megtanított bennünket arra, hogy mi, ha meghalunk is, nem halunk meg igazán, nem halunk meg egészen. Mert nem semmisülünk meg, nem enyészünk el, hanem a halál után az életet tovább folytatjuk, új formában újra kezdjük. A halál minekünk csak kapunyitás az örök hazába, ahová nem viszünk haza a földi javakból semmit, csak érdemeinket, erényeinket, jócselekedeteinket. Úgy éljünk tehát a jelenvaló jókkal, hogy el ne veszítsük az örökkévalókat, mint az Egyház imádsága mondja.

Mivel mi az emberré lett Fiúisten kegyessége folytán nem élünk a tudatlanság sötétségében, hanem oly szépen látjuk az életnek célját, ezért érjen bár bennünket bármilyen baj és csapás, bármiféle szenvedés és szerencsétlenség: nem fogunk kétségbeesni soha, mi erős vállal vagy inkább erős lélekkel viselünk el minden megpróbáltatást. Mi sohasem fogunk bolyongani a vigasztalanság éjjelében, mert csak a csillagos égre tekintünk s mintha annak reánkmosolygó szemét látnók, akinek ezt mondhatjuk Krisztus tanítása szerint: Miatyánk. Istenem! Minő bűvös-bájos szó is az: Miatyánk. Minő vigasztaló, erősítő ige. Hogy is esnénk kétségbe, amikor tudjuk, hogy van felettünk valaki, aki a legjobb atyánál is jobban szeret minket? Hogy is ne bíznánk Benne, mikor tudjuk Jézus tanításából, hogy vigyáz reánk valaki, akinek fiúi bizalommal mondhatjuk: Miatyánk, ki vagy a mennyekben? Van azután nekünk nagyhatalmú menynei Anyánk is a Boldogságos Szűz személyében. Akkor lett Anyánkká, mikor Jézus Anyja lett, vagyis a Fiúisten megtestesülése percében. A Fiúisten test lett a mi testünkéből, vér lett a mi vérünkéből, lélek a mi lelkünkéből legszentebb emberisége szerint. Ezért valahányszor imádkozzuk a Rózsafüzért és annak a Fiúisten megtestesüléséről szóló titkáról elmélkedünk, különös áhítattal és gyermeki szeretettől ismételgessük az arkangyal köszöntő szavait: Üdvözlégy, Mária, malasztal teljes.

Különösen nagyon hálásak legyenek Urunk Jézus iránt a nők. Mert sohase feledjék el, hogy Krisztus Urunk emelte ki őket abból az alacsony, megalázott, állatokig degradált helyzetből, melyben Krisztus Urunk eljövetele előtt a nők szenvedtek és a Krisztust nem ismerő pogány országokban most is sínylődnek. Hogy a nőket most a keresztény világban annyira becsülik, általában a férfiaknál is jobban megtisztelik, ezt a nagy haladást Krisztus Urunknak és azon körülménynek köszönhetik, hogy Szűz Máriában választotta ki a nők közül Jézus a maga édesanyját. Szűz Máriában, az Istenanyjában: oly nagy megtiszteltetés érte a női nemet, melynél magasabbat ember el nem érhet, emberi ész fenségesebbet e magas méltóságnál ki nem gondolhat. Azért a Szentolvasónak e titkát, amelyben a női nemet ez a felülmúlhatatlan nagy kitüntetés érte, különösen emelkedett szívvel és lélekkel imádkozzák a nők, különösen átérezni igyekezzenek az Úr angyalának Máriában őket is ért kitüntető szavainak boldogító értelmét, mikor vele együtt mondják: Üdvözlégy Mária, malasztal vagy teljes.

6. Kit Te, Szent Szűz, Erzsébetet látogatván méhedben hordoztál

E szent titokban a Szentírás lelki szemünk elé állítja az angyali üdvözet után a Boldogságos Szent Szüzet, amint „útra kelvén ama napokban sietve méne a hegyek közé, Júda városába (a hagyomány szerint a Jeruzsálem szomszédságában levő Ainkarembe)” (Lk 1,39). Mária utazására okot az adott, hogy az angyaltól megtudta rokonának, Erzsébetnek áldott állapotát. Tehát szeretetből sietett hozzá, hogy örömeiben osztozzék és valamiben segítségére siessen. Szíve alatt hordozta Jézust, akit a Szentlélektől fogant méhében. S beméne (Mária) Zakariás házába és köszönté Erzsébetet. „És lön, hogy amint meghallotta Erzsébet Mária köszöntését, repese méhében a magzat, és betelék Erzsébet Szentlélekkel. És nagy szóval fölkiálta, mondván: Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse.” (Lk 1,40,42)

Amint látjuk, Jézusnak a látogatása, még mielőtt megszületett volna, örömet és boldogságot, vagy ami ezeket előidézte: a Szentlélek kegyelmét vitte meg abba a kis rokoni családba, melyből kellett származnia Isten rendelése szerint az ő előhírnökének, Keresztelő Szent Jánosnak. Már a Jézuska pusztja jelenlétére is „örömtől repese”, vagyis megérezte és örvendező mozgásokkal jelezte anyja méhében a Messiás jelenlétét az ő jövőendő előhírnöke, aki azzal készítette elő a Messiás útját, hogy úton-útfélen boldog örömmel hirdette: Tartsatok

bűnbánatot, mert elérkezett a mennyek országa. Mária a Magnificat anima mea Dominum, vagyis „Magasztalja az én lelkem az Urat” kezdetű lelkendező énekében adott hálát és mondott dicséretet az Istennek azokért a nagy áldásokért, melyekben Szent Fia által fogja részesíteni Izrael népét és az egész emberiséget.

Ebben a titokban mintegy előízét kóstoltatta meg a még meg sem született Jézus, azon áldásoknak, amelyeknek édessége szent nevének öt betűjéből fog kiáradni az egész világra a világ végezetéig. Az Úr Jézus által az emberiségre árasztott áldások megfontolásával leghasznosabb kitölteni e szent titok imaidejét.

Jézus látogatásának áldásai

Miközben a Rózsafüzérnek e titkát imádkozzuk, tegyük fel lelkünk mélyén a kérdést: Mit hozott és mit ad most is Jézus az emberiségnek?

Jézus világosságot hozott az emberi észnek

Hozott mindenekelőtt az áteredő bűn által elhomályosított emberi ész számára világosságot. A bűnbeesés után annyira elhomályosodott az emberek értelme, hogy a napot, holdat, csillagokat, embereket, állatokat imádták Isten gyanánt. Volt idő, amikor az egy Istenről szóló tant, melyet ma a legkisebb gyerek is pompásan tud, annyira tudatlanba vették, hogy 30-40 ezer lényt is imádtak isten gyanánt, holott ezek egyike sem volt maga az Isten, hanem csak az egy igaz Istennek megszemélyesített teremtménye. Erényről és bűnről, Isten akaratáról és a túlvilági életről csak annyit tudtak, amennyi a paradicsomi kinyilatkoztatásból tudatlanságuk sötét felhőjén keresztül lelkükbe szürenkezhettek. Annyira torz alakban látták a legfenségesebb valláserkölcsei igazságokat is, hogy bűnnek tartották az erényt és erényt szimatoltak ott, ahol a legbujábban tenyészett a bűnnek utálatos dudvája.

Könnyen elképzelhetjük, hogy ha torzonborz fogalmaik voltak az Istenről, mily furcsán vélekedhettek az Ő teremtményeiről.

A rabszolgák sorsa a pogány világban

Az embertársban nem láttak ők halhatatlan lélekkel bíró felebarátot, hanem az esztelen barmokkal együtt igába fogható állatot. Az ember el sem hinné, ha nem azon korabeli írók könyveiben olvasná, hogy a fizetni nem tudó adóst, a háborúban elfogott ellenséget, a hatalmasaktól legyűrt gyengéket rabigába verték, homlokukat uruk címerével megpecsételték, mint mi tesszük a címeres ökreinkkel, a vásárra hajtották őket, mint mi a mi állatainkat és ott a legtöbbet ígérőnek áruba bocsájtották. És a vevő úgy bánt sokszor százsámra menő rabszolgáival, amint kénye-kedve jónak tartotta. Ha jókedve kerekedett, jól gondját viselte, de ha rossz kedvének úgy tetszett, leüthette, senki ezért őt felelősségre nem vonhatta. El sem hinné az ember, ha pogány íróknál nem olvasná, hogy akadt római nagyúr, aki rabszolga szakácsát elevenen megsüttette egy rosszul sikerült ebéd miatt; hogy akadt egy másik római nagyúr, aki halastavának halait hízlalta rabszolgáinak húsával. Akadtak római császárok és római nagyurak, akik mulatságból száz meg ezer rabszolgát állítottak be az óriási nézőközönséggel megrakott cirkuszba, hogy ott a vadállatokkal és egymással viaskodjanak és végre a vérszomjas nézőközönség gyönyörködtetésére a vadállatok karmától, harapásától, vagy egymás fegyverétől nyomorultan elpusztuljanak.

A mai világban, amikor mindenki úr, vagy legalább is annak nevezheti magát, mert érzi szabadságát és emberi méltóságát, elképzelni is alig lehet a Krisztus előtti emberiségnek helyzetét, amikor alig volt néhány ezer szabad ember, a többi pedig mind nyomorult rabszolga. Természetesen az előregedett vagy megbetegedett rabszolgák ápolásáról senki sem

gondoskodott. Mint ahogy mi eldobjuk a kifacsart citromot, a fárasztó munkával kihasznált és agyongyötört rabszolgákat is szokás volt járatlan helyeken, erdőségekben, sziklás sivatagokban kitenni, hogy nyomorultan éhen vesszenek, vagy a vadállatok martalékául szolgáljanak. Kórháznak, szegényháznak híre-hamva sem volt abban az embertelen pogány világban, amikor majdnem mindenki csak azon törte a fejét, hogyan tudna legkönnyebben másoknak a nyakára hágni, másokat leigázni és életükre, vagyonukra uralmát kiterjeszteni.

A gyermek sorsa a pogányságban

A nő a férfiúnak élvvágya labdájául, a gyermek pedig az atyai önkénynek játékszeréül szolgált. Általában szokás volt, hogy a beteges vagy feleslegessé vált gyerekeket a teljhatalmú pogány apa kitette az utak szélére, sziklák hasadékaiba, hogy éhen vesszenek, vagy a kutyák, farkasok, sasok felfalják őket. És ha netalán valaki könyörületből felszedte őket, abban sem volt köszönet. Mert kitörte a kezét, kificamította a lábát, kiszúrta a szemét, hogy mint nyomorék nagyobbacska korában gazdájának alamizsnát kolduljon. Sőt az embertelenségnek olyan fokára is vitték a szívtelen szülők, hogy gyermekeiket élve feláldozták bálványaiknak. Volt pl. Kánaánban egy Moloch nevű szörnyeteg bálvány, vasból készült szobor, melynek üres belsejét fűteni szokták, hogy izzóvá tüzesedjék és tüzes karjaira helyezték kisdedeiket a szívtelen anyák, akik botorul azt vélték, hogy ezzel az embertelen áldozattal kedvére tesznek bálványistenüknek. Ennek a bálványistennek főünnepein feláldozott gyermekeknek szívet facsaró jajkiáltását és szörnyű sikongatását aztán úgy némitották el tigrisszívű anyáik, hogy fülhasogató hangon dalokat énekeltek istenük tiszteletére, cintányérokat vertek össze és tébolyult táncokat lejtettek a szörnyeteg körül.

Jézus felfedezte minden emberben a lelket

Hála Krisztus Urunknak, hogy nincs már legalább itt nálunk, keresztényeknél ily csúf világ. Hála Istennek, hogy már nincsen ilyen állati emberiség ott, ahol Jézus megtanította az embereket az emberi méltóság megbecsülésére azáltal, hogy felfedezte minden emberben az Isten képére teremtett halhatatlan lelket. Hát még a lelket is fel kellett fedezni? Kellott bizony épp úgy, mint a kovában a tüzet, gőzben a feszítőerőt, a villanyosságban a világosságot és hajtóerőt, a dinamitban a robbanóerőt. Ezredévek teltek el, míg támadt valaki, aki a fában meglátta és belőle kifaragta a csónak, kocsis, szobor stb. alakját. Ezredévek múltak el, míg jött valaki, aki felfedezte a kőszén hőenergiáit s annak tüznél kiolvasztotta a kőzetek aranyát, ezüstjét, rezét, vasát stb. Éppígy ezredéveknek kellett elmúlniuk, míg végre jött valaki és ez a valaki a mi Urunk Jézus, aki – áldassék érte szent neve – az emberben meglátta, felfedezte az Isten képét és hasonlatosságát; a halhatatlan lelket. És pedig meglátta, felfedezte kivétel nélkül minden emberben. Hogy felfedezte személyválogatás nélkül minden emberben az Isten képmását, ebben állott a nagy újság és haladás s ebben leli magyarázatai az a megragadó jelenség, hogy a farizeusok kénytelenek voltak megállapítani: „Íme az egész világ utána indult.” (Jn 12,19)

Nagy nap volt az emberiség történetében, mikor az ember először tudott kicsiholni tüzet a maga kovájából; még nagyobb nap volt az, mikor a gőzt, villanyt befogta az ember a maga szolgálatába, vagy amikor óriási gépmadaraival meghódította azt a szeszélyesen ingó-bingó elemet, a levegőt. De a legnagyobb nap, a szó szoros értelmében ünnepnap volt az a nap, mikor elhangzott Jézus ajkáról a boldogító nyilatkozat: A magasságbelinek fiai vagytok mindnyájan: kicsinyek és nagyok, nők és férfiak, gazdagok és szegények, tudósok és tudatlanok, bélpoklosok és inaszakadtak, rabszolgák és megtért gonosztevők egyaránt. (Prohászka)

Az emberi lélek értéke

Örök hála Jézusunknak azon tanításáért, hogy halhatatlan lelkünk többet ér a napnál, a holdnál, a csillagoknál, többet ér gyémántnál, aranynál és ezüstről, többet nyom a latban Isten előtt a világ minden kincsénél. Örök hála neki azon tanításáért, hogy a rongyokba öltözött, halálra éhezett, kereszt súlya alatt görnyedező, de becsületes szegény ember többet ér az ő malasztos lelkéért és pedig egy örök mennyország birtokával többet ér minden bűnös királynál, minden selyembe, bársonyba, bíborba öltözött istentelen nagyúrnál. Hála Krisztus Urunknak, hogy saját értékünknek tudatára hozott bennünket. Mint a legkellemesebb muzsikaszó vagy szívet-lelket andalító ének, úgy hat reánk ama krisztusi tanítás, hogy szegénységünk, nyomorúságunk, elnyomott voltunk dacára is nem vagyunk mi a földnek eltaposott férge, mint az ószövetségnek szegény, elnyomott, beteg, szenvedő emberei, hanem most mindenki azt vallhatja magáról jogos, szent büszkeséggel: én vagyok a világ közepe, az én lelkem a teremtés koronája. Minden én érettem van, ami van. Mindent az én lelkemért teremtett az Úr, hogy engem boldoggá tegyen. És nem érne nélkülem semmit az egész világ, elvesztené létezési jogát a teremtett mindenség, ha én fel nem fognám eszemmel, ha én át nem karolnám Istent és a világot szerető lelkemmel és Isten dicsőségére fel nem használnám, Krisztustól ihletett akaratommal. Hála neki, hogy a Szentírásban azzal biztat prófétája által: „A töredezett nádszálat nem zúzza össze, a pislogó mécseset nem oltja el.” (Iz 42,3)

Hogy ezt a sok áldást, mely emberi méltóságunk felismeréséből fakad, magának az emberi méltóságnak felismerésével együtt Krisztusnak köszönhetjük, abból láthatjuk legvilágosabban, hogy csak ott hatják át, ott keringik körül az egyes ember és közemberiség életét ilyen felemelő gondolatok, ahová Krisztus már megérkezett, ahová Jézus már belátogatott. Ahová Jézus még be nem köszöntött, hanem Krisztus világossága helyett még most is a bálványimádás sötét éjjele borul a lelkekre, ott még most is kirakják a felesleges vagy megunt gyerekeket a mezőkre vagy erdőkbe, mint pl. ez most is nagyban dívik a pogány Kínában. Ahol Krisztus még mindig ismeretlen, ott még most is rabszolgaláncokat csörgetnek ezren és ezren, sőt még emberhúst is esznek, mint pl. Afrika belsejében. Ahová Krisztus még be nem köszöntött a hazájukat, egészségüket, életüket Jézusért feláldozó misszionáriusok személyében, ott még most is úgy élnek egymás mellett az emberek, mint a farkas és a bárány, a párdúc és a gödölye, ott még most is vérengző vadállatok tanyája, sziszegő kígyók fészke az emberi társadalom.

A rossz keresztények most sem ismerik az emberi lélek értékét

De ahonnét kiveszett a Jézus Krisztus ismerete, ott is visszatér ám a pogányság embertelen vad lelketlensége. Hogy minálunk keresztény emberek között is akadnak, akik egymást megennék, vagy egy kanál vízben megfojtánák, ha lehetne, onnan van, mert nélkülözik a Krisztus szellemét... Hogy egymásnak kárt tesznek, elnyomják, lopják, csalják, ahol érik, még a keresztények is, onnan van ez, mert csak címzetes keresztények, mert nem ismerik Krisztust. Rosszabbak a Krisztus előtti pogányoknál, mert az ő szemük már felnyílhatott volna a keresztény igazságok előtt, hiszen hozzájuk már ellátogatott Jézus.

A florenzi dómnak egy falfestménye John Hawquod zsoldoskapitányt ábrázolja, aki annyira a harc embere volt (a 14. században), hogy mikor alamizsnájáért két koldulóbarát így hálálkodott: adjon Isten neked békét, dühösen rájuk rivallt: az ördög vegye el tőletek alamizsnámat. Nem tudjátok, hogy én a háborúból élek és a ti békétektől éhen halnék? Így élnek most is ezrek és ezrek a háborúból: a modern idők condottieri, a kapitalisták, hadigyárosok és hadiszállítók is. Mit használ, ha elhangzott már a világ fölött a karácsonyi

békeüzenet: békesség a földön a jóakarató embereknek, mikor a krisztustalan emberek szívében most is az érzéketlen önzés lakik, a jóakarát és segítési készség helyett? P. Stratman beszél egy városi tanácsosról, aki vasárnapról vasárnapra feleségével és gyermekeivel megjelenik a templomban, sőt évente többször gyónik és áldozik, jó katolikusnak tartja magát és mások is, annak dacára, hogy Krisztus viselkedését a gyermekekkel, szegényekkel és bűnösökkel szemben nem teszi magáévá. Korrekt katolikus, de nem tölti el a szerénység és alázatosság szelleme, ami pedig a Krisztushoz tartozás elengedhetetlen feltétele. Az a tábornok pedig, aki környezetének csaknem mindennapos áldozással mutat példát, kiemelkedő tagja az Egyháznak, de mikor békeszerződést diktál, gúnyos mosollyal tipor le egész népeket. Egy hölgyről is megemlékezik a páter, aki tiszteletbeli elnöknője különböző katolikus egyesületeknek, katolikus kiállításokat rendez, előkelő helyet foglal el a társadalomban, díszje a katolicizmusnak, de odahaza zsarnokoskodik a cselédjével és ki nem állhatja a „szegényszagot”. Tehát még jó katolikusok közt is akadnak számosan, akiket csak félig és külsőleg járt át a krisztusi szellem.

Ugyancsak sokszor és bensőségesen kell találkoznia az emberiségnek, még a katolikus társadalomnak is Jézussal, hogy látogatása nyomán olyan boldog öröm fakadjon, mint Erzsébetnél anyja méhében tett titokzatos látogatásakor.

A keresztény emberiség egy test, egy lélek

Ha mindenütt olyan szeretettel és megértéssel fogadnák az emberek Jézus látogatását, mint Zakariás és Erzsébet fogadták őt ainkaremi házukban, ha egészen magukba szívják az ő elveit, ha az ő példája szerint irányítanak a saját viselkedésüket felebarátaik iránt, egészen más világot élnék. Olyan testvéries, boldog életet élhetnének, mint az első keresztények, akikről azt mondja az Írás: „Egy szív és egy lélek valának.” (ApCsel 4,32)

De hogy még rosszabbul nem állunk, mint ahogy vagyunk, azt is Krisztusnak köszönhetjük, mint ezt a híres krisztusgyűlölő Renán őszintén bevallotta. Szerinte minden jó, ami a jelen társadalmi életben található, abból az időből származik, amikor még a szent kereszténység elvei az egész művelt világot áthatották. Ahogyan a lenyugvó napnak sugarai még sokáig visszaverődnek arra a vidékre, amely felett a nap lebegett, a látszólag lenyugodott kereszténység napjai is sokáig éreztetni fogja hatását azon országok és népek felett, melyek felett valamikor teljes fényében ragyogott.

Hálaadás Jézus látogatásáért

Mi következik ebből? Az, hogy forró hálát adjunk Urunk Jézusnak látogatásáért, melyet a világban végzett és végez, hogy köszönetet mondjunk Neki a világ színének megváltoztatásáért és rajongó szeretettel ragaszkodjunk szentséges személyéhez. Az egyes emberek is, meg a nemzetek is, melyek Jézus látogatását visszautasítják, maguk alatt vágják a fát, saját lábuk alól húzzák ki a közbiztonság és béke talaját. Mert egyedül a Krisztus szelleme tudja azt végbevinni, hogy a farkas a báránnyal együtt lakjék és a párduc a gödölyével együtt feküdjék. Ő az az Izaiástól megjövendőlt kisgyerek, aki a borjút, oroszlánt és juhot hajtani tudja, azaz a legellentétebb társadalmi elemeket is szent békességben együtt tartani képes. Szegény és gazdag, erőtlenség és hatalmas, csakis a Krisztus aklában érzi magát egytestvérnék, örökös társnak az Isten kegyelmeiben a földön és az örök boldogságban az égben.

Engedjük betérni a mi lelkünkbe a kis Jézust, hogy egészen átalakíthassa azt a maga képére és hasonlatosságára, hogy mindenkor csak azt gondoljuk, érezzük és cselekedjük, amit Ő jónak és szentnek talál. Ha Krisztus tér be a lélekbe, betér vele együtt a béke és öröm,

igazság és szentség, az életnek ezek a boldogító virágai, az életnek igazi sója, amely romolhatatlan frissességben tartja meg lelkünk nyugalját.

A bibliai teremtéstörténetet magyarázók egy része a bibliai elbeszélésnek azt a sajátságos mozzanatát, hogy az Isten már az első napon, vagy ahogy ők mondják: az első geológiai korszakban megteremt a világosságot, ellenben a világosság főforrását, a Napot, csak a negyedik korszakban csinálja meg, úgy értelmezik, hogy igenis már az első korszakban a világossággal egy időben teremtette meg magát a fényforrást, a Napot is. Ámde a kialakulóban levő Földtől olyan sűrű gázok, ködök és gőzök választották el, hogy nem tudott azokon teljes erejével áthatolni, hanem csak halvány fénysugarak tudtak róla a földre leszürekezni. Ezért aztán csak gyér és silány növényzet tudott a földön kiserkedni; olyan szegényes volt ez a növényzet, mint a pincék flórája egészen addig a napig, illetve korszakig, míg végre a ködök eloszlottak, a gőztömegek szétfoszlottak és a Nap teljes fényében látható lett és teljes erejében érvényesülhetett dús növényzetet fakasztó világossága és melege.

Akármit tartsunk is ezen bibliamagyarázat természettudományos megokolásáról, annyi bizonyos, hogy ez az elmélet a lelki világra alkalmazva tökéletesen beválik, mert sajnálatosan igaz. Igaz az, hogy a lelkek kegyelmi napja, az Úr Jézus már közel kétezer esztendeje küldi kegyelmének sugarait a lelkekre. De a tudatlanság ködének és a szenvedélyek gőzének felhőzetén keresztül nem tudja kellő erővel a lelkekhez juttatni világosságának és melegségének teljességét. Azért oly sivár és pincevirágszerűen silány sok léleknek erényelete a közel kétezer esztendő szerű kereszténység létezése dacára. Vajon mikor jön el, bárcsak minél előbb elérkezne az a korszak, amikor a lelkekről szétfoszlik a tudatlanság köde és szétoszlik a szenvedélyek gőzfelhője és Jézusunk megváltói kegyelmeit teljes erővel tudná sugározni a lelkekre, hogy őket boldogítsa?!

7. Kit Te, Szent Szűz, a világra szültél

Az erdélyi származású Báthory István lengyel király (†1586. december 12.) szülőhelyén, Szilágysomlyón, a Puposhegy oldalában mutogatják azt a barlangot, amelyben a hagyomány szerint hajdan hajadonokat rabló sárkány lakott. A sárkányt az egyik Báthory megölte és fogait pajzsára festtette. A sárkány az erőszakosság jelképe, legyőzése pedig az igazságosztás kifejezője. Ebben az igazságosztásban Báthory István lengyel király annyira jeleskedett, hogy halála után lengyel alattvalói, kikre utána szomorú idők következtek, azt mondták: Vajha sohasem született volna Báthory vagy ha már megszületett, bárcsak soha meg nem halt volna. Mert mint Szujski József lengyel történétíró mondja róla: Báthory István munkája úgy maradt, mint az óriás botja, melyet a gazdája halála után senki felemelni nem bírt.

A szentföldi zarándok egy még nevezetesebb barlangot szokott kegyeletes áhítattal meglátogatni, mely lélekben a Szentolvasó imádkozói előtt is feltárul, mikor azon szent titok felett elmélkedik. Kit te, óh Szent Szűz a világra szültél. Ez a barlang pedig a betlehemi barlangistálló, ahol a pokoli sátánkígyót legyőző kis Jézus látta meg a napvilágot. Ez a barlang elképesztően egyszerű és igénytelen formát mutat, mégis a legmélyebb és legmegragadóbb érzelmeket fakasztja azokban, akik akár a valóságban, akár a Rózsafüzér imádkozása közben lélekben felkeresik. „A természet kevés kincset pazarolt e lakra, s az emberi munka még azt a keveset sem dolgozta föl, amennyit a természet adott. Nincs itt ház, hanem üreg; az üreg nyílásán nincs igazi ajtó-ablak, a barlangban nincs tűzhely; alig van pár szegényes bútor, pár ínséges használati tárgy. Ezt a lakást nem ember építette, ezt a víz vájta ki régen. Cserepes, lakatos, kárpitós, asztalos, ács nem dolgozott rajta és benne. Rémitő szegénység; Értjük, hogy a teljes függetlenség illett a szellem és a lélek emberéhez, hogy lehetőleg ne vegye igénybe a természetet. Ha igénybe venné, úgy éreznék, szenvedne tőle páratlan nagysága.” (Prohászka, Szentbeszédek I, 126)

A betlehemi Kisded sárkányölő hős

Ne feledjük, hogy ebben a szent betlehemi barlangban is egy sárkányölő hős született, aki éppen istenemberi szellemi-lelki fölényével nem is egy, hanem mindjárt három pokoli sárkánykígyót győzött le és terített a földre; az élet kevélységét, a test kívánságát és a szemek kívánságát, mint Szent János evangélista írja.

A betlehemi Kisdednek sárkányölő munkája annál nehezebb, de éppen azért annál dicsőségesebb is volt, mert az ő korában a sátán hatalma az egész világra kiterjedt és minden lélekre kiáradott. Az egész világ a gonoszságban leledzik, mondja a maga koráról Szent János evangélista. A gonoszság kiáradásáról és viláгурalmáról kellő fogalmat szerezhethetünk, ha a Jézus korabeli világ urának, Oktávián császárnak vérszomjas kegyetlenségéről olvasunk és veszünk példát és róla ítéljük meg kortársait. „Egyik halálra ítéltnek, aki arra kérte, hogy legalább temettesse el, azt felelte: ez a keselyük dolga. A lemészárolásra szánt perusiabelieknek, akik kegyelemért könyörögtek, odakiáltotta: meg kell halnotok. Quintus Gallius pretornak, mielőtt pusztá gyanú alapján – megfojttatta volna, tulajdon kezével tolta ki a szemét” (Papini, Krisztus története, 37).

Ha már ilyen volt a világ ura, akit pedig kortársai úgy ünnepeltek, mint a „béke fejedelmét”, a „világ megváltóját”, törvényeit, mint a béke oltalmazó pajzsát, akinek születésnapját egy kis-ázsiai határozat, mint a világtörténet kezdetét örökítette meg, melyet éppen békeszeretete miatt érdemes minden évben megülni, mondom, ha a világ ura ilyen vérszomjas kegyetlenségről tesz tanúságot, mit mondjunk akkor alattvalóiról? Mindennél jobban jellemzi alattvalóit Lukács evangélista megjegyzése, hogy az igazi békefejedelemnek szállást kereső szülei Betlehemben „nem kaptak helyet” (Lk 2,7). Ezért kellett zordon barlangistállóban megszületnie annak a Kisdednek, akiről az ószövetség legnagyobb prófétája megjövendölte, hogy úgy összebékíti az egymással ellenséges lábon álló embercsoportokat, hogy „együtt lakik majd akkor a farkas a bárányal s a párduc együtt tanyázik a gödölyével; együtt él majd a borjú, oroszlán és a juh; és egy parányi kis gyermek terelgeti őket.” (Iz 11,8) Ezek az állatok az embereknek jelképei, akik vadállatok és szelíd háziállatok módjára marakodnak egymással mindaddig, míg a kis Jézus személyében el nem jön a Jóisten nagykövete, akinek uralma alatt „a csecsemő vígan játszadozik a vipera lyukánál s az áspiskígyó üregébe dugja a kezét az anyatejtől elválasztott kisdted. Nem ártanak egymásnak és nem ölnek sehol szent hegyemen, mert eltölti a földet az Úr ismerete, mint ahogy a vizek eltöltik a tengert.” A világbékét és az emberiség szolidaritását meghozó égi követ „a béke fejedelme lesz, növekszik majd uralma és a békének nem lesz vége.” (Iz 9,6.7)

Ezt a világbékét és embertestvéri szolidaritást attól remélte a próféta, hogy a betlehemi Kisded működése következtében úgy elárasztja az emberiséget az igaz Isten ismerete, mint ahogy a kiáradt vizek elöntik a tengerpartját. Deér József: Pogány magyarság, keresztény magyarság című könyvében (1939, 22. old.) írja: Az ázsiai lovas nomád népek fejedelmei „Isten kegyelméből” uralkodtak. (A hun király a kínai császárhoz hasonlóan a „menny fia”, a türk kagán (király) „Istenhez hasonló, mennyszülte bölcs”, a dunai pogány bolgárok fejedelme „Istentől behelyezett fejedelem.”) A kazárok kagánjára nem is pillanthatott halandó ember szeme. S ha serege élén nagy ritkán kilovagolt, naphoz hasonló tárgyat hordtak előtte és a harcosok erre függesztették tekintetüket. A betlehemi Kisded, az igazi menny fia, az Istentől behelyezett fejedelem is azt a szerepet volt hivatva játszani a megközelíthetetlen fényességben lakozó Istenre nézve az emberiség előtt, hogy, „mivel az ő dicsőségének fénye és lényegének képmása” (Zsid 1,2), ragyogó napálarcként az emberiség előtt önmagán szemléltesse Isten arcát, önmagában Istenre irányítsa az emberiség figyelmét. „Aki engem lát, látja az Atyát”, mondotta később maga az Üdvözítő.

S vajon miért állította Isten maga elé ragyogó napálarcként Jézust az emberiség számára? Mert az Isten képe az emberiség előtt már annyira eltorzult és ezzel együtt az Isten

gyermekeinek testvéri viszonya is annyira megromlott, hogy mindkettőnek, az istenkép helyreállításának, meg a testvériség visszaállításának minden emberi erőt meghaladó munkájára is csak Isten egyszülött Fia vállalkozhatott.

Egy szeretetreméltó doktor bácsi egy kínjában nyöszörgő kisgyermek ágya szélén ülve kérdezte: Mi bajod kis fiam? Talán a fejed fáj? – Nem, nyöszörögte a kis fiú. Hát a gyomrod fáj? – Nem, ordította ismét. Hát mi fáj igazában? – A lábam fáj, mióta a doktor bácsi rajta ül. – A nagy világnak, az emberiségnek is sok egyéb baja mellett az fáj legjobban, az a legnagyobb baja, hogy a világ kezdetétől fogva a mai napig túlságosan is sok világboldogító doktor bácsi és emberbarát ül a lábán, gyomrán, szívéen, agyán s agyonkuruzsolják a beteg emberiséget. Hívják őket politikusoknak, szociológusoknak, nemzetgazdászoknak, természetbarátoknak, vagy, ha úgy tetszik, művészeknek, költőknek és íróknak.

Az emberiség igazi orvosa Jézus

Az emberiségnek egyedül megbízható orvosdoktora a mi Urunk Jézus Krisztus, aki midőn megorvosolja a lélek bajait, nem nyomja el a természet jogos igényeit. S mikor gyógyítja a testet, nem üti agyon a lelket, hanem mindkettőnek igényeit harmonikusan igyekszik kielégíteni.

A nomád valláserkölcs életből állandóan valláserkölcsei elvekre talajára letelepedésre bírta a cigányok életstílusában lézengő lelki vándorokat. Kiűtötte a Faustok, életuntak kezéből a kétségbeesés méregpoharát. Gátakat épített az örökélet folyamának a lelki Nílus agyagjától való eliszaposodása ellen. Szent keresztjét adta vándorbotként az élet botorkálói kezébe. A szertartások színpompájának virágkoszorúját borította az élet koldusszegénységének eltakarására.

Az emberi életnek egész szintáját minden vonatkozásban megjavította és emelte, megnemesítette azáltal, hogy megtanította az emberiséget a Miatyánkban a legfőbb isteneszmére és amit a Miatyánk további vonatkozásban magában rejt, az emberek egyetemes testvériségére.

A Miatyánk tanítása a Gondviselő Istenről

A Miatyánk név mindenekelőtt annyit jelent, hogy Isten a mi gondviselőnk, aki véghetetlen nagysága dacára törődik legkisebb teremtménye sorsával is, mint ezt Jézus tanításából tudjuk. „Ne aggódjatok, úgymond az Üdvözítő, éltetekért, mit egyetek, se testetekről, mibe öltözzetek. Nem több-e az élet az eledelnél és a test az öltözetnél? Nézzétek az ég madarait, hogy nem vetnek, nem aratnak, sem csűrökbe nem gyűjtenek és a mennyei Atyátok táplálja őket. Nem értek-e ti többet azoknál? Ki adhat közületek gondjai által nagyságához egy könyöknyit? És a ruházatról mit aggódtok? Nézzétek meg a mezők liliomait, mint növekednek, nem dolgoznak és nem fonnak; pedig mondom nektek, hogy Salamon minden dicsőségében sem volt így öltözve, mint egy ezek közül. Ha pedig a mezei füvet, mely ma vagyon és holnap kemencébe vetik, az Isten így ruházza, mennyivel inkább titeket, kicsinyhitűeket? Ne aggódjatok tehát mondván: Mit eszünk, vagy mit iszunk vagy mivel ruházunk. Mert mindezt a pogányok keresik. Hiszen tudja a ti Atyátok, hogy mindezekre szükségtek vagyon.” (Mt 6,25-32)

Ezen szavakkal maga az Üdvözítő hívja fel az emberek figyelmét arra, hogy minden körülményeik között gyermeki bizalommal vessék reményeik horgonyát a gondviselő Istenbe, aki mint jó mennyei Atya nagyon jól tudja, mire van teremtményeinek szükségük és meg van benne a készség azok kielégítésére, ha azok igazi javukat szolgálják.

A turini Szent Cottolengóról elnevezett Piccola Casa della Providenza a vakok és süketnémák, gyöngéelműjük és korlátoltak, nyomorékok, nyavalyatörések, munkaképtelen

öreges és öröklött betegségekkel sújtott gyermekek, leprások és más szerencsétlenek 10.000-nyi tömegeit fogadják be és tartja el tisztára az isteni Gondviseléstől napról-napra küldött kegyes adományokból. Ennek a Gondviselés állandó csodáját hirdető háznak alapítója, az 1940. tavaszán szentség hírében elhunyt Don Oriane azt a jelmondatot választotta élete és intézménye programjává: A bűn és a búskomorság ki vele az én házamból. Búskomor csak az lehet, aki nem tud bízni feltétlen gyermeki odaadással az isteni Gondviselésben.

A Miatyánk imádkozása közben végtelenül jól esik a gondviselő Istenről Jézus által kioktatott kereszténynek gondolni arra, hogy „nem vagyunk a véletlen szeszélyének odadobva a világba; nem vagyunk gazdátlan jószág, melyre senkinek sincs gondja, hanem egy végtelenül hatalmas és gyengéden szerető Atya örökös felettünk és gondoskodik rólunk.” Mint a kék égboltozat, úgy feszül ki felettünk Isten szerető gondviselése, mint az úrnapi körmenet baldachinumja a szentséget vivő papot, úgy kíséri bennünket életünk összes napjaiban s úgy vigyáz reánk, mint a féltett szemefényére (MTörv 2,10).

E hit nélkül az ember élete folytonos aggodalom és rettegés. Lépten-nyomon tapasztalja gyengeségét és érzi semmisségét. Érzi, hogy ki van szolgáltatva a véletlennek és az oktalan természet vak erőinek. Nem csoda, ha nyugtalan, izgatott, pesszimista. A bizonytalanság ezen érzete és a jövőért való aggodalom megbénítja az ember munkaerejét, elrontja életkedvét, ahol pedig munkára sarkallja, géppé teszi és elnyövi. A keresztény megnyugvás és bizalom ellenben megkönnyíti és megédesíti az életet, megacélozza az ember erejét és fokozza munkakedvét.” (Székely, A hegyibeszéd magyarázata 154.).

Mint valami fényes felhő, úgy árnyékolja be az isteni Gondviselés hite a hangyaszorgalmú emberiség munkában verítékező homlokát. Felhő ez neki, mert a bizalom, szorgalom áldást osztó kegyelemcseppjei hullanak reá. S fényes is e felhő, mert boldogító fényességgel tölti el a hívő lelkét a bátorító jézusi szó: „Tudja a ti Atyátok, hogy mindezekre (étel, ital, ruha stb.) szükségték vagyon. Rendesen nem csodákkal, mint a babonás ember gondolná, hanem ezzel az embert munkálkodásra készítő bizalommal viseli gondját Isten a maga eszes teremtményeinek. E hit híján olyan az ember, mint a légy, melynek ha letépik a fejét, egy ideig röpköd ugyan ide-oda cél és értelem nélkül, de csakhamar elpusztul. Így jár a fejét vesztett ember is. Fejét pedig akkor veszti el igazán, ha elveszti hitét a gondviselő Istenben.

Ezt a gyermeki bizalmat a gondviselő Istenatyára írány akarja Jézus első sorban kihangsúlyozni, midőn követőinek szívére köti: „Midőn pedig imádkoztok, így imádkozzatok: Miatyánk, ki vagy a mennyekben.”

Isten képének eltorzulása a pogányoknál

A Jézus által kinyilatkoztatott gondviselő Istenatyának képét hihetetlenül eltorzította a kinyilatkoztatás fényét nélkülöző és éppen ezért istenkeresésében is sötétségben botorkáló emberiség. „Ennek megtapasztalásában mindenkinek része lehet, aki valamelyik ethnologisches Museum folyosóján s termeim átkínlódik. Minden ilyen néprajzi múzeum tele van a lélek abortusaival, – mondja Prohászka (Élet, 1913, 79. old.). Undorral nézem a hindu, indián, perui, kínai kultúrának természetellenes vajjadásait, a hindu istenek szörnyképeit, a fölséges természetnek torzutánzásait, azt a kusza rajzot, azt a sok bogot és csomót. Azt gondolom, hogy valami undok démon műhelyében járok, valami perverz művész őrzöngései között. Mélyen átérzem, hogy itt az alakító lélek beteg volt s az termelt bolondgombát eszében, képzeletében, kedélyében, mint ahogy a rothadó fa termeli a penészt.”

Ilyen néprajzi múzeumokban érzi át az ember legmélységesebben Szent Pál undorát a pogány istenek tisztelői felett, melynek ily szavakban adott kifejezést: „Nincs mentség számukra, mivel ámbár megismerték az Istent, nem dicsőítették őt, mint Istent, és nem adtak hálát Neki, hanem üresek lettek gondolataikban, és sötétség borult oktalan szívükre.

Bölcseknek mondogatták magukat és esztelenek lettek, és felcserélték a halhatatlan Isten dicsőségét halandó embernek, sőt madaraknak, négylábúaknak és csúszómászóknak a képmásával.” (Róm 1,20-23).

Az ember képmás eltorzulása a hitetleneknél

Az Istenkép eltorzításával együtt jár az emberképmásnak elnyomorítása is. Álljon itt erre vonatkozólag egy szaléziánusnak leírása látogatásáról Siva hindu isten templomában:

Asszam gyönyörű vidékén fekvő Tezpur városka közelében, a majmoknak szentelt erdő közepén, sötétben s elhagyottan áll Siva temploma. A vénségtől megfeketedett, kopott kőlépcső vezet föl a bejárat előtt elterülő négyszögletes, elülső térre. Innen már jól lehet látni a templom homályos belsejében terpeszkedő otromba bálványszobrot, amely Sivát, a pusztulás és halál istenét ábrázolja, kedves bikájának, az ötféjú, hétkarú Nándi hátán ülve.

Már régen elhatároztam, hogy ha itt vagyok a szomszédságában, megnézem ezt a komor külsejű híres templomot. Találkoztam is egy hindu pogány pappal, aki fölajánlotta, hogy vezetőm lesz. Fölmentünk a lépcsőn, de amint fölértünk az előtérre, különös kép tárul eléem. Kellemetlen érzés fogott el s megálltam. Furcsa öreg ember kuporgott a földön: haja kócos, szakálla hosszú és fehér, kiaszott fakírteste hamuval beszórva. Körülötte éppen olyan testtartással vagy tíz-tizenkét fiú tömörült. Derekukról egy rongyszerű lebernyeg fityegett alá; homlokukra és mellükre az istenség jelvénye volt tetoválva. Kifejezéstelen, merev tekintetük tartalmatlan s örömtelen életről tanúskodott. Mély szánalmat éreztem irántuk.

– Uram – szólalt meg vezetőm – az a férfi szannjaszi, (remete) ezek pedig a tanítványai. Itt élnek a nagy templom árnyékában s az istenség szemléletében töltik napjaikat.

– Szegény fiúk! – gondoltam – Szegény kis embervirágok! Napsugár és szeretet nélkül hervadtok el itt ennek a förtelmes szörnyeteg bálványnak a lábainál.

És gondolataim önkéntelenül visszaszálltak Sillonba és Gauhatiba, ahol a mi mosolygószemű, virgonc, jókedvű növendékeinket céltudatos, meleg szeretet vezet egy magasztos életcél felé.

A brahmin bízott, hogy vessem le cipőmet s lépjünk be a templomban, engem azonban beteggé tett, amit láttam, s nem volt kedvem beljebb menni. Ez a templom inkább sírbolthoz hasonlított. Valami kifogást mondtam s ahogy csak bírtam, siettem lefelé a lépcsőn. Minél közelebb értem a misszióhoz, annál könnyebbnek éreztem a szívemet. Mintha nyomasztó álomból ébredtem volna. De azoknak a szegény fiúknak az élettelen, merev tekintete folyton kísér, mint valami néma jajszó, hangtalan könyörgés, amely visszakéri ifjúságukat, boldogságukat, amit Siva rabolt el tőlük.

A végtelen nagy Istent Jézus kinyilatkoztatásából jóságos mennyei Atyjának megismerő keresztény emberiség állandóan a karácsonyest örvendező és hálaadó hangulatában tölti életét.

Az égi magasságból eredt, de a kevelység és egyéb bűnök börtönébe lecsúszott emberi léleknek is az Isten nagy „szolgája”, ahogy Izaiás próféta nevezi a szabadító Messiást eddig hirdetett Isten atyai mivoltát és „a Magasságbelinek fiai vagytok mindnyájan” kezdetű rokonszenves, hódító dalát és tanát, hogy az emberiség megbűvölten állott lelkének nagy szabadítója előtt és megváltoztatta eddigi viszonyát Isten és embertársai iránt. Istent Atyjának, embertársait pedig testvéreinek kezdte tartani.

Az első világháborúban elég gyakran és elég sokakkal megesett, hogy légnyomástól, srápnellütéstől, tehát fizikai megrázkódtatásoktól elvesztették eszméletüket és beszélő képességüket. Mikor kiszabadultak a lövészárkok puskaropogásos, ágyútüzes, gépfegyveres poklából, azt sem tudták megmondani, kinek ija-fia volnának. Hirtelen jött nagy örömmegrázkódtatástól azonban, aminő: a gyermeke, felesége, anyja, otthonának látása, családi édes emlékek felújulása esetén, sokan visszanyerték emlékezőtehetségüket és

beszélőkéességüket. Az egész emberiség is az ősbűn okozta megrendüléstől elvesztette emlékező- és beszélőkéességét Istenről, vallásról, örök üdvösségről, és embertársról. Azt sem tudta megmondani, kinek ija-fia nemcsak testi, de még inkább lelki vonatkozásban és minő kapcsolatban van a többi emberekkel. Az első szent karácsony örömmizgalmától, az angyalok énekétől azonban visszanyerte mind a kettőt.

Bárcsak ez a szent varázslat állandó lett volna, vajha manapság is tartana ez a gyógyító bűvölet!

Sajnos, az első boldogító bűvöletet, az első szent karácsony varázslatát csakhamar felváltotta egy másik, ördögi varázslat, mely manapság is hódít és sokakat bűvkörében tart.

Egy vörös újság azt írta 1935-ben: „A katolikusoknak Istene három nagy gyöngeségben szenved. Ez a három gyengesége: a jóság, irgalmasság és szeretet.” Az Úrnak és a megváltásnak 1935. évében tehát odajutottunk, hogy vannak emberek, akik bűnnek és gyöngeségnek tartják azt, hogy a betlehemi Kisdedben megjelent a mi Üdvözítő Istenünk jósága s emberszeretete, megmentett minket az ő irgalmassága folytán, hogy kegyelme által megigazulván, reménybeli örököséivé legyünk az örökéletnek.” (Tit 3,4-5)

Készséggel elhisszük, hogy a jóság, irgalmasság és szeretet, melyet a Fiúisten megtestesülése jelent az emberiségnek, gyöngeségnek számít a vörös bolsevizmus követői szemében, akik „szeretetsomagok” címén a spanyol vörös forradalom éveiben (1935-9) gyilkoló tankokat, gépfegyvereket, dum-dumlövegeket, ágyúkat és bombákat küldtek spanyol elvtársaiknak Jézus követőinek elpusztítására. Jogosan vádolják gyengeségről a jóság, irgalmasság és szeretet Istenét azok, akik elevenen feldarabolták, kapukra szegezték, élve felrobbantották, benzinnel leöntve elevenen elégették, mérges gázokkal pusztították, s még a kriptában is meggyalázták azokat, akik a „jóság, irgalmasság és szeretet” Istenének hívei.

Akik ismerik azt a kis szimbolikus mesét, amely szerint a szél és a nap fogadtak egymással, melyik tudja levettetni előbb az országúton haladó utas válláról a köpenyegét, az előre tudhatja azt, hogy az emberiségért folyó küzdelemben melyik fél lesz a győztes: a goromba szél példájára a legbrutálisabb eszközökkel dolgozó örület-e, vagy a jóság, irgalmasság és szeretet tüzelő napsugarával dolgozó jó Isten-e. A durva szél hiába fejtette ki minden erejét, nem boldogult a vándorral: az csak azért is még nagyobb erővel szorította magára köpenyegét. A nap hő sugarainak azonban egy-kettőre megadta magát és levette magáról azt, amihez a szél erőszakoskodása miatt körömszakadtig ragaszkodott. A nap a maga melegével győzött a durva erőszakkal szemben. Győzni fog az emberiségen Isten is a maga kifogásolt jóságával, irgalmasságával és szeretetével. Mert ezek olyan erők, hogy vonzásuknak a legerősebb ember sem tud tartósan ellenállani. Az emberiséget örök időkre megbabonázta és elvarázsolta a betlehemi Kisded látszólag Önmagával is tehetetlen alakja, kiből „Istenünk jósága és emberszeretete megjelent” (Tit 3,4). Ideig-óráig itt-ott tusakodhatnak vonzó ereje ellen a pokoli dühükben ártatlan gyermekeket is szülőik szemeláttára hajókötélre és ablakpárkányra felakasztó világboldogítók, mint ez a spanyol forradalomban megtörtént. Végeredményben azonban mégis csak a betlehemi Kisded lesz a győzelem a szívek felett, akiről Izaiás próféta megjövendölte, hogy uralma alatt „együtt lakik majd a farkas a báránnyal s a párduc együtt tanyázik a gödölyével. Együtt él majd a borjú, oroslán és juh és egy parányi Gyermeke tereli őket.” (Iz 7,4) Amíg ez a megértés és összebékélés a betlehemi Kisded vezérlete alatt be nem köszönt, addig mi emberek is a növények életét fogjuk élni, amelyeken Enoch Carrer nevű amerikai botanikus kísérleteket végzett, hogy a napfényt pótoló különböző fényhatásokra hogyan reagálnak. S azt tapasztalta, hogy a vörös fényben a növények elhajolnak egymástól.

A vörös fényben az emberek is elhajolnak egymástól és egymás ellen sziszegő kígyók tanyájává változtatják a földet. A nap fényéhez legjobban hasonlító narancssárga világításban Enoch Carrer növényei a legszebb zöld leveleket hajtották. Az emberiség lelkének napja a katolikusok Istene, akinek narancssárga fényben világító jósága, irgalmassága és szeretete

látszólagos gyengesége dacára egyedül rendelkezik azzal az erővel, mely életet fakaszt, megértést támaszt és a boldogság zöldelő tavaszának pompás színeibe borítja ezt az őseberi vad önzést, tigriskegyetlenség és pokoli gyűlölködés állapotába visszasüllyedni készülő világot.

A pogányság nagykövetei

Sajnos, Izaiás örömétől ujjongó szavainak szelíd zengését elnyomja a mai újpogány világban hatalmas robajjal egy másik, mely egy pogány diplomata ajkán ily formában jelentkezik: A legjobb nagykövet a hadihajó, bömbölő ágyúkkal, melyek pusztulást és halált ontanak, jajszót fakasztanak és gyűlöletet támasztanak. A mai világban a békét hozó isteni Nagykövet helyett hadihajókat küldenek egymás ellen a nagyhatalmak. A betlehemi angyalok glóriázása helyett halálordítások hangja reszketeti meg a pogányságba visszasüllyedő világot. Ha az izaiási látványtól elkápráztatott szemünket tágra nyitjuk, némely hindu templomok belseje tárul fel előttünk undorító világkép gyanánt: undok kígyók csüngenek a tetőzetről, kúsznak a falakon, tekergőznek a levegőben és egymásra öltögetik nyelvüket. A Jézuska megjelenése által Isten templomává avatott földön is mérges kígyók gyanánt sziszegnek egymásra a gyűlölködő emberek. Lerombolják Isten templomait, hogy pokoli kígyók tanyájává változtassák át a földet. Keresztre feszítik azokat, akik az isteni Kisdéd példájára a béke olajfaágát tartják kezükben és a szeretet rózsakoszorúját fonják embertársaik világboldogítóktól meggyötört homlokára. A szemünk világát is elvesztenők a sírástól, ha meg akarnók siratni mindazt a gyászos rombolást, amit manapság a jó Isten Nagykövetét háttérbe szorító sátán nagykövetei elkövetnek. Amely drágakövet mostani bolond órájában kútba dobott a pokoli jelszavaktól megszedült ember, száz józan órájában is alig tudja majd onnan kihúzni. Béke a neve annak a drágakőnek, melyet most könnyelmű gyerek módjára elveszteget a frázisoktól megtévesztett emberiség. A labdáját kíváncsiságból szétszedő gyermek sorsára jut, ki midőn megpillantja a labdája belsejét kitöltő kőctömeget, sírva fakad. Szívesen összerakná újra a szétszedett játékszerét. De a maga erejéből nem bírja. Mások kezére és ügyességére szorul. Ezek a mások a mai világot szétszedő és darabokra tépő, de újra helyesen összerakni nem tudó nagy gyerekekre nézve azok lesznek, akiket a jó Isten Nagykövete küld szerteszt a nagyvilágba: „Elmenvén az egész világra, hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek... Azokat pedig, akik hisznek, ezen jelek fogják kísérni: Az én nevemben ördögöket űznek ki, új nyelveken szólnak, kígyókat vesznek fel és ha valami halálosat isznak, nem árt nekik, a betegekre kezeiket teszik és meggyógyulnak.” (Mk 16,15–18) Az Infernóba kíváncsiságból leszálló Dante költőt a pogányságot képviselő Vergilius költő ily szemrehányásokkal fogadja: „Mi hamis istenek korában éltünk. Miért térsz te vissza e sötét régióba? Miért nem szállsz vissza inkább arra a fölséges hegyvidékre, mely mindenki számára a boldogság kezdete és otthona?” (Inf. I. 71.) Ez a szemrehányás szól a mai emberiségnek is, mely az evangéliumi tanok magasságából leszáll a pogány felfogások és életformák alvilági homályába, a „halál homályával borított sötét földre, a nyomorúság és sötétség földjére, ahol a halál árnyéka és semmi rend, hanem örök iszonyat lakik.” (Jób 10,20) Bárcsak a vadállatokat és szelíd állatokat békésen terelgető isteni Kisdéd, a jó Isten követe visszatérítné a pogány sötétség felé rohanó emberiséget vészes útvjáról.

A jó Isten nagykövete

Mily büszke az emberiség a technika csodás haladására. Pedig az a rombolás és pusztítás barbár eszközévé vált az ember kezében. Igaza van Foersternek ezen mondásában: „Hogy az automobil és repülőgép haladást jelent-e, az nem biztos. De hogy a büntől és szenvedéstől való szabadulás haladás, az bizonyos.” Ezt a szabadulást hozta az emberiségnek Isten

Nagykövete az első karácsonykor, amidőn Üdvözítő Istenünk jósága és emberszeretete megjelent „s arra oktatott, hogy tagadjuk meg az **istenséget** s a világi vágyakat s éljünk józanul, igazán és jámborul e világon, várva a boldog reménységet s a nagy Isten és Üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőséges eljövételét.” (Tit 2,12-13)

Nélküle és az általa hozott lelki szabadulás nélkül nincs igazi haladás a világon. Mórús Szent Tamás helyesen állapította meg: „Semmi sem lesz jó és tökéletes ezen a világon, míg maguk az emberek nem lesznek jók és tökéletesek”.

A szentolvasó titkainak átelmékedése alatt a jelenvaló világ romlottságának és romhalmainak láttára felzokog bennünk is a lengyelek bánatos sóhaja a nagy Báthory után: Bárcsak sohasem születél volna, de ha már megszületél, bárcsak örökké köztünk maradtál volna. Mi pedig ezt így variáljuk az emmauszi tanítványokkal: Maradj velünk, Uram, mert már esteledik az emberiség felett az élet horizontja. És nincs kívüled senki, senki, aki ismét fényt deríthetne életünk égboltjára.

Dürerről mondják, hogy lerajzolta szénnel I. Miksa császárt, aki tudvalevőleg özvegyesre jutva azt a torz gondolatot forgatta eszébe, hogy megválasztatja magát pápának is, hogy a lelkek fölött is uralkodjék. Dürer rajza után Miksa is kezébe vette ugyanazt a széndarabot. De ez minden rajzoló kísérletnél darabokra törött az ő kezében. Mitől van ez, kérdezte Dürertől? A rajzoló szén az én kormánypálcám, a rajzolás az én birodalmam, itt én vagyok a császár, felelé Dürer. És ha egy hívatlan kísérli meg, hogy ezen országban uralkodjék, összetörik az ő kezében. Miksa elértette a célzást. Igaz, úgymond, mint porhanyó széndarab tört össze pálcám, erőm és hatalmam, midőn uralkodni akartam egy ország, az Egyház felett, mely nem az én birodalmam volt.

Dicsőség a magasságban Istennek és békesség a jóakarató embereknek

Így jár minden diktátor, aki hívatlanul uralkodni akar a lélek országa felett, mely igazság, béke és öröm a Szentlélekben. „Összetörte az Úr a gonoszok botját, a zsarnokok vesszejét, mely népeket vert dühödten, gyógyíthatatlan veréssel, nemzeteket igazott le haragjában, kegyetlen üldözéssel.” (Iz 14,5-6)

Nem lemorzsolni, hanem elénekelni, nem emberi szóval eldarabolni, hanem angyalajkkal elzengeni kellene ezt e szent titkot. Mert erről a titokról áll igazán, amit az Írás mond: Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adá érette, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszék, hanem örök élete legyen... Az a végtelenül szent Isten, aki a büntől való utálatában eleddig elzárkózott a bűnös emberiségtől, ezen szent titkok szerint elküldötte az égből Egyszülött Fiát, hogy hozza el a földnek Isten bocsánatát és árassza reá az irgalmasság és erő, a béke és öröm áldását. És az Istenfia eljött: „Gyermek született nekünk és fiú adatott nekünk, akinek a megpillantásakor lehetetlen az Egyház örömszavát nem hallanunk: „Mézzel folyók lettek az egek.” Mert a felhők lecsöpögték nekünk az Igazat. Lehetetlen a bájos betlehemi Kisdéd láttára az elragadtatás szárnyaira nem emelkednünk és az éneklő angyalsereg közé nem keverednünk, hogy hirdessük a nagy örömet, mely lőn minden népnek Jézus születése alkalmával. Nincsen e szent titok megfontolásakor más gondolatunk, mint az angyaloké, nem lehet más szavunk, mint az égi seregeké, melyet imigyen öntöttek emberi szavakba a kis Jézus jászolánál: Dicsőség a magasságban Istennek és békesség a földön a jóakarató embereknek.

Mert ezt a kettőt hozta a kis Jézus születésekor ajándékol a világra: dicsőséget Istennek és békességet az embernek. Méltó, hogy e két nagy ajándékot sokszor megfontolás tárgyává tegyük és belőlük részünket kivegyük.

8. Kit Te, Szent Szűz, a templomban bemutatnál

Egy híres orosz író (Turgenyev) elbeszélése szerint a jó Isten mennyországában találkát adtak egymásnak a földön foglalatostkodó összes erények angyalai. Mindnyájan megismerték egymást, hiszen rokonok és a földön sokszor találkoztak. Csak a jótékonyág és a háladatosság angyalai nem ismerték meg egymást. Ezeket kölcsönösen be kellett egymásnak mutatni.

Bizonyos, hogy ha ez a találka csakugyan megtörtént volna az égben, Gábor angyalnak, aki a Boldogságos Szűz különleges szolgálatára volt rendelve a földön és ilyen minőségben Istennek üzenetét közölte Úrnőjével, nem kellett volna bemutatkoznia a háladatosság angyalának, aki szintén a Szent Szűz környezetéből szállott fel erre a mennyi találkozóra. Mert a Szent Szűz volt a leghálásabb lélek a világon. Szíve alabástrom edényhez hasonlított, amelyből szüntelen szállott a hála jóillatú füstje az ég felé Isten nagy jótéteményeiért.

Még ennél az illatos alabástromedénynél is értékeesebb hálaajándékot vitt a legboldogabb Anya az elmélkedésünk tárgyát kitevő szent titokban, mely azt az angyalok számára is szenzációt, különleges lelki élményt jelentő utazást állítja lelki szemünk elé, hogy Szent Fiának születése után a 40-ik napon keblére szorítva legdrágább kincsét, az Istennek emberré lett Szent Fiát, Betlehemből Jeruzsálembé ment és ott szíve túlradó hálijának jeléül bemutatta az édes Jézust a mennyi Atyának. S ha a mózesi törvény másként nem rendelkezett volna és az elsőszülött fiúknak a közvetlen istenszolgálatától való megváltását el nem rendelte volna, bizonyára ott is hagyta volna a templomban Isten örökös szolgálatára szívének kincsét. A törvény rendelkezése folytán egy pár gerlicét mutatott be áldozatul megváltásképpen. De bizonyos, hogy magát a kis Jézust is boldogan ajánlotta fel a mennyi Atyának hálijának örök zálogául.

Szűz Mária a leghálásabb lélek

A Szent Szűz, mint Isten-kedvelte népének legideálisabb lelkű leánya nem követte népét abban, amiről a nagy Izaiás prófétánál így panaszkodik az Úr: „Fiakat neveltem és fölmagasztaltam, és ők megvetettek engem. Megismeri az ökor gazdáját és a szamar az ő ura jászolát, Izrael pedig nem ismer engem és az én népem nem ért.” (Iz 1,2)

A Szent Szűz volt a világon a legfinomabb lélek, aki mindenkinél jobban átértette, hogy a hála Isten jótéteményeiért a finom lelkek legsajátosabb tulajdonsága s mással a gyöngye ember úgysem viszonzhatja Isten jóságát, mint hálijának erejéhez mért kinyilvánításával. Szerencsére a Szent Szűznek módjában állott, hogy Isten fölséges nagyságához igazán arányos mértékben és méltó módon rója le Isten iránt szívének háliját. Mert azt ajánlhatta fel a Fölséges Úrnak, akinél nagyobb és fölségesebb, Istenhez méltóbb nem létezik az egész teremtett mindenségben: magát az Istenember Krisztust. Ezzel a nagy hálaadománnyal jóvátette egyszersmind azt a sok hálátlanágot, melyet a minden jóknak adományozója, a végtelen nagy Isten nap-nap után tapasztal hálátlan teremtményei részéről és kipótolja annak a hálaadásnak fogyatékoságát, mely a hálas, de erőtlen emberektől kitelik, de nem egészen kielégítő fokban és módon történik. Bármennyire érezzük is mi gyarló emberek a mi erőnk fogyatékoságát, sohasem szűnjünk meg hálijánkat kifejezésre juttatni a nagy Isten iránt. De különösen akkor fejezzük ki hálijánkat, amikor az Isten házában, a templomban időzünk. Mert ott időzik Szűz Mária áldott méhének gyümölcse, Jézus is, aki egyesíti a maga hálaadását a mi hálaadó imánkkal és úgy viszi a mennyi Atya színe elébe. A leghálásabb anya, a Boldogságos Szűz Mária is a templomi imánál mellénk szegődik és példájával támogatja a mi hálijánknak megnyilatkozását.

Mi is legyünk hálásak Isten iránt

Illeánk, hogy ahányan csak vagyunk, a hálaadásnak eleven szobraivá változzunk át, valahányszor a templomban megjelenünk a minden jók osztogatója, a nagy Isten színe előtt, hogy ne érjen bennünket az a kemény ítélet, mely egy latin közmondásban rejlik: *Quem dixisti ingratum, dixisti de illo omne malum.* (Akit hálátlannak mondottál, arról minden rosszat elmondottál.) De fordítva is áll a mondás: aki hálásnak mutatkozik, el lehet arról mondani minden jót. Mert az összes erények elválaszthatatlanul összefüggenek a hála erényével.

Egyiptomban, a fáraók hazájában ősidőktől fogva nagy számmal vannak az úgynevezett piramisok vagy gúlák, melyeknek egyikéről a Cheopsz-éról azt mondják némely tudósok (Kepler püspök), hogy nemcsak egy hatalmas király, Cheopsz síremlékéül épült, hanem egyszersmind beszédes emléke az ősegyiptomiak Isten felé való vágyódásának. Az óriás nagy négyszögű alap jelképezte a világmindenséget s ezt az alapot mind a négy oldalán körülölelik a háromszögű lapok, az istenség jelképei annak jeléül, hogy a világ és benne az emberiség a nagy istenségben van, él és mozog, mint azt Szent Pál is tanítja. De ezek az isteni jelképek felfelé törnek s hajdan megaranyozott csúcsban végződtek, melyre rá estek a nap sugarai, valóságos lángnyelveik, vagy legalább is szikrák csaptak fel az ég felé, annak jeléül, hogy az emberiség, Isten kegyelmével az eget keresi, szíve a szeretet lángjaiban ég és száll az ég felé a nagy Isten felé, benne és általa érzi magát nagynak, boldognak, minden tekintetben kielégítettnek. Azt hirdeti a piramis: Emeljétek fel szemeteket és szíveteket a nagy Istenhez. Azonban sokszor eltemeti ezt a nagy piramist a környező Szahara futóhomokja, újra és újra ki kell belőle ásni, meg kell tőle szabadítani, hogy tovább hirdethesse, a világba kiálthassa: *Sursum corda: Fel a szívekkel Istenhez.*

Én úgy érzem, én úgy gondolom, hogy ha az az egyiptomi piramis kőben kiformált *sursum corda*, az ember eleven *sursum corda*. Mindaddig, míg romlatlan, míg a sivár, önző anyagi gondolat és érzelmek futóhomokja el nem temeti a lelkét, ez a lélek Istenben érzi jól magát, Isten kegyelme a magasság felé emeli őt. Az eget keresi, mint már a régi pogány költő Ovidius is éneklé az emberről: – *Os homini sublime dedit caelumque tueri iussit et erectos ad sidera tollere vultus.* Átható szemet és egyenes termetet adott neki (Isten), hogy nézze az eget. Vagy mint Szent Pál apostol tanítja az athéniaknak: az Isten alkotta a világot s mindazokat, mik abban vannak és egyből alkotta az egész emberi nemet, hogy keressék az Istent, hogy megtaláljuk őt, jóllehet egyikünktől sincs messze, mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk.” (ApCsel 17,24–8)

Kivált a templomi ájtatosságokon rázzuk le magunkról a világi, anyagi, érzéki gondolatok és érzelmek futóhomokját, hogy szemünket és szívünket a nagy Istenhez emeljük, hogy néhány percre eleven piramisokká, *sursum corda*ká váljunk. Hozzuk néhány röpké pillanatra eleven öntudatunkba, hogy az Isten végtelen nagy, mi pedig mérhetetlen kicsinyek vagyunk, s ez a nagy Isten mégis méltóztatik letekinteni reánk egy életen át és elhalmoz testi-lelki jótéteményeivel, melyekért sohasem lehetünk elég hálásak, melyeket megköszönni sohasem leszünk képesek.

Kivált a templomokban rójuk le hálánkat Istennek

Mint mikor a mérhetetlen világűrben tova száguldó óriási üstökös vagy csillag találkozik egy porszemmel, mely ott kóvályog és azt felveszi, így tapadunk mi is, a világűrben kóválygó porszemek a nagy Istenhez: Felvett bennünket s megment bennünket az elkallódástól. Úgy vigyáz ránk a Szentírás szerint, mint a szeme fényére, amelyet pedig senki oda nem adna semmiért a világon. Úgy vigyáz reánk, hogy még egy hajszál sem eshet le a fejünkről az Ő tudta nélkül. Az emberiség óriási fához hasonlít, melyről egyik levél a másik után hullik le, s

majd eljön a tél, s fagyasztó leheletével lehervasztja s elhullasztja a fának valamennyi levelét. Tavasszal új életet fakaszt, új leveleket és virágokat hajt, de ezek ugyanazon sorsra jutnak, mint az előbbieket, végre eljön az idő, mikor az egész fa elszárad, elkorhad és kidől. Tekintsünk csak körül és vegyük észre, hogy ismerőseink, rokonaink, szeretteink közül ez is, az is erőtlenségre, fonnyadt falevél mintájára a sír mélyére hullott. Mi pedig élünk, erőben, egészségben, sok reménységben. Pedig bennünk is átszakadhatott volna ám a tüdő fala, a szív burka, a mellhártya, az agyhártya, a gyomor fala, vagy más ilyen vékony hártya és fal, mely igazán csak hajszálnyira választ el a sírtól, az enyészet árkától. S hogy ez eddig meg nem történt velünk, a nagy Istennek köszönhetjük, akinek szerető gondviselése, Úrnapi baldachinumként feszült ki fejük felett, akinek gondviselő jósága úgy kíséri bennünket minden lépésünkkel, mint ahogy a szépséges kék ég borul fölénk, bárhová is menjünk. Tehát Te Deum laudamus: Hálát adunk neked Te gondviselő nagy Isten, legalább a templomi ájtatosságok alkalmával.

Gondoljuk meg, hogy azok közül, akik meghaltak, hányan kárhoztak el örökre, mi pedig élünk és nem csak lélezünk, hanem egyre új kegyelmeket kapunk és egyre új érdemeket szerezhethetünk, egyre szentebbek lehetünk és egyre szebb és boldogabb mennyországot készíthetünk elő magunknak. Misericordia Domini, quia non sumus consumpti: A nagy Isten irgalmának köszönhetjük, hogy nem pusztultunk el. Azért Istennek forró Te Deum laudamus mondani, a mi legszentebb kötelességünk. Talán nem láttuk, nem éreztük mindig egyformán kézzel foghatólag a nagy Isten közelségét és gondviselését. Úgy voltunk néha vele, mint utazáskor a ködbe, felhőbe burkolt óriási hegygel. Nem látjuk, de azért tudjuk, érezzük, hogy ott van közvetlen közelünkben az áthatolhatatlan ködtenger leple alatt. A szenvedések, megpróbáltatások, csapások ködtengere, felhőfátyola elfödte előlünk sokszor a szerető Istennek, atyánknak jelenlétét is. De azért hívő lelkünk érezte, tudta, hogy mellettünk áll, közelünkben van, csak próbára teszi türelmünket, hűségünket s ha a próbát kiállottuk, nagyságában, fölségében, jóságában mutatkozott be előttünk, mint a ködtengerből a szélfuvallatára kibontakozó hegyóriás az utas előtt. A szenvedések ködtengerét csak azért borította lelkünkre a szerető nagy Isten, hogy felébressze vagy fokozza bennünk az utána való vágyódást. Tehát a szenvedésekért is Te Deum laudamus. Azok is Isten jóságát dicsérik, mert nélkülük könnyen elfeledkeznének róla, lelkükről, örök rendeltetésünkről. De különösen illik megemlékeznünk a nagy Istennek azon kiváló jótéteményéről, melyben megismétlődik rajtunk Saul király és Dávid történetének egy jellegzetes szakasza. Az Isten parancsait elhanyagoló, önmaga erejében büszkélkedő Saul királyt elvettette magától az Úr, mint a bibliából mindnyájan ismerjük. Istentől elvettette búskomorságba esett a boldogtalan király, úgy, hogy sokszor már az öngyilkosság gondolatával foglalkozott. Országnagyjai, hogy búskomorságából kigyógyítsák, Isten rendeléséből környezetébe állították Dávidot, az Úr kiváló lantosát (Egregius psalter Domini), hogy hárfájának pengetésével gyógyítsa a király beteg kedélyét. Amíg a király a hárfa hangokra figyelt, kedélye felderült, öröme visszatért. De ha nem hallgatott a hárfa hangjaira, újra meg-megszállotta a király lelkét az ördög, úgy annyira, hogy többször lándzsájával a falhoz akarta szegezni legnagyobb jötevőjét, a derék Dávidot.

Az Ádám bűne által Istentől eltávolodott s Istentől elvettettet emberiséget jelképezi a búskomor Saul király személye. Az emberiség is melankolikus, sokszor búskomoly, sőt búskomor, mert érzi, minő nagyot veszített, midőn elvesztette az Istent. Hogy búskomorsága a kétségbeesésbe ne döntse a bukott emberiséget, Isten melléje állította, hozzája küldötte vigasztalóul Dávidnak legnemesebb utódát, az Úr Jézus Krisztust. Szüntelenül játssza Jézus az emberi szív ezüsthárfáján és énekel a megváltás vigasztaló dalait, az Evangéliumnak, üdvhírnek tanait és kegyelmeit.

Mennyi melankolikus ember felüdül, öröme hangolódik e mennyei hangoktól, újra éledni érzi kedvét, új célokat lát maga előtt, melyekért érdemes élni. De ugyebár hányszor

megtörténik, hogy bolond óráiban elfordul a botor ember az isteni hárfástól és keresztül akarja szúrni, keresztre akarja szegezni, ha nem is dárdájával, hanem káromkodó nyelvével.

Ha már haragodban minden áron döfködni akarsz, döfd át Szent György lovag példájára legnagyobb ellenségedet, az ördögöt, de ne bántsд legnagyobb jóbarátodat, az Úr Jézust. Ha ezt mégis megtetted volna, tedd jóvá hibádat, kérj tőle alázattal bocsánatot, mert ha elhagy téged az isteni hárfás, úgy járhatsz, mint Saul király. Dávid távozása után végre is saját kardjába dőlt kétségbeesésében. Nemzetek és egyesek saját romlásukat okozzák, ha ellene fordulnak Jézusnak, az Ő szent, boldogító tanainak és kegyelemosztó intézményeinek. De ki győzné mind felsorolni azon testi-lelki jótéteményeket, melyek úgy hullanak reánk, mint a szitáló eső, mint az életet fakasztó, melegítő tüzes napsugár?! „Végtelenek ama jók, melyekkel áldottál, számtalanok a bajok, melyektől megóvtál.”

Miért kell hálát adni Istennek?

Vegyük fontolóra, hogy nem a nagy Istennek van szüksége mireánk, a föld parányi, szegény kis férgeire, hanem nekünk van szükségünk Őreá. Hiszen Isten önmagában is végtelen nagy, végtelenül szép és boldog, önmagának elég. Vajon a mérhetetlen napnak van-e szüksége arra, hogy világító és melegítő sugarait a nálánál egymilliókétszázötvenezersezer kisebb föld befogadja, s nem inkább és egyedül ennek az ici-pici földnek s e földön a parányi embereknek, állatoknak, fáknak, virágnak, gyümölcsnek, hogy szépségbe öltözhessenek, illatot, édességet stb. teremhessenek?

A csillagos ég kifejezi háláját az isteni vezetésért azzal, hogy híven követi e kéz vezetését a maga kb. négyezermillió csillagával. A levegő-ég Te Deumot tart a mennydörgés szavával, a villám cikázással, a szélvihar az ő levegőt hűsítő, termékenyítő esőt és magvakat hullató járásával. A föld az ő termékenységével, a virág a maga szépségével, illatával, a gyümölcs a maga édességével, a madár énekével.

És az ember?! Vajon az emberiség hogyan ad hálát, hogy rója: le a maga Te Deumát?! Óh, a botor ember sokszor úgy tesz Istennel, mint a kis szúnyog, mikor esztelenségében nekimegy a hegynek, hogy azt feldöntse. Az ember neki megy a nagy Istennek, hogy trónját ledöntse, uralmát megszüntesse, annak a nagy Istennek, aki összetörte a lázadó angyalokat. Óh, ha tanulmányozom az emberiség történetét, óh, ha figyelem az emberiség mindennapi életét, mely telve volt és van az Isten elleni lázadásokkal, de sokszor kell felsőhajtanunk: Bámulom, csodálom Uram a te nagy, igazán isteni türelmedet. Hányszor lett volna és volna most is méltó okod arra, hogy irgalmatlanul eltipord a földnek e lázadó kis férgét, aki minden percben a te levegődet szívja be, a Te kenyeredet eszi, a Te kegyelmedet élvez. Bármikor megvonnád ezeket tőle, ettől a dölyfös, büszke s lázadó féregtől, pillanatig sem húzhatná tovább silány kis életét, hanem menten kiszervenvedne s elenyészne nyomtalanul, mint a pöffeszkedő szappanbuborék.

A szentségi Jézus örökös hálaadást végez oltárainkon

Csak egyetlen egy valaki van széles a földkerekségen, aki soha egy percre sem feledkezik meg a nagy Istennek tartozó dicséretéről és hálaadásról, akinek éjjele és nappala örök Te Deumozásban telik. Ez a valaki az Istenember, az Úr Jézus Krisztus. Az ő örökös jelenlétét az Oltáriszentségben Eucharisztianak, vagyis magyarul hálaadásnak nevezi az Egyház, annak jeléül, hogy a szentségi Jézus főhivatása, főfoglalkozása a világvégéig az istendicsérés, az örökös hálaadás Istennek az ő nagy jótéteményeiért, melyekkel szüntelenül elárasztja e föld lakóit. Ezekért szüntelen Te Deumozás járna ki mindenki részéről az Istennek, mint ahogy az égben tényleg is az történik, ahol Izaiás próféta szerint szüntelenül éneklük az angyalok és

üdvözült lelkek: szent, szent, szent a seregek Ura, Istene; teljes az egész föld az Ő dicsőségével (6,3).

Szerencsénk, hogy az Isten Fia ezt a mennyországi istentiszteletet lehozta az égből és megvalósítja itt mihelyettünk az Oltáriszentségben. Minden oltár valóságos villámhárító az Isten haragja ellen. Mert itt szüntelen megkapja azt, amit az emberiségtől hasztalanul vár: a laus et honor et jubilatiót, az örökös istendicsőítést. Mindenkor elfogódottsággal, meghatódottsággal kell tekintenünk az oltárookra. Igaz, vannak jámbor társulatok, intézmények, melyeknek tagjai égő szívvel egyesítik istendicséretüket az eucharisztikus Jézuséval. De ezen égő szívek aránylag oly kevesen vannak, hogy elvesznek az emberiség tömkelegében, mint a pásztortűz fénye a ködös, hegyes vidéken. Istendicsérő szavuk aránylag oly gyöngye, mint a pásztorok tilinkója, mely nem hallatszik messzire. De vigasztalódjatok, ti jámbor lelkek, a ti tilinkózásaitokat, istendicséreteiteket az eucharisztikus Jézus intonálja. A ti égő szíveteket a magáéval egyesíti. Az a sok millió tabernákulum a földkerekségén egy hatalmas gúlvá egyesül, mely az égig tör s a piramis végül aranyos fényben kigyullad, izzik az Istent szerető szívek lángjában. Ó mily fönséges, ó mily elragadó látvány ez kivált a szentmise alatt. A jámborok is legalább pár percre oda teszik az ő szívüket az égbetörő piramis csúcsára. Lehetetlen, hogy a nagy Isten észre ne vegye, s megindultan ne gyönyörködjék e világra szóló látványban.

9. Kit Te, Szent Szűz, a templomban megtaláltál

A Betlehemben megszületett isteni Kisded azzal az elhatározással lépett be ebbe a világba: „Jövök, Atyám, hogy teljesítsem a te akarodat.” És ezt a programját kezdi megvalósítani a nyilvánosság előtt is már 12 éves korában. Megjelenik ez a drága gyermekifjú a jeruzsálemi templomban. Leül ott a papok és írástudók közé és kezdi kitérni előttük tengermélységű lelkének gyöngyeit. Valami különös jelenség volt ez a krisztusi lélek. Valóságos emberi lélek volt, olyan, mint a mienk: értelemmel és szabad akarral felruházva, és mégis több volt, szebb és fenségesebb volt, mint a legszentebb emberek lelke. Mert Jézus lelke egyesülve volt magával az Istennel, az Isten második személyét alkotó Igével. Tehát szünös-szüntelen látta, színről-színre szemlélte az Istent, felfogta az ő végtelen szépségét s mély hódolattal imádta határtalan nagyságát. Átérezte Istennek örökkévaló boldogságát és az ő lelke belemerült e végtelen boldogság tengerébe.

Boldog elragadtatásának örömét csak az a szüntelen belecsöppenő örömcsepp zavarta, hogy mások nem ismerik, sőt teljességgel feledik az Istent. Istennel egyesült nagy lelke a buzgóságnak valóságos tüzes kohója volt, mely minden pillanatban szétpattanni készült a benne forrongó érzelmek tüzeitől. Nem tudta nyugodtan nézni és túrni az emberek lelki közömbösségét, nagy tette határozta el magát. Szent merészséggel, gyermek léteire leült a jeruzsálemi tudós papok közé, hogy ő, a 12 éves ifjú majd megtaníttja ezeket a törvény tanulmányozásába beleöszült tudósokat, mivel tartoznak Istennek.

A 12 éves Jézus Isten örök dicséretére tanít

S vajon mire taníthatta ezeket a tudósokat olyan bölcsességgel, hogy álmélkodának tanulmánya felett? Én nem kétlem, hogy Istennek azt a szent feltékenységét akarta velük megértetni, mely mondatta Vele az ószövetségben: „Én dicsőségemet másnak nem adom...” (Iz 4,8). Nem kétlem, az Atyának azt a forró vágyat akarta tudomásukra hozni, hogy az emberek Őt szüntelen dicsőítsék és imádják, az ő műveit, melyeket a világban létrehozott, ki szóval, ki tettel magasztalják. E feltevésében megerősít a kis Jézusnak szülőihez intézett kérdése: „Nem tudjátok-e, hogy az én Atyám házában kell lennem?” (Lk 21,44) Mintha azt

mondaná nekik: Hát nem tudjátok, hogy Atyám dicsőségének előmozdítása végett szállottam le az égből a földre, hogy Őt itt szóval és tettel imádvá dicsőítsem és imádságos étetemmel az emberek figyelmét is az Ő szüntelen imádsására felhívjam?

És a kis Jézus nem hiába ült ott három napig a papok és írástudók között: nagy részben el is érte ezt az ő szent célját. Nem ugyan minden kereszténynél, mert ezek jó része soha sem dicséri az Istent, hanem oktalan állatok módjára tölti napjait. De igenis elérte az ő Egyháza egy jókora töredékénél, a papságnál és a szerzeteseknél. Az Egyház megértette és magáévá tette isteni Mesterének Isten szüntelen imádsására készítő gondolatát. Minden ifjúnak, aki pappá szentelteti magát és minden szerzetesnek és apácának, aki bizonyos szerzetesrendbe lép, életfogytig tartó kötelességévé teszi az ún. breviáriumot vagy zsolozsmázást, melyet télen-nyáron, otthon és útközben, pappászentelésének vagy szerzetesi fogadalmának első napjától sírjának bezárultáig mindegyik elimádkozni köteles Istennek állandó dicsőítésére. És ha még hozzávesszük a Rózsafüzéreseket, oltáregyleti szentségimádók és más hívők szüntelen istendicsőítését az egész földkerekségen, elragadtatva kell felkiáltanunk: Mester! a te tanítványod, a katolikus Egyház megértette fölséges szándékodat. Mert már alig van a földkerekségnek olyan kis zuga, mely legalább néhány hívő ajkáról elhangzó istendicsőítéstől nem visszhangzanék.

Tényleg fölséges látvány is ez az Isten dicsőségét szüntelen magasztaló, állandóan imádkozó Anyaszentegyház! – Mikor a zsolozsma imát végzem, öröm arra gondolnom, hogy velem együtt az a sok százezer pap és szerzetes, az a sok milliányi hívő is dicséri most az Istent az egész földkerekségen. Amint alkonyatkor egymásután gyulladnak ki az égboltozat csillagai: egyik tüzebben, a másik halványabban, akként a földkerekségnek majd ezen, majd azon a pontján gyullad ki a zsolozsmázó papok és imádkozó hívek szíve és ki lelkesebben, ki lankadtabban, de mindegyik a fölséges Isten arcát mosolyra gerjesztően hirdeti a Magasságbeli dicséretét. Hogyisne mosolyogna, hogyisne örvendezné Isten, mikor erre az imádkozó kis csapatra tekint? Hiszen ennek élén saját egyszülött Fiát látja haladni, akinek mint vezérnek nyomában járnak a többiek s akinek példáján felbátorodnak az erőtlének, felvidulnak a fáradtak és Vele egyesülten visszhangoztatják az ég lakóinak istendicséretét a földön: Szent, szent, szent a seregek Ura Istene. (Iz 6)

A szentségi Jézus áll az imádkozók élén

És ez valóban is úgy van ám, hogy az Úr Jézus áll a mi élünkön, hogy mi az ő példáján bátorodjunk fel. Mert Jézus annyira szeretett Atyja házában lenni, hogy mennybemenetele után sem tudott tőle megválni. Láthatólag felment ugyan az égbe, de láthatatlanul itt maradt közöttünk és itt lakik Atyjának házában, a mi szentegyházainkban. Itt van az oltáron láthatatlanul, lefátyolozva a szent ostya színeivel; itt van nemcsak isteni természetével, hanem valóságos emberi testével és az Igével egyesült valóságos emberi lelkével együtt, hogy éjjel-nappal szüntelen Istent imádjá. Itt maradt, hogy pótolja és megadja mint ember az Istennek tartozó imádat, melyet embertársai elmulasztanak és hogy példájával fellelkesítse azokat, akik csak ímmel-ámmal végzik azt. Mert végre a papok is kimerülnének, a szerzetesek és jámbor hívek is kifáradnának ám Isten dicséretében, ha azt kellene gondolniuk, hogy magukra vannak hagyatva és figyelni is, nem is dicséreteiket a megközelíthetetlen fényességben lakozó Úristen.

De mikor az Oltáriszentségre tekintünk, ahol Jézus emberi lelke imádkozik velünk, menten fellelkesedünk, mert arra gondolunk, hogy amint a mi egünkön látható csillagok a föld másik felén rejtőző Naptól nyerik csillogó fényüket és szívet vidító melegségüket, akként a mi istenimádságra kigyulladt szívünk is a szentostya alá rejtett isteni Naptól kapja fényét, melegségét, kellemét, mely felhívja reája Isten figyelmét. Az Úr Jézusnak a szentségházban lakozó Szíve a tüzhely, mely körülnyaldossa sugaraival a mi szíveinket,

felégeti a mi gyarlóságainkat és kedvessé teszi a mennyei Atya előtt a mi imánkat. Azért hallgatja meg Isten a mi imánkat, mert az Oltáriszentségben lakozó Istenember egyesíti vele a magát és Atyjának felajánlja a mienket.

Mikor maga van az ember egyedül a szentegyházban, lehetetlenség meghatottság nélkül nem nézni oda a szentségház felé. Mert lehetetlen arra nem gondolni, hogy amíg az emberek mindennapi ügyes-bajos dolgaikat intézik a nagyvilágban, míg Isten dicsőítéséről megfélelve küzdenek a mindennapi kenyérért, addig egy valakinek a szíve helyettünk is Istenért dobog, helyettünk is Isten felé lángol, az ő nevükben is Istent imádja. Lehetetlen arra nem gondolni, hogy a zajos tevékenységbe merült vagy mélységes álomba szenderült emberiségre egy Szív vigyáz szüntelenül, egy Szív, amelyben valóságos emberi vér kering ugyan, de isteni szeretettől buzog érettünk. Egy istenemberi Szív vigyáz reánk éjjel és nappal, amely megérzi minden sóhajunkat, meghallja minden imánkat, magáévá teszi minden fájdalmas küszködésünket és azokat saját szent Szívének tűzhelyén az emberi gyarlóság salakjától megtisztítva jóillatú áldozatként meneszti Atyja színe elé.

Jézus szeret Atyja házában lenni

Mily nagy vigasztalás az számunkra, hogy Jézus annyira szeret Atyja házában tartózkodni, hogy a világ végéig nem akar belőle kiköltözni. Mily nagy kincs az Oltáriszentség a katolikus templomokban! Oly nagy kincs, melyet semmi más fényel és pompával a földön nem lehetne kipótolni. Lehet márvánnyal kirakva, lehet arannyal ékesítve, lehet a művészet remek alkotásaival feldíszítve egy imaház, óh mily hideg Oltáriszentség híján az a márvány, mily homályosan csillog az az arany, mily sötétségben laknak azok a néma szobrok és művészi képek, ha az Oltáriszentség öröklámpája nem veti reájuk fényét. Lehetne teljesen üres a mi templomunk, csak az Oltáriszentséget hagyják meg nekünk, szívesen belépünk, nem vagyunk itt egyedül magunk, velünk van, szemtől szembe velünk van az Istenember Krisztus, aki itt Atyját helyettünk és érettünk is szüntelenül imádja.

Gondolunk-e néha erre a főségesen szép hitigazságra? Mikor a szentegyház nevét említik előttünk, mikor mellette elmegyünk, vagy harangjának verését halljuk, a mezőről a tornyát megpillantjuk, gondolunk-e néha arra, hogy e szenthelyen egy nagy Valaki, az Úr Jézus Krisztus, aki szeret Atyja házában lenni, szüntelen imádja Istent helyettünk és érettünk is? És mikor a szentegyházban vagyunk, gondolunk-e arra, hogy csak akkor ér igazán sokat imádságunk, csak akkor tör át a felhőkön is istentiszteletünk, ha e szentegyház istenemberi lakója hatalmas szavát hallatja és a mienket is az ég felé lendíti? És gondolunk-e néha arra, hogy e szentségház istenemberi lakóját jó volna néha hét közben is meglátogatni, lábaihoz tanítás végett leülni és Vele együtt az Istent dicsérni? Sajnos, olyan gyarló az ember, hogy bár itt van a mi igazi kincsünk, mégis inkább másutt időzik a mi szívünk. Sajnos, hogy csak mikor bajunk van, mikor csapások súlya alatt roskadozik vállunk, amikor szeretünk Jézussal az ő Atyjának házában lenni. Tragikus igazság, hogy az átlagemberiség csak koldus tarisznyával a vállán szeret Isten előtt tisztelegni. Megjelenik Előtte, amikor valami kérnivalója akad. De adni, adni önzetlenül szerető szívet: óh ettől annyira irtózik.

Legyünk a szentségi Jézus dicsősége

Az örök jelenlétnek megfontolása érlelje bennünk a szent elhatározást, hogy alkossunk körülötte valóságos díszőrséget. Munka közben néha-néha Reája irányított gondolataink, érzelmeink, röpimáink alkossanak körülötte valóságos tűzkoszorút, mely az ő szentséges Szívén kapjon lángra és égjen el Isten dicsőségére. Akik ily módon éjjel-nappal a Szentséges Istenember körül időznek a földön, a mennyben is örökké körülötte lesznek Isten társaságában.

Izaiás próféta egyszer elragadtatásában látta, hogy „az Úr házának hegye a hegyek tetején fog állni és fölemelkedik a halmok fölött és ahhoz gyűlnek minden nemzetek. És elmegyen sok nép és azt mondja: Jertek, menjünk föl az Úr hegyére és Jákob Istene házához s ő megtanít minket útjaira és ösvényein fogunk járni.” (Iz 2,1-3)

Mintha e prófétai látomást látnám megvalósulni, valahányszor a vallásos katolikus nép tömegeit látom összegyülekezni az oltár szent hegyén trónoló Úr Jézus körül szentségimádáskor. Vajon mi az, ami ily lelkesedéssel készíti az Egyház híveit a szentségi Jézus környezetébe? Tudom, hogy mélységes, nagy szent érzelmek buzognak a jámbor hívők lelkében, mikor az Úr Jézushoz jönnek. A nagy érzések pedig nincsenek a lélek felületén. Tehát nem egykönnyen lehet őket felelemezni, tolmácsolni. A hamar elmúló gyümölcsfélének: szamócának, cseresznyének, málnának édes nedve az első érintésre kicsordul, de a nagy maradandóságra szánt gyümölcsfajokat kemény, csontos héjakba zárja a Gondviselés. A diónak meg éppen két tokja is van, azt még előbb szét kell feszegetni vagy megtörni, hogy édes tartalmát élvezni lehessen. Ilyen kemény héjba vannak zárva a lélek legszentebb érzelmei is. Ha én a hívő lélek érzelmeit akarom tolmácsolni, hogy ugyan mi vonzza őket annyira a szentségi Jézushoz, érzem, hogy nekem is kemény diót kell feltörnöm. De munkámat megkönnyíti Izaiás látomása. Abból megtudom, hogy az Úr Jézus gondolatainak és tanításának hegymagasságában akarnak gyönyörködni. Mert a magas hegyeken jobb a levegő, szebb, tágasabb a kilátás. Az Úr Jézus gondolatai hegymagasságban állanak az emberekéi felett. E magasságokból is fölséges kilátás nyílik az emberi életre és az örökéletre egyaránt. Az örök élet szent vágya az első sorban, ami a lelkeket eltölti szentséglátogatásuk alkalmával.

Az örökélet szent vágya a szentségimádók főcélja

Mikor a jó szülők valami kenyérkereső pályát választanak gyermekeiknek s azért iskolába vagy műhelybe vagy más élethivatásra küldik őket, búcsúzáskor forró csókot nyomnak a távozó kis legények és leányok piros orcájára. Ebből a szent szülői csókból csak úgy árad a szeretet és reménység; csak úgy dől belőle az óhaj és sóhaj: Kívánom, hogy boldogulj, hogy célotat elérjed, édes gyermekem. Mikor a legszeretőbb atya, a Miatyánk Isten, ki van a mennyekben, a nagyvilágba küldi gyermekét, az embert, ennek az embernek nem a homlokára, hanem a lelkére szintén egy forró csókot nyom: a halhatatlanság, az örökélet vágyának csókját, mintha mondaná: Kívánom és akarom, te ember, hogy célhoz juss, hogy szerencsésen elérj az örök hazádba, a boldog mennyországba, ahol ölelő karokkal várlak és örök szeretettel egyesülök veled.

Ámde ezen országnak, a mennyországnak útjait és határait megszállva tartják, valósággal ellepik ezernyi ellenségek és minden áron megakadályozni törekszenek, hogy valamiképpen el ne foglalhassák, ki ne vívhassák az emberek örök hazájukat. Ezen akadályok nagyságát s a harc hevességét maga a mi isteni Vezérünk jelzi, amikor azt mondja: „A mennyek országa erőszakot szenved és csak az erőszakosak ragadhatják azt magukhoz.” A mennyországba vezető úton ott ül mindenekelőtt egy ráncos képű vén boszorkány, a neve: hitetlenség, vagy kételkedés, vagy kritika. Olyan idős, mondja róla Prohászka, mint maga az emberiség. Őmaga nem megy föl és azokat is, kik felmenni törekszenek, meddő vitával tartóztatja s útjuktól eltéríteni igyekszik a boldogtalanok megszokott kegyetlenségével és erőszakosságával. Segítőtársai a szemek kívánsága és az élet kevélysége, vagyis a gőg, érzékies testi mámor és a kapzsiság. Főleg az érzékiség mómora a legfőbb ellenfele az Isten katonájának, mely ha őt meglepi, mintha csak az eleven ördög szállotta volna meg, annyira meggyűlölteti vele Istent, a mennyországot és lelkének üdvösségét, örök boldogságát a pillanatnyi kéjek kedvéért.

A szentségi Jézus ébren tartja imádóiban az örökélet vágyát...

Az Oltáriszentség színeiben rejtezkedő Jézus azzal könnyíti meg számunkra az örök élet keresését, és azzal tartja ébren bennünk a halhatatlanság vágyát, hogy nem szemkápráztató isteni fényességben jelenik meg itt előttünk, mint a Táborhegyén három kiválasztott apostolának, hanem az ostya szerény színeibe öltözve. Ez a szerény ruházat maga is élő prédikáció és eleven valóság a mi számunkra. Mert folyton azt hangoztatja felénk: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének azonban kárát vallja?” A szentségi Jézus azért vette fel az ostya szegényes fátyolát, hogy az elanyagiasodott modern embernek ne csak szóval, hanem példájával is taníthassa: Te ember! mit használ neked, ha szemeid bankókkal volnának is befödve, ha füleid bankókkal volnának is bedugva, ha szád bankókkal volna is betapasztva, ha tejbe-vajba fűröszténéd is elkényeztetett, babaként becézett testedet, lelkednek azonban kárát vallod.

Hogy ha a sirokkónak nevezett tavaszi meleg szél végig leng Tirol havasain és a magas Kárpátokon, olvad a hó, dagadnak a folyók, kiárad a Duna le egészen a Fekete-tengerig; tavasz van. Megérintette az élet lehelete a jégbe fagyott vidékeket; megolvadt rajtuk minden, ami le volt kötve” (Prohászka). Hasonlóképpen, ha az Úr Jézus reánk tekint fölséges, díszes szentségi trónusáról, ha hozzánk szól, ha meglegyinti lelkünket kegyelmének meleg leheletével, óh Uram Istenem érzem, hogy akkor az én lelkemen is az isteni, halhatatlan élet lehelete fuj végig. Bomlik ott minden, ami földies, lefoszlik minden tökéletlenség, egyenesen röpül lelkem az Isten felé. Óh akkor érzem, nem tehetek mást, mint hogy e kiáltásban törjek ki: Óh Jézusom, neked élek, óh Jézusom, neked halok, óh Jézusom élve halva tied vagyok. Érzem, Uram, Jób szavainak igazságát: Küzdelem az ember élete a földön. Érzem, hogy még sok és heves harc vár reám a mennyország felé vezető utamon. De ily vezér alatt, aminő te vagy, gyávaság volna meghátrálnom a küzdelem elől. De én gyáva lenni nem akarok. Mert azt vallom, amit az angol közmondás: A gyáva sokszor hal meg, a hős sohasem hal meg. Én pedig sohasem akarok meghalni és örökké akarok élni, mert azt tartom a költővel (Goethe): Végezni buta szó, csak buta rögnek való. Én is érzem tagjaimban, amit egy hős spanyol király mondott magáról: Testem megremegett a veszélytől, melynek lelkem őt kitette. De ha te lész vezérem, Uram, elviselem a veszélyt, elbírom a remegést. Alattad és veled csak győzni lehet, Uram. Hiszen te mondottad: Bízatom bennem: én legyőztem a világot.

Íme így lesz a szentségházban állandóan köztünk maradó Jézus a lélek üdvösségének tanítója és az örökkévalóság gondolatának ébrentartója. Hány száz és ezer embernek kell fegyveresen őrt állva virrasztania, hogy császárok, királyok, nyugodtan, békésen aludhassanak, Jézus ellenben maga egyedül virraszt az Eucharisziában száz és százmilliók álma felett. Hála neked, édes Jézusunk, hogy szereted Atyád házáat és azért állandóan ott maradtál és közöttünk lakol a világ végeztéig.

10. Ki érettünk vérrel verítkezett

XI. Pius pápa a Rózsafüzér ájtatosságát s kivált a fájdalmas Rózsafüzért igen alkalmas eszköznek mondja arra, hogy „belőle merítsenek az ifjak erőt, amellyel a rossz ösztönöket megfékezzék és lelküknek a tisztaságát, ragyogását érintetlenül megőrizték. Ebben találjanak az öregek is megnyugvást aggodalmaikat illetőleg, továbbá enyhülést és békességet. Azok számára továbbá, akik az Actio Catholicá-nak szentelik munkájukat, legyen sarkantyú, amely őket mindig buzgóbb és mindig éberebb apostolkodásra indítja. És mindazok számára, akik bármiféle szenvedésre vannak kárhozhatóak, különösen pedig a haldoklók számára, legyen ez a

szent imádság megerősítés és az örök boldogságnak a reménységét ragyogtassa meg számunkra.”

S valóban: a fájdalmas Rózsafüzérnél keresve sem lehetne jobb eszközt találni a bűn megutálására, a lelkekért kifejtendő buzgóság felszítására, a szenvedések türelmes elviselésére és a halál kínjainak békességes eltűrésére. Hiszen a fájdalmas Rózsafüzér titkaiban tárja ki előttünk a szenvedő Jézus a bűn undokságát, szent Szívének a lelkekért buzgólkodó lángolását, s ott mutatja be a haldokló istenemberi stílusát.

A bűn utálatossága szívet rázó döbbenetességében tárul ki előttünk mindjárt a nyitányban, Jézusnak vérrel verítékezésében a Gethszemáne kertben. Látjuk itt, hogy Urunk Jézus rendkívül szomorú és a mi legfőbb szánalmunkra méltó. Szomorúsága nemcsak a lelkét árasztja el, hanem szívének vérét kipréseli az ereken keresztül a testének felületére is úgy, hogy véres cseppek hullanak szent testéről a földre, ahol térden állva, sőt arcra borulva imádkozik az emberek bűneiért mennyei Atyjához.

Vérrel verítékező szomorúságát három nagy ok váltotta ki. 1.) Előtte állott a közeli halál egész borzalmisságában, 2.) lelkére nehezedett az összes emberek bűneinek terhe egész súlyával, 3.) nagy lelke keservesen érezte azt, hogy annyi millió és millió lélek, akikért ő keresztalált fog halni, ennek dacára is el fog kárhozni és pedig saját könnyelmű nemtörődömségük fogja őket a kárhozatba taszítani.

Jézus vérrel verítékezésének első oka a halálfélelme

Hogy Urunk Jézus is félt a haláltól, hogy visszariadt annak borzalmisságaitól, nagyon is érthető. Hiszen Ő amellet, hogy Isten volt, valóságos ember is volt, épp olyan testtel és természettel felruházva, mint a közönséges emberek. És hogy valóságos emberi természete folytán ő is ragaszkodott az élethez, magyarázatra sem szorul. Hiszen oly fiatal volt még, éppen élete delén, férfikora virágjában állott, amikor mások jóformán csak kezdik élvezni az életet. És neki mégis meg kell halnia és pedig a próféták jövendölései szerint a leggyalázatosabb keresztalállal, melyet megelőz a megostorozás, a tövissel megkoronázás, a keresztthordozás és a keresztre feszítés.

A Gethszemáne kertben már előre érzi fején a hegyes tövises szúrását. Áldást osztó kezein már érzi az átszegezés sebeinek sajgását. Szent lábai, melyek mindig az irgalmas szeretet útján jártak, a szeges erejétől tehetetlenségre lesznek kárhozatva. Már képzeletben előre érzi szent testének a szeges ostor csapásaitól rongyokra szagztatását. Nincsen testén egyetlen egy ép folt, nincs egyetlen egészséges testrészt, melyet nem takarna szent vérének bíborruhája. Szomorú szemének is megaludt vér lesz a gyászfátyola. De még szomorúbb a szíve, a lelke a miatt, mert a testi kínokhoz hozzájárul annyi sok hűtlenség és árulás legmeghittebb barátai, az apostolok részéről, annyi gúny és káromlás ellenségei részéről. Meg kell halnia a keresztfán, mint a legcégéresebb gonosztevőnek és pedig meg kell halnia azokért, akik ezt a sok csúfságot rajta el fogják követni.

Csoda-e, ha összeborzadt, mikor a köteleket, melyekkel igazságtalan bírák elé hurcolják a poroszlók, máris a kezén érezte? Csoda-e, ha megriadt, midőn lélekben máris átszenvedte a bakóknak csontig-velőig ható ostorcsapásait, ha lélekben máris átérezte a töviskoszorúnak ésbódító szúrásait? Csoda-e, ha egész testéből vér szivárgott és csepegett a Gethszemáne kert talajára, midőn lélekben látta saját vérének patakként hullását a kereszttúton és a keresztfán? Mindez nem csodálnivaló. Hiszen a haldoklók is izzadnak, verítékeznek, ha nem is vért, közvetlen haláluk előtt, midőn a lélek készül búcsút mondani hűséges bajtársának, a testnek. A történelem ismer olyan eseteket is, hogy halálra ítélt emberek vért izzadtak halálos aggodalmukban. Így Maldonatus egy egészen egészséges és erős emberről beszél, aki halálra ítéltése után egész testében vért izzadt. Óh mert a halál órája főségesen komoly dolog

minden ember számára. Két életnek határállomását jelenti az mindenki számára, amelyek egyike örökre lezárul, a másika pedig örökre kezdődik.

Hogyan reszketne az icipici gyöngye ember, midőn e szörnyű határvonalon átkelni készül, melyen túl reá nézve egy vergődő múlt után egy bizonytalan jövő kezdődik? Az Úr Jézusra, mint emberre sem várt ugyan bizonytalan jövő, hanem ellenkezőleg, biztos örök dicsőség. De mi haszna, ha ezt a dicsőséget ilyen áron, a porig alázó szenvedés árán kell kiérdemelnie, melynek borzalmasságát isteni előretudása csak még jobban kiszínezte, csak még rikítóbban festette elébe? És ha a halála előtt álló ember, mint nem egy esetben olvassuk, egyetlen éjszakán át képes megöszülni vagy megörülni, halálos borzalmában, hogyan csodálhatjuk, ha Jézus emberi természete is a halál éjszakáján megtörött és ilyen szavakat csalt ki a fájdalom ajkáról: Atyám, ha lehetséges, múljék el tőlem e pohár, a reám várakozó szenvedések kelyhe.

Isten Báránya lelkén hordozta az egész világ bűneinek terhét

Micsoda szenvedés lehetett az Istenem, mely az Úr Jézus testéből véres verítéket facsart ki; elképzelhetjük, ha meggondoljuk, hogy ő e percekben az egész világ bűneinek súlyos terhét hordozna lelkében... Ő volt az Isten Báránya, akinek el kellett vennie, helyesebben el kellett vinnie a világ bűneit. Gondoljuk csak el, hogy van a világon kb. 2000 millió ember. És ez a 2000 millió ember ki tudja, hány ezer év óta nap-nap után bántja, sértegeti kisebb-nagyobb bűneivel Isten királyi felségét. És ezért a tömérdek sok megbántásért, mindért Szent Fiát sújtja, e bűnöknek elégtételt adóját mind őrajta követeli. „Tulajdon Fiának sem kegyelmezett,” hanem halálra adta Őt az emberiség bűneiért. Mert a hitvány, bűnös ember, mégha pozdorjává zúznak, mégha a semmiségbe tipornák is Isten ellen elkövetett felségsértéseiért, akkor sem volna képes kiengesztelni és jóvátenni a végtelen sértést, melyet bűneivel a végtelen Istenen elkövet.

Az Üdvözítő utolsó esti imája

A Getszemáne kertben utolsó esti imáját végző Üdvözítő szeme előtt elvonult Ádám és Éva hűtlensége, Káin testvérgyilkossága, a szodomiták erkölcstelen fajtalansága, Heródes gyermekgyilkossága, Júdásnak hitehagyása, a keresztényüldöző római császárok vérengzése, a háborúk embertelen elvadulásai és kegyetlenségei, a töméntelen rablás, káromkodás, sikkasztás, elnyomás és kizsákmányolás, hatalmaskodás és embertelenség: mindezek súlya Atyjának végzése folytán az ő lelkére nehezedett. Ki lehetett-e mindezt a bünterhet bírni anélkül, hogy vérével ne öntözze ezt az átokverte földet? És folyt és csörgedezett a Megváltó szent vére és minden földre hulló vércseppje égbe kiáltott, mintha mondaná: Uram, irgalmazz, kegyelmezz ennek a bűnös földnek és könyörülj rajta, ne sújtsd haragoddal, ne pusztítsd el újabb özönvízzel a gonosz emberi nemet. Urunk Jézus szíves örömet viselte volna lelkén ezt a szörnyű bünterhet, melyet Atyja akarata reá rakott. Hiszen azzal a gondolattal lépett be ebbe a világba: „Jövök, Atyám, hogy teljesítem a Te akaratodat...” De e borzalmas bünteher tetejében egy még szörnyűbb lelki teher ágaskodott Jézusnak jövőbe látó tekintete előtt: az a lesújtó tudat, hogy hasztalan szenved ő hallatlan kínokat, hiába mutatja ő be az emberekért a véres keresztáldozatát, azért mindig lesznek millió és milliószámra hálátlan emberek, akik mindezt semmibe sem veszik. Úgy vétkeznek tovább is, mintha érettük Isten Fia meg sem halt volna, mintha lelkükért semmi sem történt volna.

Gondoljuk csak meg, mit érezhet magában az a gazda, aki egész tavasszal dolgozik fáradhatatlanul a szántóföldjén és boldog a tudatban, hogy aratása szépen fog kiütni. S az utolsó napokban jön a rettenetes jégeső, mely a gazda szép reménységét pár perc alatt

tönkreveri. Ha ezt elgondoljuk, elképzelhetjük Urunk Jézus szívét marcangoló fájdalmát, midőn előre látta, hogy ő fájdalmas szenvedésének vércseppjeivel fog vetni és mégis sok millió és millió lélekben ő helyette a sátán fog vigyorgó kárörvendézzel aratni. Gondoljuk csak el, mit érezhet magában az az ember, aki évek hosszú során fáradságos munkával gyűjtött pénzén házat épít, de alig hogy megmelegedett benne, jön a tűzvész és házat, otthont, családi boldogságot pár óra alatt elhamvaszt. Ha ezt el tudjuk képzelni, fogalmunk lehet arról a szívet facsaró fájdalomról, melytől Jézus szíve elborult azon biztos tudatra, hogy ő fájdalmas halála árán hasztalan építi fel ezernyi és milliónyi lélekben az Isten templomát. Mert a könnyelmű ember a halálos bűn tüzes csóvját dobja rá erre a templomra és egy pillanat alatt felperzselődik lelkének pompás szentegyháza. Gondoljuk el végre annak a szülőnek fájdalmát, aki nagy gonddal és minden áldozatra kész szeretettel neveli gyermekeit és a gyermekek, mikor felcseperednek, hálátlanul hátat fordítanak szülőanyjuknak, megvetik, legyalázzák gondviselő kenyéradó atyjukat. És ha ezt elgondoljuk, sőt talán immár át is éltük, fogalmunk lehet Jézusnak vért facsaró szív-fájdalmáról, mikor azt kénytelen felpanaszolni Izaías próféta által: „Fiakat neveltem és azok megvetettek engem.” (Iz 1,2)

Jézusunk legnagyobb fájdalmas csalódása az emberekben

Sok mindenféle fájdalom van e földtekén. De azt hiszem, hogy a földön létező fájdalmaik közt a legszívfacsaróbb, ha az embernek legnemesebb szándékait félremagyarázzák, ha legönfeláldozóbb tetteit lekicsinylik s gúnyal, rágalommal viszonozzák. Nincs valami észbontóbb fájdalom a földön egy nemes lélekre nézve, mintha egész életén át ápolt, kedves eszméjének, tervének teljes kudarcát kénytelen megállapítani, mivel minden fáradsága, minden lelkesedése hajótörést szenvedett embertársai megátalkodott konokságán. Szomorú volt Jézus szíve a Getszemáne kertben, a bánat keselyűje tépdeste, a keserűség férgé marcangolta és ajkára csalta a szinte búskomor panaszt: „Szomorú az én lelkem mindhalálig.” S vajon, miért vagy oly szomorú? Még te kérdezed ezt, te bűnös ember?, miért öltött lelkem magára gyászfátyolt? Azért, igenis azért, mert te nem öltöd lelkedre a szomorúság gyászfátyolát.

Szalézi Szent Ferencről írják, hogy egyszer egy igen nagy bűnösnek gyónását hallgatta, aki egész egykedvűséggel rakta ki elébe lelkének szörnyű titkait. Az egykedvű közömbösség annyira bántotta a szent püspököt, hogy keserves sírásra fakadt. Ez még a közömbös bűnöst is kihozta sodrából. Megkérdezte: Lelkiatyám, miért sírsz oly keservesen? Azért sírok, monda a Szent, mert te nem sírsz. Sírok te helyetted is. Jézus is azt feleli a kérdésünkre: Azért vagyok oly szomorú, mert te, bűnös ember, nem szomorkodol bűneid felett. Én oly óriási áldozatokat hoztam, mennyországot, dicsőséget és örömeket ott hagytam, egészségemet, jóhírnevemet, életemet is odaadom. S te mégis oly egykedvű, oly közömbös vagy, mintha nem is a te üdvödről, a te lelkedről volna szó, mintha mindez a sok kín, ez a sok áldozat tégedet nem érdekelne. Te csak élsz és vétkezel tovább is, mintha semmi sem történnék éretted. Bánkodom, mert te nem bánkódsz bűneid felett. Sz szenvedek és vérrel veritékezem, mert te könnyelműen tobzódsz és úszol a halálos bűnnel járó örömeik árjában.

Jézus nem furfangos rendeletekkel boldogította az embereket, mint sok világboldogító földi nagyság, hanem boldogította szinte két kézzel pazarul szórt jótéteményeivel, boldogította csodáival, amidőn a sántáknak visszaadta a járást, a vakoknak a látást, a siketeknek a hallást, a némáknak a szólást, némely halottaknak az életet, a szomorúaknak adott vigasztalást, a bűnösöknek lelki megnyugvást, hiszen „körüljárt, jót tévén.” Se éjjele, se nappala, se pihenése, se szállása. Ő maga panaszkodik, hogy a madaraknak fészkeik vannak, a rókáknak barlangjaik, ahol magukat meghúzzák, az Emberfiának ellenben nincs, hová fejét lehajtsa. De legalább megértették volna az emberek csupán csak a lelkeket szomjazó nemes

szándékait, legalább méltányolták volna a fényes mennyország örömeit odahagyó, az angyalok szolgálatáról lemondó fenséges önmegtagadását.

Az emberek hálátlansága a vérrel verítkezés oka

Igaz, voltak és lesznek mindig, akik Jézust a halálig szeretik, ragaszkodnak hozzá a vértanúságig. De még többen voltak és sajnos vannak, akik nem szeretik. Voltak, akik a bűnösök iránt tanúsított gyengédségét cimboraságnak nevezték. Voltak, akik mértékletes önmegtagadó élete dacára részegeskedőnek mondták. S voltak végre olyanok is, akik az ő istenségét hirdető csodáit is merészkedtek kétségbe vonni és az ördög szövetségének tulajdonítani. Lehet-e, kérdem, valami pokolibb, valami felháborítóbb ezen vakmerő vélekedésnél? Nem az igazság ellen való vakmerő tusakodás-e ez azok részéről, akik az Üdvözítő szavai szerint: látván nem látták, hallván nem hallották, vagyis inkább látni és hallani nem akarták az igazságot, hogy előtte meghódolni ne kényszerüljenek. Minő messzire eltévelyedhetik, minő szemmel látható csúrés-csavaráshoz kénytelen folyamodni a gögös emberi ész, mely az igazság szavának meghódolni nem kész! Szinte felháborodik az ember a zsidók konokságán, akik tán még a napot is képesek lettek volna letagadni az égről inkább, mint hogy a Jézustól hirdetett igazságok előtt megadják magukat. Maguk az apostolok is felháborodtak ezen a határtalan megátalkodottságon. Egy ízben tüzet kértek az Úrtól egy városra, mely nem akarta őket befogadni. Jézus akkor lecsillapította a háborgó apostolokat. De látszott rajta, hogy, – bár külseje nyugodt, – bensejében hevesen szenved és bánkódik. Mit bánta ő, akármit cselekszenek is vele a zsidók, csak meghallgassák és megfogadják szavait. A közmondás szerint: Üss, csak meghallgass. Mit bánta ő, hogy ostorozzák, megrugdalják és taszigálják megfeszítésekor a poroszlók: csak legalább szelídségén megindulnának, halálán megrendülnének, megjavulnának és a kereszt tövében álló századossal megvallanak: „Ez valóban az Isten Fia volt.” (Mt 27,54)

De mikor az Üdvözítő látni kényszerült, hogy minden hiába, hogy szeretetének hevével nem tudja felolvasztani a szíveknek jégkeménységét, akkor kitör belőle a fájdalmas panasz: „Szomorú az én lelkem mindhalálig.” Az Egyház a szenvedő Jézus ajkára adja a panaszos éneket: „Én nemzetem, zsidó népem, te ellened mit vétettem?” Még ilyen fájdalmas hangokat is kell Jézus ajkáról hallanunk: Atyám, ha lehetséges, vedd el tőlem e kelyhet, a szenvedések kelyhét. Minek is szenvednék? Hiszen szenvedésem milliónyi lelkekre mégis kárba vész. De mégis hozzá tette: Atyám, ne az én akaratom legyen, hanem a tiéd. Még az ég angyala is megindult ekkora panaszok hallatára. Megjelent neki és megerősítette. Papini mondta: „Akinak finoman érzékeny s éppen azért szüntelenül vérző lélek jutott osztályrészül, annak lehetetlen nem borzadnia az emberektől. A ridegebb természetűekben ez a borzadás irtózatá és gyűlöletté változik. Másokban, a nemesebb és gazdagabb lelkűekben szánalommal és szeretetté.” (Krisztus tört. 130.) Az utóbbi történet Urunk Jézus nemes és gazdag lelkével is a Getszemáne kertben. A bűntől való irtózata és borzadása nem tudta kioltani szívéből a bukott emberiség iránt érzett szánalmát és szeretetét. Szeretetből és szánalomból vette szívére az egész emberiség bünterhét.

Megérdemli a poklot, aki nem sajnálja a szenvedő Jézust

Mikor a szenvedő Jézusnak a lelkekért égő nagy szeretetét látom, nem csodálom, hogy akadtak az Úr Jézus példájára lelkes papok és szerzetesek, akik elhagytak házat és házat, gazdagságot és rangot és elmentek messze idegenbe a pogányságban sínylődő vadak közé, hogy lelkeket mentsenek, hogy a lelkek megnyerésével az Üdvözítőnek vérrel verítkezését megtermékenyítő esővé változtassák. De nem csodálom ám egyszersmind azt sem, hogy a jóságos Isten igazságosságának végtelenségében poklot, örök kárhozatot készített azoknak a

keresztényeknek, akik ekkora áron megváltott lelkükre gondot nem viselnek, hanem könnyelműen adják azt egyetlen földi élvezetet nyújtó halálos bűnnek. Mert lehet-e vajon elég mély poklot készíteni annak a kereszténynek, aki látja Jézust földre görnyedni, őerette vért izzadni és mégis olyan könnyelműséggel rohan egyik bűnös élvezetről a másikra, mint a mézéhes darázs egyik virágról a másikra? Lehet-e elég emésztő kint kieszelni annak, aki látja az ártatlan Jézust kínlódnia az ő bűneiért és mégis nyugodtan tovább bűnözik, mintha mindez a sok szenvedés őt egyáltalában nem érdekelné?

Ne legyen a fájdalmas Rózsafüzér imádkozói között egyetlen egy lélek sem, aki az Úr Jézus vérral verítkezésének láttára fel nem buzdulna önlelkének szeretetére. Mikor a fájdalmas Rózsafüzér imádkozása közben látjuk lélekben az éj sötétjében a szenvedő Istenembert a földre borulva, nyögéseket hallatva és vért izzadva, induljunk meg, szánakozzunk rajta. Vagy inkább szánakozzunk önmagunkon, hogy lelkünket oly kevésre becsültük. Hiszen nem önmagáért, hanem érettünk vonaglott és verítkezett vért a mi Urunk, Üdvözítőnk. Jézus akarja, hogy megszánjuk. Apostolainak panaszkodva mondja: Egy órát sem tudtok virrasztani velem? Egy szentjének mondotta Jézus: Áldjon meg Atyám azért, hogy szánakoztál fájdalmaimon.

Legalább néhány könnyecseppel mutassuk ki néhanapján a vért izzadó Jézus és önnön bűnös lelkünk iránt részvétünket. Annak a balkáni gonosztevőnek példájára, akiről Sinaita Szent Athanáz beszél, hogy megtérése után állandóan szeme elé idézte előbbi életének minden gonoszágát és azok szörnyűségeinek emlékére szüntelen sírdogált. Tele sírta bűnbánatának könnyeivel a zsebkendőit. Halála után ápolójának látomása volt. Látta, hogy az ördögök ráraják a banditának bűneit egy mérleg serpenyőjére. A serpenyő mélyen lesüllyedt tőle. Az angyalok nem tudták, hogy mivel ellensúlyozzák az ő gonoszágait. Szerencséjére ágya mellett megtalálták azt a zsebkendőt, mely tele volt bűnbánatának könnyeivel. Rátették tehát az isteni igazságosság mérlegének másik serpenyőjére. Ettől a súlytól aztán felemelkedett a másik serpenyő is, mint valami tollpohár. A bűnbánat könnyeitől megkönnyebbedik a legnagyobb bűntéher is a lélek javára és üdvösségére.

11. Ki érettünk megostoroztatott

Nincs fájóbb valami az emberre nézve, mint a félreismerés, a hálátlan meggyanúsítás. Mikor valaki egész életét a közösség javára szenteli, mikor testi-lelki erőit egészen embertársai boldogítására értékesíti és fizetésül mégis a rút hálátlanságot nyeri: úgy hat ez az emberre, mintha ostorcsapásokat érezne végigsuhogni, mintha csak szíjat hasítának hátából.

Ez a galád bánásmód egész életén át kísérte az édes Üdvözítőt. Hiába áldozta éjjel-nappalát a zsidókra, hasztalan művelt százszámra csodákat: a felelet az volt csodáira, hogy az ördög segítségével műveli őket. Ördögűzéseire a pokoli válasz így hangzott: Belzebub, az ördögök fejedelmének segítségével űzi ki az ördögöket.

De ez még csak hagyján lett volna. Ezeket a lelki ostorcsapásokat még csak könnyedén hallatlanba vette. Hiszen a csalódás mindennapi kenyere volt Urunk Jézusnak, a hálátlanság volt egész életén át fáradozásainak bére. Elérkezett azonban az az idő is, amikor e szellemi ostorcsapásokat felváltotta a valóságos, a testi ostorozás, amikor a Pilátustól kirendelt poroszlók szeges végű, szíjas korbácsokkal verték és tépdesték ártatlan testét, mely egészen szent vérenek bíborvörös ruhájába öltözött, hogy bűnhődjék az érzékiség által elkövetett bűnökért.

Mi emberek valósággal borzadunk a vértől és már annak a látására is végig fut a hideg borzongás hátunkon. Hogyan, kérdezhetné valaki, Jézus véres ostorozása láttára, hát az Isten olyan vérszopó szörnyeteg, hogy neki meg minden áron vér kellett, még ártatlan Szent Fia

testéből is! Talán ő gyönyörűségét találta abban a vértócsában, mely körülfolymta az ostorozás oszlopát?

Isten nem maradhat alul a bűn elleni harcban

Nem, nem a vértócsában gyönyörködött az Isten, hiszen ő nem vérszomjas zsarnok, hanem végtelen jósága mellett végtelen igazságos. Igazságossága miatt lelte kedvét abban, hogy Szent Fia vére hullásával ismét egyensúlyba helyezkedett az igazságosság mérlege, mely az emberek érzékies bűnei miatt félrebillent. Nem az Úr Jézus vére hullása kellett az Istennek: ez csak jelkép volt, jelképe azon bűnöket utáló isteni igazságosságnak, mely nem engedhette, hogy az Isten törvényei körül folyó erkölcsi harcban a végtelen Isten maradjon alul, legyőzött sorban. Istennek kellett és kell győznie e világraszóló nagy harcban, ha másképpen nem, hát saját egyszülött Fia bűnhődése árán.

Mi is úgy akarjuk felfogni jelen elmélkedésünkben Jézus megostoroztatását, mint az Isten bosszuló igazságosságának Jézus által önként vállalt jelképes eszközét.

Világra szóló harc folyik az Isten törvényeinek céltáblája körül, mint ezt saját magunk nap-nap után fájdalmasan megtapasztalhatjuk magunkon is, másokon is. Ebben a nagy harcban részt vettek és részt vesznek minden idők összes emberei. Mert minden embernek döntenie kell arról, Isten uralkodjék-e lelke felett, vagy pedig a gonosz lélek, a világ és a test, mint Isten és a lélek ellenségei az ő pokoli teljhatalmukkal. Egyes emberek föltétlen határozottsággal Isten zászlaja alá szegődnek és képesek halált is halni, mintsem egyetlen halálos bűnt is elkövetni és ezzel Istennek azt mondani az evangéliumi lázadó alattvalóikkal: „nem akarjuk, hogy ő uralkodjék felettünk...” (Lk 19,14). Mások lelke fölött pedig, úgy látszik, mintha a gonoszság aratna feltétlen diadalt, Isten pedig reájuk nézve mintha elvesztené minden befolyását.

A rossz diadala csak látszólagos és ideiglenes

Pedig a rossznak diadala az Isten törvényeiért vívott harcban voltaképpen csak látszólagos és ideiglenes. Valójában mindig a törvényeire féltékeny Isten marad a győztes a harcban. Mert az Isten végtelenül nagy Úr, aki nem tűrheti, hogy kezeinek alkotmányai könnyelműen játszanak az ő törvényeivel. Csak egy pár pillanatra, csak egy rövidke időre ereszti ki kezéből látszólag ez a végtelen nagy Úr a világ kormányzásának gyeplőjét. De mikor észreveszi, hogy az ember a maga vagy helyesebben a gonoszlélek útjára akar kanyarodni, ismét összébb vonja s jaj annak, aki engedni nem akar: összezúzza az engedetlenkedőt, mindenható hatalmával. Nem oly módon ugyan, mintha neki menne a bűnösnek kézzel, karddal vagy pálcával. Óh nem! Az Isten nem ver bottal, mint a közmondás helyesen megállapítja. Neki ezer és ezer mód áll rendelkezésére, hogy a vakmerő bűnöst megfenyítse. Nem beszélek én most arról, hogy az Isten parancsait vakmerően áthágó bűnösre örök pokol mérhetetlen kínja vár. Hanem inkább arról akarok szólni, hogy sokszor már a földön eléri a bűnöst az igazságos Isten haragja és pedig legtöbbször olyanformán, ahogy a Szentírásban olvassuk: „Aki kard által vétkezett, kard által vész el.” Azaz, ki amilyen módon vétkezett, olyan módon szokott bűnhődni is.

Ki amivel vétkezett, azzal szokott bűnhődni

Őszüleink csak egyetlenegyszer elégítették ki vétkes módon torkosságukat. És mit nyertek vele? Elvesztették Isten kegyét, el a paradicsomot és attól kezdve arcuk verejtekével kellett megkeresniök még a mindennapi betevő falatjukat is. A szodomiták undok parázñaságban kéjelegtek. S mivel bűnhődtek? Isten haragja egy napon, amikor a legkevésbé

sem számítottak Isten sújtó kezére, kénköves tüzes esővel égette el parázna testüket. Mózes csak egyetlen egy esetben bizalmatlankodott Isten jóságában és halállal bűnhődött! Koré, Dáthán és Abiron csak egyszer ütöttek kevélyen pártot Isten felkent papja ellen s a föld mélységes gyomra elnyelte őket. Dávid király csak egyszer bízta el magát s máris döghalál aláztta meg országát. De ugye, ezek mind régi dolgok? A hitetlen ember könnyen ráfoghatná, hogy talán csak kitalált esetek. Nos, hát szolgálhatok frissebb példákkal is a minden bűnt megtorló igazságosságra.

Kaposvárott történt, mint az újságok megírták, 1907-ben, hogy egy gazda jó pénzért eladta ökreit s féltékenyen rejtegette a pénzt, hogy alkalom adtán valami jó üzletbe fektethesse. Szomszédjának fájt a foga a jelentékeny összegre és mindig ott settenkedett a szomszéd háza körül, hogy kilesse az alkalmas pillanatot, amikor elcsenhetné a pénzt. Egyik napon nagy örömmel veszi észre, hogy mindenki elment hazulról, csak egy hatéves kisleány maradt otthon házórzőnek... Kapja hát magát, mindent átkutat a pénzes szomszéd szobájában, szerencsésen felfedezi a pénz rejtékhelyét, zsebre vágja. Már csak az volt hátra, hogy a gonosztett tanúja, a kislányka is eltűnjön, hogy a történeteket ki ne pötyöghesse. Hurokra készített kötelet kötött tehát a mestergerendára és nyájasan szólítgatta a kislányt, dugná be játékból a fejét a hurokba. A kislány nem értett a dologhoz és kérte a bácsit, mutassa meg neki, hogyan kell azt csinálni. Az ember beledugta fejét. De e pillanatban ügyetlen mozdulatot tett, amitől kiesett lába alól a szék és a hurokban fennakadt tolvaj ott függött hörögve a kötélen. Mire a kislány sikoltására segítség érkezett, a tolvaj már halott volt. Bele esett abba a hurokba, melyet másnak készített.

Spanyolországban történt a jelen század elején, hogy két suhanc nagy hóvihar oltalma alatt fegyveresen megtámadott néhány védtelen utast és kifosztotta őket. De hurokra kerültek és a bíróság halálra ítélte a rablógyilkosokat. A királyné kegyelmet adott nekik. Azonban egy hóvihar úgy megrongálta a sürgönydrótokat, hogy a kegyelmet vivő sürgöny megkésett az örvendetes hírrel. Már a halálos ítéletet végrehajtották a két gyilkoson, mikor a kegyelmi sürgöny rendeltetése helyére érkezett. Hóviharban vétkeztek, hóvihar okozta halálukat.

Amde azt mondhatná sok könnyelmű ember ezen esetekre, hogy ilyenek csak ritkán történnek és az Isten törvényeinek áthágói többnyire mégis csak büntetlenek maradnak. Ezért üznek oly könnyelmű játékot Isten törvényeiből a részegesek, az erkölcstelenek, a ragadozó kezűek, a rossz szülők, a rossz gyermekek és mindenféle bűnözők. Pedig ezek mindegyikét utoléri legtöbbször már itt a földön az igazságos Isten sújtó karja. Szokják csak hozzá valaki Isten törvénye ellenére a túlságos iváshoz. Egy darabig talán bírja. Nem beszélek arról, hogy egynémely részeges ember lefordul a kocsiról és szörnyethal, vagy vízbe esik és belefulladás vagy meggyulladás benne a sok pálinka és egyéb szesz. Annyi biztos, hogy a legtöbb iszákos ember tönkreteszi magát és egész szervezetét a mértéktelen ivással, úgy, hogy végre is belepusztul. Iszákosságának következményeit pedig megbűnhődik testileg nyomorék, vagy szellemileg tompult utódaik. Kiüt rajtuk ősük részegeskedésének szomorú következménye. Hanyagolja el valaki a vásár- és ünnepnapitistentiszteletet, hogy még e szent napot is lázas munkában töltsse. Isten talán nem bünteti rögtön. Hiszen a közmondás szerint: Isten malmait lassan őrölnék, de biztosan. Küldhet a határra büntetésül jégesőt, mely tönkre veri nemcsak a vásár- és ünnepnapit, hanem a hétköznapi munka eredményét is. Küldhet büntetésül rossz időt, mely éppen akkor akadályozza legjobban a munkát, mikor arra égető szükség volna. Küldhet büntetésül a veteményekre kártékony férgeket, küldhet a csak maga munkájában bizakodó emberre betegségeket és más csapásokat úgy, hogy előbb-utóbb tapasztalni fogja a közmondás igazságosságát: Hasztalan az ember iparkodása, ha nem járul hozzá az Isten áldása. Vagy nem hallunk-e eseteket, hogy az istenkáromlót felhevülésében megütötte a szél, a káromkodás hevében leszakította kezét a cséplőgép, vagy emelés közben nehéz sérvet kapott?

Vagy nem hallottunk-e azon szörnyű betegségekről, melyekkel a tisztaság törvényét áthágó paráznákat sújtja az Isten?! Széles e világban nagy számmal vannak gyógyíthatatlan betegségekben szenvedők, kiknek testét eleven rothadás, férgek marta sebek borítják, mint valamikor a bibliai Antiochus és a kéjszomjas Heródes királyokét. Vagy nem tapasztaljuk-e, hogy szülőiket nem tisztelő gonosz gyermekekből lesznek többnyire azok a szerencsétlen apák és anyák, akiket gyermekeik vérig kínoznak, sőt megvernek, hogy elvegyék istentelenségük megszolgált bérét?! Vagy nem azok a gyermekek szoknak-e rá a szertelen ivásra, káromkodásra, gorombáskodásra, és lesznek ezáltal szüleik keserűségére, akik erre a példát szülőiktől látták és tanulták?!

Bizony-bizony az élet, ha sok oldalról vizsgáljuk meg, ezernyi példával bizonyítja azt a Szentírástól hangoztatott igazságot: Megfizet az Isten mindenkinek a munkája szerint, hozzátehetjük: legtöbbször már ebben a földi életben.

A halálban Isten minden bűnért megfizet

De ha egész életében kisiklanék is a vakmerő bűnöző Isten büntető kezéből, van az életnek egy pillanata, vagy inkább nem is az életé, hanem a halálé, amikor a leghatalmasabb zsarnok, a leggőgösebb istentagadó, a legkevélyebb istenkáromló is Isten kezébe esik. A halál mindenekelőtt az Isten diadalnapja: akkor van a leszámolás napja ellenségeivel, a bűnözőkkel. Isten kezébe esik akkor az iszákos, az erkölcstelen, a tolvaj, akinek lelkén idegen jószág szárad anélkül, hogy életében a haja szála is meggömbült volna gaztettei miatt. Már pedig a Szentírás szerint: Rettenetes az élő Isten kezeibe esni (Zsid 19,31). Bizony rettenetes lehet, mikor ugyanezen Szentírás mellett bizonykodik, hogy még „tulajdon Fiának sem kegyelmezett” az Isten, hanem értünk, bűnösökért átadta őt a poroszlók kezébe, hogy ostorcsapásaikkal ronggyá tépjék, húscsapatokká szaggassák és emberformájából is egészen kiforgassák úgy, hogy Pilátusnak azt kellett mondania Róla, mikor a zsidók eléje vezették: „Íme az ember.” (Jn 19,5) Mintha azt mondta volna: Íme egy ember, akinek alig van már emberformája is, mert reá nehezedett az Isten bosszuló karja. Kiáltó jele az összeroncsolt Istenember annak az igazságnak, hogy Isten a bűn ellen, a gonosz lélek hatalma ellen folytatott harcban legyőzött nem lehet, hogy ő minden bűnt megbosszul, ha másként nem megy, hát saját ártatlan Fiának vére hullása árán.

A megostorozott Jézus Isten igazságosságának véres bizonyítéka

Kellett is ilyen véres példát mutatni a könnyelmű világnak, hogy a nyomorult ember meghökkenjen és Istennel tengelyt akasztani ne merészeljen. Az isteni bosszúállás sem nem siet, sem nem felejt. Ha ez történik a zöld ággal, mint magáról monda a megostorozott Üdvözítő, „mi történik akkor a szárazzal?” (Lk 23,31)

Ha az Isten ártatlan Szent Fiát, akit a végtelenségig szeret, így sújtotta mások bűneiért, hogyan fogja büntetni a vakmerő bűnösöket önnön vakmerőségeikért, mivel mint útszéli féreg az ember ellen, úgy ők is felemelték fejüket az Isten ellen? Mikor látjuk az ártatlan Isten bárányát a kegyetlen ostorcsapások alatt vérbe borulni, a sajnálkozásokon kívül gondoljunk arra is, hogy Isten nem valami vajból készült bálványszobor, amely a mi jajgatásunkra rögtön meglágyul, elolvad és összeomlik. Azaz nem csupa jószág és irgalmasság, hanem egyszersmind haragvó igazságosság, aki keményen behajtja rajtunk az utolsó fillérig minden bűnadósságunkat. Behajtja legtöbbször már ezen életben, amennyiben a testet éppen azzal bünteti, amiben örömét találta, a lélekre éppen azt a terhet rakja, melyet eldobni kívánt, szóval abba a büntető verembe ejti az embert, amelyet a bűnös az Isten törvényeinek szánt.

12. Ki érettünk tövissel megkoronáztatott

Azt a szentséges főt, melyet a belőle kipattant igazságszikrák ragyogása és az általa kigondolt csodás jótétemények fejében az emberiség részéről a világ legszebb aranykoronája illette volna meg, szenvedése kezdetén csontokig és velőig ható, halálos agyhártyagyulladás okozó szúrós töviskoszorúval övezték a hitetlen zsidók. De nemcsak a hitetlen zsidók hitelensége miatt hordta Jézusunk a töviskoronát, és viselte el a vele járó arcul-pökdösés, arcul-verés gyalázatát, hanem minden idők minden emberéért szenvedte ezt az észbontó kínzást az Istennek ártatlan Fia. Tehát nem csupán a hitetlen zsidók keze, hanem minden idők összes embereinek hitelensége fonta feje köré a kegyetlen töviskoszorút és hárította fejére ezt a sok gyalázatot. Jézus töviskoszorúja a hitetlen kevélységnek kiengesztelését célozta.

A gögös hitetlenekért hordozta Jézus a töviskoszorút

Mennyire fájhatott Jézusnak a töviskoszorú szúrása, mely húsán, csontján, agyvelőjén kíméletlenül keresztülhatott, elképzelhetjük, ha azokra az egyszerű és mégis sokszor észbódító fejfájásokra gondolunk, melyek megrontják éjjeleinket és nappalainkat és amelyek ellen alig győzünk mindenféle orvosságokkal védekezni. De a töviseknél is jobban fáj az Üdvözítőnek a hitelenség és közönyösség, mellyel tanai az eszükre büszke emberek részéről találkoznak. Hiszen mibennünk, gyarló és tévedéseknek alávetett emberekben is felforr a vér, valósággal fellázad bennünk a becsületérvés, ha szavunkat mások kétségbe vonják és azoknak nem hisznek. Jézusnak tanításával szemben pedig a gögnek akkora fokára merészkednek egyesek felkapaszkodni, mint az Izaiás próféta könyvében gúnydallal megtisztelt babiloni király, akit így aposztrofált a nagy próféta: „Te azt gondoltad magadban: Az égbe megyek fel én, az Isten csillagai fölé állítom trónomat... Felszállok a magas felhők fölé, hasonló leszek a Fölségeshez.” (Iz 14,13-4) Istennek csillagai azok az igazságok, melyeknek fényével a nagy Isten kegyeskedett teleszórni az emberi léleknek égboltját, hogy ezek neki világítsanak a mennyország felé való alázatos emelkedésben, vigasztalják őt a földi élet keserves vándorútján, erőt és kitartást adjanak neki nehézségeiben, hogy el ne veszítse kedvét és bizalmát Isten akaratának követése iránt. Aki e csillagok fölé akarja állítani hitetlen gögjenek trónusát, felségsértést követ el Isten ő felsége iránt, mert tudósabbnak, bölcsőbbnek, okosabbnak akar látszani még a mindentudó Istennél is.

Mennyire fájhatott az Üdvözítő szelíd és alázatos, igazságszerető lelkének, hogy szavait, tanításait nemcsak az igazi hitetlenek veszik tagadásba, hanem némely keresztények is elcsúrik-csavarják, jobbra-balra, százféleképpen elmagyarazzák és eközben azzal ámitják magukat, hogy hiszen minden vallás egyforma, mindegy, akármit hiszünk és akárhogyan szolgálunk az Istennek. A fő, hogy el ne vessük magunktól az Istent, hanem éljünk becsületes emberek módjára. Hiszen minden hit egyformán üdvözít. Vagyis a Jézustól kinyilatkoztatott, tehát égi tanítások csillagfénye helyett saját találmányú gondolatok ide-oda ugráncoló szentjánosbogárkainak fényére, vezetésére bízzák magukat. Ahogy a szentjánosbogárkának ugráncoló fényére nem jó bízni magunkat, mert könnyen vízbe, árokba, mocsárba vezethetné és a kívánt céltól csak eltávoztatná az embert, a pusztán emberi észre támaszkodó bölcsesség is igazában az Istentől eltávoztatja és a tudatlanság mély árkába, az erkölcsi romlás pocsolyájába rántja az embert. Mint a boltba küldött figyelmetlen gyerek útközben elpotyogtatja a reá bízott pénzdarabokat, a saját válogatós eszükre hallgató emberek is önző büszkeségükben a mennyország felé vivő úton ily könnyelműen hullatják el az isteni kinyilatkoztatások aranypénzeit.

Nem minden hit egyformán jó az üdvösségre

Magától értetődőleg egészen mindegy volna, akármit hiszünk, akár igaznak tartjuk a Szentháromság titkát, akár nem, akár elfogadjuk a Fiúisten megtestesülésének tanát és a megváltást, az ő örökös jelenlétét az Oltáriszentségben, az ő papjainak bűnbocsátó hatalmát a gyónásban, akár nem, akár készpénznek vesszük a mennyországról, pokolról és tisztítóhelyről szóló tanítást, akár nem, akár valljuk és használjuk a hét szentséget, akár nem, akár bemutatjuk a szentmiseáldozatot, akár nem, mondom minden teljesen egyre menne, ha ezeket a szent hitigazságokat mi gyarlóesű és téveteg emberek találtuk volna ki, ha mi magunk emeltük volna fel őket a hívésre és követésre méltó igazságok magasságába. Igen, ez esetben teljesen mindegy volna, mit hiszünk és minő vallást gyakorolunk, bátran válogathatnánk közöttük, akárcsak a vadkörtében ízlésünk és elpuhult kényelmünk szerint. Mert végre is az emberi ész csalékony, ide-oda kapkodó. Hátha rosszul fogta fel az egyik ember a dolgok lényegét és magyarázatát, hátha rosszul látott a mi informátorunk. Amit tehát más ember esetleg rosszul látott, azt az én eszem talán jobban fogja fel, tehát inkább saját eszemre hallgatok és annak belátása alapján állítom fel az én vallásomat. Követem azt, ami nekem jobban tetszik, igazságnak vehetem a hit tanításaiból és a vallásosság követelményeiből azt, amelyik nekem kényelmesebb az elhívésre és a cselekvésre, mert megszokott életmódomat kevésbé zavarja meg.

Ámde tévelygő atyánkfiaiainak ez az álláspontja nem egyéb szemfényvesztésnél, mellyel önmagukat is, másokat is, csak áztatnak és falhoz állítanak. Nem egyéb hímes és kényelmes köpönyegnél, melynek százredős ráncaival igyekeznek jól-rosszul elpalástolni vallási közömbösségüket. Nem egyéb csütörtököt mondó puskánál, mellyel védeni hasztalan próbálják az igaz hittől való elszakadásukat.

Csak egy lehet az igaz hit és igaz vallás, és csak egy vallásban, a katolikus vallásban lehet üdvözülni. Aki ennek ellenkezőjét állítja, az a gögnek és eget verdeső kevélységnek bábeli tornyában lakik.

A hit titkait nem mi emberek találtuk ki, hanem Istentől kaptuk

Mert a hit titkait nem mi emberek találtuk ki. A katolikus Egyház, mely ezeket hirdeti, nem akar velük a maga gyönyörűségére vagy hasznára szembekezdőt játszani. Hanem hirdeti őket, mert az Istentől hallotta. Tanítja őket, mert az Isten nyilatkoztatta ki. Reá kényszeríti az emberekre, mert Isten beszélt el őket az embereknek. „Sok rendben és sokféle módon szólván hajdan Isten az atyákhoz a próféták által, legutóbb ezekben a napokban Fia által szólott hozzánk, kit mindenek örökösévé rendelt, ki által a világokat is teremtette, ki mivel az ő dicsőségének fénye és képmása, és mindent fenntart hatalmának igéjével, a Fölség jobbján ül a magasságban” (Zsid 1,1-3), mondja a Zsidókhöz írt levelében Szent Pál az Isten kinyilatkoztatásait hirdető Jézusról. Isten fölsége ellen vét tehát, és pedig a lázadó angyalok gögjét is megszegyenítő kevélységgel az, aki meghazudtolni akarja Isten egyszülött Fiát azzal, hogy kinyilatkoztatott tanításaiban lehet válogatni, kötelező erejükben lehet bátran kételkedni.

S mit szólott vajon Isten az embereknek Szent Fia által? Talán egyeseknek azt mondotta, hogy van tisztítóhely, másoknak meg azt beszélte, hogy nem létezik purgatórium? Talán azt mondotta egyeseknek, hogy ő hét szentséget rendelt a lelkek megszentelésére, másoknak meg azt, hogy csak kettőt? Azt mondotta-e talán egyeseknek, hogy Jézus valóságosan jelen van az Oltáriszentségben, másoknak meg úgy mondotta, hogy csak képletesen, vagy csak kegyelme erejével van ott? Azt izente-e Isten Szent Fia által egyeseknek, hogy a jócselekedeteik által

kell üdvözlünk, másoknak meg azt tanította-e, hogy egyedül a hit üdvözít? Mondhatta-e a csalhatatlan és csalni nem tudó, mindentudó Isten egyesek előtt feketének azt, amit fehérnek mondott mások előtt? Mondhatta-e, hogy valami igaz, amiről másoknak azt állította, hogy nem igaz? Mondhatta-e tűznek a vizet, melegnek a hideget? Márpedig ilyen ellenmondó viszonyban állanak egymással szemben még az u. n. keresztény vallások tanításai is. Aki ilyen csalártnak meri tartani az Istent, a legutolsó oláhigánnyal helyezné egy sorba. Lelkünk egész felháborodásával utasítjuk vissza az ilyen alacsony, igazán alávaló gondolkodást a végtelenül szent Istentől, akinek igazságmondásához a kétségnek még az árnyéka sem férhet.

Isten csak egy vallást adott

Márpedig ilyen alantas módon, tehát felségsértőleg, istenkáromlólag gondolkoznak a szent Istentől azok a szerencsétlen felebarátaink, akik szóval is vallják, hogy minden hit üdvözít. Mert ezzel az állítással közvetve hazugnak, köpönyegforgatónak, színét változtató, kaméleon erkölcsűnek merészeli gondolni magát a nagy Istent, hogy Isten így is, meg úgy is, önmagát meghazudtolólag beszélt a próféták, apostolaik, sőt saját Szent Fia által is az emberiségnek. Voltaképpen önmagukat ámítják ezek a szerencsétlen emberek a struccmadár példájára, amelyik a homokba dugja fejét üldözői elől. Mert azt gondolja magában, hogy mivel ő nem látja üldözőit, hát azok sem látják őt. Mintha bizony az önokozta vakság segítene rajta. Az emberek is, akik olyan könnyű szerrel csereberélik a hitüket és vallásukat, „a minden hit üdvözít” jelszóval akarják elámítani nemcsak önmagukat, hanem a nagy Istent is, aki a lelkiismeretük szavával inti és zaklatja őket, hogy a téves útról visszatérítse a megtévedteket. Azt hiszik, hogy ez a szándékos elvakultság segít rajtuk és megmenti őket az Isten büntető ítéletétől, akinek kinyilatkoztatásait a gőgnek eleven hústornyába zárkózza merészkednek meghazudtolni. Semmi esetre sem segít rajtuk a szándékolt elvakultságuk, mert minden kereszténynek tudnia és hinnie kell, hogy a mindenható Isten csakis egyféleképpen beszélhetett, csakis egyféle üdvözítő parancsokat osztogathatott és következésképpen egyféle hitet, egyféle engedelmisséget, azaz egyféle vallást, egyféle istenszolgálatot követelt. A földi nagyurak, teszem azt: királyok és császárok megszabják azokat a ceremóniákat, azokat a szertartásmódokat, hogyan óhajtának érintkezni alattvalóikkal és alattvalók mi módon fejezzék ki uraik iránt szolgálatukat és tiszteletüket. Próbáljon csak valaki egy uralkodóhoz önhatalmúlag benyitni az udvari előírások mellőzésével, bezzeg tapasztalni fogja, hogy menten kiteszik a szűrét és meg sem pillanthatja az uralkodó színét.

És a nagy Isten, mennynek és földnek hatalmas Ura, az egész mindenség királya, nem szabhatta volna meg a módokat, a szertartásokat, amelyekkel őt szolgálunk és tisztelnünk kell és amelyekkel Vele érintkeznünk lehet és szabad? De bizony megszabta és Szent Fia által kihirdette nekünk az ő minden embernek egyformán szóló akaratát. Ugyan minek kellett volna eljönnie Krisztus Urunknak, miért kellett volna Neki annyit gyötrődnie, keserves kínhalált szenvednie, ha Istennek mindegy volt, akármit hisznek és akármit tisztelik is az emberek? Nem lett volna-e okosabb, ha 33 éves kínlódás helyett meghagyja a régi vallásokat, a pogány és zsidó istentiszteleteket? És hogy ezt nem tette, hanem ellenük irtóháborút indított és hogy romjaikon felépítette a szent kereszténységet, mutatja legjobban, hogy Istennek nem mindegy bármely hit és bármilyen istentisztelet. Ha minden vallás egyformán üdvözítene, akkor az apostoloknak ugyancsak nem volt jó dolguk, hogy kimozdultak Jeruzsálemből és halált haltak a Jézus Krisztus vallásáért. Nyugodtan ülhetek volna odahaza és nem lett volna okos dolog, ha a kis ujjukat is megmozdítják az emberek megtérítéséért. És mégis az Üdvözítő azt parancsolja nekik: „Menjetek az egész világra és tanítsatok minden népeket megtartani mindazt, amit parancsoltam nektek.” Nem nagyobb a tanítvány mesterénél. Ha minden hit és vallás egyformán jó és üdvözít, nem lettek volna-e a szent vértanúk köztönivaló

bolondok, hogy a máglyára vagy a vérpadra léptek, vérszomjas vadállatokkal harcoltak, a hóhér bárdja alá hajtották nyakukat, szóval kínhalált haltak keresztény katolikus meggyőződésükért? Nem volnának-e sajnálatunkra inkább méltók oktalanságukért, mintsem tiszteletünkre hősiességükért, hogy nem fogadták el az üldözők csábító ajánlatait, akik vallásváltoztatás esetére nekik magas állásokat, gazdagságot és hatalmat, fényt és pompát helyeztek kilátásba? És ők mégis meghaltak, mert nem voltak oly könnyűvérűek, mint sok mai keresztény, akik csekély anyagi haszonért is készek elcserélni ker. hitüket és vallásukat, mint Ézsau a hitvány lencséért áruba bocsátotta, eljátszotta elsőszülöttségi jogát. A szent vértanúk a meggyőződés emberei voltak. Mélyen át voltak hatva a tudattól, hogy nem lehet a hittel, a vallással játszani, mert Isten csak egyfélélt beszélt és egyforma parancsokat osztott az összes embereknek.

Aki nem hisz, elkárhozik

Ha valaki vásárolni akarna a boltban a régi nagy négykrajcárosokkal, hiába tenne velük próbát: nem kapna értük semmit, legföljebb szidalmakat a csalás szándéka miatt. Mert most már régen kimentek a forgalomból, hamis pénzekké változtak át. Ilyen hamis pénzen akarják megszerezni maguknak a mennyországot azok is, akik azt hiszik, hogy bármely hittel a kezükben tartják a mennyország kulcsát. Szomorúan fognak csalódní. Mert az Isten nem fogja őket bebocsátani az örökkévalóság kapuján. Mert vagy egy hit van, vagy egy sem igaz, mint Szent Ágoston mondotta. Egynek pedig kell lennie, mert Isten kinyilatkozta magát az embereknek. Tehát így formulázom Szent Ágoston mondását: Amint egy Isten van az égben, egy hitnek, egy vallásnak kell lennie a földön is. Igaz, hogy ez a világ végéig nem fog bekövetkezni. Mert az emberiség nagy ellensége, a gonoszlélek, folyton hintegeti Isten tiszta vetésébe a hamis vallások konkolyát. De eljön majd az idő, amikor az Emberfia elküldi angyalait, hogy az ő szántóföldjéből kiszedjék a konkolyt és az örök tűzbe vessék elégetésre. Mert „aki nem hisz, az elkárhozik”, mondja maga az Üdvözítő. Mert aki nem hisz, vagy csak kételkedve hisz, avagy a hitvallások között kénye-kedve szerint válogat, Istennek mond ellen. Istent hazudtolja meg. Méltóvá teszi tehát magát arra, hogy Isten úgy bánjék el vele, mint ellenségével.

Chantal Szent Franciska igen érdekes módon szemléltette ezt az igazságot egy előkelő kálvinista úrral. 5-6 éves kisleány volt még Franciska, midőn az illető úr meglátogatta az ő szüleit. „Vallásról s az Oltáriszentségről is beszélgettek. Egyszer csak a kis Franciska bátran odaáll a kálvinista úr elé s azt mondja neki: Maga pokolba fog jutni. S ugyan miért, kicsikém? kérdé meghökkenve a kálvinista úr. Azért, mert az Úr Jézust hazuggá teszi. Ha a királyról mondaná, hazudik, felakasztatná magát. Pedig maga az égi királyról mondja, hogy hazudik. Jézus azt mondta: Ez az én testem. Maga meg azt mondja, ez nem Jézus teste. A kálvinista úr ki akarta békíteni a haragvó Franciskát s cukrot adott neki. Franciska azonban a kályha tűzébe dobta a cukrot s azt mondta: így fognak égni a pokolban, akik nem hisznek az Úr Jézusnak.

Nagyon jól mondta ez a szent leánya: így fognak égni a pokolban, akik nem hisznek az Úr Jézusban. De abban ugyebár, nem nagy gyönyörűsége lesz a szenvedő Jézusnak, hogy sokan hitetlenségük vagy félhitűségük miatt ott égni fognak. Hiszen éppen azért szenvedte a töviskoszorúzás hallatlan kínjait, hogy a hitetlenek módjára élő keresztények meginduljanak az ő szenvedése láttára, hogy higgyenek és hit szerint éljenek és így üdvözljenek.

Vessük fel a kérdést: mi miattunk tán nem fájt Jézus szent feje a töviskoszorúzáskor? Tán a mi hitünkben nem talált semmi kifogásolnivalót? Erre a kérdésre ugyan nem mernék határozott nemi válaszolni. Mert gondoljuk csak meg: mi nem vesszük-e soha hiába Istennek szent nevét? Megüljük-e mindig az ő ünnepeit? Nem károsítunk-e meg másokat? Annak rendje-módja szerint, Isten akarata szerint élünk-e az ő teremtményeivel? Zúgolódás

nélkül, türelemmel viseljük-e a betegségeket és a sorsnak reánk zúduló csapásait? És ha néha-néha, sőt nagyon sokszor ezek ellenkezőjét tesszük, honnan van ez? Talán erős, őszinte hitre és nem inkább annak fogyatékoságára vall-e az ilyen bánásmód Isten törvényeivel? Nem a Jézus töviskoszorúját gyártó kevélység dolgozik-e ilyenkor mibennünk is?

Erősen, őszintén és alázatosan hinni és mégis vakmerően vétkezni, Istent sértegetni: ezek úgy kizárják egymást, mint a tűz és a víz. Lehetetlen, hogy aki igazán, erősen és alázatosan hisz Jézusban, ne éljen Jézus szívének tetsző keresztény életet. A mélységes katolikus meggyőződésű Zichy Nándor gróf beszéde oly benyomást tett egy katolikus nagygyűlésen egy egyszerű emberre, hogy arra a kérdésre, melyik szónok beszéde tetszett neki legjobban, azt felelte: „annak a püspöknek beszéde tetszett legjobban, aki civilben volt!” Püspöknek vélte a nagyhitű grófot.

13. Ki érettünk a keresztet hordozta

Alig van valami a nagyvilágon, amit a siralomvölgyében zárandokló ember nagyobb megilletődéssel szemlélne, mint egy halottas menet. Hívő és hitetlen, öreg és ifjú tiszteletteljesen megáll és kalapot emel, mikor ily gyászmenet az utcán végigvonul. Minden jólelkű szemlélőt meghat a rokonok sírása, a szülők vagy gyermekek szívet hasító fájdalma. Mert mindenki velé születik a részvét és irgalmasság érzete, mely együtt sír a siránkozókkal és együtt szenved a szenvedőkkel.

De akármekkora legyen is a temetésen résztvevők száma, egyszer csak mégis elfogy, akármily nagy legyen a gyászolók fájdalma, szívük vérző sebeit egyszer csak behegeszti az idő. De van egy gyászmenet a világon, melynek volt ugyan kezdete, de sehogy sem akar véget érni. Van egy gyászmenet, melyben mindazok részt vesznek, akik Szent Pál szerint szeretik Jézust, még pedig a Megfeszítettet. Ez a gyászmenet a halálra ítélt Üdvözítő gyászmenete Pilátus házatól a Kálváriáig. Csekély számú hívétől környezve, a keleti tavaszi hőségben a piszkos jeruzsálemi utcákon kíváncsiak, közömbösek és szívtelen üzletemberek és durva katonák, káromkodó és csúfondároskodó csöcselék között haladt a Golgotha felé a világ Üdvözítője. Ezért volt ez reá nézve igazi Via Dolorosa – fájdalmas út. A drágakő a szemétdombon, a rózsza a tövisek között, a lilium a csalánok között, a fényes napsugár a sötétségben: így tűnik fel nekem a Via Dolorosa-n a keresztet hordozó Jézus, az Isten gyönyörűsége a borzalmasan vad és szennyes környezetben. A vér a legdrágább folyadék, mert „a lélek a vérben van”, mondja a Szentírás. (Lev 17,11) Jézus vére patakokban folydogált e piszkos utcákon. S a piszkos lelkű emberek durva lábbal taposták e drága folyadékot, a legértékesebbet, mely valaha öntözte a földet. Ily környezetben haladt a világ királya és teremtője, aki által Szent János szerint (1,10) „mindenek lettek és nélküle semmi sem lett” és aki előtt „most térdet hajt ég és föld és a pokol is” (Fil 2,7), de aki „kiüresítette önmagát, szolgálai alakot vevén föl”, a közömbös, bosszút üvöltő, káromkodó tömeg között szent vérenek bíborába öltözve töviskoszorúval díszítve, leköpdösve, megkötözve útjának végcéljához, a vesztőhelyre, a Golgothára.

Az első keresztutat járók

Az első keresztúton a bosszútól lihegő csöcselék között csak elenyésző számmal voltak Krisztushoz a halálig ragaszkodó hűséges lelkek. Ezek élén haladt a fájdalmas Szűzanya Szent János apostolnak, Mária Magdolnának, Arimatheai Józsefnek, Nikodémusnak és néhány galileai szentasszonynak társaságában. Ez a fájdalmas menet azóta soha meg nem szakadt és úgy megnőtt, hogy valóságos világprocessióvá dagadt. Ma is egy fájdalmas anya, a sokat szenvedett Anyaszentegyház vezet s ma már nemcsak szentasszonyok és ismeretlen

kisemberek csatlakoznak hozzá és osztoznak bánatában, hanem amikor intonálja a fájdalmas Rózsafüzérnek azt a titkát: „ki értünk a keresztet hordozta”, a királyi trónusok uraitól lefelé a legalsó társadalmi osztályokig minden rendű, nemű és rangú egyének megosztják fájdalmát és bánatos keservét. Ez a fájdalmas anya, a szenvedő Anyaszentegyház ugyanazon gondolatokkal és érzésekkel kíséri az Úr Jézust a Via Dolorosán, mint Édesanyja kísérte a Golgothára gúnyruhába öltöztetett, sebesült vállán a keresztet hordozó Szent Fiát. Amint ő neki, nekünk is úgy felsír a lelkünk, úgy megremeg a szívünk a résztvevő fájdalomtól. De nem csupán a résztvevő fájdalomtól, nem csupán azért, mert halálra viszik Jézust a kegyetlen zsidók, hanem még inkább a borzalomtól, még inkább azért, mert azt viszik halálra, aki maga a megtestesült ártatlanság. Azt viszik halálra, aki azt mondhatta magáról, amit még soha ember fia el nem mert mondani magáról: „Ki vádolhat engem közületek bűnről?” Ki az, aki bennem egy porszemnyi bűnfoltot is tudna találni? A keresztény emberben szinte elhül a vér a borzongó csodálkozástól, hogy ugyan hogyan is merészelték a zsidók Jézus vállaira rakni a nehéz keresztet, hogyan is merészelték őt meglökdösní, taszigálni, átkozni és káromolni? Hiszen mindnyájan ismerhették azt a kijelentését, mely kevéssel a szenvedése előtt hangzott el szentséges ajkairól: „Látni fogjátok az Emberfiát feltűnni az ég felhőiben és ítélőbírói szerepben Atyja jobbán ülni és az angyalokat körülötte.” Megremegünk, mondom, ettől a fájdalmas látványtól, mert Szent Pál mondása jut eszünkbe, hogy: „Mindnyájunknak meg kell jelennünk egykoron ezen porig alázott Krisztus ítélőszéke előtt, hogy elvegye ki-ki a testnek tulajdonát, amint ki-ki jót vagy rosszat cselekedett.”

Nem értenők az egész keresztutat, nem értenők annak tengernyi gyalázatát és megalázását, ha Szent Pál fel nem világosítana bennünket Jézus keresztthordozásának Isten rendelte céljáról azon tanításával: „Kitartással fussuk meg az előttünk levő küzdőteret, feltekintvén a hitnek szerzőjére, Jézusra, aki az előtte levő örömért keresztet szenvedett, nem törődve a gyalázzal. És Isten trónjának jobbán ül.” (Zsid 12,2)

Jézus az előtte levő örömért járta a keresztutat

Szent Pál tanítása szerint tehát Jézus azért hordozta a gyalázat keresztjét, hogy keresztthordozása jutalmául szent embersége számára is kiérdemelje a mennyei dicsőséget. De azért is, hogy minden idők keresztthordozói számára is példát mutasson a mennyei dicsőség kiérdemlésére. Hiszen egész életében azt hirdette: „Aki utánam akar jönni, vegye fel keresztjét és jöjjön, kövessen engem.” (Mk 8,34) Mert „aki nem veszi fel keresztjét, hogy kövessen engem, nem méltó hozzám.” (Mt 10,38)

Jézus nyomában tehát az elénkbe tett örömért, a kilátásba helyezett dicsőségért kell az Üdvözítő példájára hordoznunk az élet szenvedéseinek keresztjét, hogy a szenvedések malomkövei össze ne törjék, meg ne öröljék lelkünket.

Valamikor, Krisztus előtti időkben nem így gondolkoztak a keresztthordozásról az emberek s manapság is nem így gondolkoznak róla a hitetlenek és istentelenek. Valamikor csak nyögni tudtak keservesen a kereszt súlya alatt görnyedő emberek, még a jámborok is. Még a különben türelmes Jób pátriárka is megátkozta szenvedései miatt azt a napot, amelyen ő a világra jött. A Bölcsesség könyvének ószövetségi szerzője is a világon látható titkok közül azt érti a legkevésbé: miért is van annyi baj és szenvedés a világon.

Nos, a keresztthordozó Úr Jézus megmagyarázza ezt a titkot és pedig megmagyarázza saját példájával. Az ő magyarázatát bátran elfogadhatjuk hitelesnek, mert ezt a magyarázatot a dicsőség halhatatlan királya adja, akinek dicsőret és dicsőség jár ki mindörökkön örökké.

Én, mondja a keresztet hordozó Jézus a hívő léleknek, leszálltam a fényes mennyországból erre a hideg-rideg, szeretetlen földre és leültem pár hitvány szalmaszálra hidegtől didergő tagokkal, éhségtől megkínzott ábrázattal, holott ti futtok a szenvedéstől. Önként szenvedem a szegénységet és nyomort, éhséget és szomjúságot, mert értésetekre

akarom adni, hogy gazdagság s jólét a lelkeket könnyen eltávoztatja Istentől, az elnyomás és üldözés ellenben Istenhez közelíti. Hiszen ha nektek jól megyen dolgotok, máris azt hiszitek, hogy már megvan a mennyországotok. Ha nektek a hajatok szála sem görbül meg, térdetek sem hajlik meg Isten imáadására. Jó dolgotokban nem a Teremtő a ti Uratok, hanem a test az istenetek. Ha csupán örömben volna részetek, Istenről teljesen megfélelkeznétek. De mikor a szenvedés keresztje nehezedik vállatokra, feleszméltek a földi boldogság okozta mámorotokból, Isten felé fordul szívetek és készséggel elismeritek: Isten a ti végső célotok.

A szenvedés megtisztítja a lelket

S tényleg a legkeményebb nyak is meghajol, ha a betegség ágyba dönti és istenkáromláshoz szokott ajka azt nyögi, azt sóhajtozza: Segíts rajtam, Uram és Istenem. Még a legistentelenebb ember is a halál közeledtére elismeri, hogy mégsem ő a legnagyobb úr a világon, hogy az egész világ por és hamu, az egész élet egy nagy csalódás. Egyedül csak a nagy Istenben van öröm és lelki vigasztalás. Mire való tehát a szenvedés? Arra, hogy a lelkeket Istenhez fordítsa és végcéljukat folyton szemük elé állítsa. A tapasztalás azt mutatja, ha az ember semmit sem szenvedne, Istenre és a mennyországra vajmi keveset gondolna. Ellenben a szenvedés kohójában úgy megtisztul és megnemesedik a lelke, mint az arany a tűzben megtisztul minden salakjától. A szenvedő ember önkéntelenül is az ég felé tekint és Istenre irányozza gondolatait és vágyait.

Loyolai Szent Ignác könnyelmű világfi volt, mielőtt a betegség ágyhoz szegezte. A szenvedés hónapjai pedig szentté és a nagy Isten dicsőségét világszerte terjesztő szerzetesrendnek, a jezsuitáknak alapítójává tette. Sok embernek, aki önhitt göggyében majdnem az eget verdesi fejével és Isten felé tán csak átkokat és káromkodó szokat szór nyelvével, csak egy kis intés, a halálnak egy kis legyintése kell, és máris megjuhászkozik és olyan szelíd lesz Isten kezében, mint a kezes bárány, vagy a minden formába gyúrható viasz. Úgy hat a szenvedés az emberre, mint az araboktól pálmáfaik ágaira aggatott súlyok. Nem azért rakják fel ezeket, hogy az ágak letörjenek alattuk, hanem hogy megizmosodjanak és bővebb termést hozzanak. A pálmafa a súlyok terhe alatt nő és izmosodik. A lélek is a szenvedés terhe alatt erősödik és hozza meg a jócselekedetek bő termését. Isten nem azért rakja az ember vállaira a szenvedés keresztjét, hogy őt agyon nyomorítsa, hanem hogy lelkét megfinomítsa és önmagához közelebb hozza. Jézus vállára nem azért rakta a keresztet a mennyei Atya, mintha Istennek kedve telnék nyögésében és kínlódásában, mintha gyönyörködni akarna vére hullásában és halálos vonaglásában. Óh nem! Isten nem vérszomjas zsarnok, hanem szerető atya, aki gyermekeit, akiket szeret, megfegyelmezi, mint a Bölcsesség könyvében tanítja.

Isten a Róla megfélelkezett gyermekeinek a keresztordozás által azt mondja: Ide nézz, gyermek és ne feledd Atyádat. Az égbe törekedjél és szemedet fölfejé fordítsd.

De hát aki úgyszólván ég felé törekszik, miért kap az keresztet, miért kap az gyötrő szenvedéseket? Azért, hogy aki szent, legyen még szentebb, aki tökéletes, legyen még tökéletesebb és akire égi korona vár, annak koronája legyen még fényesebb. A föld gyomrából kibányászott gyémánt még nem méltó arra, hogy királyok koronáját ékesítse: ki kell azt előbb alaposan köszörölni, hogy megkapja a szépség formáját. Aki csak istenfélő lélek, még nem méltó arra, hogy Isten vele a mennyországot díszítse: nagyon sokat kell még rajta csiszolni a szenvedés köveivel. Annyi még rajta a ferdeség, annyi az ágas-bogas kinövés, hogy ilyen alakban még nem válhatna a mennyország ékességére. Neki megy tehát az Isten a szenvedések tisztítótüzeivel, lefaragja a megpróbáltatások vésőjével, hogy teremtsen belőle új embert, egészen a maga képére és hasonlatosságára.

A szenvedés a mennyország kulcsa

Miért hordozta tehát Jézus a maga keresztjét? Szent Pál szerint: az elébe tett örömért, az emberiségére várakozó mennyei megdicsőülésért. De már Izaiás próféta megjövendölte róla 700 évvel előbb: „Valóban a mi betegségeinket ő hordozza és a mi fájdalmainkat ő viseli, ő a mi gonoszágainkért sebesített meg, a mi bűneinkért töretett meg, a mi békeségünkért van rajta a fenyíték s az ő kéksége által gyógyulunk meg.” (Iz 53,4-5) Ezekben a szavakban a próféta első sorban ugyan Krisztus szenvedésének helyettesítő jellegét hangsúlyozza, hogy miérettünk, a mi bűneinkért szenvedett Jézus, azonban arra is rámutat, hogy az Üdvözítő szenvedése által, az ő kék foltjai által kell nekünk is meggyógyulnunk, amennyiben mi is magunkra vesszük Jézusunk példájára a szenvedés keresztjét, mi is azon gondolattal hordozzuk azt, amely gondolattal Jézus hordozta a magáét, hogy ti. az élénkbe tett örömért, a kilátásba helyezett mennyei dicsőségért viseljük, hogy benne eszközt lássunk, mely minket megtisztít az önzés és gyönyörhajsza szenvedélyétől és gondolatunkat, vágyunkat az Isten és az örökkévalóság felé fordítsuk. Szüneteseink arra való, hogy szemügyre vegyük az értük járó és reánk váró jövendő dicsőséget. Tehát feszítsük ki hitünknek szárnyait, hogy a mennyországban majd meglesz a jutalom, meglesz a visszafizetés szenvedéseinkért. Mert nem kap koronát, hanem csak az, aki törvényszerűen küzdött. „Meg nem szenvedtetek a véretek ontásáig.” (Zsid 12,4) Szent Pálnak ez a figyelmeztetése nekünk is szól. Csak az kapja meg a dicsőség koronáját a mennyben, aki Jézussal együtt keresztet hordozott a földön. Midőn a feltámadt Üdvözítő Emmauszba tartott két tanítványával és elsorolta nekik a szerintük végleg meghalt Mesternek szenvedéseit, a végén ezt a kérdést intézte hozzájuk: „Hát nem ezeket kellett szenvednie a Krisztusnak és úgy mennie be az ő dicsőségébe?” (Lk 24,26) E kérdésben benne van már a felelet is és pedig magának az Istenember Krisztusnak szájából. Íme ez a felelet a kulcsa nemcsak az Istenember keresztbordozásának, hanem ez a kulcsa a mi sok jajunk-bajunk rejtélyének is. Vegyük szívesen, vagy legalább is megnyugvással kezünkbe ezt a kulcsot, mert ez nyitja meg nekünk a mennyországot, amint megnyitotta mindazoknak, akik a keresztbordozó Jézust nemcsak lélekben kísérték golgothás útján, mint mi, mikor a Rózsafüzérnek ezt a szent titkát elmélkedve imádkozzuk, hanem a valóságban is. Ezek között volt Mária Magdolna, aki saját magán tapasztalta, hogy a keresztet hordozó, bűmtől megváltó Istenember „a megtört nádszálat össze nem zúzza s a füstölő mécsbelet nem oltja ki.” (Iz 42,3) Vagyis a szenvedő, bűnös léleknek nem eltirója, hanem felemelője, támogatója, a gyöngék és erőtlének támasza. Még most is fülében csengenek a megbocsátás igéi: „Megbocsátatnak a te bűneid, menj el békével.” (Lk 7,48) Most együtt szenved Üdvözítőjével, hogy eleget tegyen megtévedt múltjáért. Nem törődve a katonák szidalmaival, a kereszt tövéig kíséri a szenvedő Mesterét, hogy vele egyesítse szenvedéseit és így érdemlje ki az elébe tett dicsőséget. A keresztbordozó Jézusnak másik kísérője az ő Anyja, Mária. A Fájdalmas Anya bizonyára úgy kesergett fia felett, mint Jákob pátriárka a halottnak hitt József fia felett: „Elöntötte szemeit a könny, mert eltávozik tőlem, aki engem vigasztalt.” – Bizonyára így siránkozott Jeremiással: „Óh ti mindnyájan, akik általmentek az úton, figyeljete fel és lássátok, ha van-e fájdalom, mint az én fájdalom?” (Sir 1,12) De azért merem állítani, hogy a Fájdalmas Szűz nem énekelt circumdederunt-ot. Vagy ha ennek melódiája zsongott volna is szívében, rögtön ezt is hozzátette: Jöjjetek, örvendezzünk és vigadozzunk a mi üdvözítő Istenünkben. Venite, exultemus Domino, jubilemus Deo salutari nostro. Mert a Fájdalmas Anya hitte, sőt tudta, hogy nem hal meg örökre Szent Fia, hanem csak három napos pihenőre tér, mely után következik a győzedelmes feltámadás, elhangzik az örvendező alleluja.

A Szent Szűz mellett haladó galileai szentasszonyok egyre csak azt hajtogatják: „Körüljárt jót tévén.” A szeretet és jótékonyág virágait hintette minden ember életének útjába. Senkinek egy göröngyöt, sőt szalmaszálat sem tett a lába elébe, hogy abban

megbotolják. S talán fájdalmas kiábrándulással tetemre hívták mindazokat, akikkel jót tett a megkínzott Istenember. Hol vagytok ti vakok, akiknek visszaadta a látást, ti siketek, akiknek visszaadta a hallást, ti sánták, akiknek visszaadta a járást, némák, kiknek a szólást, bűnösök, akiknek visszaállította a lelkük nyugalmát? Hol vagy, te naimi özvegy, akinek a fiát, te kafarnaumi zsinagóga-főnök, akinek a lányát támasztotta fel? Miért nem véditek meg a csodatevő Mestert a csúfos keresztthaláltól, melynek útját most járja? Hol vannak mindazok, akiknek nemcsak hirdette, de rajtuk be is teljesítette azon biztató ígérését: „Jöjjetek hozzám, mindnyájan, akik fáradotok és terhelve vagytok és én megnyihílek titeket?!”

Legyen lelkünk Veronika kendője

A kísérők közül csak egy hallgat. De az ő hallgatása nagyon beszédes. Fájdalmas boldogságról beszél. Ez Veronika, aki drága ereklyét kapott a keresztthordozó Istenembertől: Szent arcának képmását.

Hát mi mit mondjunk, mit érezzünk, mikor elmélkedve imádkozzuk a fájdalmas Rózsafüzérnek azt a titkát: Ki érettünk a nehéz keresztet hordozta? Sok mindent gondolhatunk és érezhetünk. De mondani csak egyet mondjunk: Veronika példájára kendő gyanánt nyújtsuk oda az Üdvözítőnek lelkünk vásznát, hogy nyomja bele szent arcának vonásait, nyomja bele kitörölhetetlenül szent sebeit, a megváltásnak drága pecsétjeit, hogy soha el ne feledjük, mit tett értünk a mi Urunk Jézus Krisztus, hogy bennünket Isten gyermekei közé emeljen. Szent vérenek piros rózsái és elkékült arcának nefelejcsje legyen a mi elmélkedő lelkünknek is legfőbb dísze. Mi pedig szeretetünk és imádásunk, hála virágaival díszítsük fel ezt az istenemberi szentséges ábrázatot. Szent Pál mondja: Azt éreztétek magatokban, amit a Jézus Krisztus érzett. (Fil 2,5) Szent Péter, a könnyes arcú ember legalább messziről követte szenvedő Mesterét. A szájalom szent jegyesei Boldog Camilla Varnóval legalább egy könnyet sírtak naponkint az Úrért. Szent Ferenc kérdezte, az Úrtól, mit tiszteljen és szeressen mindenekelőtt. És háromszor hallotta: Passio Domini nostri Jesu Christi: A mi Urunk Jézus Krisztus kínszenvedése felett való elmélkedés.

A fájdalmas szentolvasó imádkozása közben gondoljunk arra gyakorta, hogy amint a kereszt terhe alatt görnyedező Jézus minden lépéssel közelebb jutott a halál helyéhez, mi az élet terhe alatt nyögő emberek is minden egyes nappal, minden egyes órával, sőt minden egyes pillanattal közelebb jutunk ahhoz a perchez, amikor isteni Bíránkkal találkozni fogunk. Gyakorta szánakozzuk a keresztthordozó Jézuson, hogy akkor majd ő is szánakozzék mirajtunk. Minél mélységesebb a mi gyászunk a szenvedő Jézus felett, annál bizodalmasabban imádkozhatjuk azt a búcsúval ellátott röpimát: „Midőn eljössz ítélni, ne akarj engem elkárhozatni.”

14. Ki érettünk a keresztre feszítettett

Az 1854-9 között lezajlott Észak-Dél háborújában, mely a négerrek felszabadításáért folyt az Egyesült Államok északi-négerpárti és déli rabszolgatartó államai között, egy Brown nevű északi államból való ezredest a déli fehérek elfogtak és mivel a fehér fajon elkövetett áruhátról vádolták a feketék felszabadításáért vívott harcai miatt, halálra ítélték és Charleston nevű városban kivégezték. Mikor a kivégzés helyére vitték, útközben felkapott egy kis néger gyereket, megcsókolta és azt mondotta: Értetek halok meg, ti néger rabszolgák. A néger szülők ezért a gesztusért még a lába nyomát is csókolták a nagylelkű ezredesnek. A kivégzés helyén állított emlékműnél azóta sem maradnak el a friss virágok és soha nem alszik el az örökmécs, melyet a felszabadított hálás négerrek helyeznek el ott és gondoznak.

Van olyan örökmécs is ezen a földgömbön, melyet nemcsak egy helyen, hanem sok millió oltáron gyűjtanak ki az ördög vésses rabszolgaságából kiszabadult emberek hálájuk jeléül azon Jézus iránt, aki saját vére és keserves halála árán vitte végbe ezt a felszabadítást. Minden szentségi oltáron, mely a Jézus halála helyéül szereplő Golgotának utánezata és emléke, ott díszlenek a hálás kegyelet virágai és ott virraszt a szeretetnek örökmécsese. Jézus a maga keresztútján nemcsak egy gyermeket ragadott fel karjai közé, hanem Ádám minden gyermekének homlokára csókolta reá az istenfiúság pecsétjét.

Nemcsak egy embercsoportnak mondotta: Ti értetek halok meg, hanem az egész emberiségért, annak megváltásáért ontotta véréát és adta oda drága életét faji, nyelvi, vallási, nemzetiségi, társadalmi különbség nélkül.

Ezért a Krisztusban hívő emberiség nem szűnt meg meghatódott lélekkel hangoztatni Krisztus halálának emlékműve, a szent kereszt előtt: Imádunk téged Krisztus és áldunk Téged, mert szent kereszted által megváltottad a világot.

Manapság sok mindenféle formájú kereszt tolakszik Jézus keresztje elé, mint annak a világ megváltására kitalált pótléka. Mert mindezek a torzkeresztek a világnézeti, nemzeti, politikai és társadalmi megváltás és felszabadítás jelképei gyanánt mutatkoznak be. Ezen cifra formájú álkeresztek láttára eszembe jut Jézus keresztje megtalálásának története Jeruzsálemben. Szent Ilona császárné kiásatta azt a gödröt, melybe Jézus keresztjével együtt a latrokét is eltemették Krisztus keresztjének gyűlölködő ellenségei. Mivel felirat híján nem tudta megállapítani, melyik a három közül Krisztus üdvözítő keresztje, mindegyiket hozzáérintette egy haldokló beteg testéhez. Kettőtől, a latrok keresztjeitől semmi üdvös eredmény be nem köszöntött. Ellenben a harmadiktól, a Jézus keresztjétől átjárta az élet meleg árama a beteg tagjait és pillanat alatt meggyógyította a haldoklót. Csak benne, Jézus keresztjében mutatkozott be az emberiség meggyógyítását eszközölő isteni erő. Távolról sem akarjuk állítani, hogy a furcsa formájú modern keresztpótlékok csupa latrok keresztjei és éppen azért teljesen hatástalan eszközök az emberiség testi-lelki meggyógyítására. De annyit biztosan és bátran megállapíthatunk, hogy amazokon még egyetlen ember sem adta életét az emberiség boldogítását hangoztató nagyhangú programokért. A szent keresztben ellenben Isten Fia vérével pecsételte meg emberszerető tanainak valódiságát. „Szeretett engem Jézus, suttogja az egész emberiség képviselőjében a kereszt alatt Szent Pál és életét adta érettem.” A Krisztus keresztjének pótlására világboldogító igényekkel fellépő keresztetek minden mértani figurájából a nemzetiségi, vallási, politikai és társadalmi gyűlölet égető villanyszikrái pattannak ki, míg Jézus keresztjéről az egyetemes emberszeretet boldogító fénye sugárzik és jóleső melege árad szét széles e világon.

Szálljanak fel a modern keresztetek gyorslábú kínálói is a saját keresztjeikre és haljanak meg ott eszméikért és világboldogító elveikért, mint ezt az általuk annyira lesajnált názáreti Jézus cselekedte – és akkor majd hiszünk nekik. Ámde míg ezt nem cselekszik – és meggyőződésünk szerint sohasem is fogják megcselekedni, – addig – tehát az egész világ végéig – ne vegyék tőlünk rossz néven, hogy mi csak a Krisztus keresztje előtt fogunk leborulni és áhítatos lélekkel suttogni: Imádunk téged, Krisztus és áldunk Téged, mert szent kereszted által megváltottad a világot.

A modern krisztusgyűlöelő világboldogítóknak sokszor lehetnek olyan perceik, mint Leninnek, akiről írják, hogy dolgozóasztala mellett ülve néha munka közben kezdett fuldokolni, mert arról vizionált, hogy 2 millió általa meggyilkoltatott ember vére ajkáig ér.

A kereszt igéje Istennek üdvözítő ereje

A kereszt igéje azoknak, akik elvesznek, oktalanság, (1Kor 23,34), de azoknak, akik üdvözülnek, vagyis nekünk, Istennek ereje.

Tormay Cecil írja Az ősi küldött című regényében, mely a tatárjárás korában játszódik, hogy midőn a regény főhőse, a fehér barát (Ung vitéz) az éjszaka homályában imádkozott a tatároktól sanyargatott magyar népért az iregi pálosok templomában, a templomi gyertya fényénél a feszületen függő Krisztus előre vetett fejének töviskoszorús árnyéka megnövekedve ott lebegett a mezítelen falon. Úgy rémlett neki, hogy ez a töviskoszorú elborítja már nemcsak az egész templomot, hanem szinte az egész országot. S szerencse, hogy éppen a szenvedő Krisztus töviskoszorújának tuskéi árnyékolódtak rá a szenvedő országra és fájdalmas népére. Mert ahogy ugyancsak Tormay Cecil nagy bölcsességgel állapítja meg: „Krisztus eljövetele előtt a szenvedés csak pusztaszenvedés volt. De mióta ő kinszenvedésébe belefoglalta a megváltást, azóta benne foglaltatik a megváltás minden földi szenvedésben.” Az egyéneket is, a nemzeteket is Krisztus megváltói halála szabadítja fel szenvedéseiktől és segíti új, boldogabb élet feltámadására. Mert Krisztus a keresztfája által szerezte meg számunkra a valóságban azt, amit az ösgörög mithológia Prometheusnak tulajdonít, hogy ti. egy fa belsejébe rejtve lehozta az égből a tüzet, amiért az irigy istenek őt egy sziklához kötözték. Jézus tényleg egy fába, a keresztfába rejtve hozta el a hit tüzeit az égből. S ez az égi szent tűz minden fogadott istengyermeket a szenvedésben hősiességre lelkesít, a harcban küzdelemre erősít, a fájdalomban kitartásra bátorít az Isten egyszülött Fiának példájára, aki vállalta másokért, értünk a szenvedést „a halálig és pedig a halálig a keresztfán.” (Fil 2,8) Ha manapság hívő lélekkel térdelünk Jézus keresztfáján, a mi hitünk mécsesétől is megnövekedik a fájdalmas Krisztus-fej s töviskoszorújának tuskéi most is beárnyékolják nemcsak az ellenségeitől körös-körül szorongatott szenvedő Magyarországot, hanem az egész szenvedő világot s minden szenvedőt a megváltással, szabadulással, feltámadással biztat. Töviskoszorújának tuskéiból a vigasz és erő olajcseppjei hullanak a szenvedő lelkekre. E vigasz és erő olajcseppjeivel kelti bizakodó új életre a fájdalmas emberiséget, melynek élete fölött a Krisztus tanításának világító csillagai nélkül a vigasztalanság sötét éjszakájának kupolája domborulna ijesztő tragikus kietlenséggel. A keresztre feszített Krisztusnak kezeit-lábait béklyóba verték ellenségei, szent fejét is a fájdalom töviskoszorújával látszólag tehetetlenségre kárhoztatták irigyei. De az a nagy szív, melyet mégis épségben meghagytak hóhérai, mert nem voltak képesek minden erőlködésük dacára agyonütni, tovább is lüktet, tovább is fáradhatatlanul bocsátja ki magából az újjá teremtő, restauráló, újránövesztő erőt, az életet adó szent vért a megcsonkított tagokba. Ettől a szüntelen kiáradó istenemeri vértől a megcsonkított tagok újra megnőnek, mint némely organizmusokkal történik a természet háztartásában. Vagy legalább tehetetlenségükből, dermedt ájultságukból elszabadulnak, hogy szent kezei újra áldást oszthassanak egyéneknek és nemzeteknek, nagy társadalmi közületeknek és szent lábai újból körüljárhassanak jót tévén a megpróbáltatások ostorától sújtott világban.

Pogány rágalmak a szentkereszt ellen

A szentkereszt titkát megértő emberiség ajkáról megszakítás nélkül ég felé árad a hálás viszonzó szeretet tömjénillata abban az imádságban: imádunk téged Krisztus és áldunk téged, mert szent kereszted által megváltottad a világot. De, sajnos, szüntelen hangzik a szentkereszt felé annak az éktelen káromkodásnak macskazenéje is, melynek fő karmestere a vérbajos próféta, az örültek házában meghalt Nietzsche, aki őrvölgő dühkitörésében így adott kifejezést krisztusgyűlöletének: „A kereszténység az emberiség leggyalázatosabb szégyenfoltja.” A kereszténységet az életben kifáradottak, gyöngék, dekadensek vallásának tartja, amely csak hátráltatja az emberiség erőteljes kifejlődését. A ker. erkölcsstan szerinte rabszolgamorál, a gyávák, gyámoltalanok, csordaemberek számára való. Ostorozza és káromolja benne mindazt, ami a gyengék védelmét szolgálja. S káromkodásai közben elfelejti, hogy élete nagy részében, midőn súlyos idegbajban szenvedett, maga is az általa

káromolt emberi irgalmasságra és keresztényi könyörületre szorult és csak ettől a keresztényi könyörületről támogatva volt képes az irgalmas krisztusi szeretet ellen intézett otromba dühkitöréseit is megírni. Boldogok volnánk, ha azt mondhatnák róla: Egy fecske nem csinál tavaszt. Azonban sajnos, ez az idegbeteg lángész egész iskolát csinált a krisztusgyűlöletnek egy keresztet tördelő és keresztet égető pokoli csöcselékéből. Valósággal sátáni gyűlölettel támadnak világszerte egyesek is, az Üdvözítőnek megváltó szentkeresztje ellen, azon szentkereszt ellen, mely az üdvösség aranyáramait teremtette meg minden ember számára. És ha kérdezzük és kutatjuk, mi az az ok, mely ez ördögi hadjáratnak kiinduló pontja, azt találjuk, hogy a sátán földi cimboráit a szentkereszt ellen ugyanazon ürügyekkel viszik harcba, amelyekkel Krisztus Egyháza elleni harcukat megindokolni szokták. A modern, megkeresztelt pogányoknak egyik élharcosa, Anatole France pl. írói sikereinek egyik zajos bankettje után illuminált állapotban élvezetektől gúnymosolyra torzult arccal ezeket vágta a megváltó Krisztus Egyházának s ezzel együtt magának a szenvedő Krisztusnak is arcába: „Mit keresel te még a huszadik században is közöttünk? Az önmegtartóztatás, a lemondás, a szüzesség, a fegyelmezett nemi élet, a böjt, az önsanyargatás csupa badarságok s csak fölösleges különként nehezedenek az emberi élet szabad kiélhetésének lehetőségére. A kereszténység, melyet te hirdetsz az erényről szóló tantételeivel száműzött a földről minden örömet és szépséget, zord siralomvölgygé avatta a világot, megkötötte a művészetek fejlődését és megállította az emberi haladást, mert hiszen a szerelem és az éhség áll minden mozgalom bölcsőjénél. A te életideálad hazug, a szépség és a gondolat első rebbenésére a semmibe foszlik szét. Óh! miért is üztétek el a földről a dionisiusi örömeket? Vonulj csak vissza sötét barlangodba. Az stílszerű hajlék hozzád, elveidhez. Ha megszabadul a világ a te sötét tanaidtól, ismét visszatér a földre a görög szépségek harmonikus örömvilága. (Kath. Szemle 1919. 248. old. Anatole France a Keresztények ellen.).

S mit felel vajon a keresztrefeszített Krisztus Egyháza ezekre a napjainkban is folyton felmelegített pogány rágalmakra, melyek minden áron az örömtelenség és élettelenység vádjában akarják elmarasztalni a Krisztus szenvedését és a szenvedés szeretetét tisztelő Egyházat?

Mint hideg északi szél csap le a Szenvedés üdvözítő értékét valló Egyháznak szava az író mámoros szellemére és káprázatára, mint földrengés vág bele pogány gondolatainak spanyolfalai, Potemkin-házai és kártyavárai közé, amidőn megállapítja: „Tévedsz, midőn visszasírod a görög római világ szépségkultuszát. Ez a szép örömvilág puha, lenge fátyolként sok szennyet, elszomorító embertelenséget takar el szemed elől. A maroknyi vezetőosztályok választékos kultúrélete és szépségkultusza mögött nyüzsgő nyomorúságot, a helóták, rabszolgák, páriák s a kitagadott jogtalan milliók reménytelen vergődését nem veszed észre sajnálatos elfogultságod miatt. Pedig csak úgy teljes és csak úgy igaz az életnek a képe, ha a fény és árnyoldalait egyaránt figyelemre méltatjuk. Mit ér a heterák bűvös szépsége, a Phidiasok művészete, a filozófusok elegáns elmélkedése, mit a pazar fényű lakomák, ha a háttérben szeges korbács suhogása hallatszik és az utca sarában, szennyében fetreng az örömeiből kizártak sokasága? (Katholikus Szemle uo.).

Szörcsuhám, kemény fekvőhelyem, böjttől kiaszott arcom ellen van az érzéki örömek trubadúrjának kifogása? Hát nem veszi észre, hogy az ön etikájában a vénség lelkülete lappang, az akaratnak gyáva meghunyászkodása az ösztönök és szenvedélyek hatalmával szemben?! (Forster: Nemi élet 199.). Nem látja, hogy az ön morálja az igazi rabszolgamorál, a gyáva megadás, a meghunyászkodás morálja a testi ösztönök terpeszkedő, követelőző parancsa előtt. Nem hallotta-e egy modern prófétának kijelentését a modern, művelt világról: „Tenyészlovak módjára táplálkozunk.” (Tolsztoj.) A sok étel-ital annyi idegerőt fogyaszt, hogy a legtöbb modern ember az egészségtanból a kórtanba lovagol. Az önhöz hasonló világmegváltók helyett én, mondja Krisztus Egyháza a hedonista örömlovagoknak, én inkább hallgatok a trappistákra, akik teljes életükön át böjtölnek s ritkán halnak el 80 éves koruk

előtt. Én inkább Remete Szent Antalt tartom követendő példának, aki 105 esztendeig elédegtelt böjtös koszt mellett, vagy Remete Szent Pált, aki 113 esztendeig örvendett az életnek. Örvendezett, ezt hangsúlyoznom kell. Mert ne gondolja ám, hogy a látszólag komor önmegtagadó életkeretben szomorú élet játszódik le. Hiszen a nagy Isten gondolatainak fényessége aranyozza be az önmegtagadásban élő keresztény egyszerű lakának falait.

A keresztény élet az öröm élete

Hallgassa csak meg velem Assisi Szent Ferenc alvernahegyi boldogságkitöréseit: Én Istenem és mindenem! Pedig ennek a barátnak semmije sem volt a csuháján és kordáján kívül. Mégis mindene volt. Mert övé volt a nagy Isten. Avagy azt gondolja, hogy a boldogtalanság tanyázik az olyan szívben, melyet betölt a nagy Isten?! A Hold a maga földkörüli útját kényelmesen megtehetné az üresnek képzelt óriási Nap belsejében. De ha akkora földi öröm töltene is be a földimádó világi ember szívét, mint ez a mérhetetlen Nap, akkor is érezni kénytelen Szent Ágoston szavainak igazságát: Nyugtalan a mi szívünk és addig meg nem nyugszik, míg csak benned meg nem pihenhet, Istenem. A világi szív tengersok földi élvezete dacára üres marad, míg csak ki nem tölti az Isten. Hiszen éppen a földimádó és örömök mézét habzsoló ember panaszkodik a legsiralmasabban, hogy az élet olyan rövid s oly keveset élvezhet benne az ember. Ezzel a panaszával elárulja, hogy az ő szíve is a végtelen boldogság adója felé, az Isten felé tör ösztönszerűleg is.

A modern megkeresztelt pogányok egyik díszpéldánya, a 1938. aug. 29-én 77. életévébe lépett Maeterlinck költő a legtipikusabb példája ennek az öntudatlan istenkeresésnek. Legújabbán *Devant Dieu* címmel megírt könyvében mindent elkövet és mindenféle álokoskodásba belebonyolódik, hogy bebizonyítsa a személyes Isten létezésének a lehetetlenségét és magát is, olvasóit is felvértezte ennek következtében a halálfélelem hiábavalóságának elhitetésére. De éppen ez a sok-sok törődése a szerinte nem létező személyes Isten hitének legyőzésével mutatja, hogy betegesen fél az Istentől és a haláltól. *Si vis fugere a Deo, fuge ad Deum*, mondja Szent Ágoston. Ha félsz Istentől és az ő igazságszolgáltatásától, menekülj Istenhez, aki maga a könyörületesség. Mindenkinek szól ez a tanács, szól ennek az öreg poétának is, akinek a hosszú élet és a sok learatott dicsőség sem adhatta meg lelki nyugalmát. Semmi sem mentette ki abból a tragikus labirintusból, amelybe Isten elől futva reménytelenül beleveszett, futva attól az Istentől, akinek mégis – mint ez a legutóbbi könyve mutatja, – ellenállhatatlanul szükségét érzi. (Katholikus Szemle, 1938. okt. sz.) Mert ha nem léteznék a személyes Isten, minek vesződik annyit nem létezésének bizonyításával? Üljön nyugodtan költői babérokkal díszes öregségének trónusán és várja be, míg az a szem só, aminek önmagát tartja, „a halál pillanatában szétolvad a tengerbe”, mint ezt ő maga állítja a halálról.

A Krisztus keresztjének szószéke alatt tanuló és imádkozó Egyház minden gúny és rágalom, félreismertetés és üldözés dacára nem szűnik meg hangoztatni a földimádó kéjenceknek is: hallgassátok meg lelketeknek Istenhez hazavágyó szavát. Távolítsátok el az akadályt, mely Isten és a lélek között áll, törjétek meg az ösztönök és rendetlen szenvedélyek erejét. De ne úgy ám, mint azok a mesebeli mérnökök, akik hatalmas folyamat fuvolaszóval akarnak megrendszabályozni s egy szép napon a mezőkön végig zúg az ár, hanem úgy, mint Goethe mondja: *Stirb und werde* – halj meg ösztöneidnek s úgy támadj fel új életre. Vagy ahogyan a szent keresztől uralkodó Krisztuskirály tanította: A búzaszem nem kel ki, ha előbb meg nem hal. Az önmegtagadást gyakorló keresztény élet olyan, mint a búzaszem fészke a televény földben: Új, szebb, gazdagabb élet bújik, fejlík ki belőle.

Ha a kertész elnyesi a rózsatűnek azon hajtásait, melyek a gyökérből sarjadnak ki, valóban nem azért teszi, hogy megölje a virágját, hanem éppen azért, mert a tőnek erejét úgyszólván összesűríteni akarja, hogy kihajthasson a rózsá. Ugyanezt akarja az aszketikus

kereszténység az embernél elérni: megnyesi az érzéki kitombolást, hogy kivirágozzék a felsőbb személyiség (Foerster i. m. 165.). A jó öreg Sokrates a Nietzsche és Anatole-féle életbölcseket a szakácshoz hasonlítja, ki egy gyerekekből álló törvényszék előtt bevádolja az orvost a következő szembeszökő érvek alapján: Gyerekek, ez az ember sok gonoszságot művel veletek: vág, éget, koplaltat, keserű orvosságokat itat, szomjaztat és eltilt a nyalánkságtól. Az említett életbölcselek is ilyen gyerektörvényszékhez hasonlítanak, midőn cukrászbölcsességük alapján a kereszténységet életteleniségről vádolják. Ellen Key századunkat a gyerekek századának nevezte el: valóban még nem volt század, hol annyi nagy gyerek emelt szót, hogy nagy gyerekségeiket a századok és a keresztény Egyház kipróbált bölcsessége helyébe állítsák. (Foersteri m. 189.) Nietzsche és Anatole France elbolondított serege ezek után is tovább dűlván és fűlván gyűlöli és üldözi vala az anyaszentegyházat. (ApCsel 9) „Mert a test szerint való ember nem fogja föl azt, ami Isten Lelkéé, mert az bolondság előtte és nem értheti, mert azt lélek szerint kell megítélni.” (1Kor 2,14)

A keresztre van szögezve bűneink adósságlevele

Szent Pál megkapóan érdekes hasonlattal szemlélteti a kolosszeiekhez írt levelében Urunk Jézusnak világmegváltó szerepét: „Megbocsátotta minden bűnötöket, írja a kolosszeieknek, mert a rendelkezéseket magában foglaló okmányt, mely ellenünk szólt, megszüntette, eltetette az útból és feltűzte a keresztre.” (Kol 2,14). A rendelkezéseket magában foglaló okmányon Pál az Isten törvényei ellen elkövetett bűnök lajstromát érti, melyet adósságlevél gyanánt fog fel. Mert a bűnökért elégtételi cselekményekkel tartozik az ember Istennek, de tartozását önerejéből megfizetni, vagyis bűneit levezekelni képtelen. Megfizette helyette Jézus a kereszten a maga helyettesítő halálával. Maga a hasonlat szellemes célzást tartalmaz az adósságlevél kezelésmódjára a régi görögöknél. A régi görögöknél ha valaki megfizette a tartozását, visszakövetelte az adósságlevelet vagy nyugtában kifejezetten kikötötte, hogy azt visszakapja törlés és érvénytelenítés céljából. A X jele, mellyel mi egy kifizetett adóslevelet áthúzzunk, hasonlatosságot mutat a kereszttel való már Jézus Krisztus idejében ismeretes volt. E jelnek a kereszttel való hasonlatossága lebeg Pál apostol szeme előtt az idézett híres mondásában. Rendesen a kereszttel írták rá az adóslevélre érvénytelenítő nyugtatványként. Ezúttal azonban a kereszttel nagyobb volt és többet érő, mint maga az adóslevél, mert Istenfiának végtelen értékű teste függött rajta. Az Istenfiának élete és értéke végtelenül felülmúlta a mi bűneinket tartalmazó adóslevél értékét. Ezért az adóslevél került a keresztre, amennyiben Jézus a maga kezeinek és lábainak szegeivel szegezte és üdvözítő vérével ragasztotta rá a keresztre az emberiség bűneinek adósságlevelét s így fizette le helyettünk Istennek a mi elégtételi tartozásunkat.

Hogy miért és mivel tartozott az emberiség a megbántott Istennek? Erre a kérdésre legfrappánsabb választ tudna adni a sátán, aki a paradicsomban megindított egy vérfolyamot, melynek a történelemben hömpölygő hátán úsznak hullák, az első testvérgyilkosság ártatlan áldozataként meggyilkolt Ábel testétől kezdve a kiszámíthatatlan nagymennyiségű háborúk áldozatainak mérhetetlen tömegeivel. Ezen a vérhullámon úsznak lelkek, testek, úsznak vagyionok, művészi és erkölcsi értékek, emberi méltóság, megtiport önérték és sárba taposott ártatlanság, egyéni és családi boldogság, személyes szabadság és nemzeteknek legázolt önértéke, közbiztonság és könnyen zsákmányolt prédák, földi nemes öröme és egy tál lencséért áruba bocsátott örök üdvösség.

E sok testi-lelki és szellemi nyomorúságtól való megváltásunkhoz Isten Bárányára volt szükségünk, aki bármilyen égi is legyen lényének titokzatos mélységeiben, az emberektől nem zárkózik el szégyenkezve akkor sem, ha mocskos gyermekkezek érintik és örült gonoszság tépdési össze ruháját, sőt összemarcangolja testét is. Szegény megváltó kellett

nekünk, mert szegények vagyunk. Szegénysége által lettünk gazdagok alázatban, gazdagok szeretetben és odaadásban. (Karl, Adam)

Az elesett ember önmagában olyan gyámoltalan, mint a hátára esett cserebogár. Ennek, hogy feltápáskodhassék és tovább repülhessen, felülről jövő szélre van szüksége. Az embernek is égből jött kegyelemre. A földbe vetett magnak és csírának is felülről jövő meleg szellő kell, hogy kikeljen, a jég kemény páncéljának, a havas, hideg talajnak is meleg szellőre van szüksége, hogy felengedjen. Annál inkább erre volt és van szüksége az áteredő büntől megrontott, gyámoltalan, mert hideg, rideg környezetben, értelmi sötétségben és akarati tehetetlenségben vergődő szegény emberi léleknek is. Ezt a felülről jövő kegyelmi szellőt hozta a mi Urunk Jézus Krisztus, szent keresztje által.

A 13. században valaki megkérdezte a híres franciaországi hitvitázó Rabbi Jozsifot: Miért jelent meg Mózesnek az Isten csipkebokorban? – „Mert – úgymond a rabbi –, a csipkebokorból nem lehet keresztet ácsolni. Különb a zsidóság már arra is felfeszítette volna Istenét.” Ennyire tudta az Isten-kedvelte zsidó nép gyűlölni és üldözni Istenét. Vak gyűlöletükben végre aztán mégis találtak a zsidók egy fát, a gyalázat fáját, a keresztfát, amelyre felfeszíthették Istenüket, aki körüljárt köztük jóttévén. Felfeszítették azt, aki a vakoknak visszaadta a látást, a sántáknak a járást, a siketeknek a hallást, a halottaknak az életet. Keresztrefeszítése előtt joggal kérdezte tőlük ez a nagy Isten: A jótettek közül, melyeket veletek műveltem, melyikért akartok engem megölni?

Jogos-e Krisztus keresztjének gyűlölete?

Ugyanezt a kérdést adhatná fel Üdvözítő Jézusunk azoknak a modern pogánykeresztényeknek is, akik a zsidók vad gyűlöletével tekintenek fel Jézusra, akiben az istenkáromló Nietzschevel az emberiség életörömeinek megrontóját látják, keresztjében pedig a gyöngeségnek, a letörtségnek jelképét, holott semmi sem igazságtalanabb ennél a vádnál, mert:

A szentkeresztfa függőleges gerendája, mint Gálos László nagyon szépen fejtegette egy rádióbeszédjében, felkiáltójel az égbe bosszúért a végtelen Isten megbántása miatt; mintegy égből lenyúló bot, mellyel a megbántott Isten verni készül a bűnös emberiséget. De a vízszintes keresztgerenda megtöri e felkiáltójel szigorúságát, kettétöri az Isten bosszúálló botját és nem engedi lesújtani a földre. A keresztben az isteni igazságosság és irgalom csodálatosan összeolvadnak, összebékélnék egymással egyiknek és a másiknak sérelme nélkül: *Justitia et pax osculatae sunt...* Összeillesztette ezt a két gerendát a názareti ács, de nem szegekkel és kapcsokkal, hanem tulajdon szent testével, amikor úgy feküdt reá, hogy szent feje és lábai a függőleges gerendán pihennek, kezeit pedig a vízszintes gerendára illesztette annak jeléül, hogy agyával az isteni igazságosság jóvátételéről akart gondolkozni és a jóvátétel után járni, de kezeivel annak büntető, bosszúálló kitörése ellen akarta védeni a bűnös emberiséget. Az igazságosság az Istent nézi, az irgalom az embert; az igazságosság a bűnt, az irgalom a bűnöst; az igazságosság a bosszút, az irgalom az orvosságot. A keresztet tartó kőszikla az az archimedesi sarkpont, amelyen a kereszt gépezete a szeretet és irgalom kötelékei segítségével sarkaiból emelte ki a régi bűnös világot.

Az egyszerű kereszt a Krisztus keresztje a maga messzire széttárt karjaival Krisztusnak áldást osztó kezeivel annak az érzületnek jelképe, amelyet Szent Pál a korintusi első levelében így fejteget: „A szeretet türelmes, nyájas, a szeretet nem féltékeny, nem cselekszik rosszat, nem fuvalkodik fel, nem nagyravágyó, nem gondol rosszat, nem örvend a gonoszságnak, de együtt örvend az igazsággal, mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel.” (1Kor 13) Ilyen keresztre szegezte Jézus a mi adóslevelünket. Ilyenre kellene rászegezni az ellenséges népek adósságlevelét is: akkor a népek megértenék egymást és lehetséges lenne a tartós világbéke.

A keresztény lélek elérzékenyül Krisztus keresztje alatt

A Krisztus keresztjének szeretetet és megbocsátást zengő szava az oka, hogy alatta, de csakis Krisztus keresztje alatt egészen elérzékenyül minden finom lélek, ahogy már Zakariás próféta megjövendölte: „Kiöntöm Dávid házára és Jeruzsálem lakóira az irgalom és az imádság lelkét; és ők majd reám tekintenek, akit átdöftek, és siratják majd őt, olyan sirással, mint az egyszülöttet, és keseregnek felette, mint ahogy keseregni szoktak az elsőszülött halálakor.” (Zak 12,10) A nemes keresztény lélek elérzékenyedve mondja Jézus keresztje alatt: Ki adná nekem Jézus keresztjének legalább egy szögét? Királyi koronát csináltatnék belőle és ezt hordanám az egész örökkévalóságon át. Ki adná nekem Jézus töviskoszorújának egyetlen egy tövisét? Író tollat készíttetnék belőle és ezzel a stílussal írnám bele életem könyvébe, mennyire szeret engem a nagy Isten. De mivel ezen kívánságom nem teljesülhet, felajánlom legalább lelkemet Veronika kendője gyanánt és kérem a fájdalmak férfiát, törölje bele, nyomja bele eltorzult szent arcát, égesse bele arcvonásait. Ez az újfajta Veronika-kendő tükör lesz számomra, amelyből leolvashatom az egész életem át, mivé torzítja a bűn a lelket. Védőpajzs lesz számomra ez a fájdalmas szent arc a kísértések hevessége idején. Diadalmi zászló lesz belőle, amellyel megharcolom a lélek harcait. Ez lesz az én belépőjegyem is a mennyországba, amelyre Isten reátekintvén ráismer Szent Fia ábrázatjára s kedvéért beenged engem az ég örömeibe.

Ezt a fájdalmas arcot így festi le Izaiás próféta: „Dicstelen lesz a férfiak között az ő tekintete és ábrázata az emberek fiai között” (52,19), „nincs neki sem színe, sem ékessége” (53,2), és mi őt mintegy poklosnak tartottuk és az Istentől megvertnek, és megalázottnak” (53,4). A Szentírásban sokszor említett poklosság daganatokat, kiütéses sebeket jelentett, amelyekből folydogált a gennyes vér, s ha az arcon jelentkezett, eltorzította azt és olyan utálatossá tette, hogy ugyancsak Izaiás szerint: „néztük őt és nem volt tekintete, hogy kívántuk volna őt.” (53,2)

A poklos Jób pátriárkát meglátogatta három messziről érkezett barátja. S midőn távolról felemelték szemüket, mondja az írás, nem ismerék meg őt; és felkiáltván, sírának és megszagatván ruháikat (a gyász jeléül), port hintenek fejükre az ég felé (részvétük jeléül). És a földön ülének vele hét nap és hét éjjel és senki egy szót sem szóla neki; mert látták, hogy az ő fájdalma felette nagy.” (Jób 2,12-13)

Mi nem ülhetünk szótlanul hét nap és hét éjjelen át a mi szentséges megkínzott királyunk előtt. De amidőn az Egyház leleplezi előttünk ezt a szenvedő ábrázatot, illő, hogy legalább pár percig mi is szemügyre vegyük s legalább pár percig annyi részvétre gyulladjunk iránta, mint a pogány Pilátus, aki a rettenetesen összetépett, marcangolt Krisztus-arc láttára részvétellel mondotta: Ecce homo, íme az ember.

De mi azt is kérdezzük meg álarcos királyunktól: Uram, királyom, miért öltötted magadra ezt az álarcot? S a fájdalmas Krisztus-arc megszólal és azt a választ adja nekünk, amelyet Dante olvasott a pokol kapuján felírva, illetve danteiesebben: a pokol kapuja kiáltotta a közeledők felé: az isteni hatalom, a legfőbb bölcsesség és az ő szeretete tette ezt velem.

Krisztus szenvedő arca Isten hatalmát hirdeti

Ha csak az Isten hatalmát, mint a megsértett szentségnek bosszúját olvasnók róla, úgy járhatnánk vele, mint ahogy a mítosz szerint a Meduzafőtől kővé meredt, aki meglátta. „A Golgotha keresztjéről is egy kínban vonagló arc néz le az emberiségre s néz bele a történelembe és a lelkekbe. Ezek a vonások beleégnek abba, aki egyszer meglátta. De nem mered kővé, aki meglátja, jóllehet irtózatosságon keresztül belevérzik a lélekbe Isten kérlelhetetlen fölségét és szentségét mindazzal szemben, ami bűn és lázadás; hanem

meglágyul, megilletődés, bánat és hűség könnyforrásává lesz, és ebben egyszer s mindenkorra kioltódnak a vétkezni akarás és lázadás lángjai” (Schütz A. Krisztus 261-2.).

A fájdalmas Krisztus-arcától csak a megrögzött bűnösök merednek meg és merednek kővé, ha majd az ítéletkor szemtől-szemben állanak azzal a Krisztussal, akiből bűneikkel ilyen fájdalmas Ecce homo-t csináltak. Hiszen még az ég is elsötétedett, a föld is megremegett, a templom kárpitja is kettéhasadt, a halottak sírjai is megnyíltak, midőn ez a szentséges fő lehanyatlott és a fájdalmas arc a halálba merevedett.

Meza moabita király gyermekáldozatának látása, mint a Biblia elbeszéli Kir-Moab város ostrománál annyira ráment az ostromló királyok (Jozafát jeruzsálemi és Ioram izraelita királyoknak) idegeire, hogy nem bírták elviselni ezt a szörnyű látványt és hanyatt-homlok menekültek a véres látvány színteréről. S mi nem félnénk tovább ostromolni bűnös szokásainkkal Isten városát, a lelket, bár szemünk előtt áldozza fel szeretetből Szent Fiát lelkünk üdvösségéért a keserves kínhalálban?

Az Ecce homo kép

Már a betlehemi gyermek Jézus arca is Ecce homo kép. Mutatja milyen az Isten által óhajtott igazi ártatlan, ideális ember arca, akinek szemében az ég kéksége tükröződik. A fájdalmas Jézus-arc azonban még inkább Ecce homo kép: mutatja, mivé lesz az Isten képmása az emberi lelken a bűn által.

Fájdalmas arca dacára Krisztus még király, a lelkek királya marad mindörökké. Mert a fájdalmas arc csak álarca. Mint királynak van trónja is, bár csak két otromba gerendából van összetákolva. Van koronája is, igaz, hogy csontig-velőig ható töviséből van összerögzítve rajta ékkövek gyanánt tulajdon szent verítékének rubint-cseppjei csillognak. Van királyi palotája is. Igaz, hogy szent vérének lefolyó fonalaiból van összeszőve. Van jogara is. Bár ez csak törékeny nádveszéből áll, melyet lázadó alattvalói gúnyból adtak áldást osztó áldott szent kezébe. Királynak kijáró éljenzéseket, hozsannakiáltásokat is kapott s azok az üdvkiáltások csak ideiglenesen torzultak át „feszítsd meg” kiáltásokká. Mert most már millió és millió ajakról hangzik a hódolat szava: Imádunk téged Krisztus és áldunk téged, mert szent kereszted által megváltottad a világot.

A szent kereszt a haldoklók és szenvedők reménye

A mélyen vallásos középkorban általánosan szokásban volt, hogy a haldoklók ágya elé felállították a feszületet, hogy a szenvedő Jézus fájdalmas arcába tekintve adhassa vissza lelkét Istennek a beteg. Mikor a halálra ítélt Orleansi Szűz már a máglya előtt állott, keresztet, a keresztény reménység és isteni irgalom jelképét kérte utolsó perceire. Mivel ilyen nem volt kéznél, egy angol katona egy botot kettétört, a két darabból keresztet csinált és azt adta a vértanú Szűz kezébe. Ez csókkal vette át, keblére ölelte az üdvösség vigasztaló jelképét és bátran szállott fel a máglyára.

Mikor Caesar a gyilkosok törétől összeesett, a világtól búcsúzó tekintete Pompejusnak kőbe faragott, félelmet keltő arcába esett utoljára. Mennyivel vigasztalóbb a keresztény halála, akinek utolsó tekintete az isteni irgalom eszközére, a szent keresztben függő Jézus fájdalmas arcára eshetik.

XI. Pius pápa az előtte megjelent trianoni magyaroknak azt mondta egyszer vigasztalásul: A magyar szentkoronán a kereszt csak elhajolt, de le nem törött. Még újból kiegyenesedhetik. A keresztény léleknek is szól ez az intés nemcsak vigasztalásul, hanem tanulságul is. Ha az élet durva támadásaitól el is hajolna netalán ideiglenesen a hitet jelképező és erőt adó szent kereszt tisztelete, vigyáznia kell, hogy egészen le ne törjék, hanem minél előbb kiegyenesedjék.

1281-ben a Südauen melletti csatában elesett Ulrich Baier, a német lovagrendek egyik legjelesebb lovagja a pogány poroszok csapásai alatt. Úgy halt meg, mondja róla a történetírója, amint meghalni óhajtott: valamint az Üdvözítő, ő is négy sebet kapott a kezein és lábain, a halálos dőfést pedig a szívébe kapta. Mert mindig az után vágyakozott, vajha ő is öt sebet kaphatna a pogányoktól Jézusért, amint Jézus is öt sebet kapott őérette. Igazán nemes keresztény ambíció: Úgy szenvedni és meghalni, mint Jézus, hogy vele együtt megdicsőüljön életében és halálában.

Könnyezzük meg a szenvedő Jézust

Faber Alles für Jesus c. könyvében idézi Nagy Szent Albertnak azon szavait, hogy egyetlen egy könnycsepp, melyet urunk szenvedései felett ejtünk, értékesebb, mint egy egész esztendőn át vizen és kenyéren böjtölni. Mit érhet hát, teszi hozzá Faber, ha másokat is rá tudunk venni, hogy gyöngéd áhítatban Jézus szenvedései felett sírjanak velünk együtt?!

Ez a mi célunk is azzal, hogy oly sokat foglalkozunk Jézus szenvedéseivel. Könnyezve akarjuk végig kísérni halálos útján a szenvedő Krisztust.

Az ősi egyiptomi papok azt mondták az Egyiptomot iszapjával megtermékenyítő Nílus folyóról, hogy az Isis istenasszony könnyeiből táplálkozik. Ezen isteni eredettől származik termékenyítő ereje. Mi meg azt tartjuk, hogy a könnynek, ha a földre nincs is, de mindenesetre van a lélekre ilyen megtermékenyítő ereje. De csak akkor, ha isteni erő fakasztja ki a lélek mélységeiből, ha a vérben úszó Üdvözítő szenvedő alakja csalja ki a szemekből.

Ez a Jézus kínszenvedéséről való elmélkedéseknek áldása és kegyelme.

15. Ki halottaiból feltámadott

Sokan az emberek közül elmennek a hegyek lábánál anélkül, hogy a csúcsára felkíváncsoznának. Megelégsznek azzal, hogy egy röpke tekintetet vetnek a hegynek vadregényes szikláira, megdicsérik fáinak szépségét, rövidesen beszívják virágainak balsamos illatát. De arra már édes kevesen gondolnak, minő pompás kilátás nyílik a csúcáról, mily felséges távlatok nyílnak a hegy tetejéről s minő egészséges önérzettől duzzad az ember kebele abban a tudatban, hogy onnan a magasból lenézheti mintegy az egész világot, hogy ott az ég közelségében elfeledheti az életnek ezernyi buját-bajját és átadhatja magát a magas helyek nyújtotta felséges nyugalom fejedelmi élvezetének.

Nemcsak a testi szemünk előtt nyúlnak az ég felé hegyek, a lelkünk előtt is emelkednek felséges magasságok. S ezek a hegyek, ezek a magasságok a szent kereszténységnek magasztos hitigazságai. S különös, de igaz, hogy a szellemi magaslatokkal is éppen úgy van az ember legtöbbje, mint a természet világában emelkedő hegyekkel. Talán egy futó pillantásra méltatják őket az emberek, talán megbámulják furcsa, emberi felfogás szerint fantasztikusan cikk-cakkos formájukat, talán be is szívják egy pillanatra életet adó levegőjüket. De arra, hogy a szellemi magaslatokat megmásszak és azok csúcáról a lelki világ felséges kilátásában gyönyörködjenek, erre bizony kevesen mernek vállalkozni.

Mikor mi a Rózsafüzérnek ezt a titkát imádkozzuk: ki halottaiból feltámadott, szédületesen magas hegy lábához érünk, melynek szépségeit csak akkor fogjuk igazán átérteni, ha az elmélkedés szárnyain felszállunk e fölséges hitigazság magaslataira is. A felszállás ide könnyű lesz, nem olyan izzadságos, mint más hittitkok magaslataira való felszállás. Hiszen énekszó, örömdal hangjai mellett vonulunk, az örvendező alleluja hangjai mellett mehetünk előre, melyet ő maga énekel nekünk, a mi feltámadott dicsőséges Üdvözítőnk.

Krisztus feltámadásának titka lelki hegyorom

Az amerikai indiánusokról mondják, hogy mikor beáll náluk a napfogyatkozás, azaz, mikor a hold a napkorong elé kerül és elfödi azt a föld felől, hajukat tépik, eszeveszetten kezüket tördelik, hegyeket-völgyeket betöltő siránkozásba törnek ki. Mert balgatagon azt hiszik, hogy bekövetkezett a világ vége: meghalt az ő istenük, a nap. Ilyesféle fájdalom fogta el, ilyesféle kétségbeesés töltötte be Jézus tanítványainak s híveinek lelkét is, mikor azt látták, hogy a halál diadalmaskodott rajta a szomorú emlékü nagypénteken. Mikor azt látták, hogy fejét lehajtja és lelkét kiadja a keresztfán, azt hitték, hogy minden elveszett, azt gondolhatták, hogy csalódtak Jézusban, akit ők csodatevő prófétának s mindenben győzedelmeskedő királynak tartottak. S íme: most magán sem tud segíteni, nemhogy másokat tudna megszabadítani.

De amint az elfödött nap újra előbújik az égen s ismét fénnel, melegséggel árasztja el a földet az emberek legnagyobb örömére, épp oly dicsőségesen előtűnt az isteni Mester is a halál kárpitja mögül és az öröm fényét és a szeretet melegét gyullasztotta fel újra hívei arcára. Így kellett ennek történnie. Hiszen a Mester mondta: Rontsátok le e templomot, és én harmadnapra újra felépítem azt... Jézus előre megmondotta: Valamint Jónás három nap és három éjjel volt a hal gyomrában, úgy az Emberfia is három nap és három éjjel lesz a föld gyomrában. A harmadik napnak hajnalán jámbor asszonyok mentek Jézus sírjához, hogy drága illatokkal kenjék meg a szent testet. Már nem őt látták a sírban feküdni, hanem két ifjat láttak ott ülni, hosszú fehér ruhába öltözötten, kik mondák nekik: A megfeszített Jézust keresitek? Nincs itt, feltámadott.

Krisztus feltámadásának magasztos titka nemcsak az apostoloknak és jámbor asszonyoknak jelentett kimondhatatlan örömet, hanem nagy öröm és vigasztalás minékünk is. Mert mindenekelőtt azt az igazságot tünteti elénkbe igazi tavaszi verőfényben, hogy a mi hitünk nem hiábavaló, nem ésszerűtlen fanatizmus, hanem igazi tizenhárompróbás igazság. Az ingadozó hitű apostolok Jézus feltámadásából meggyőződhetnek arról, hogy Jézus nekik igazat beszélt. Most már érezték, hogy feltétlen odaadással ragaszkodhatnak szent tanításaihoz. Mert feltámadásával az élet és halál urának bizonyítá magát s ezzel fölséges életére és isteni tanítására ráütötte a teljes, tökéletes hitelesség pecsétjét. Érezte ezt Szent Pál apostol is és a maga erővel teljes stílusában így fejezte ki meggyőződését: Ha Krisztus fel nem támadott, hiábavaló a mi prédikálásunk és hiábavaló a ti hitetek is. Áll ez fordítva is: ha Krisztus feltámadott, igaz a mi prédikálásunk és igaz a ti hitetek is. Ámde Jézus valóban feltámadott és amit a maga isteni küldetéséről hirdetett, amit saját istenfiúságáról tanított, amely ismereteket ő az Isten országáról a világban szétszórt, ezen tanainak igazságára minden gázlágnál erősebb, minden villanyfénynél tüzesebb reflektor fénycsóváit szórta húsvét napján a feltámadása tényével. Tett ugyan a mi Üdvözítőnk sok ragyogó csodát életében is tanainak igazsága mellett. De ellenük a minden kákán csomót kereső ellenséges kritika talán kifogásokat emelhetne egyik vagy másik szempontból. Meg is teszik ezt a hitetlen tudósok, midőn Jézusnak minden csodáját a kritika boncoló kése alá vetik. De Jézus feltámadása olyan csoda, mely elől minden őszinte szándékú emberi bíráló szégyenkezve kénytelen meghátrálni. Olyan szikla ez, melyen az emberi kritikának borotvaéles bonckés is megcsorbul, sőt ízzé-porrá zúzódik. Mert betegetek gyógyítani emberek is tudnak, ha nem is éppen csodás szóval, hanem csak orvossággal és gyógykezeléssel. Háborgó vizet valamiképpen lecsendesíteni emberek is képesek, nem ugyan parancsoló szóval, de olajjal. Szomorúakat megvigasztalni emberek is tudnak, ha nem is a bűnbocsánat ígéretével, de balzsamosan enyhítő szavakkal. Kenyeret szaporítani emberek is tudnak, ha nem is csodatevő akarattal, de a legkeményebb rögöt is megpuhító és termésre kényszerítő erős emberi igyekezettel. Szóval az Úr Jézus egyéb csodatetteit emberek is tudják nagy messziről utánozni, ha nem is csodásan, de a maguk emberi módja szerint és természetes eszközeikkel.

Ámde a halottat feltámasztani, kivált ha az a halott ő maga, neki az életet újra visszaadni: erre ember a maga erejével sohasem vállalkozott és sohasem is vállalkozhatik. Mert vállalkozása holtbizonyosan csődöt mondana, hacsak nem maga az Isten, Istennek Fia a vállalkozó. Egyedül Jézus Krisztus vállalkozott erre a halál hatalmát megrendítő feladatra. Az egész zsidónép színe-java: az ő tanítványai és a zsidó nép legkiválóbbja: a boldogságos Szűz Mária is szinte sívszorongva, szinte a lélekzetüket visszafojtva várakoztak három napon át, vajon emberfeletti feladatát, melyet életében többször is előre jelzett, megoldja-e ez a látszólag porba tiport király, a keresztfán féregig megalázott hős. Még szerető apostolai is a kétség hullámai közt vergődtek a kereszt tövében: vajon tűzbe tehetik-e tanításának igazságaért kezüket. Egyetlen egy világos lélek, egyetlen egy igazán rendíthetetlenül hívó lélek állott csak Jézus keresztféjében: az ő édesanyja, akinek hite oly rendíthetetlenül erős volt Jézusban, mint a Kálvária sziklája, melyek közé Szent Fiának keresztféjét beékeltek s amelyek közé Fiának testét a kishitűek szerint örök nyugalomra letették. És Jézus nem hazudtolta meg önmagát, feltette csodáira a csodák koronáját: előjött élve sírjából. Reátette megsebesült lábát sírjának sziklájára s mint egykor a háborgó tengeren a bizalmat hangoztatta az ő isteni erejében mondván: „Mit féltetek, ti kicsiny hitűek, mikor én veletek vagyok”, most is isteni öntudattal zúgta remegő, kételkedő tanítványai és a törpehitű világ felé: „Bízzatok bennem, én meggyőztem a világot.” És az elernyedte apostolszívekben újra tavasz fakadt, a hit, a remény és szeretet életének tavasza és ez a tavasz virágokat is hajtott. Ez a tavaszi életenergia kényszerítette őket, hogy kimenjenek a nagyvilágba és hirdessék Jézust és pedig a megfeszítettet, aki él és uralkodik mindörökké. Ettől kezdve diadalmasan harsogták a világ fülébe: a feltámadott Krisztust hirdetjük nektek, akit mi feltámadása után is láttunk, akit mi tulajdon kezünkkel érintettünk és megtapogattunk. És e hitben az apostolok bejárják az egész akkor ismert világot, szembeszállnak császárokkal és helytartókkal, dacolnak ellenséges érzelmű emberekkel és a rájuk uszított vadállatokkal, megküzdnek a tenger veszedelmeivel és az emberek gyilkoló fegyvereivel s bátran szembeszállnak a halállal is Krisztusért, a feltámadottért.

Jézus feltámadásának tényére épült az Egyház

És erre a hitre, a feltámadás hitére, mint megdönthetetlen alapra építette fel a 12 halászsereg az Egyházat, melyet nem tud megdönteni a pokol minden erőszakoskodása sem a világ végezetéig, mert vele van a halálon is győzedelmeskedő Krisztus. Soha ilyen diadal fénye még nem kápráztatta el a világ szemét, mint az apostoloknak ez a páratlan diadala. Mert e diadal fénye nem múló görögtűz, nem bengáli fény volt csupán, hanem a feltámadt Krisztus megdicsőült sebeiből kiáradó isteni fény, mely a hitetlen Tamást is térdre kényszerítette, mely a legkislelkűbb apostolokat is hőökké tette, mely a vértanúk ezreit szinte a vakságig elkápráztatta úgy, hogy nem láttak már maguk mellett sem fenyegető kardot, sem máglyát, sem vadállatokat, sem életet, sem halált, hanem csupán egy isteni megdicsőült hadvezért, aki előttük ment és őket bízta. És ők bíztak és győztek a Krisztus erejében.

Mielőttünk is ott jár ez a diadalmas hadvezér, a mi fülünkbe is azt harsogja ez a babérkoszorús hős: Bízzatok bennem, mert én meggyőztem a világot. Szükségünk is van erre a biztatásra. Hiszen néha mi is úgy el vagyunk szontyolodva, mint az apostolok a nagypéntek komor óráiban, amikor úgy látszott, hogy vezérük letört örökre és vele együtt megbukik az Isten országának ügye is mindenkorra. Nem kislelkűsködünk-e mi is a jónak látszólagos bukása és a gonoszság végleges győzelme miatt, mikor látjuk a gonoszságnak hatalmas térfoglalását világszerte? Tagadhatatlan, hogy az Istent szerető jó lelkeken is erőt vesz néha bizonyos levertség és melankólia. Tagadhatatlan, hogy a jó lelkeknek sok-sok nehézséget okoz a bűnnek időleges győzelme önmagukban is, a külvilágban is. Sokszor úgy hiszi az

ember, hogy ezt vagy azt a rossz hajlamát sehogy sem tudja legyőzni. Sokszor azt gondolja, hogy végre is nem bír ellenállni a gonosz világ ilyen vagy olyan kísértésének, hanem bele kell buknia a csábításba. Még a lánglelkű Szent Pál apostol is erről panaszkodik, midőn azt mondja: „Látok egy más törvényt tagjaimban, mely ellenszegül elmém törvényének.” És mintegy kétségbeesve felkiált: „Ki szabadít meg engem e halálnak testéből?” Akkor egy hangot hall lelke legbensejében. Lágyan, halkán szól hozzá az Úr, mint a tavaszi szellő suttogása, mondván: Pál, elégséges neked az én kegyelmem. Mikor mi aggódunk a rossznak diadalán és a jónak kudarcán, minékünk is szól az Úr szava; de már nem mint a tavaszi szellő suttogása, hanem mint a nyári viharok zúgása. Azt zúgja, azt harsogja az Úr szava, immár közel kétezer év óta a megcsüggedt embernek: Bízatok bennem, én meggyőztem a világot.

A feltámadt Jézus ígérte: Bízatok bennem: én meggyőztem a világot

Valóban nagy okunk van az öröme, midőn látjuk Krisztus Urunknak húsvéti diadalát, hogyan csúffá tette feltámadásával az ellene gonoszul ármánykodó minden ellenségét. Nagy okunk van szívvel és szóval énekelni Krisztussal a diadalmas alleluját. Mindenfajta énekben édes-öröme részt vesz az, akinek kellemes hangot adott a jó Isten. Mert minden ének szép, vidító, szívet, lelket andalító. Szép a dicsérő ének, ha nem is a hízelkedő ajkán, de ahogyan az Egyház énekei mutatnak erre jópéldát. Szép a hálaadó ének, ha nem is a koldus nyöszörgő dalában, hanem az Isten fiainak tedeumozásában. Szép a kérő ének is a felséges zsoltárénekekben. Óh, de talán mégis a legszebb az alleluja dala, legfőbbeségebb a győzedelmi ének, mert ez szabad lelkeknek szabad szárnyalása. Mert győzni önmagán, győzni a világon, győzni még a halálon is: Istenem, minő fölséges szabadság ez. Nem csodálom, hogy a szentek dalos jókedvvel járták ez életnek útjait. Ha talán nem is tudott mindig dalolni a nyelvök, de mindig dalos volt a szívök. Nem csodálom, hogy Assiszi Szent Ferenc himnuszt költött a napról, megénekelte örömeiben az erdő fáit és a ligetek madárkáját. Maga is lélekben dalos madárként röpködte be a világnak poros útjait. Nem csodálom, hogy a többi dalos kedvű szent is mind, midőn elérkezett rájuk a halál diadala, a lelkük akkor is magasan szárnyaló madárként, pacsirtaként diadalénekeket csattogott és diadalénekekkel búcsúzott az élettől és világtól. Pál apostoltól tanulták ezt az életben és halálban egyaránt örvendező lelkületet, aki azt írta híveinek: Atyámfiak! örüljétek. Ismét mondom nektek: örvendjétek. Az apostol pedig Krisztus Urunktól tanulta, aki feltámadása után meg nem szűnt allelujázni.

Jézus feltámadása a mi feltámadásunknak is záloga

De más szempontból is nagy okunk van az állandó allelujázásra. Mikor a Rózsafüzérnek ezt a titkát elmélkedve imádkozzuk: ki halottaiból feltámadott, akkor érezzük át mi igazán, hogy nem üres szóbeszédet, hanem boldogító ígéretet tartalmaz Jézusunk azon, mindnyájunknak szóló kijelentése: bizony mondom, én feltámasztom őt az utolsó napon. Ilyenkor érezzük át igazán, hogy ha Üdvözítőnk fel tudott kelni onneregéből a sírjából, hogyne tudná az életnek és a halálnak ez a feltétlen Ura rajtunk is beteljesíteni azt a reánk nézve oly vigasztaló ígétét: „Én feltámasztom őt az utolsó napon?” Örüljünk ilyenkor, hogy a mindenkitől rettegett halál réme nem arat rajtunk végleges győzelmet, hanem végtére is mi leszünk vele szemben a győztesek a feltámadott Üdvözítő kegyelméből.

Bízást elhihetjük a testünknek feltámadását. Hiszen az Istennek a halottaiból feltámadott Fia mondom: „Eljön az óra, melyben mindnyájan, akik a sírokban vannak, meghallják az Emberfiának szavát és előjönnek, akik jót cselekedtek, az élet feltámadására, akik pedig gonoszát cselekedtek, az ítélet feltámadására.”

Jézus szavai szerint tehát az Isten valóban fel akarja támasztani a halottakat. Mert a Krisztus titokzatos testének tagjai a Krisztussal való egységük következtében részesek a fejnek, Krisztusnak minden kiválóságában, tehát a feltámadás dicsőségében is. S amit a mindenható Isten akar, azt csak megteheti? Ha megtehetette azt, hogy a semmiből teremtette az egész világot, hogy az élettelen agyagból alkotta Ádámnak és ezzel az egész emberi nemnek testét, hogyan tudná a halottak minden csontját-porát megőrizni és a sírban elporladt, a tengerben elrothadt vagy a tűzben elégett, vagy más módon elpusztított emberi testeket új testekké képezni? Hiszen ennek a szinte magától értetődő igazságnak kicsi példáit a természetben is látjuk szünös-szüntelen. Nemde minden évben elvetjük a magot s az a mag elrothad a földben s mégis élet sarjadozik ki belőle? Hát akkor rajtunk miért ne valósulhatna meg Szent Pál apostol ígérete: „Elvettetik romlandóságban, feltámad romolthatatlanságban. Elvettetik nemtelenségben, feltámad dicsőségben. Elvettetik gyöngeségben, feltámad erőben. Elvettetik érzéki test, feltámad szellemi test?” (1Kor 15,42-45)

Nemde minden télen reáborul a természetre az enyészet halotti térítője? Nos, a napnak első mosolygására mégis fel tud ébredni az a nagy halott. És nemcsak felébred, de tarka virágos ruhákba öltözik, s mint valami lakodalmas mennyasszony énekszó mellett vigad, az ég harmat- és esőcseppjei mellett s hangos az örömtől, izzad a jókedvtől, míg csak ismét nem int az ő teremtő Ura és mennyasszonyi fátyolát halotti szemfedővé nem változtatja. Hát ha a természettel ez minden évben megtörténik, miért ne kelthetné ismét életre, miért ne öltöztethetné Isten elrothadt testünket a megdicsőülés pompájába? Bizony ezt meg fogja tenni a mindenható Isten. Szent Pál tanítása szerint: „Jézus Krisztus megújítja a mi alacsony testünket, hasonlóvá tévén a maga megdicsőült testéhez.” Szent János evangélista is ezt ígéri nekünk és pedig joggal ígéri”, mert magától az Úrtól vette ez ígéretet. „Szerelmeseim, úgymond, most Isten fiai vagyunk, de még nincs kijelentve, milyenek leszünk. Tudjuk azonban, hogy mikor ő meg fog jelenni, hasonlók leszünk hozzája.” S miben fog állani ez a hasonlóság? Abban, hogy a mi testünk is ragyogni fog a fényességtől, mint Jézus megdicsőült teste ragyogott a Táborhegyén. Abban, hogy szenvedni többé nem fogunk. Mert Szent Pál által az Úrtól tudjuk, hogy jelenlegi szomorúságunk, mely csak pillanatnyi és könnyen elviselhető, bőséges, örök és mindent felülmúló dicsőséget fog szerezni. S különösen abban fog állani feltámadott testünk hasonlósága Jézus megdicsőült testéhez, hogy sohasem fogunk többé meghalni. Mert Szent János szerint: „Halál nem lesz többé.” Mindez biztosan be fog következni, mert a halottaiból önerejéből feltámadott Jézus ígérte. Már pedig: „az ég és föld elmúlnak, de az ő igéi el nem múlnak...”

A mi testünk is rászolgált a feltámadásra

De illik is, hogy feltámassza és lelkünkkel együtt megdicsőítse a mi testünket is. Mert ugyebár a lélek nem egyedül magában vitte végbe a jót, az Istennek tetsző cselekedeteket, hanem a testnek a segítségével. A lélek nem magában gondolja el a jót, hanem a fej által. Nem magában dicséri az Istent, hanem a nyelv által. Nem magában adja az alamizsnát, hanem a kéz által. A lélek nem magában jár Isten házába, hanem a láb viszi oda. Illik tehát, hogy ne csak maga menjen be a mennyországba, hanem a test is, mely vele együtt szolgált Istennek minden tagjában. Hogy az Isten méltányolni fogja a test szolgálatait, már itt a földön is sokszor kimutatja, amennyiben sok szentnek a testét egészen vagy részben csodálatosan megőrzi a rothadástól. Elég csak Szent István királyunknak Budapesten őrzött áldott jobb kezére hivatkoznom, melyet már 900 éven át megőrzött Istennek minden érdemet jutalmazó jósága. Paduában Szent Antalnak, Prágában pedig Nepomuk Szent Jánosnak nyelve található, melyet Isten épen őrzött meg, hogy megjutalmazza azt a sok igehirdetést, mellyel Őt megdicsőítették. Amit pedig Isten egyesekkel tesz a hit felélesztése céljából, azt akarja ő tenni minden igaznak testén és tagjaival is a feltámadáskor.

A keresztény ember teste Isten temploma

Katolikus embernél még egy különleges ok is sürgeti a testnek feltámadását, amelyre maga az Úr Jézus mutatott rá, midőn azt mondotta: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem... feltámasztom őt az utolsó napon.” Igenis: a katolikus ember testének azért is fel kell támadnia, mert a szentáldozás által Jézusnak eleven templomává válik s nem volna illő, hogy a halál által egészen és végleg összeomoljék. Fel is fog bizony épülni romhalmjai közül és megújult szépségben és pompában fog ragyogni mindörökkön örökké az Isten nagyobb dicsőségére. Minden betegségért, melyet az ember keresztényi türelemmel elviselt, s mely őt elcsúfította és fájdalommal töltötte el, örökké egészséges testet fog jutalmul kapni. Minden könny, melyet bánatában ejt, drágagyönggyé fog válni. Minden seb ragyogó csillagnak fog látszani. Minden irgalmassági cselekedete, melyet felebarátjával gyakorolt, a megdicsőülés új fokául fog akkor szolgálni. S minden győzelem, melyet a gonosz kísértések felett aratott, testének szépségét fogja emelni.

Ez a gondolat a jövődő feltámadásra vigasztalta mindenkor a jókat az üldözések és szenvedések békés elviselésére. Mindenkor a feltámadás volt, mondja Tertullianus a keresztények bizodalma. Ha szenvedtek kegyetlen üldözéseket, vagy évekig tartó betegségeket, mindig így vigasztalódtak a jámbor Jóbbal: „Tudom, hogy az én megváltóm él és az utolsó napon a földből feltámadok és ismét körülvétetem bőrömmel és én testemben látom meg Istenemet...” Ez a biztos reménység a viszontlátásban vigasztalta a jókat a válás keservében is, midőn el kellett szakadniuk azoktól, akikhez szívöknek egész szeretetével ragaszkodtak. Midőn Szent Ágoston jámbor anyjának, Szent Mónikának koporsója mellett állott, fájdmájában a szíve majdnem meghasadt. De midőn a jövődő viszontlátásra gondolt, összeszedte és így vigasztalta magát: „Istenem, Te elvetted anyámat, de csak azért, hogy egykor ismét visszaadd nekem és többé el ne vedd.”

Lám mennyi vigasztalás és örvendetes igazság árad lelkünkre a Rózsafüzér azon tizedének átelmélkedéséből: Ki halottaiból feltámadott. Ha ezen igazságokra gyakrabban gondolunk, sokkal nyugodtabban és boldogabban élünk. Mert semmi baj, semmiféle üldözés és kellemetlenség igazán meg nem zavar bennünk. Krisztus feltámadása erősít és bátorít minket minden áldozatra, melyet a keresztény élet magával hoz... Mert tudjuk Szent Pállal, hogy „aki Jézust feltámasztotta, minket is Jézussal együtt fel fog támasztani.”

16. Ki mennybe felment

Minekutána feltámadása után még negyven napot töltött Jézus a földön és oktatta tanítványait a „mennyeik országáról”, „kivivé őket Betánia közelébe, és fölemelvén kezeit, megáldá őket. És lőn, hogy áldás közben eltávozék tőlük, és mennybe viteték” (Lk 24,50-1) „és ül az Istennek jobbjára felől” (Mk. 16, 19). „Szemük láttára felemelkedék és felhő vevé fel őt szemük elöl. S miközben nézték őt, amint az égbe ment, íme két férfiú álla meg előttük fehér ruhában és ezek mondák: Galileai férfiak, mit álltok és néztek az égre?” (ApCsel 1,9-10)

Amióta Jézus dicsőségesen felemelkedett az égbe és ott ül az Istennek jobbjára felől (Mk 16,19), azóta nemcsak az apostolok tekintete szegeződött az ég felé, hanem az egész emberiségé. Azóta szinte gyökeret vert a lábunk az égbe ment Jézus után való szent sóvárgásunkban. S ha tőlünk kérdezik: Mit álltok és néztek az égre? Azt feleljük: Várjuk és imádkozva reméljük az örök életet, várjuk a halhatatlanságot, várjuk a másvilági örök boldogságot.

Halhatatlanság: annyit jelent ez, hogy lelkünk életének sohasem lesz vége. Annyit tesz ez, hogy amint a düledező házból kiköltözködnek a lakók, úgy, mikor a testünk roskadozik s

össze is dől a halál által, a lélek nem száll vele a sírba, hanem kivonul belőle s megy egy más hazába, megy egy más életbe, melynek sohasem lesz vége. Meghalunk, de még sem halunk meg egészen, hanem élünk tovább is megsemmisítetlenül. A halál csak kapunyitás, mely egy másik világba vezet, hol életünk folytatódik, csakhogy más formában. A léleknek ezen örökéletét, halhatatlanságát sejtette ugyan az emberiség Jézus előtt is, de csak Jézus által tudta meg igazán annak egész valóságát.

Már a pogányok megsejtették a halhatatlanságot

Már a pogány Cicero mondotta: „Amint természetszerűleg hisszük az istenség létezését, úgy a népek közös meggyőződése következtében valljuk azt is, hogy a lélek fönnmarad.”

És hogyan vallhatná ezt a kívánatos igazságot az ember, mikor látja, hogy még az anyagi test is, ha a halál után alkotórészeire bomlik is föl, de egyetlen egy atom, egy parányi részecske sem vész el belőle? Mikor a fa megég, mikor a virág elrothad, mikor az állati és emberi test a földben elporlad, úgy látszik, mintha megsemmisülne. Pedig csak elváltozik, csak más alakot vesz fel: vízzé, vas- és mész-szemecskékké válik, nitrogén és más gázparányokra bomlik, hogy ilyen formában megint egy más testnek, megint egy más lénynek képezze az alkotórészét. Nincsen egy porszem, sem egyetlen parány, mely a világon végleg megsemmisülne. A megsemmisüléshez ugyanis épp akkora erő kellene, mint magához a teremtéshez. A teremtés pedig a végtelen Istennek tulajdona. Véges teremtmény nem lehet végtelen hatalom hordozója. Ha a részekből összetett testnek egyetlen paránya sem semmisül meg, mert a fizika szerint az anyag és erő mennyisége állandó a mindenségben: hogyan semmisülhetne meg az egész természetnek legcsodálatosabb erője, az emberi lélek, melynek még csak részecskéi sincsenek, mint vannak a testnek? Hogyan bomolhatna fel tehát részeire, hogy megsemmisüljön?

Isten oltotta bele a lélekbe a halhatatlanság vágyát

Csak az semmisíthetné meg az emberi lelket, aki teremtette. Isten azonban sem az anyagot, sem az erőt nem semmisíti meg, hanem csak átalakítja. Annál kevésbé fogja tehát megsemmisíteni a lelket, mely amazoknál sokkal magasabb rendű teremtménye. Hiszem szeretetből teremtette Isten a lelket, sőt amint ő mondá: „a saját képére és hasonlatosságára alkotta azt.” Csak nem veszi tőle vissza azt a nagyszerű adományt, mellyel szeretetből megajándékozta? Csak nem veszi tőle vissza a halhatatlan létet, az örökéletet, melyben leginkább fejeződik ki az isteni képmás, az isteni hasonlatosság? Amiként egy Mukácsy vagy Vörösmarty nem azért alkotta meg remekművét, hogy két-három nap múlva ismét megsemmisítse, úgy Isten sem alkothatta csak néhány kurta esztendőre legszebb teremtményét, az emberi lelket. A bölcs Istenhez nem volna méltó, hogy akkora remeket, amilyen az emberi lélek, a semmiségbe taszítson, megsemmisítsen.

A szerető Istenhez pedig még kevésbé volna ez méltó. Hiszen úgy szerette Isten az emberi lelket, hogy egyszülött Fiát adá érte, hogy el ne vesszék, hanem örök élete legyen.

A lélek halhatatlanságát bizonyítja a benne élő és pedig kiirthatatlanul élő boldogság vágya.

Csak az örökéletben érjük el a teljes boldogságot

Ha a lélek nem volna örökéletre hivatva, zsarnok volna az Isten, nem pedig a mi Atyánk. Mert belénk oltotta a boldogság vágyát, annak határtalan kielégülését, amit pedig itt a földön soha el nem érünk, soha egészen ki nem elégíthetünk. Tehát csak kínpad, mártíromság volna az élet, melynek semmi okos célja sem volna. Pedig nincsen butább lét, mint az, melynek

célja nincsen. Ilyen lét különben nem is létezik, hiszen mindennek, ami van, célja is van. Cél nélkül semmi sem létezik. „Valamennyien, mondja Szent Ágoston, boldogok akarunk lenni. Boldogtalanok nem akarunk lenni, sőt azt nem is akarhatjuk.” Még a bűnt is azért követi el az ember, mert benne élvezetet, kielégülést, tehát boldogságot keres s önmagára nézve tévesen bár, hasznosnak, kellemesnek tartja azt, ami bűn. Azonban bizonyos, hogy a vágy a teljes boldogság után nyer kielégítést a földi életben. Mert a földi élet olyan közetthez hasonlít, melyben csak itt-ott találhatók a boldogságnak arany szemecskéi.

Az emberben öntudatosan él az örök boldogság vágya

Isten azonban bizonyosan nem oltott hazug vágyat az emberi szívbe. Mert céljainak megfelelően rendezett be minden lényt. Minek is volna a szem, ha sohasem kapna világosságot?, minek volna a fül, ha nem hallana hangot? Minek volna az étvágy, ha nem kap eledelt? Fény és szem, hang és fül, eledel és étvágy szorosan összetartoznak. Egymásért vannak. Egymás nélkül el sem képzelhetők. Hát akkor minek volna a boldogság és pedig a tökéletes boldogság vágya az emberi természetbe beoltva, ha soha kielégítést nem talál? S ne mondja senki, hogy hiszen az állatokban is megvan a boldogság ösztöne és kielégítést még sem talál, hiszen mindenki tudja, hogy az állati lét véges. A kettő közt lényeges különbség van. Az emberben öntudatosan él a boldogság és pedig az örök fogyhatatlan boldogság vágya szemben az állattal, melynek csak az ösztöne kívánja meg az örömet és pedig csak a pillanatnyi létörömeiket és azokat sem öntudatosan, hanem csak álomszerű vágyakozással. Vele és rajta tehát nem esik jogos sérelem, ha álomszerű ösztönös vágyát el nem éri. Az neki kint nem okozhat. Hiszen nem is tud róla szegény. Ellenben az ember tud arról, ami után vágyik, s ha el nem érné sohasem, szenvedne tőle éppen a vágyainak öntudatossága miatt. Vele tehát nagy, lélekbevágó igazságtalanság történnék, ha vágyat ugyan kapott a fogyhatatlan boldogság után, de annak kielégítését megtagadta volna tőle a teremtő Isten ezen a világon is, a másik életben is.

Nem és ezerszer nem. Isten nem lehet legnemesebb teremtményének, az embernek kínzója, zsarnok porkolábja.

A madár ősszel útra kél egy jobb haza felé. Melegebb tájakra vándorol. Pedig mit tud róla? Talán még sohasem is látta. És mégsem csalatkozik, mikor követi Istentől természetébe beleteremtett vándorösztönét. Az embert meg vonja öntudatos ösztöne egy jobb haza, a boldogabb hon felé. Nem látta még. De már megcsapta lelkét az örökkévalóság szellője. Megy utána s jól teszi, biztosan nem fog csalódní. Olyan szépen fejezte ki a költő az embernek ezt a biztonságérzetét az örökkévalóság dolgában: Ahol az a csillag ragyog, én is odavaló vagyok. Az ember ezt a biztonságérzetét nemcsak önmagából meríti, hanem még inkább a kinyilatkoztatásra alapítja.

Jézus kinyilatkoztatta, hogy van örökélet

Urunk Jézus egy alkalommal rámutatott egy képre, egy adópénz rajzára és azt mondotta ezen kép gazdájára vonatkozólag: „Adjátok meg a császárnak, ami a császáré.” De ugyanakkor rámutatott egy másik képre is, mely meg a lelkünkbe van vésve, mely a császároknál is nagyobb úrnak, Istennek vonásait tükrözteti vissza, amennyiben azt mondotta: „Adjátok meg Istennek, ami az Istené.” Ezzel rámutatott arra, hogy lelkünk az Isten képét és hasonlatosságát tükrözteti vissza és pedig nemcsak abban, hogy értelemmel és szabad akarattal bír, hanem abban is, hogy halhatatlan. Az Istenfia emberré lett, 33 évig munkálkodott, szenvedett a földön, végre fellépett a gyalázat fájára, hogy rajta meghaljon az ember lelkéért. Meghalt testben az Isten, hogy lelkileg meg ne haljon az ember. A gyalázat fája, a keresz, az emberi méltóság és halhatatlanság tanának isteni szószéke, melyről az

egész világra hangzik az isteni oktatás: végtelenül nagy az Isten, aki ennyire szeret, de mérhetetlenül nagy az ember is, akit ennyire becsül az Isten. Az Istenfia emberré lett, tanítja már Szent Ireneusz és utána Szent Athanáz, hogy az ember istenivé, Isten gyermekévé legyen.

Jézus mondotta: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, az nem hal meg, hanem örök élete leszen.” Mily felemelő gondolat: járjon bár valaki kolduscondrában, vagy selyemben-bársonyban, egyformán becsülésre méltó. Mert a halhatatlan Istennek képmását, a halhatatlanságot hordozza magában. Ennek a halhatatlanságnak biztosítéka, záloga pedig az Istenember testének és vérenek vétele, élvezése. Aki élvezi itt a földön Jézus testének kenyerét és issza az ő vérenek borát, a halhatatlan örökéletnek csíráját hordozza magában, mely mag vagy csíra teljes pompájában feslik ki a halál után az örökéletben.

Urunk Jézus előttünk ment fel az égbe, hogy nekünk utat mutasson és helyet készítsen. „Atyám házában sok lakóhely vagyon” mondotta az Üdvözítő.

Mikor halljuk Jézus ajkáról ezt a boldogan biztató ígéretet, mi legyen a mi teendőnk? Mindenekelőtt öntudatosan kell vallanunk és boldogan: „Hiszem az örökéletet.” De nem csupán ennyi. Mert Jézus, mikor rámutatott a mi lelkünkben élő halhatatlan isteni képmásra, azt is hozzátette: „Adjátok meg Istennek, ami Istené.” Mintha mondotta volna: Ha Isten képét viselitek, legyetek egészen az Istenéi. Ismerjük fel, hogy nincsen ez életben fontosabb ügyünk, minthogy ezen isteni képmást lelkünkben tisztán megőrizzük a bűn kerülése s áldozatos szent élet által.

Mikor Szent Fischer János bíborost VIII. Henrik angol király börtönbe vettette, mert nem akarta elismerni ezt az eretnek királyt az egyház fejének, az ősz foglyot barátai körülvették a tömlőben s mindenféle okokkal igyekeztek engedékenységre bírni a király iránt. Végre meguntta alkalmatlankodásukat s azt mondta, hogy legközelebb jöjjenek el hozzája s akkor csak egy kérdést ad majd nekik. Ha arra kielégítő választ kap, megadja magát. A jelzett időben megérkeztek a jóakarók s a fogoly püspök feladta nekik a kérdést: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének ellenben kárát vallja?” Mikor ezt hallották, zavarodottan vonultak vissza, a szent püspök pedig vértanúságot szenvedett hitéért.

Mentsd meg lelkedet

Ha az örökkévalóság csillagzata alá állunk, mi is megszabadulunk azon blazirt, frivol, léha gondolkodás varázsától, mely csak a ruhára, színházra, élvezetekre irányítja figyelmünket. A mi méltóságos, nagy lelkünk ily kicsiny dolgokkal nem bíbelődhetik. Aquila non captat muscas, mondja a latin közmondás. A sas nem fogdos legyeket. Hagyjuk ezeket a hiábavalóságokat azon gyerekes telkeknek, kik még nem ébredtek annak tudatára, hogy ők kicsodák, hogy halhatatlan lelkük van. Nekünk sokkal fontosabb teendőnk is van: Mentsd meg lelkedet.

Az egész világért se adjuk oda halhatatlan lelkünk üdvösségét, mert akkor rossz vásárt csinálnánk, amint Jézus szavaiból kitetszik. Pedig mi, mikor lemondunk az örök életről a bűnért, nem kapjuk cserébe érte az egész világot, még a felét, ezred- vagy milliomodrészét sem, csak egy pár percig tartó bűnös élvezetet, megalázó gyönyört, melynek elmúltával mi magunk szégyenkezünk legjobban. Pillanatnyi látszatos szavakat kápráztat előttünk a kísértő, hogy elszakítson Istentől s elvegye lelkünk életét és tisztaságát. Úgy vagyunk a vétkezés pillanatában, mint mikor a camera obscura képeit mutogatják a kisgyermeknek. A szoba sötét, a falon csak a színes kép látható, amint elvonul előttünk a lámpafénynél. Nem a való tárgyat látjuk, hanem csak annak az árnyékát. Ne határozz ilyenkor. Mondd: én tisztán akarok látni. Nem hagyom magamat megbűvölni a sötétben pillanatnyi megvilágítás mellett, hanem látni akarom a dolgot az örökkévalóság napvilágításában is. S akkor majd kitűnik, hogy törekeny üveg, hitvány mázolás, a jónak csak az árnyéka az, ami előbb úgy elragadott. Igen,

minden semmiség, végtelenül hitvány dolog, ami elválasztani akar Istentől, az örök jótól és az én örök életemtől.

Semmi áldozattól nem szabad visszariadni az örökéletért

Tehát a halhatatlan lelket semmiért, ellenben a lélekért mindent odaadni: ez legyen életünk jelszava. Nem csudálom, hogy az örökkévalóság gondolata a szenteket sokszor olyan tette ragadta, mely szinte az esztelenséggel határos. Nem csodálom, hogy voltak, akik letették koronájukat, mint a világhatalmas V. Károly császár, hogy elvetették maguktól nagy vagyonukat, mint Szent Antal remete, hogy lemondtak magas méltóságukról, mint Borgias Szent Ferenc, hogy esztendőkön át oszlopon álltak, vagy barlangokba zárkóztak, mint Stilita Szent Simon, csak hogy az egy szükségeset, a halhatatlan lelkük örök életét annál biztosabban elérhessék. Nem csodálom, ha Chantal Szent Franciska képes volt olyan hősiességre, hogy zárdába lépésének útját álló fiának testén is átlépett s ment az Isten hívó szava után. Ilyen hősiességet csak az örökkévalóság gondolata képes az ember lelkébe önteni. Csakis az örökkévalóság gondolatától megihletett lelkek tudják megérteni Krisztus ama szózatát: „Aki egyszer kezét az ekeszarvára tette, és hátratekint, vagyis az örökkévalóság követésében késlekedést enged meg magának, nem méltó hozzám.” Aki a halhatatlanságra gondol, nem sajnál semmi áldozatot Istentől, semmi áldozattól vissza nem riad lelkéért. Az ilyen ember képes a nagyot akarásra és nagyot tevésre.

Mikor látjuk lelki szemeinkkel Jézust az égbe szállni, eszméljünk az ő fölséges programjára: keressétek először az Isten országát s a többiek mind hozzáadatok nektek. Semmit sem szabad e végből lekicsinyelni. Minden bármily csekélynek látszó körülmény, ha felhasználom, előmozdíthatja és növelheti lelkem örök boldogságát.

Az örökélet szerelmesei, a szentek úgy gondolkoznak a földi élvezetek csábjairól, mint Carnegie, a proletársorsból önerejéből milliomossá lett amerikai polgár az Európában divatos kitüntetésekről. Egyszerűen semmit sem adott rájuk, még akkor sem, ha koronás királyoktól származnak. VII. Eduárd angol király, aki nagyon tisztelte ezt a lángeszű amerikai szabad polgárt, minden áron ki akarta tüntetni. Egy szép napon értésére adatta Carnegie-nek, hogy szívesen kinevezné angol lordnak (vagyis grófnak). Carnegie mosolyogva válaszolta: Amerikában minden polgár egy király s ezért alacsonyabb szerepet nem vállalhat.

Minden istengyermek, aki menyeyi Atyja akaratát cselekszi mindhalálíig, a mennyországban király lesz. Istennek szolgálni annyi, mint uralkodni, mint a szentek mondják. Ugyanezt a gondolatot Assisi Szent Ferencnek legelső és egyszersmind egyik legszentebb társa, Bernát testvér haldoklásának percében így fejezte ki: Lelkemet vizsgálva úgy találom, hogy ehhez a világhoz hasonló ezer világért sem szolgáltam volna más gazdát, mint a mi Urunk Jézus Krisztust. (Fioretti, Ford. Kapossy J. 20. old.)

17. Ki nekünk a Szentlelket elküldötte

A Jézus mennybemenetelével árván maradt apostoloknak egyetlen igazi vigasztalása volt Mesterüknek azon ígérete: Elküldöm a Szentlelket, aki megtanít titeket minden igazságra és megvigasztal benneteket.

Ez a krisztusi ígéret már tíz nap múlva valóban teljesezésbe is ment. „Midőn elérkezett a pünkösd napja, mindannyian együtt valának ugyanazon a helyen, és hirtelenül zaj támadta az égből, mint heves szélvész zúgása s betölté az egész házat, ahol ültek. Majd pedig szétoszló nyelvek jelenének meg nekik, olyanok, mint a tűz s leereszkedék mindegyikükre. Ekkor mindnyájan betelének Szentlélekkel.” (ApCsel 2,1-4). Szent Péternek és a többi Szentlélektől megvilágosított apostolnak prédikációjára a Szentlélek tüze elharapódzott a hallgatóság

tömegében és kigyulladt ezer meg ezer lélekben, úgy hogy rögtön „megkeresztelkedének és körülbelül háromezer lélek csatlakozék aznap hozzájuk. Ők állhatatosan kitartottak az apostolok tanításában, a kenyértörésnek közösségében és az imádságokban.” (ApCsel 2,41-42) Az első pünkösöd az Egyház születésnapja a Szentlélek által.

A Szentlélek leszállásakor tehát megszületett az Egyház. A Szentléleknek legnagyobb műve az Egyház megszületése és a legnagyobb csodája, mely állandóan tart, az Egyház fennmaradása a világ végezetéig. Mikor mi a Rózsafüzérnek e titkát elmélkedve imádkozzuk, arra kell hálás szívvel gondolnunk, hogy a Szentlélek az Egyház Lelke, akitől minden természetfölötti jó származik az egész Egyházra is meg a benne élő egyes lelkekre is. A Szentlélek az Egyház Lelke. A lélek megneemesíti a testet jelenlétével, élteti befolyásával, és mozgatja működésével. Ugyanez áll a Szentlélekről az Egyházra, Krisztus titokzatos testére vonatkozólag, mint Szent Pál tanításából kiviláglík. Ő az Egyháznak és minden hívőnek isteni vendége, ő az egyetlen ható és mozgó erő a természetfeletti rendben, akitől származik minden jó. Működése kiterjed a lélek minden megnyilatkozására a keresztségi újjászületéstől kezdve az örök boldogság elnyeréséig. A mi lelkiéletünk egész kivirágzása az ő leheletére fakad ki. Ezért Szent Pál „az éltető Léleknek” nevezi. (Róm 8,2) Az összes, bármily természetű lelki ajándékokat Ő osztja ki. „Különfélék az ajándékok, de a Lélek egy”, mondja Róla a nagy apostol. (1Kor 12,4) Engedelmeskedni a kegyelem ösztönzéseinek, ilyen módokon nyer folytonos kifejezést Szent Pálnál: „A Lélekben vagy a Lélek szerint jární.” „Isten Lelkétől vezéreltetni.” (Róm 8,4,14) Az erények összessége a „Lélek gyümölcse” (Gal 5,22). Mindaz, ami testi és pszichikai természetünk fölé emel, mindaz, ami bennünket az isteni légkörbe vezet, mindaz, ami Szent Pál kedvelt szólásmódja szerint „lelki” lényekké változtat át, ezen általános nevet kapja: Lélek, jelezvén a forrást, ahonnet mindez a jóság kiárad.

A Szentlélek a szeretet, és a szeretet sajátja adni, önmagát odaadni minden ajándékával együtt. „Az Isten szeretete kiárad szívünkbe a Szentlélek által, aki nekünk adatott” (Róm 5,5). A Szentlélek „a fogadott fiák Lelke (Róm 8,15), mert a legértékesebb ajándéka az Isten fiaivá fogadtatás.” Isten azáltal fogad fiaivá minket, hogy nekünk adja a Lelkét és Krisztus testvéreivé fogad azáltal, hogy küldi nekünk a Lelkét, aki közli velünk az istenfiúság isteni formáját. A bizonyíték, hogy Isten fiai vagytok, mondja Szent Pál, az: „Isten elküldé Fiának Lelkét szívetekbe, aki azt kiáltja: Abba! Atya. Azért már többé nem szolgál, hanem fiú; ha pedig fiú, örökös is az Isten által.” (Gal 4,6-7) „Akiket az Isten Lelke vezérel, mindazok az Istennek fiai.” (Róm 8,14) A keresztség óta a Szentlélek közösségében élünk, a Szentlélek közössége azonban Szent Pál elgondolása szerint nem egyszerű szóvirág, hanem valóságos belső közösség. Nem úgy működik bennünk, mintha kívülünk volna. Oly bensőleg beleavatkozik a mi lelki tevékenységünkbe, hogy a mi cselekvésünk az övé, és az övé a mienk. Mi általa élünk, általa mozgunk. (Róm 12,11; Gal 5,16; 5,18; 5,25; Róm 9,14) Annyira a Szentlélek befolyása alatt állunk minden lelki megmozdulásunkban, hogy még az Abba, Atya szót sem tudjuk Istenről kiejteni az ő közreműködése nélkül.

Szent Pál tanítása szerint a Szentlélek bennünk lakozik, mint a maga templomában még testünk szerint is. Unos-untalan hangoztatja: „Az Isten Lelke lakik bennetek.” (1Kor 3,16) „A ti tagjaitok a Szentlélek temploma, ki bennetek vagyon.” (1Kor 6,19) „Nem tudjátok-e, hogy az Istennek temploma vagytok és az Isten Lelke lakik bennetek? Azt pedig, aki az Isten templomát megrontja, megrontja az Isten. Mert Isten temploma szent, ti vagytok az.” (1Kor 3,16-17)

Kevés a jó lélek a földön

Íme a Szentlélektől alapított és általa éltetett katolikus Egyház ilyen elvek és gondolatok hirdetése által teljesíti feladatát, a lelkek megszentelését. Az emberiség sok-sok

nyomorúságának láttára sokat panaszkodunk, hogy kevés a jó lélek a világon, azért sújtja annyi baj az emberiséget. Ámde minket az a szent titok: Ki nekünk a Szentléleket elküldötte, folyton arra figyelmeztet, hogy íme, a katolikus Egyházban van a legjobb Lélek, az Isten lelke. Ennek kell kiáradnia minél szélesebb körben s máris felére csökkenne vagy egészen megszűnne a világ sok aja-baja. Napjainkban világszerte erősen hódít az ún. Oxford-mozgalom, mely az erkölcsi élet felszítására a katolikus hitrendszer kegyelemtanának, és szentségi eszközeinek pótlékeként az egész keresztény hittant négy ún. „föltétlen erény”-re vezeti vissza: 1.) föltétlen becsületesség, 2.) föltétlen élettisztaság, 3.) föltétlen önzetlenség és 4.) föltétlen szeretet. E lelki megújulás eszközeiként a gyónásféle magán és nyilvános lélekfeltárást az ún. családi összejöveteleken és a csendes magába szállást ajánlja, melynél az Isten közvetlenül szól minden lélekhez.

E mozgalomnak hívei úgy állítják be ezen léleknevelő eljárásukat, mintha az teljesen új, még soha nem hallott lelkigyakorlat volna, melynél jobbat még soha senki nem ajánlott a jobbulást és nemesedést áhító lelkeknek. Holott az egész mozgalom sem nem új, sem nem a legtökéletesebb léleknevelő eljárás.

Nem új ez a magányba vonulás, hogy az ember a föltétlen erényekre szert tegyen. Hiszen már az Üdvözítő ajánlotta a magányba vonulást az apostoloknak közvetlen mennybemenetele előtt, amidőn „meghagyá nekik, hogy ne távozzanak el Jeruzsálemből, hanem várják be az Atya ígését, melyet (úgymond) hallottatok az én számból arról, hogy János vízzel keresztelt, ti azonban Szentlélekkel fogtok megkereszteltetni ezen kevés nap múlva.” (ApCsel 1,4-5) A megkeresztelés lemosást, megtisztulást, tehát lelki megújulást jelent, melyet Keresztelő Szent János még csak vízzel való jelkép által jelzett, a Szentlélek azonban, kit az Atya ígért, mint Jézus mondja, valósággal is véghezvisz a maga megszentelő kegyelmével és segítő-megvilágosító kegyelmeinek bőségével. És az apostolok csakugyan ki nem mozdultak Jeruzsálemből, hanem tíz napon át buzgó imádság között várták a Szentlélek eljövételét, aki a tizedik napon, pünkösöd napján csakugyan rájuk szállott tüzes nyelvek alakjában. A tűz a lelki megtisztulást jelentette, a lelki átváltozást jelképezte, amelyet a Szentlélek kegyelme végbevitt az előbb még nagyon is földies gondolkodású apostolok gyarló lelkében. Ettől kezdve már nem a maguk alanyi és egyéni érvényesülését keresték az Isten országában, hanem egyedül Mesterüknek és az ő mennyei Atyjának. A föltétlen becsületesség, a föltétlen élettisztaság, a föltétlen önzetlenség és föltétlen szeretet iskolája volt számukra az a tíznapos szentgyakorlat, mely megelőzte náluk a Szentlélek leszállását tüzes nyelvek alakjában. Krisztus parancsára és a Szentlélek kegyelméből történt meg velök és bennük ez a csodálatos lelki színeváltozás. Az Oxford-mozgalom családi összejövetelzése és lélekföltárása ellenben a maga gögös magabizakodásával, azt a benyomást teszi az emberre, mint mikor a galamb vagy a sas levetné, kitepné a maga magas röpülésre hivatott szárnyait és helyettük a szúnyognak vagy a moszkitónak szárnyait öltene fel és úgy indulna neki a mérhetetlen világűrnek, illetve a lelki világ végtelenségének. A szúnyog-moszkító hasonlat azért is találó, mert ezek az Isten- és lélekkeresők közben folyton szúrnak egyet-egyet a katolicizmuson „meddő aszketizmusa” miatt, a vezeklő (gyónásban) megtiport önérzete helyett „a felszabadult lélek” életörömét állítván az ilyenmő lélekkeresés gyümölcseként. Szegények! Hol vannak ezek a „felszabadult lélek” igazi életörömeitől? Hiszen ehhez tűz kell, még pedig a Szentlélek tüze, melyet Jézus csak azoknak ígért meg, akik az ő nevében gyűlnek össze, hogy egyek legyenek, hogy ápolják a lelki egységet. Hiszen a Szentlélek tüzének nemcsak a lelki megtisztítás volt a célja, hanem az is, hogy a szeretet tüzében egy családdá forrjon össze az egész emberiség, a Szentlélek családjává, úgy is mondhatnók, a szentek családjává, melyben minden ember testvér, minden ember Isten gyermeke.

A jó lelket a Szentlélek adja és munkálja az Egyház által

Az első pünkösdi története azt mutatja, hogy amint a vadgalamb leszáll ugyan egyes fákra is, de fészket csak az erdő közösségében rak magának, hogy ott új életet költsön, a Szentlélek, az Isten galambja is leszáll ugyan egyes lelkekre is, még a kiszáradt fához hasonlókra is, azonban tartósan és új életet fakasztóan csak a lelkek erdejében, egy szent lelki közösségben, egy nagy családi közösségben keres magának állandó lakóhelyet, rak magának fészket. (Prohászka) A Szentlélek tüzes nyelvek alakjában történt leszállása után a tőle szent családi közösségbe összeforrasztott apostolok prédikációja folytán „körülbelül 3000 lélek csatlakozott aznap hozzájuk.” (ApCsel 2,41) Ez a csatlakozás a Szentlélek szent családjához, vagyis a katolikus Egyházhoz azóta is közel 2000 éven át szüntelenül tart. Mert a pünkösdi napjáról helyesen mondja Hermann Schell, hogy ezen napnak nincs estéje, mert az ő napja: a szeretet nem ismer lenyugvást. A pünkösdi a világraszóló szeretetszövetség megalapításának, az Egyháznak születésnapja a Szentlélek közreműködésével. Ez az újszülött az első pünkösdi óta állandóan nő, fejlődik és erősödik ugyancsak a Szentlélek közreműködésével. A Szentlélek vezetése alatt álló és állandóan gyarapodó Szeretetszövetségben (Antiókiai Szent Ignác nevezi így az Egyházat), testvéri megértésben helyet foglalhat minden nép és minden egyén. Az Egyházon belül nincs különbség jogok és köteleességek tekintetében ember és ember között, bármily bőru fajhoz, nyelvhez, nemzethez tartozék is. Mint Szent Pál tanítja: Az Egyházban „nincs pogány és nincs zsidó, körülmetélés és körülmetéletlenség, idegen és skitha, szolga és szabad: hanem minden és mindenben Krisztus” (Kol 3,11).

A jogok és köteleességek egyenlőségétől éltetett szent családban, a Szentlélek családjában azonban mégis bámulatos a változatosság egyéni jellemek és szép tulajdonságok tekintetében. Egymást jellemileg és tehetségileg szerencsésen kiegészítik e világraszóló népcsaládok egyes tagjai. „A Katolikus Egyházban a román népek ruganyossága, szellemi elevensége, formaérzéke szövetkezik és egyesül a németek éleselmjűségével, alaposágával és bensőségével, az angolszászok józanságával, megfontolásával és okosságával. A kínaiak jámborsága, szorgalma és igénytelensége egyesül a hindunak finomérzékűségével és mélységével, az amerikaiak alkotó ösztönével, felfedező kedvével és kezdeményező képességével.” (Karl Adam, Das Wesen des Katholicismus 183).

De nemcsak a térben mutatkozik be egyetemesnek és testvériesnek a Szentlélek Egyháza, hanem az időben is ápolja és fenntartja a testvéri szent közösséget. Fenntartja a múlttal és a jövővel egyaránt.

Bernard Shaw azon óhaját fejezi ki: Vajha elérkeznék az a boldogabb korszak, amikor minden ember legalább 300 évig élhetne. Ő minden embernek három százados tapasztalást kíván, mert akkor ésszerűbben tudná kiélvezni az élet örömeit és boldogságát. Nos, a katolikus ember minden más emberrel szemben nemcsak 300 éves, hanem közel 2000 éves tapasztalatokra hivatkozhatik. Az ember, ha katolikussá lesz, mondja szellemesen a konvertita Chesterton, egy csapásra 2000 évesé válik. Nem a legutolsó újságcikk alapján nézi és ítéli meg a dolgokat, hanem úgy, ahogy azokat a 2000 éves Egyház látja, amint azok az egész emberiséget mozgatják az időben, kétezre év távlatában és az egyes országokban az egyes nemzetek lelki alkata szerint. Tehát egy csapásra 2000 évesé válik, aki a Szentlélek Egyházának tagjává válik.

A Katolikus Egyház a Szentlélek szent családjá

Ez az Egyház nem a merő formalizmus kerete, mint a protestánsok állítják róla, hanem valóban anyai szeretettel gyermekeként kezelt testvérek szent közössége. Valaki leköszölte, úgymond Chesterton a Daily Newsben, mint a katolikus istentisztelet holt formalizmusának

tipikus példáját, hogy egy francia püspök azt mondta néhány katonának és munkásnak, akik csak halálra fáradtan tudtak eljönni a templomba, hogy az Isten megelégszik testi jelenlétükkel, egészen biztosan elnézi fáradtságukat és szórakozottságukat. „Erre én (Chesterton) azt mondtam magamban (még mint protestáns): Micsoda józan érzékük van ezeknek a katolikus embereknek. Ha valaki tíz mérföldet gyalogol, hogy kedvemben járjon, azt nagyon megbecsülöm, még akkor is, ha aztán nyomban el is alszik mellettem.”

Ennek a szent családnak gyermekei ugyancsak jól érezhetik magukat szentanyjuk ölén. Mert biztonságban vannak minden veszedelemmel szemben. „Ki az Úrban bíz, olyan, mint a Sion hegye: meg nem inog sohasem, ki ott lakik Jeruzsálemben. Hegyek vannak körülötte s népét az Úr veszi körül.” (Zsolt 124,2) Ezt énekli a zsoltáros az Egyház előképéről, Jeruzsálemről. Az Egyházzal szintén áll az, hogy „hegyek vannak körülötte”: égig érő és égbe segítő, hegy magasságú örök igazságok veszik körül és védik a veszedelmektől, pusztulástól, melynek áldozatul esnek mindazok, akik elszakadnak tőle és ezáltal kilépnek ebből a biztonsági övezetből. Mindenki, ha még oly nagy hatalom is, ha elszakad a Szentlélektől vezetett Egyháztól, odajut ahová minden törvényt megvető ember eljutni szokott: eleinte könnyű, pillanatnyi sikereket arat, de hirtelen az a szorongó érzése támad, hogy mély verem fenekén ül és kellemetlen helyzetéből a maga emberségéből nem tud szabadulni. Ez a szorongó bizonytalanság-érzet sohasem vesz erőt az Egyház hű gyermekein. Mert: „hegyek vannak körülötte s népét az Úr veszi körül.”

A mennyország földi előcsarnoka: az Egyház

A mi Atyánk, Isten mennyei lakának, ahol láthatólag lakik, előcsarnokot is épített a földön, ahol láthatatlanul tartózkodik. A mennyországnak ezen földi előcsarnokát úgy hívják: az Egyház. A földön épült ez a csarnok, de az égig ér és az égbe vezet. Úgy rendelkezett a mennyei Atya Szent Fia által, hogy akik a mennybe akarnak jutni, csak e csarnokon keresztül juthatnak oda. Urunk Jézus az Isten-országáról vagy Mennyek országáról szóló példabeszédjeiben a legtöbbször az Anyaszentegyházat érti és kívánja értetni. Mert e világraszóló nagy birodalomban is ott lakik és uralkodik az Isten mindazok lelkében, akik a hit és kegyelem által neki hódolnak.

Ez a földi mennyország hű képe a másvilági mennyországnak. Mert itt is van atya, az Isten, aki rendben tartja parancsainak fegyelmével nagyszámú gyermekeit. Van benne is anya, a Boldogságos Szűz Mária, aki lelkének szépségével elbájolva tartja és gazdag kegyelmi ajándékaival gondozza Istennek gyermekeit. Van benne is házi tűzhely, az eucharisztikus oltár, Urunk Jézus örök jelenlétével. Van benne is örök világosság, amelyet a hitigazságok égi fénye sugároz a szentek társaságára, akik testvéri szeretetük családias melegével töltik be ezt a boldog otthonát, a lelkek otthonát. Az egymást szerető testvérek összetartásával vesznek részt a szentáldozás családi lakomáján, miután a szent családi otthonban lelkileg újjászülettek Isten gyermekeivé. Van benne szépség is a liturgiában, művészeti alkotásokban, zenéjének, énekének örökös imájának gazdagságában annyi, hogy csak a mennyország angyalai múlhatják felül a szépség produkcióiban. A finom érzékű emberek e sok szépség láttára valóban a mennyország előcsarnokában érzik magukat. Lelkük szárnyakat ölt és felébred bennük a zsoltáros óhaja-sóhaja: Ki ad nekem galambszárnyakat, hogy felrepüljek hozzád, Istenem? „E házban környékez minket Jézus láthatatlanul; áldása reng szentelt vízen, tömjénfüstön, gyertyán, pálmaágon, hullámszóban.” (Prohászka, Elmélkedések 322.) Ennek az égig érő csarnoknak falait ékesítik a legszebb képek, melyeket maga a nagy Isten festett a kegyelem ecsetjével, sokszor a vértanúk vérével: a hősiesség, életszentség monumentális festményei, az istenszeretnek, alázatnak, irgalmas könyörületnek, tisztaságnak, apostoli buzgalomnak valóságos hőskölteménye valamennyi.

Valóban erről a házról is el lehet mondani, amit Jákob mondott a maga látomásáról: Ez valóban az Isten háza és a mennyország kapuja. A nyolc boldogság oszlopai díszítik ezt a csarnokot, amelyen keresztül haladva feltáruul szerencsés lakóinak ámuló tekintete előtt az a szem nem látta, fül nem hallotta, sem az ember érzékei előtt fel nem fogható dicsőség, amely vár azokra, akik Istent szeretik és teljes szívükkel szolgálják, teljes szívvel és osztatlan odaadással.

A Katolikus Egyház élete örvendező élet

Urunk Jézus a „Szőlőbe küldött munkások”-ról szóló példabeszédjében a szürethez hasonlítja az Isten szolgálatában, vagy más szóval: az Egyházban eltöltött életet. A „Királyi menyegzőről” és a „nagy vendégségről” elmondott példabeszédjeiben pedig lakodalmi vendégeskedéshez. Mindkettő: a szüret is, meg a lakodalmi vendégeskedés is csupa édesség, élet, jókedv és öröm kíséretében folyik le. Frissesség és erő, gondtalanság s vigasság forrása mind a kettő. Tüzes kedély és munkaszeretet jellemzi azokat, akik az Egyház életét élik. Az emberi élet különböző esélyeit épp úgy fel sem veszi az Isten szüretében álló keresztény katolikus ember, mint ahogy a szüretelő vincellér meg nem botlik a lábai elé kerülő rögön, keményebb talajon s bele nem ütközik az ágas-bogas, göcsörtös szőlőtökébe. Nótaszóval, dalos jókedvvel jár benne, csak az édességet kínáló szőlőfürtökre van gondja és már előre élvezzi azokat a kellemes perceket is, melyeket a kiforrt must használata szerez neki. A lakodalomban is senkinek sem jut eszébe a búsulás, a jövőért való aggódás. Mindenki, de legkivált az új házastársak teljesen átadják magukat a boldogító jelen örömeinek és lelkes hangulatának. Az Egyházban folyó élet is örökös szüreti hangulatban folyik le. Állandóan az Isten kegyelmeinek szüretében, ahol a kegyelem édessége feledteti az esetleges nehézségeket, kísértéseket és akadályokat. Lakodalmas érzés uralkodik a Krisztusnak eljegyzett lelkek világában, melynél csak a Vele való örökös egyesülés jön számba. Ha Krisztus a szívemben van, mindent elbírok, minden nehézségen túlteszem magamat. Nem is lehet igazi jó katolikus, aki nem él állandóan örvendező hangulatban. Örvendezetek, ismét mondom: örvendjete az Úrban, így biztatja filippi híveit Szent Pál apostol.

Hogyan kell hát éreznünk Lelkünk otthonával, az Egyházzal szemben, melyet a Szentlélek alapított számunkra az első piros pünkösöd napján? Ugyanazt, amit éreznünk testi otthonunk iránt, amelyből ha kiüldöznének is bennünket, vissza-visszabujdosunk hozzá, mert nem tudunk élni nélküle. Azt érezzük az Egyházzal szemben is, amit hazánkról mond az énekszó: „A nagy világon e kívül nincsen számodra hely. Áldjon, vagy verjen sors keze, itt élned és halnod kell.” O-Connel Írországnak nagy fia halálos ágyán így végrendelkezett: Testemet földi hazámnak, Írországnak hagyom, szívemet azonban lelkem hazájára, a Római Egyházra hagyományozom. Vérbeli katolikus nemcsak így végrendelkezik, de egész életét is e tudatban tölti el: Testem a földi hazámé, de a szívem a lelkem hazájáé, az Egyházé.

Valaki az egyiptomi piramisokat így jellemezte: Irtózatoss köhalmazatból álló romok. Külszínre mennyire találó és mégis mennyire kicsinyes, üres, lélektelen magyarázat, mely materialista módon csak a külsőségekhez tapad és sehol szellemet nem lát, lelket nem talál. Ugyanílyen szellemtelen és lapos magyarázat az is, mely szociáldemokrata recept szerint nem lát az Anyaszentegyházban mást, mint a papok kölcsönösen biztosító érdekszövetkezetét. Klasszikus példa ezen és hozzá hasonló szocialista meghatározás az Egyházzal arra, hogyan lehet rosszakaratúlag félreérteni a legfölségesebb alkotásokat, hogyan lehet rosszmájúsággal eltorzítani a legistenibb eszméket és intézményeket is, ha valaki az elfogultság és lélektelen alanyiság homorú-domború torzító tükrében szemléli őket.

Senki sem nélkülözheti az Egyházat

Turgenyev mondotta: „A haza mindnyájunkat nélkülözhet, de egyikünk sem nélkülözheti a hazát.” Fokozott mértékben áll ez a tétel az Egyházra: Az Egyház mindnyájunkat nélkülözhet, de egyikünk sem nélkülözheti az Egyházat..

„Az Egyház, írja bölcsen Michalek Antal (Az Egyház szentsége 12-13.) még nem érte el a nagykorát, de az elmúlt két évezred alatt és ma is az egyetlen akadály minden emberi gonoszságnak. Felbomló házasságok, gyermekgyilkosságok, szabad-szerelem, kiuzsorázó nagytőkék, gépéuk titkos szörnyűségei, háborúk, párbaj-mánia, revolverező sajtó, demagóg csalások, titkos szövetségek stb. az idők folyamán rengeteg baráttra, ügyvédre, pártfogóra és még több követőre találtak, csak egy állott és áll ma is velük szemben: a gyűlölt katolikus Egyház... Itt nem tanította senki soha, hogy vétkezz bátran és higgy még erősebben és főleg nem erősítette senki, hogy ez kereszténység volna. A legbűnösebb katolikus is szentebb, semhogy ilyen gonoszság gyökerezne a lelkében, mégha fél és fázik is attól, hogy vádolja magát a gyóntatószéknek nevezett röntgenlaboratóriumban. Bájos csecsemőkorát leélte az első századok szent kereszténységében a sokat szenvedő, síró, bájos kicsi Egyházban, amelybe oly sokan szerettek bele, mert olyan tiszta szemmel nézett folyton az égre. A középkorban az Egyház az első totyogásokat végzi ezen a földön, le-lehuppan, és nagyon kapkod minden csillogó után. Művészetek, muzsika kell neki és a reneszánszban alaposan megüti magát. Két ezer éves az Egyház innen-onnan, de még olyan fiatal Krisztus titokzatos teste, és a világ vége még alighanem messze van. Elaggott kort Krisztus mintájára valószínűleg nem fog élni.”

A modern vallásfaragók vérbajos prófétája, Nietzsche, aki a megváltó Krisztust véres szájjal káromolta és szentegyházát vérben forgó szemekkel gyűlölte egész életén át, 1890. tavaszán Genuában tartózkodott már az örütséggel küszködve. Anyja lement hozzá Németországból, hogy Olaszország szabad ege alól haza vigye fiát a tébolydába. Mikor megérkezett, fia karjaiba omlott s fel-felcsukló zokogástól szaggatottan csak ennyit mondott: Mutter, ich bin dumm. Ez volt utolsó értelmes mondata, utána örökre elsötétedett istentagadó elméje. Még szerencse, hogy mikor rája kezd borulni az örök sötétség észbontó kínja, a sok krisztustagadó, Egyházat gyűlöló, Istentől távol élő, a hitelenség és erkölcstelenség mételyét embertársai között hintegető Übermensch az iránta egyedül részvétet érző anyja, az Anyaszentegyház karjaiba csuklik a vallomással: Anyám, bolond vagyok, örült voltam egész krisztustalan életemben. Ez a vallomás az ő egyetlen igaz és értelmes mondatuk. Ha csakugyan elhangzik ily vallomás a hitetlenek ajkáról, ezért a vallomásért még Isten is megkönyörülhet rajtuk az egyedül Üdvözítő Egyház közbenjárására. „Az eretnekek logikája elborul, mindegy, hogy katolikusoknak születtek-e vagy sem, szeretik össze keverni a lényeket a mellékessel a kivételt a szabállyal, a látszatot a valóval, a részletet az egészszel. Egy kölni dóm nem imponál nekik, mert az egyik ablakmélyedésben port és pókhálót találtak s azt nagy diadallal mutogatják: íme, az egész szemétdomb. S ahelyett, hogy féltő gondossággal letörölnék a port, hajlandók inkább felrobbantani az egész dómot. A herezis sokra képes: vallásrendszer állít fel, amely nem vallásrendszer, amelyben nincs egyetlen szilárd dogmatikus igazság. Egyházat azon az alapon, hogy egyház nincs és nem kell. Közösséget, melynek senki sem tudja, hogy tagja-e. (Vö. a predestináltak láthatatlan egyháza.) Hitet, amely nem hit, csak bizakodás. Szentiratok, amelyekről nem tudja kimutatni, hogy szentiratok. Szeretetre hivatkozik, amelynek alapja azonban a szétszakadás. Felekezeti békére, amely pártütésen, elszakadáson és ellenségeskedésen alapul. Istenszolgálatra, amely megkötetlen egyéni szabadságot jelent. Keresztény életre, amelyben a cselekvés nem fontos. Erkölcsiségre, amelyben az akarat nem szabad. Minden egyéni megtévelyedéssel szemben való türelemre, amely türelmetlen felekezeti törtetésben éli ki magát.” (P. Bangha B. A kétely országa, Magyar Kultúra 1934. dec. 20.)

Hogy a Szentlélek szent családjában sem minden fenéig tejfel, hogy ebben a testvéri közösségben is vannak megtévedtek, mindenki megérti, aki fontolóra veszi, hogy a katolikusok is, sőt a papok is gyarló emberek. Akik az Egyházat bántják egyes tagjainak bűnei miatt, azok a tükröt darabokra törik a reászállott párák miatt. Nagyon jól mondja Adam Karl: A katolikus ember nem kíván ideál- és esztéta-Egyházat, nem Grálburgot a földön. Ha az ő anyja poros is a hosszú vándorlástól, ha arca barázdás is a gondtól és inségtől, mégis csak az ő anyja. Szívében a régi szeretet lángol. Szeméből a régi hit sugárzik. Kezéből a régi áldás árad állandóan. (I. m. 2,81).

Miért vannak az Egyházban tökéletlenségek?

Ugyanez a kiváló író állapítja meg az Egyházzal: „Az e világi Egyház szükségképpen tökéletlen, magával hozza térhez és időhöz kötöttsége, vele jár a kinyilatkoztatás természetével, az isteninek összeölelkezésével az emberivel. Nem oly valami, amit utólag kellene szomorúan megállapítani a tagadhatatlan tények láttára. Az Úr kezdetől fogva figyelmeztetett reá, hogy a mennyek országa olyan háló, amelyben rossz halak is vannak; szántóföld, amelyben konkoly is terem. Hogy szükségszerűen lesznek botrányok, hogy üldözni fogják övéit és lesznek, akik azt hiszik, hogy jól tesznek ilyen eljárásukkal. De ugyanő, aki oly világosan megjövendölte a földi Egyház gyöngéit és viszontagságait, éppoly határozottan ígérte, hogy a pokol kapui nem vesznek erőt rajta és hogy az ő szelleme velünk marad mindennap a világ végezetéig. Az Egyháznak, mint olyannak, szintén küzdenie kell a koronáért. Aztán ne feledjük, fogyatkozásai is, melyeket Isten megenged, az ő jóságának és könyörületességének tanúbizonysága irányunkban. Amint Jézus értünk, emberekért és a mi üdvösségünkért lett emberré, a misztikus Krisztus ugyancsak értünk, a mi üdvösségünkért vett fel annyi gyöngeséget és tökéletlenséget. Hogyan is volna lehetséges számunkra, akik ifjúkorunktól a rosszra hajlunk, kik állandóan küszködünk, s még legszebb erényünkben sem vagyunk szeplőtelenek, hogyan lehetnénk teljes bizalommal olyan Egyház iránt, amelynek szentsége nem állandó törtetésben áll a cél felé, hanem már nyugvópontra jutott a teljes tökéletességben? Nem lenne-e éppen szépsége az, ami távol tartana tőle? Magasztos volta nem vonzana, hanem inkább vádolna. Hogyan lehetne ő, a gazdag, a fenséges a mi anyánk, a szegények és elnyomottak anyja? Nem, nekünk nem kell a montanisták, donatisták és katharok már itt a földön hibátlan egyháza, mely büszke önistenítésében a bűnnel együtt a bűnöst is elveti... Megváltásunkhoz olyan édesanyára van szükségünk, aki az Isten Bárányának folytatja hivatását és bármilyen égi legyen is lényének titokzatos mélységeiben, nem zárkózik el szégyenkezve akkor sem, ha mocskos gyermekkezek érintik és örült gonoszság tépdési menyegzői ruháját. Szegény anya kell nekünk, mert szegények vagyunk. Szegénysége által leszünk gazdagok, gazdagok alázatosságban, szeretetben és odaadásban.”

Mivelhogy a mi lelkünk anyja ennyire hozzánk illik, nemcsak szégyenlenünk nem szabad, ha netalán poros lesz néha-néha a ruhája, hanem ragaszkodnunk kell hozzá életre-halálra. Mert az utóbbira is rákerülhet a sor. Hiszen az Egyház hosszú élete folyamán már számtalanszor kénytelen volt magára öltetni a mártíromság bíbor-ruháját. „Az Egyház bíbora, mondja találóan Gertrud le Fort (A ghettóból jött pápa) a kínzás oszlopához odakötözött Krisztus vére. Minden üldöztetés, katasztrófa, belső baj, amely az Egyházat sújtja, Jézus Krisztus keresztdozatának megismétlésével a kegyelem újabb és újabb csatornáit nyitja meg az emberiségnek.”

Illett-e, szabad volt-e Zempléni Dénes nevű pesti diáknak megvetni, megtagadni, sőt agyonütni bűnös életű édesanyját? (Mint ez pár év előtt történt Budapesten.) Semmi esetre. Hiszen az anyaság szent, még ha bűnös is, mert az életet hordozza és adja. Az élet pedig szent és sérthetetlen. A másik két, jobb érzésű testvér sírt és imádkozott a megtévedt anyáért, hogy visszatérjen a becsület útjára. De nem bántották, nem emelték fel ellene kezüket legmélyebb

erkölcsi süllyedtsége idején sem. A rossz anyát is csak a gonosz gyermekek bánthatják. Luthernek, Kálvinnak stb. illeté-e, szabad volt-e megvetniök, megtagadniuk, sőt eltiporni, meggyilkolni akarniok lelkük szülőanyját, az Egyházat, bármilyen foltok éktelenítették is el életét? A jó, szent gyermekei megsiratták bűneit, imádkoztak és dolgoztak megtéréséért. A gonosz gyermekei e helyett kezet emeltek lelkük anyja ellen és megütni törekedtek, holott nem is volt olyan gonosz, aminőnek saját romlottságuk és bűneik tükrében látták lelkük szülőjét. Hiszen jellemző, hogy a Luther által teljesen megromlottnak kikiáltott római Egyház Luther halálától napjainkig kb. ötszáz gyermekét avathatta a szentek sorába. Luther ellenben a reformáció megindulása után egykettőre kénytelen volt megállapítani, hogy Wittenbergben valósággal pokollá változott az élet és már a kis gyerekek olyan bűnöknek hódolnak, amelyeknek még a neve sem volt ismeretes a pápista időkben.

Lelkünk hazájáról, a Krisztus által alapított Anyaszentegyházról nekünk is illik úgy gondolkodnunk és éreznünk, mint ahogyan testi hazájukról, Jeruzsálemről éneklik a babiloni fogságban búsongó zsidók: „Ha megfeledekzem rólad, Jeruzsálem, menjen feledésbe jobb kezem! Ragadjon torkomhoz a nyelvem, ha rólad meg nem emlékezem, ha nem tartom Jeruzsálemet legfőbb örömömnek.” (Zsolt 136,5-6)

Hogyan gondolkodik a jó katolikus az Egyházzal?

Hogyan érezen Egyházával szemben a vérbeli katolikus ember, arra példát mutatott a nagy katolikus II. Ferdinánd császárkirály azon nyilatkozatával: Inkább elmegyek feleségemmel és gyermekeimmel koldulni, ajtóról ajtóra járva, inkább darabokra vágatom magamat, de nem tűröm, hogy országaimban a Szentegyházat gyalázattal illessék.

A nagy német katolikus költő Brentano Kelemen pedig így nyilatkozott: Jó annak, akinek van nagy szobája, nagy szíve és nagystílű élete. Szobája a nagyvilág volt, melyben sokat forgolódott, szíve a katolikus Egyház volt, melyet teljes odaadással szeretett, élete pedig a költészet, melyre ugyancsak a Szentegyházról kapta a leghathatósabb indítékokat.

Szent Bernát pedig az Egyház Istentől rendelt földi fejével a pápával kapcsolatban így nyilatkozott: Beszéljenek rólam az emberek, amit akarnak, de ha az Úrnak felkentje, a pápa ellen is meri felemelni fejét a gonoszság, már akkor megvallom, kezd elhagyni a türelem és nem ismerem többé, mi a szelídség.

A Szentlélek pünkösdi eljövételénél közreműködtek szolgálatra készen azon elemek, melyek a földön minden másnál szellemiebbek és testetlenebbek: a szél és a tűz. Zúgnia kellett a szélnek, mert ezentúl a világnak meg kellett tisztulnia és meg kellett telnie az örök igazságok hangjával. Vidáman lobognia kellett a szolgálatra kész tűznek. Mert a szeretetnek is lobognia kellett a földön. És nyelvek alakjában kellett a tűznek bemutatkoznia, mert a nyelvnek szolgálata volt az első, mely a szellem erejét és bölcsességét a maga számára igénybe vette, mert halljuk a híradást: És elkezdének különböző nyelveken beszélni, amint a Szentlélek adá nekik, hogy szóljanak.

Mielőtt a Szentlélek leszállott az apostolokra, azok mindnyájan még „ültek.” Alig gyulladtak ki azonban az égből jött tűztől, „felállottak” és hirdették Isten nagy dolgait. Így van a dolog a jól végzett vallásgyakorlatokkal is. Akárminő elcsigázott, fásult közönnyel kezdi is valaki az imát, ha megszállja a kegyelem és imádság lelke, feláll, talpra ugrik és munkába áll, buzgó tevékenységbe kezd a kegyelem ihletésétől. Az Egyháznak is az a hivatása, hogy felállásra, talpraugrásra nevelje az emberiséget, vagyis jobbá, erkölcsösebbé nemesebbé tegye a világot. Sajnos: A jóságnak még nagy-nagy hiányát érezzük most is, az Egyháznak közel kétezer éves működése után is.

18. Ki téged, Szent Szűz, a mennybe föl vitt

Istennek legdrágább oltára ez a földgolyó, melyen oltárgyertyák módjára ezer és milliószámra égnek el önlángjukban az áldozatos lelkek, amelyet virágok illatához és szépségéhez hasonlítva millió és milliószámra díszítenek az erényes emberek. A szép lelkek királynője volt itt a földön a titkos értelmű rózsza, Jézusnak Szent Anyja. Ha volt lélek a földön, mely még magát a nagy Istent is elbűvölte szépségével, a Szent Szűz volt, akinek angyalok tolmácsolták a Magasságbelinek dicséretét: Malasztal vagy teljes.

Isten földi oltárának ez a legdíszesebb gyertyája 67, más őskeresztény hagyomány szerint pedig, melyet Szent Epifánusz egyházatya képvisel, 72 évi lángolás után öntüzeiben elfogyott. Istennek ez a legékebb szál virágja a föld oltárán elfonnyadt; de csak rövid időre, mert Szent Fia nem engedte, hogy egészen elszáradjon és szinte megsemmisüljön az a szent test, amelyből a fogantatáskor a sajátját vette. Assumpta est Maria in caelum, gaudent angeli magnificentes Deum, így lelkendezik az Egyház Mária boldog elszenderülésének napján. Felvétetett Mária az égbe, örvendeznek az angyalok, magasztalván érte az Urat.

Az őskeresztény hagyomány szerint, melyet Damaszkuszi Szent János hagyományozott reánk, „midőn Mária meghalt, egy pillanat alatt levegőbe emeltettek a világban elszéledt apostolok s Jeruzsálembé vitettek. Angyali jelenések és mennyei énekek közt temették el Máriát a Gethsemani kertben. A sírnál az angyalok három napig énekeltek. Harmadnap megszűnt az angyali ének s egyúttal megérkezett Tamás apostol, ki a temetésen nem volt jelen. Tamás még egyszer látni kívánta Máriát. Felnyitották tehát a koporsót, de a sírban, melyből kellemes illat áradt szét, csupán a ruhákat találták. Jelen volt ezen eseménynél Timotheus efezusi püspök és Areopagita Dénes is. (Székely I. Szűz Mária sírja, Hittudományi folyóirat.) Azóta a Szent Szűz az égben Szent Fiának társaságában élvezzi a mennyei örök boldogságot.

A mennyország királynőjének magasztos méltóságára emelkedett az, aki valamikor azt mondotta magáról: Íme az Úrnak szolgálóleánya. S éppen ezért érte a mennyei dicsőség boldogsága, mert földi életében az Úr alázatos szolgáló leányának vallotta és ehhez képest viselte magát.

Ki juthat a mennyei dicsőségbe?

Csakis az, aki az Úrnak alázatos szolgálója vagy szolgáló leánya a földön. Alázatos azt jelenti, hogy hívő, készséges, engedelmes, imádkozó, hálás, bátor, hűséges, állhatatosan az Úrhoz ragaszkodó; az Úrnak égő csipkebokra. A légürben szálldosó porszem módjára, mely hozzátapad a nagy világűrben száguldó üstököshöz, gondolatainak és érzéseinek minden szálával hozzátapad a végtelen Istenhez, mint szolgálója. De olyan szolgaság és szolgálat ez, mely a legnagyobb dicsőség számba megy az ember számára. Mert a legnagyobb Urat akarja szolgálni, mint a nagy Szent Kristóf. Páratlan erejének csak ez a méltó tere.

Ez a nagy Isten minden egyes lélekhez intézi azon szavakat, melyek hallatára Ábrahám kiköltözött Mezopotámiából az ígéret Kánaán földjére: Eredj ki földedről, rokonságod közül és atyád házából s menj arra a földre, amelyet majd mutatok neked. (Ter 12,1) Azon új föld, melyet az Úr ígér annak, aki szakít az eddigi életével, mely Istentől távol folyt le, a mennyország. A hozzá vezető úton két fáklya világít: a meredek szélén, mely lefelé vinné, a pokol füstös, kormos fáklyája, mely érzékiségből, nagyravágyásból, és kapzsiságból tevődik össze, és az ég fáklyája, szelíd, derűs, de nem annyira szemkápráztató fény, melyet táplál az imádság olaja, mely illatos az áldozat tömjénétől. Új világ új erővel, feladatokkal, reményekkel és törvényekkel az az élet, melybe belép az Isten szolgálója és szolgálóleánya. Örök hivatása marad: ebbe a csüggeteg, tapogatózó, tétovázó, nyirkos világba belekiáltani a

húsvéti reményt és teljessé tenni a húsvét áldott világosságának, az örökélet hajnalcsillagának dicséretét. A fiatalságnak áhítatával, odaadásával s nagyratörésével kell énekelnie az új életnek Exsultet húsvéti dalát. Ennek a lelkületnek nem szabad fakulnia sem a kor haladtával, sem az élettapasztalatok gyarapodtával, sem a nehézségek növekedésével.

A szentek Isten barátai

Olyan szolgák a szentek, akik Isten barátai. Ábrahám „Isten barátja” (Iz 41,8; Jak 2,23) volt, Mózes hasonlóképpen. A leggyönyörűbb cím a világon: Isten barátja. Isten barátjának élete olyan, mint a kályha tüzeben lángolva és meleget árasztva szétomló széndarab sorsa, mely végül is hamuvá omlik össze. Isten szolgálatában összeomolni, erre csak nagyhitű szolga képes és alkalmas. Csak az olyan ember képes erre, aki a Szent Szűzzel azt mondhatja magáról: Íme az Úr szolgálója. Jövök, Atyám, hogy teljesítsem a te akaratodat... Az én étkem, hogy Atyám akaratát cselekedjem... Erre a készségre Isten szolgálatában csak az képes, akinek lelkében a tétlenkedésnek és közömbösségnek poshadt álló vizeit az imádság angyalai kavargatják. Az ima adja meg a munkához a kellő hangulatot. A jó hangulat olyan szerepet játszik mindenfajta szolgálatban, mint az időjárás. Szép időben minden szép és könnyen megy, csúnya időben minden csúf és minden csúnyán megy. Az imádkozó a lelke körül árkokat ás, mint Illés próféta a Kármel hegyén, Isten pedig megtölti ezeket a kegyelem olajával. Az imádság a lélek arénája: szemben áll és küzd Istennel, mint Jákob, és Izraellé, vagyis Isten felett győzedelmeskedő hőssé válik. Ha egy városban elakad vagy kihagy a villanyáram, hiába van a legszebb rádióleadás a legremekebb rádiókészüléken. A lélek számára a villanyos áram az ima által égből, Istentől meginduló kegyelem. El ne lankadjon soha, ez legyen az ég felé törekvő léleknek legfőbb gondja.

Az imádságos lélek is Isten barátja

„Mint a szolgák szeme uruknak kezére, mint a szolgáló szeme úrnőjének kezére, úgy tekint az Úrra, Istenünkre a mi szemünk” (Zsolt 122,2), így jellemzi a zsoltáros Isten szolgáinak és szolgáló leányainak imádkozó készségét. „Örvendeztem, mikor azt mondták nekem: az Úr házába megyünk.” (Zsolt 121,1) Íme a zsoltáros szerint Isten szent szolgálja ebben éli ki magát; Isten házában keresi legfőbb boldogságát. Hálát adni, dicsérni, engesztelni, magunkért és másokért könyörögni: erre ad ezer meg ezer kitűnő alkalmat Istennek szent hajléka. Onnét távozóban megváltozik, megszépül a belülről kiinduló világosságtól ez a csúnya sárteke, amit földnek nevezünk. Elvarázsolt kastély a világ, melyhez a kulcsot, a világnézetet magának kell hordania a keresztény embernek. De ezt a kulcsot Isten adja az imádkozó kezébe. Az imában a lélek hallgatásba merül. Istent hallgatja adventi szent csöndességében. A csend pedig termékeny, mint a hajnal csendje, melytől fejlődésnek indul a bimbó és a csíra. A lélek csendjében érnek és kristályosodnak ki a legtermékenyebb gondolatok. Minden nagy dolog a csendben érik: búza, a széntepek, a kristály, a só oldata, cseppkőbarlangok stalaktitja és stalagmitja. Az Isten és a lélek szentséges kapcsolata is a hallgatás áldott csendjében érik meg és fejlődik ki. A hallgatás paradicsomi bokrában halljuk Isten szavát: Ádám! te ember hol vagy? Vagy hol lehetnél, hová jutottál? Lévi lakomáján sokan hallgatták Urunk Jézus szavait. Ezekből Lévi maga Mátévá változott, ami Adeodatusnak felel meg és annyit jelent: Isten-adta, Isten embere. Sokan, kik mint bűnösök jelen voltak Lévi asztalánál és az Urat hallgatták, most az ő égi asztaltársaságában vígadnak mindörökké.

A hűség Isten szolgálatában vezet az égbe

Lévi-Máté hálából rendezte a búcsúlakomát a meghívásért az Úr szolgálatába. A hálás lelkek himnuszát zengi a 15. zsoltár: „Az Úr az én örökségem és kelyhem osztályrésze. Valóban pompás nekem az én örökségem. Áldom az Urat, ki ezt megértette velem.” (15,5-7) Mi is legyünk hálásak Isten iránt, hogy lámpást adott kezünkbe, mely az élet sötétségében vezet királyi székhelyére, az égbe. Hűségesen ki kell tartanunk szolgálatában azzal az érzellemmel, mellyel Jákob szolgált hét éven át Rákelért és „az csak néhány napnak tűnt fel neki nagy szeretetében.” (Ter 29,20) „Erős a szeretet, mint a halál, mondja az énekek éneke az Isten és a lélek egymás iránt való szeretetéről. Szikrája izzó, tüzes szikra. Tengernyi víz (vagyis szerencsétlenség) sem tudja eloltani a szeretetet, folyamok sem tudják elsodorni.” (Én 8,6-7) Nekünk is úgy kell könyörögni kitartásért, a végső állhatatosság kegyelméért, mint az Énekek énekének szerzője: „Tégy engem, mint pecsétgyűrűt szívedre, mint a pecsétgyűrűt karodra. (Uo. 7,6). A pecsétgyűrű ugyanis, melyet a régi keletiek a nyakra fűzve, vagy ujjon, karon hordtak, a gazdájától elválaszthatatlan volt. Így legyen a lélek is elválaszthatatlan az Istentől. „Jól van, derék és hű szolgám; mivelhogy a kevésben hű voltál, sokat bízok rád; menj be Urad örömébe.” (Mt 25,21) Mily jó volna kiérdemelni és hallani az Úr Jézusnak ezt a dicséretét hű és állhatatosan kitartó szolgájáról. Ha megöszülünk is a hűséges istenszolgálatban, sebaj. Az ezüst haj koronája a hűséges keresztény embernek. Korona vagyunk Isten kezében. Erényeink benne a drágakövek. Ha közben-közben elgurulna is egyik-másik gyöngye e koronának, a sárból is kiszedi a Jópásztor és saját vérével mossa meg és visszateszi koronájába. Aki kevesed magával van Isten szolgálatában, jobban félhet a hűtlenség veszedelmes kísértésétől. De aki így is megállja helyét, hős. A madárka a viharos égboltozaton is énekel. Isten madárkája, a hős emberi lélek is énekelve állja meg helyét a kísértésekben szent hűségben. Olyan hideg fölénnyel kell letekintenünk a kísértésekre lelkünk fölséges magasságából, aminő fagyos nyugalommal lenéz a havas, jeges Lomnici csúcs a késmárki vásárra.

A kísértéseket imával győzi le az ég felé törekvő lélek

Olyan a kísértés az Istenhez húzó hűséges lélekre, mint az égő tűz. Ha azonban már égnünk kell, ne a szenvedélyek sístergő tűzében égjünk, hanem az Isten szeretetében. Ez a legnagyobb biztosítéka a léleknek a hűtlenség veszedelme ellen. Nem elég a félelem, hanem szeretet is kell ide. „Nem a félelem lelkét adta nekünk az Isten, mondja Szent Pál az újszövetség magaslatán élő keresztényeknek, hanem az erőét, szeretetét és józanságát.” (2Tim 1,7) Égjen és világítson a keresztény lélek a világban, de el ne égjen, hamuvá ne szürküljön. Hanem legyen Istennek eleven csipkebokra, mely a Sinai-hegyi csipkebokor mintájára égjen állandóan, de el ne hamvadjon soha, de soha.

S ha majd egyszer mégis elfárad Isten szolgája Urának hűségében, elmondhatja a zsoltárossal: „A te kezeidbe teszem le fáradt homlokomat. A te kezeidbe ajánlom lelkemet.” (Zsolt 30,6) És sírkövére felírhatja Bismark sírfeliratát: Hier ruht ein treuer Diener seines Herren. Itt nyugszik az Úristennek egy hűséges szolgája.

„Midőn 1401-ben július 8-án Sevilla (spanyol) városának egyházi és polgári hatósága a (székesegyházi) templom építését elhatározta, az építési rendelet e szavakkal végződik: „Olyan nagyságban, olyan pompával és olyan díszesen építsék, hogy az utókor, midőn látni fogja, minket, építőket bolondoknak tartson. Kívánságuk alkalmasint teljesült.” (Gr. Teleki Sándor, Természet után c. könyvében 46-47 l.); mert a sevillai székesegyházat olyan óriási nagynak, pompásnak és díszesnek építették fel, hogy építetői szinte bolondoknak látszanak. Ilyenek a mennyországról, annak mérhetetlen nagyságáról, végtelenül ékes pompájáról álmodozó és azt a maguk számára csakugyan felépítő szentek is. Nem azt állítja-e róluk a

Bölcsesség könyve, midőn az ítéletkor a szentekkel szemben álló, őket az életben nyomorgató gonoszokat így beszélteti: „Ezek azok, akiken egykor neveltünk, kikből csúfot üztünk. Mi, ostobák, életüket örülségnek és végüket dicstelennek véltük. Íme, mint számláltatnak Isten fiai közé, s a szentek között vagyunk részük.” (Bölcs 5,3-5)

19. Ki téged, Szent Szűz, a mennyben megkoronázott

Midőn mi ezt a szent rózsafüzér-titkot elmélkedve imádkozzuk, lelki szemeink előtt mintha megnyílna a mennyország aranykapuja és kilépne belőle az az asszony, „akinek öltözete a nap, és lába alatt a hold, és fején tizenkét csillagból álló korona.” (Jel 12,1) Napsugárzatba van öltözve, vagyis a megszentelő kegyelem felülmúlhatatlan szépségébe. Lába alatt a hold, a mulandóságnak jelképe, amely felett győzedelmeskedett azért, hogy lábaival tiport mindent, ami földi és elenyésző érték. Ezért Isten felmagasztalta a csillagok honába, ahol „az Isten letöröl majd szemükből minden könnyet, és halál nem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé.” (Jel 21,4) „A mennyország Istennek hajléka az emberekkel; és velük fog lakni, és ők az ő népe lesznek.” (Uo. 3) „Ennek boldog lakói Isten trónja előtt vannak és éjjel-nappal szolgálnak neki (mennyei) templomában és aki a trónon ül, fölöttük lakozik. Nem éheznek és nem szomjaznak többé, és nem éri őket többé a nap, sem bármiféle forráság. Mert a királyi széken trónoló Bárány lesz pásztoruk és az élet vizeinek forrásaihoz vezeti őket, és Isten letöröl szemükről minden könnyet.” (Jel 7,15-17)

Azért lép ki az ég aranykapuján lelki szemünk elé a boldogságos Szűz Mária, mert hiszen órála van szó, hogy bemutassa előttünk a mennyek boldogságát és rámutasson a módra és eszközre, melyek segítségével mi is eljuthatunk a mennyország áhított boldog örömébe. Rámutat a saját példája által arra, mi teszi az embert igazán nagygyá és halhatatlanná.

A megszentelő kegyelem szépsége és értéke

Hogy valaki az örök boldogság honába juthasson, mindenekelőtt napsugárba, a kegyelem sugárzó öltönyébe kell öltöznie a Szent Szűz példája szerint. A kegyelemnek azt a fokát természetesen senki el nem érheti, amelynek fényességébe Isten különös kegye a Szent Szűzet öltöztette. De a megszentelő kegyelemnek legkisebb sugara is nagyobb fényességet áraszt a lélekre, mint a földi napnak ragyogása. Mert ez csak egy anyagi forrásból sugárzik ki és csak a földet és a földhöz hasonló bolygókat világítja meg. A kegyelem sugara ellenben Istentől, az ő örök szépségéből sugárzik ki és a halhatatlan lelket ragyogja be, amely a nagy Isten elbírálása szerint többet ér az egész naprendszerénél. Csillag és csillag fénye között nagy különbségek vannak, mint Szent Pál is hirdeti a korintusiakhoz írt első levelében: „Egyik csillag különbözik fényességben a másik csillagtól” (1Kor 15,41), úgymond a nagy apostol. Ámde még a legkisebb lélek is ragyogóbb a betlehemi szent éjszaka csillagánál, ha a kegyelem állapotában van. Mert Isten ítélete szerint többet ér az egész csillagvilágnál. Ragyogóbb annál a fényességnél, mely kigyullad a világ teremtésénél. Mert hiszen az egész világ ő érte lőn teremtve, hogy a teremtés királya legyen Istenhez való hasonlatossága okából. Már pedig a kegyelem állapota adja meg a legfőbb fokban az Istenhez való hasonlatosságát. Hiszen nem egyéb ez, mint az Isten képmása, szépségének tükrözése. De a kegyelmes lélek nagyobb fényességben tündöklék még annál a fényességnél is, mely ki fog gyulladni a világítéletkor, amikor az Emberfia, Jézus meg fog jelenni az ég felhőiben, hogy megítélje az eleveneket és holtakat. Akkor a kegyelem állapotában levő lelkek, akik éppen a kegyelem által a megszorongottabbhoz tartoznak Krisztus titokzatos testéhez és éppen ezért részese

lesznek Krisztusnak minden kiváltságában, Vele együtt ítéletet fognak ülni az egész világ felett, mint Szent Pál tanítja: „Nem tudjátok-e, úgymond, hogy a szentek ezt a világot fogják megítélni? ... Nem tudjátok-e, hogy angyalok fölött fogunk Ítélezni?” (1Kor 6,2-3). Istenből kisugárzó, tehát túlvilági fényesség a kegyelem, melynek éppen ezért nincs igazi mása a földön, legföljebb hasonlatosságokban lehet róla beszélni.

Maga Urunk Jézus menyegzői ruhához hasonlította a királyi menyegzőről szóló példabeszédjében, amelyben mindjárt azt az igazságot is leszögezte, hogy csak az mehet be Isten mennyei lakomás termébe, vagyis a mennyországba, akin rajta van a menyegzős ruha az Istenkirállyal való találkozáskor, tehát a halál óráján. A hasonlat annyiban találó, mert a lakodalmások a legszebb ruhájukat veszik fel erre a nagy alkalomra, ami csak tehetségüktől, anyagi erejüktől kitelik és aggodalmasan vigyáznak arra, hogy ezt az ünnepi ruhájukat semmi folt ne érje. Ilyen aggodalmas pontosságot kivan az Úr a megszentelő kegyelem ruhájának őrzésében is, mely tartson a halál órájáig.

Szűz Mária fényes alakja korának árnyképei között világított

A mennyország királynője úgy járta végig ezt a poros, szennyes világot a kegyelemnek uszályos ruhájában, hogy abba egészen beburkolódzott és minden lépésére úgy vigyázott, hogy a világ porában meg ne mártsa, szennyében meg ne úsztassa ezt a drága köntöst. Pedig az ő világa, az ő környezete még a mienkénél is sötétebb és bűnösebb volt. Hiszen olyan korban élt, amikor ünnepelték és istenítették a bűnt és a bűnös szenvedélyeket. Miként Rembrandt képein sötét háttérből emelkednek ki a fényes alakok, az Istenanya Mária kegyelmes alakja is rendkívül sötét háttérből világlik elénk. Miként a szentjánosbogárka az éjszaka vaksötétségében világít önfényével önmagának és a közvetlen környezetének, úgy Mária is. Sötét árnykép volt a világnak akkori ura és mindenható parancsolója, Augustus császár a maga züllött ifjúságával és kegyetlen férfikorával. Árnyképet mutat Szűz Mária szűkebb hazájának, Palesztinának uralkodója, a betlehemi gyermekgyilkos Heródes, árnykép volt a római nagyhatalom gyáva és cinikus képviselője Júdeában Pilátus. Mária lelke fénykép és mellette csupa árnyképek. Ahogy a modern képtárakban a legkiválóbb képeket külön terembe teszik ki közszemlére, hogy minden világosság zavartalanul, kizárólag csak reájuk essék és jelességüket így még jobban kitüntesse, Isten is az élet sötét háttéréből kiemelkedő Szűz Máriát egymagát árasztotta el – minden más embertől elkülönítve kegyelmeinek teljességével, hogy így kiválóságát még jobban kidomborítsa minden emberek között és fölött.

Voltak Jézus korában lángelméjű tudósok és bölcsek, mint Szeneka, nagy hadvezérek, mint Germanikus, kiváló szépségek, mint Heródiás és Szalome. De ezek nevét manapság már alig pár ezer ember ismeri az iskola padjairól. Mert az Úr Jézus nem találta őket érdemeseknek arra, hogy társaságába felvegye és így nevüket megörökítse a késői korokig. Ellenben maga mellé vett szegény halászokat, mint Szent Péter, tudatlan, tanulatlan embereket, mint a többi apostolok. Mert felismerte bennük az idealizmusra való hajlandóságot, a lelkiségre való törekvést, az istenközelségnek nagyra értékelését. S önmagával együtt halhatatlanokká tette őket mindörökre. De legkivált halhatatlanná tette, sőt a mennyország királynőjévé magasztalta fel szentséges Anyját és pedig éppen a felülmúlhatatlan nagy szentsége miatt, amely oly közel hozta őt Istenhez, hogy magának az emberré lett Istenfiának azt mondhatta: Fiam. Fiának nevezhette Istenfiát az, aki az Úr alázatos szolgáló leányának nevezte önmagát éppen akkor, amikor az Isten követségében nála járt angyal malasztal, vagyis kegyelemmel teljesnek címezte magának a fölséges Úristennek megbízásából.

Az igazi kegyelmes urak és asszonyok a szentek

Isten előtt nem a hatalom és gazdagság, nem is a tudomány vagy szépség képesít arra, hogy valakit kegyelmes úrrá vagy kegyelmes asszonnyá magasztaljon fel és legbensőbb barátságával tüntessen ki a magasságos égben. Felette vigasztaló és tanulságos az reánk nézve, hogy legyünk bár még olyan szegények, mint a templom egere, mégis véghetetlenül gazdagokká és nagyokká válhatunk Jézus mennyei országában, ha lelkünk az Isten kegyelmében él és ebben a menyegzős ruhában találja Isten hívása. Hányan vannak a menny boldog lakói között egyszerű földművesek, tanulatlan cselédek, írástudatlan mesteremberek, sőt koldusok is, akik sírjukba vitték volna magukkal együtt örökre nevüket és életüknek minden titkát, mint a többi száz és ezermillió közönséges ember, ha az óriási embertömegeből ki nem villogott volna alakjuk lelküknek belső világosságától, a kegyelem fényétől. Azt sem tudnók róluk, hogy valaha léteztek, ha Istenhez ragaszkodásukkal az óriás embertömegeből ki nem emelkedtek volna. De kiemelkedtek, mint az óriási fenyőszál, mely a világosságot keresi s azért nem éri be a föld közelségével, nem kúszik vizenyős folyondár módjára a föld felszínén, hanem a magasba tör. Így nyújtózkodtak ki ég felé a kegyelmes urak és kegyelmes asszonyok, akik itt a földön is az Istent és az ő mennyországát keresték. Most tán csak annyit számít mindegyikünk a nagy világegyetemben és ebben a szörnyűséges nagy embergomolyagban, mint egy porszem. Közvetlen környezetünkön kívül alig tudja valaki még a nevüket és pusztá létezésünket is. Mégis halhatatlan nagyokká lehetünk, ha a nagy Isten lábához tapadunk a kegyelem állapota által és így hozzá ragaszkodva bejárjuk az örökkévalóság útjait. (Prohászka, Elmélkedések 315.) Szent Zita és Nothburga csak szolgálóleány volt, Szent Izidor földműves, Szent Sándor szénégető, Szent Kriszptisz és Kriszpiánián csizmadiák. Szent Móric katona és mégis fennmaradt nevük és emlékü, mert a kegyelem napsugárzatában izzott az istenkereső lelkük. Kegyelmes urak és asszonyok lettek az égben, mert a kegyelem állapotát mindennél többre értékelték a földön. Mint Gárdonyi szobája, olyan felsővilágítású volt a Szent Szűznek és minden kegyelmes léleknek az élete is. Állandóan a kegyelem felső, égi világításában álltak, hogy földi árnyfoltok meg ne zavarják. Még a sötét felhőkből is áldás áradt rájuk, mert a nap sugara áttört a felhőkön is. A csillagos ég hívogatta őket.

A mennyország Királynője boldoggá teszi minden tisztelőjét

A mennyország Királynője boldog, mérhetetlenül boldog a maga égi dicsőségében. De talán nem vétek ellene, ha rá is alkalmazni merészkedem azt a francia közmondást: Les grandes coeurs ne sont jamais heureux; il leur manque le bonheur des autres. A nagy szívű emberek nem tudnak igazán boldogok lenni addig, míg másokat is nem tudnak boldogokká tenni. Mintha a Szent Szűzzel is így állana a dolog, pedig őt nem egyszerűen csak boldognak, hanem a túlzó fokban: Boldogságosnak hívjuk. Teljes boldogságához mégis mintha csak hiányoznék a mi boldogságunk. Mert nem tudja és nem is akarja feledni, hogy ő is vér, a mi vérünkből, igaz, hogy nemesi vér, nem lelki proletár, mint mi vagyunk. Fel akar hát emelni magához bennünket is. Azért jelenik meg oly sokszor a földön az ő vérrokonai között a búcsújáró kegyhelyeken, hogy földi testvéreinek kalauz lámpát adjon földi botorkálásuk idejére, mely elvezesse őket égi hazájukba. Ez a kalauzlámpa a kegyelem lámpája. Valahányszor a Szent Szűz valahol valakinek megjelenik, úgy tűnik fel nékem, mintha egy óriási hajó reflektorának ragyogó fénye vetődne rá egy kis csónak gyenge fényű lámpására. Amíg ez a találkozás tart, a csónak lámpájának gyenge fénye felerősödik, mert a hajó fénye a hit, áhítat, buzgalom, szeretet égi világosságát sugározza a kis mécsesre.

Keressük és szeressük ezt a kegyelmes találkozást a szerény názáreti Szűzből a mennyország királynőjévé felmagasztalt Isten-anythingjával. Mindannyiszor ilyen dicsőséges és

boldogító találkozásban lehet részünk vele, valahányszor elmélkedve imádkozzuk a Rózsafüzérnek ezt a titkát: Ki téged, óh Szent Szűz, a mennyekben megkoronázott.